ΚΩΣΤΑ Ε. ΙΩΑΝΝΟΥ

Ιστορική Μελέτη

Β' ΕΚΔΟΣΗ

Ανατρέπει την εικόνα της Αντίστασης

ISBN: 960-8172-46-2

Έργα του ιδίου:

"ΓΙΑ ΜΙΑ ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΖΩΗ"
Εργο γραμμένο και τυπωμένο
στην Ελεύθερη Ορεινή Ελλάδα

"ΦΛΟΓΕΣ"
Διηγήματα από την Αντίσταση
και το Αλβανικό

"ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ"
Από τον Κρούμο και την Αικατερίνη
μέχρι τον Τίτο και τον Ζαχαριάδη

"ΦΕΝΑΚΗ & ΣΒΑΣΤΙΚΑ"
Η απάτη των Γερμανικών Αρχείων
της κατοχής

"Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΡΗ"
Ο Άρης Βελουχιώτης εξιστορεί
τον εμφύλιο

Ο λοχαγός Κώστας Ιωάννου,
ιδρυτής και αρχηγός της Οργανώσεως
Νέων ΕΔΕΣ - ΕΟΕΑ (ΕΔΕΕ).

ΕΘΝΙΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΝΤΑΡΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΡΧΗΓΟΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 121 Πιστ. Α.Γ.Μ. 24

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΝ

Ὁ ὑπογεγραμμένος Ὑποστράτηγος ἐ. ἀ. ΖΕΡΒΑΣ ΝΑΠΟΛΕΩΝ, διατελέσας Γενικὸς Ἀρχηγὸς τῶν Ἐθνικῶν Ὁμάδων Ἑλλήνων Ἀνταρτῶν

Πιστοποιῶ.

Ὅτι ὁ Ἰωάννου Κωνσταντῖνος τοῦ Ἐπαμεινώνδα καὶ τῆς Αἰκατερίνης κλάσεως 1940 ἐγγεγραμμένος εἰς τὸ Μητρῷον Ἀρρένων τῆς Κοινότητος Δράμας Ἐπαρχίας Δράμας Νομοῦ Δράμας ὑπὸ ἔτος γεννήσεως 1919 καὶ κατοικῶν εἰς Ἀθήνας ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κλεομένους ἀριθ. 12 κατετάγη καὶ ὑπηρέτησεν εἰς τὰς ὑπ' ἐμὲ ἐνόπλους Ἐθνικὰς Ὁμάδας ὡς ἑξῆς:

1/1941 Δ/βριος 15. Ἐμυήθη εἰς τὴν Ὀργάνωσιν Ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως Ε.Δ.Ε.Σ. Ἀθηνῶν εἰς ἣν ὑπηρέτησεν μὲ φανατισμὸν καὶ ἀφοσίωσιν προσφέρας πολλαπλᾶς ὑπηρεσίας.

2/1942 Σ/βριος 23. Κατετάγη ὡς ἔνοπλον μέλος καὶ μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ "Εφ. Ἀνθ/γοῦ εἰς Γεν. Ἀρχηγεῖον.

3/1943 Μάρτιος 23. Μετετέθη ὡς Σύνδεσμος Ἀξ/κὸς μεταξὺ Γεν. Ἀρχηγείου καὶ Ἀρχηγείων Βάλτου καὶ Ξηρομέρου καὶ ὡς Ὀργανωτικὸς Σύμβουλος τῶν Ἀρχηγείων τούτων.

4/1943 Ἀπρίλιος 12. Συνεπείᾳ τῶν στερήσεων καὶ κακουχιῶν τοῦ Ἀνταρτοπολέμου ἠσθένησε ἐκ βρογχικοῦ κατάρρου κ.λ.π. νοσηλευθεὶς ἐπὶ δίμηνον εἰς περιφέρειαν Βάλτου.

5/1943 Ἰούλιος 15. Τοποθετεῖται ὡς Δ/τὴς Λόχου Στρατιωτικῆς Διοικήσεως Κλειδιοῦ -Ἄρτης.

6/1943 Αὔγουστος 2. Προήχθη εἰς Ὑπολ/γὸν Πυρ/κοῦ ἐπ' ἀνδραγαθίᾳ.

7/1943 Αὔγουστος 25. Τοποθετεῖται εἰς Ἐπιτελεῖον Γεν. Ἀρχηγείου.

8/1944 Μάϊος 2. Τῷ ἀνετέθη ἡ Δ/σις τῆς Ὀργανώσεως Νέων (Ε.Δ.Ε.Ε.)

9/1944 Ν/βριος 28. Προήχθη εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Λοχαγοῦ Πυρ/κοῦ.

10/1945 Φεβρουάριος 12. Ἀπελύθη ἀποστρατευθεισῶν τῶν Ε.Ο.Ε.Α.

Ἔλαβε μέρος εἰς πολλὰς μάχας ἐναντίον τῶν κατακτητῶν καὶ ἀναρχικῶν εἰς ἃς ἐπέδειξε ἄφθαστον ἡρωϊσμὸν καὶ αὐταπάρνησιν. Πλειστάκις τῷ ἀνετέθησαν εἰδικαὶ καὶ λίαν ἐπικίνδυναι ἀποστολαὶ τὰς ὁποίας ἔφερεν εἰς πέρας μὲ προφανῆ κίνδυνον τῆς ζωῆς του.

Ὑπῆρξεν εἷς ἐκ τῶν πρώτων συνεργατῶν καὶ συμπολεμιστῶν μου, ἐργασθεὶς πάντοτε μὲ πίστιν καὶ φανατισμὸν ὑπὲρ εὐοδώσεως τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀγῶνος.

Ἐτιμήθη δὶς μὲ Χ.Α.Α., μὲ Π.Σ.Γ' Τάξεως καὶ μὲ Μ.Ε.Π.

Διαγωγὴν ἐπεδείξατο ἐξαίρετον.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 23-3-1949

Ὁ

Τέως Γενικὸς Ἀρχηγὸς τῶν Ε.Ο.Ε.Α.

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΟΡΕΙΝΗ ... ΓΕΝΙΚΟΝ ΑΡΧΗΓ...

Ν. ΖΕΡΒΑΣ.

ΚΩΣΤΑ Ε. ΙΩΑΝΝΟΥ

Ιστορική Έρευνα

Η ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΣ

Η έρευνα φωτίζει τα γεγονότα

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
Αθήνα 2004

ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΖΕΡΒΑΣ

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ 171

Αγαπητέ μου Κίτσα,

Πήρα τό βιβλίον σου «Φλόγες» καί τό διάβασα μέ συγκίνησι καί σέ βεβαιώ ότι έζησα μέ νοσταλγία τάς ήρω[illegible] εκείνες ημέρες του Εθνικού μας αγώνος.

Σέ συγχαίρω μέ όλη μου τήν καρδιά διά τήν δημοσιογραφική φιλοπονία σου, διά τήν ακρίβεια, καθαρότητα [illegible] καί τήν άψογον αντικειμενική κρίσιν μέ τήν οποίαν τό έγραψες.

Αυτό μέ κάνει νά πιστεύω ότι θά [illegible] γρήγορα νά ολοκληρώσης τό έργον, έργον καί άξιο [illegible] τήν συγγραφή του συνόλου τής ιστορίας του Εθνικού αγώνα [illegible]

Αγαπητέ μου Κίτσα, όσες ευκαιρίες σού έδωσα [illegible] ευκαιρίαν νά εκφράσω, εξετίμησα μέ τό πρέπον [illegible] τήν όλην σου σύντροφο [illegible], αδιάσειστη καί [illegible] δημιουργική εθνική σου δράσι καί θεωρώ χρέος μου καί [illegible] [illegible] είναι χαρά νά σου εκφράσω τάς ευχαριστίας καί τήν ευγνωμοσύνη μου διά όσα υπέρ του Έθνους καί του αγώνος μας έγραψες.

Μέ αδελφικούς χαιρετισμούς

Αθήναι 8-5-78

Ν. Ζερ[illegible]

Αφιερώνεται σ' αυτούς
που έπεσαν και με το θάνατό τους
χάρισαν στον Ελληνικό Λαό,
την λευτεριά
και την Δημοκρατία

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Αγαπητέ μου Κώστα,

Πήρα το βιβλίο σου "Φλόγες" και το διάβασα με απληστία και σε βεβαιώ πως έζησα με νοσταλγία τις ωραίες εκείνες ημέρες των Εθνικών μας αγώνων.
Σε συγχαίρω μ' όλη μου την καρδιά δια την δημιουργία του πρώτου βιβλίου σου, δια την απλότητα, καθαρότητα και την άψογον αντικειμενικήν κρίσιν με την οποία το έγραψες.
Αυτό με κάνει να πιστεύω πως θα μπορούσες κάλλιστα να ολοκληρώσεις τον έργον, έργον κατ' εμέ αποδοτικόν, της συγγραφής του συνόλου της Ιστορίας των Εθνικών Ομάδων.
Αγαπητέ μου Κώστα, όπως πλειστάκις σου έδωσα την ευκαιρίαν να εννοήσεις, εξετίμησα με το πρέπον ενδιαφέρον την όλην σου υπέροχον, πατριωτικήν, ανιδιοτελή και πράγματι δημιουργική Εθνική σου δράση και θεωρώ χρέος μου και σήμερα άλλην μία φορά να σου εκφράσω τις ευχαριστίες και την ευγνωμοσύνην μου δι' όσα υπέρ έθνους και του αγώνος μας έπραξες.

Με πατριωτικούς χαρετισμούς

Αθήνα 8 - 5 - 48

Ναπολέων Ζέρβας

Η Ελευθέρα Ορεινή Ελλάς, που δημιουργήθηκε στα χρόνια της κατοχής από τον Στρατηγό Ζέρβα και τους Αντάρτες του, παρέμεινε μεταπελευθερωτικά άγνωστη, γιατί η μισαλλαδοξία, ο φανατισμός, τα πάθη και ο κομματισμός της μεταπολεμικής εποχής, στέρησαν την Ιστορία του τόπου μας, από μία από τις ωραιότερες και δημιουργικότερες σελίδες της.

Όχι μόνο το έργο της Ελευθέρας Ορεινής Ελλάδος έμεινε άγνωστο, αλλά και ο δημιουργός της, ο Στρατηγός Ζέρβας, διαβλήθηκε και συκοφαντήθηκε και από ένας φιλολαϊκός Ηγέτης και Πολέμαρχος που ήταν, παρουσιάσθηκε ως ένας αντιδραστικός Στρατιωτικός.

Τα γεγονότα που εξιστορούνται στο βιβλίο «ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΣ», παρουσιάζουν το Δημοκρατικό και Κοινωνικό Πρόγραμμα του ΕΔΕΣ, που εφαρμόσθηκε στην Ελευθέρα Ορεινή Ελλάδα.

Όλα αυτά, επιβεβαιώνονται από αναμφισβήτητα τεκμήρια και αδιάψευστες πηγές, που καταχωρούνται στο βιβλίο. Στοιχεία ικανά να του προσδώσουν την απαιτούμενη φερεγγυότητα και αξιοπιστία.

Ελπίζουμε η έκδοση αυτή, με την βοήθεια και την συμβολή αυτών που ασχολούνται με τη Ιστορία της Αντίστασης, ν' ανατρέψει την μέχρι σήμερα πλαστή εικόνα της Αντίστασης και ν' αποκαταστήσει την Ιστορική Αλήθεια.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η έκδοση του βιβλίου αυτού "Η Ελεύθερη Ορεινή Ελλάς" είναι ένα από τα λίγα βιβλία που αναφέρεται στην δράση των Εθνικών Ομάδων Ελλήνων Ανταρτών του ΕΔΕΣ, σε αντίθεση με τις εκατοντάδες εκδόσεις που κυκλοφόρησαν και κυκλοφορούν για να παραπληροφορήσουν τον Ελληνικό Λαό πάνω στο θέμα της Εθνικής Αντίστασης.

Πέραν αυτού όμως και τα λίγα αυτά βιβλία που έχουν γραφεί για τον ΕΔΕΣ και τον Αρχηγό του, αναφέρονται στην πολεμική δράση των Εθνικών Ομάδων Ελλήνων Ανταρτών του ΕΔΕΣ, χωρίς ποτέ ν' ασχοληθούν με το κοινωνικό πρόγραμμα του ΕΔΕΣ, που εφαρμόσθηκε δοκιμαστικά στις απελευθερωμένες από τους αντάρτες περιοχές, που με τον χρόνο αποσπάσθηκαν, ύστερα από σκληρές μάχες, από την Γερμανοκρατούμενη ελληνική επικράτεια.

Οι ελεύθερες αυτές περιοχές, διάσπαρτες και μεμονωμένες αρχικά, συνενώθηκαν μετά την αποχώρηση των στρατευμάτων του άξονα κάτω από την αντάρτικη πίεση, και απετέλεσαν την Ελεύθερη Ορεινή Ελλάδα, στην οποία για να φθάσουν οι Ιταλογερμανοί έπρεπε να εκστρατεύσουν και να θυσιάσουν πολλές ζωές.

Στο βιβλίο αυτό εκτός από μιά περιληπτική αναφορά σχετικά με την ανάπτυξη και την εξέλιξη του αντάρτικου στην Ελλάδα, παρατίθεται και πίνακας 100 και πλέον μαχών του ΕΔΕΣ με τους Ιταλογερμανούς στα Ελληνικά βουνά, αποτέλεσμα των οποίων ήταν η δημιουργία της Ελεύθερης Ορεινής Ελλάδας.

Στην συνέχεια παρουσιάζονται άγνωστα μέχρι σήμερα γεγονότα σχετικά με την διοίκηση των απελευθερούμενων αυτών περιοχών του ΕΔΕΣ, όπως είναι η Αυτοδιοίκηση, η Δικαιοσύνη, η Πρόνοια και η Περίθαλψη, η δωρεάν παροχή Ιατροφαρμακευτικής και Νοσοκομειακής περίθαλψης, η δωρεάν παιδεία, τα μικρά πλήν όμως απαραίτητα Δημόσια έργα, η Δημοσία Ασφάλεια, η Ταχυδρομική υπηρεσία, ο Αντιστασιακός τύπος του βουνού και της πόλης, καθώς η Ομάδα διάσωσης Εβραίων από τα Γερμανικά κρεματόρια, που όλα αυτά μαζί συνθέτουν και αναδεικνύουν το οργανωμένο κρατίδιο της Ελεύθερης Ορεινής Ελλάδας, που όπως φαίνεται από τα παρατιθέμενα στοιχεία δεν έχει να ζηλέψει τίποτε απο το πολυδιαφημισμένο πρόγραμμα της "Αλλαγής",που καθυστερημένα εφαρμόσθηκε μεταπολεμικά στην Ελλάδα.

Πλέον αυτού, τα παραπάνω γεγονότα αναδεικνύουν τον Στρατηγό Ζέρβα, παράλληλα με την μέχρι σήμερα γνωστή προσωπικότητά του ως έμπειρου Στρατιωτικού και Πολέμαρχου, και το άλλο πρόσωπό του, που αναδύεται μέσα από τα έργα του που αβίαστα τον εμφανίζουν ως ένα Προοδευτικό, Δημοκρατικό και Φιλολαϊκό Ηγέτη.

Και το βιβλίο τελειώνει με το κεφάλαιο "η Απαλλαγή μας από τους Τσάμηδες" που είναι ένα πολύ επίκαιρο θέμα, που παρουσιάζει την ματαίωση των σχεδίων των Τουρκαλβανών που ενισχυμένοι από τους Ιταλογερμανούς, πολεμούσαν μαζί τούς αντάρτες του ΕΔΕΣ, προετοιμάζοντας με την βοήθεια της "Νέας Τάξης πραγμάτων του Χίτλερ", την "Μεγάλη Αλβανία", χάρτης της οποίας παρατίθεται, γεγονός που ύστερα από 55 χρόνια έρχεται στο προσκήνιο με τη "Νέα Τάξη πραγμάτων", της εποχής μας.

Το περιεχόμενο του βιβλίου αυτού, που πρώτη φορά παρουσιάζεται στο ελληνικό κοινό, εκτός από την επικαιρότητα που παρουσιάζουν ορισμένες σελίδες του με την εξιστόρηση και την γνησιότητα των εγγράφων και των άλλων στοιχείων του, αποτελεί ένα πολύ χρήσιμο βοήθημα για τους ιστορικούς και τους φοιτητάς που γράφουν τις διατριβές τους.

Η ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΣ

Την 6η Απριλίου 1941, οι μηχανοκίνητες στρατιές του Χίτλερ, χρησιμοποιώντας το Βουλγαρικό έδαφος, εισέβαλαν στην Ελλάδα, την στιγμή που ο Ελληνικός Στρατός, πολεμούσε και κατερράκωνε στο Αλβανικό μέτωπο τις Ιταλικές Στρατιές.

Κατ' αυτόν τον τρόπο η Ελλάς από νικήτρια χώρα, βρέθηκε κατεχόμενη από Γερμανούς και Ιταλούς, ενώ ένα μεγάλο τμήμα της χώρας της, η Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, με τις πόλεις της : Αλεξανδρούπολη, Κομοτηνή, Ξάνθη, Καβάλα, Δράμα, Σέρρες και η νήσος Θάσος, προσαρτήθηκαν στην Βουλγαρία από τον Χίτλερ, ως επιβράβευση της προδοσίας της, σε βάρος των γειτόνων της, Ελλάδας και Νοτιοσλαυΐας. Κατ' αυτόν τον τρόπο ακρωτηριασμένη η Ελλάς βρέθηκε να έχει τα ανατολικά σύνορά της από τον Έβρο που ήσαν, στον Στριμώνα. Έχοντας τον Λέοντα της Αμφιπόλεως ν' ατενίζει την Ελλάδα από την αντίπερα όχθη.

Ύστερα από μιά σειρά ανελεύθερων και καταπιεστικών μέτρων που επεβλήθησαν από τις δυνάμεις κατοχής στους δοκιμαζόμενους Έλληνες και το δεινό επισιτιστικό πρόβλημα που δημιουργήθηκε λίγο μετά την κατοχή, ο Ελληνικός Λαός ενώ αρχικά προσδοκούσε την Λευτεριά του από τους συμμάχους, ύστερα από τις αλλεπάλληλες ήττες που υπέστησαν από τον άξονα, συνειδητοποίησε πώς και ο ίδιος έπρεπε με τους αγώνες του να συμβάλει στην συμμαχική νίκη για να μπορέσει να ξαναβρεί την χαμένη Λευτεριά του και την ανεξαρτησία του. Πέρα από αυτό όμως, ήθελε να εκτονώσει την μεγάλη οργή που ένοιωθε εναντίον των κατακτητών του, που από Ελεύθερο Λαό τον μετέτρεψαν σε σκλάβο, αλλάζοντας άρδην την ζωή του, από την μία μέρα στην άλλη.

Κατ' αυτόν τον τρόπο κάτω από μία μεγάλη ψυχική φόρτιση και θλίψη που κατείχε τον Ελληνικό λαό για την χαμένη Λευτεριά του, την 9η Σεπτεμβρίου 1941, ιδρύθηκε από τον Στρατηγό Ζέρβα, η πρώτη αντιστασιακή οργάνωση, ο Εθνικός Δημοκρατικός Ελληνικός Σύνδεσμος (ΕΔΕΣ), που αποσκοπούσε να συμβάλλει μ' όλα τα μέσα στην Συμμαχική Νίκη και την απελευθέρωση της Ελλάδος από τον ξενικό ζυγό.

Λίγοι στην αρχή, περισσότεροι αργότερα, οι έλληνες έσπευσαν να πλαισιώσουν τον αγώνα που άρχιζε.

Δέκα οκτώ ημέρες μετά την ίδρυση του ΕΔΕΣ, την 27 Σεπτεμβρίου 1941, ακολούθησε η ίδρυση του ΕΑΜ, από το ΚΚΕ, ενώ η Βουλγαρική Λέσχη Θεσσαλονίκης, που αντικαθιστούσε την Βουλγα-

ρική Πρεσβεία, αποφυλάκιζε ένα - ένα τα στελέχη του ΚΚΕ, τα οποία εστάλησαν στις ορεινές περιοχές από το φόβο της επανασύλληψής τους.

Ύστερα από ένα διάστημα εννέα περίπου μηνών, συνεχών επαφών, έντονων διαβουλεύσεων και συνομωτικής δράσης και οργάνωσης, ό Αρχηγός του ΕΔΕΣ, στρατηγός Ναπολέων Ζέρβας, μόνος ανάμεσα σε τόσους στρατηγούς και ανώτερους αξιωματικούς, αψηφώντας τον Χίτλερ και τον Μουσολίνι, την 23 Ιουλίου 1942 βγήκε στα Ελληνικά Βουνά ν' αντισταθεί στις δύο αυτοκρατορίες την στιγμή που βρισκόταν στον κολοφώνα της δόξας τους, με τις στρατιές τους πρό της Μόσχας και του Καΐρου.

Στα πρώτα βήματα του αντάρτικου, στο πρόσωπο του Στρατηγού Ζέρβα συσπειρώθηκαν πολλοί ορεσίβιοι του Βάλτου, αλλά και των νοτίων περιοχών του Νομού Άρτης, παράλληλα μ' αυτούς που ήλθαν από όλα τα μέρη της Ελλάδας, όπως από την Αθήνα, την Κρήτη, την Πελοπόννησο, την Θεσσαλία, την Μακεδονία και την Θράκη.

Στο σημείο αυτό δεν θα πρέπει να ξεχασθεί το γεγονός, ότι η έξοδος του Στρατηγού Ζέρβα και των συνεργατών του στον Βάλτο δεν έγινε δεκτή μ' ευχαρίστηση από όλους τους κατοίκους της περιοχής, δεδομένου ότι εμφανίσθηκαν μερικοί κάτοικοι της Αμφιλοχίας, που με τηλεσιγραφική επιστολή τους επέμειναν στην απομάκρυνση του Στρατηγού Ζέρβα από την περιοχή, απειλώντας τον ότι θα τον παραδώσουν στους Ιταλούς, καθώς και 2 - 3 άλλοι που με διάφορες ίντριγκες, παρακώλυσαν και προσπάθησαν με δόλιες ενέργειες να τορπιλίσουν το έργο του, απομονώνοντας τον από το Στρατηγείο Μέσης Ανατολής, με την αφαίρεση του ασυρμάτου του.

Το Αρχηγείο των Ανταρτών του ΕΔΕΣ στην πρώτη περίοδο του αγώνα ήταν στην περιοχή του όρους Γαυρόβου, όπου σημειώθηκαν και οι πρώτες σκληρές, αλλά νικηφόρες μάχες κατά των Ιταλών, που εξεστράτευσαν εναντίον τους, πριν καλά - καλά το αντάρτικο προλάβει να οργανωθεί και να ισχυροποιηθεί.

Οι συγκρούσεις αυτές με τους Ιταλούς κράτησαν πέντε περίπου μήνες. Ήταν διακεκομμένες και κρατούσαν 10 - 15 μέρες κάθε μήνα, μία εβδομάδα προ και μία εβδομάδα μετά την πανσέληνο. Γεγονός που καθυστέρησε την ανάπτυξη της Οργάνωσης. Γιατί πώς μπορούσε κανείς ν' αφήσει τις μάχες με τους Ιταλούς και να μιλά στους χωρικούς για αγώνες και ξεσηκωμό, όταν στις αντικρινές ράχες οι Ιταλοί καίγανε για παραδειγματισμό τα χωριά, γιατί είχαν προσχωρήσει στο Αντάρτικο.

Παρ' όλα αυτά όμως τα χωριά, μετά την αποχώρηση των Ιταλών από την περιοχή, αντιδρούσαν θετικά, προσχωρώντας το ένα μετά το άλλο στην Εθνικό Αγώνα.

Σχετικά με το ερωτηματικό που τίθεται συχνά, γιατί ο Ζέρβας δεν διεύρυνε εγκαίρως το αντάρτικο του ΕΔΕΣ σ' όλη την Ελλάδα,

θα πρέπει ν' αναφερθεί ότι πριν την έξοδο του Στρατηγού στην Ήπειρο, είχε συμφωνηθεί να βγούν στο βουνό, και πολλοί άλλοι ανώτεροι αξιωματικοί, αναλαμβάνοντας ανάλογους τομείς, όπως στην Θεσσαλία ο Συν/χης Λεωνίδας Σπαής, στην Μακεδονία ο Ευρ. Μπακιρτζής και άλλοι, που τελικά με διάφορες δικαιολογίες δεν έφθασαν ποτέ στις θέσεις των, αφήνοντας το ΚΚΕ, ΕΑΜ-ΕΛΑΣ να συμπληρώσει τα κενά που δημιούργησε η απουσία των.

Αυτός ήταν ο βασικός λόγος που δεν αναπτύχθηκε αμέσως το ένοπλο τμήμα του ΕΔΕΣ σ' όλη την Ελλάδα. Σε αντίθεση το ΚΚΕ, δρώντας κάτω από την μάσκα του Εθνικού Απελευθερωτικού Μετώπου με τα διασκορπισμένα στον Ελληνικό χώρο έμπειρα στελέχη του, ενεφάνισε τις ομάδες του σχεδόν συγχρόνως, σ' όλο τον Ελλαδικό χώρο.

Άλλος παράγων που δεν θα πρέπει να αγνοηθεί ήταν πως ο Ζέρβας ήταν διστακτικός στην ίδρυση νέων μονάδων, γιατί οι πόροι του ήταν περιορισμένοι. Η Συμμαχική βοήθεια προς τον Ζέρβα, σε σχέση με τον ΕΛΑΣ ήταν ένα προς τέσσερα, ενώ ο ΕΛΑΣ την επιμελητεία του την στήριζε στις φορολογίες και επιτάξεις, κατακρατώντας την Συμμαχική επιχορήγηση. Ο Ζέρβας απεναντίας ήταν ιδαίτερα ευαίσθητος στις δοσοληψίες του με τον πληθυσμό της περιοχής. Ό,τι χρειαζόταν για τις ανάγκες του στρατού του, το πλήρωνε αμέσως.

Στην συνέχεια, θα πρέπει να σημειωθεί πως αντάρτικα τμήματα του ΕΔΕΣ, εκτός της Ηπείρου και Αιτωλοακαρνανίας, ιδρύθηκαν αργότερα κατά την άνοιξη και το θέρος του 1943, από σημαίνοντες τοπικούς παράγοντες και πατριώτες, που έρχονταν στο Αρχηγείο να πάρουν το χρίσμα από τον Αρχηγό και να κατατοπισθούν στον τρόπο λειτουργίας των. Έτσι δημιουργήθηκαν Αρχηγεία και Υπαρχηγεία των Εθνικών Ομάδων Ελλήνων Ανταρτών του ΕΔΕΣ (ΕΟΕΑ - ΕΔΕΣ) σ' όλη σχεδόν την Ελλάδα, όπως φαίνεται από τον παρατιθέμενο πίνακα αποδεκτών της αλληλογραφίας του Γενικού Αρχηγείου του ΕΔΕΣ. Ολα αυτά τα Αρχηγεία, τον Οκτώβρη του 1943 αφοπλίσθηκαν το ένα μετά το άλλο από τον ΕΛΑΣ, με την κήρυξη της δικτατορίας του προλεταριάτου (9η Οκτωβρίου 1943). Επομένως η πράξη απέδειξε ότι δεν ήταν δυνατόν να σταθούν απομονωμένα και απομακρυσμένα από το Γενικό Αρχηγείο του ΕΔΕΣ ένοπλα τμήματα, όταν μάλιστα μεταξύ αυτών παρεμβάλετο ο κύριος όγκος του ΕΛΑΣ, ο οποίος επεδίωκε να μονοπωλήσει τον αγώνα, για να μείνει κυρίαρχος στον Ελλαδικό χώρο, ώστε μετά την αποχώρηση των Γερμανών να εντάξει την Ελλάδα στο Παραπέτασμα.

Οι πρώτοι Σταθμοί Διοίκησης του Αρχηγείου του ΕΔΕΣ ήσαν η Σβάρνα, το Μηλογόστι , η Μεγαλόχαρη, ο Μεσόπυργος, η Σουμερού.

Αργότερα ο Σ.Δ. μεταφέρθηκε στα χωριά των Τζουμέρκων : Κάψαλα, Σκιαδάδες, Δρακότρυπα. Μόνο επισταθμίες 2-3 ημερών έγιναν στο Βουλγαρέλι. Πλην όμως το Βουλγαρέλι δεν έπαυσε να είναι κέντρο των Ομάδων του ΕΔΕΣ αφού ήταν η έδρα του Αρχηγείου Τζουμέρκων των Ε.Ο.Ε.Α., ενός από τα πρώτα Αρχηγεία, που στις αρχές του 1943, ίδρυσε ο Ζέρβας, ως Γενικός Αρχηγός των ΕΟΕΑ - ΕΔΕΣ.

Τον Οκτώβρη του 1943, ο Σ.Δ. του Αρχηγείου του ΕΔΕΣ, εγκαταστάθηκε στο Τετράκωμο, απ' όπου ο Στρατηγός Ζέρβας διηύθηνε τις επιχειρήσεις επί ένδεκα μέρες, κατά των επιτιθεμένων Γερμανών κατά της γραμμής αμύνης του Τετράκωμο - Καψαλα - Λειψώ - Βουλγαρέλι - Δρακότρυπα, ενώ συγχρόνως από βορρά και ανατολικά αντιμετώπιζε τις επιθέσεις του Εκστρατευτικού Σώματος Ηπείρου (ΕΣΗ), που αριθμούσε 11.000 άνδρες του ΕΛΑΣ, που είχαν συγκεντρωθεί από όλη την Ελλάδα στα Τζούμερκα με επικεφαλής τον Αρη Βελουχιώτη, προκειμένου να επιτύχουν την διάλυση των Ομάδων του ΕΔΕΣ και την σύλληψη του Στρατηγού Ζέρβα.

Ύστερα από ένα πεντάμηνο εμφύλιο πόλεμο, που συχνά με την επέμβαση των Γερμανών απέβαινε διμέτωπος για τον ΕΔΕΣ, οι ομάδες του ΕΔΕΣ λόγω έλλειψης πυρομαχικών, ιδιαίτερα ατομικών, εγκατέλειψαν το Θεσσαλικό προγεφύρωμα που είχαν δημιουργήσει καθώς και την μεταξύ του Αχελώου και Αράχθου περιοχή στην οποία ανδρώθηκαν οι Εθνικές Ομάδες του ΕΔΕΣ και την 28η Ιανουαρίου 1944, οι οπισθοφυλακές του ΕΔΕΣ διέβησαν τον Άραχθο, ενώ οι εμπροσθοφύλακες του ΕΛΑΣ έφθασαν στο ποτάμι μετά δύο μέρες, την 31 Ιανουαρίου 1944.

Γεγονός που μας πείθει πως η αποχώρηση του ΕΔΕΣ από την περιοχή αυτή δεν έγινε ύστερα από πίεση του ΕΛΑΣ, αλλά από την έλλειψη πυρομαχικών. Για το γεγονός αυτό ο Κομνηνός Πυρομάγλου γράφει στο βιβλίο του "Δούρειος Ίππος" σελίς 159-160.

Γράφει ο Κομνηνός Πυρομάγλου:

«Προς το μεσημέρι της 27ης Ιανουαρίου μία σύντομη σύσκεψις έλαβε χώραν μεταξύ συν/χου Μπάρνες, συνοδευομένου από τον διερμηνέα της ΣΣΑ, λοχαγό Μεταξά, του στρατηγού Ζέρβα και εμού. Τα τμήματά μας της πρώτης γραμμής ζητούσαν με αγωνίαν την αποστολή πυρομαχικών. Θα έπρεπε να ληφθεί κάποια απόφασις. Πως θα έπρεπε να αντιμετωπίσουμε την υπαναχώρησι και την εγκατάλειψι του Καΐρου. Γιατί τέλος υιοθέτησαν μιά παρόμοια στάσι έναντί μας; Προσεπάθησα να δώσω κάποια εξήγησι στο στρατηγό Ζέρβα. Δεν με άφησε να τελειώσω. Σηκώθηκε και ανήσυχος και λυπημένος είπε: «Προδόθηκα από τον κόσμο εκείνο που υπεσχέθη ότι θα με βοηθήση χωρίς καμμία επιφύλαξι. Μήπως πραγματικά θέλουν η Ελλάς να γίνη κομμουνιστική;» Του απήντησα ότι αυτό φαίνεται μάλλον απίθανον, αλλ' ότι η τακτική που τηρούν φαίνεται σαν να ήθελαν ένα τέτοιο πράγμα. Ο στρατηγός Ζέρβας τότε παρετήρησε με πικρίαν. «Αν το να μου δίνουν μαχαιριές στη

πλάτη είναι παιγνίδι, τότε μπράβο τους. Σαν στρατιώτης δεν μπορώ να το υποφέρω. Ένα μόνο μου μένει, να πάω στη πρώτη γραμμή να πεθάνω με τους άντρες μου. Συ συνέχισε, κάμε ό,τι νομίζεις καλύτερο. Γυρίζω πίσω στους αντάρτες μου που αυτή τη στιγμή σκοτώνονται... Δεν ξέρω γιατί, αλλά αισθάνομαι ότι θα έχω τουλάχιστον την ικανοποίησι να πεθάνω μαζί των». Βγήκε από το γραφείο μου, ανέβηκε στο άλογό του και έφυγε καλπάζοντας προς το Βουλγαρέλι. Σε λίγα λεπτά χάθηκε ανάμεσα στα έλατα. Η μάχη έξω από το Βουλγαρέλι εξακολουθούσε λυσσώδης, σώμα προς σώμα.

Ο Συν/ χης Μπάρνες απεμακρύνθη με το κεφάλι σκυμμένο, ντροπιασμένος. Ο λοχαγός Μεταξάς, παρέμεινε στο Γραφείο μου σιωπηλός. Του εζήτησα να παραμείνη λίγο. Κατά τη σύντομη σύσκεψι, με βλέμματα μόνον, είχαμε συνεννοηθή. Κατά την ημίωρο συνεργασία μας συνετάγη το κατωτέρω τηλεγράφημα, σαν προσωπικό μήνυμα προς τον Στρατάρχη Ουίλσον, Αρχιστράτηγο των Συμμαχικών Δυνάμεων της Μεσογείου.

Και το τηλεγράφημα:

Στρατηγείον Μέσης Ανατολής

Συνταγματάρχης Μπάρνες μας ανεκοίνωσε απαντήσεις σας επί όρων δράσεώς μας και συμφιλιώσεως στόπ. Επ' αυτών αναφέρομεν τα κάτωθι στοπ. Περιορισμός δυναμέως μας σημαίνει καταδίκην μας στοπ. Εάν αυτή ήτο η γραμμή την οποίαν επρόκειτο να ακολουθήσετε θα έπρεπε απ' αρχής μας γνωρίσητε τούτο στοπ. Χυθέν Ελληνικόν αίμα βαρύνει καθ' ολοκληρίαν υμάς στοπ. Εφ' όσον ΕΑΜ αναγνωρίζεται υφ' υμών ως επικρατεστέρα οργάνωσις απαιτούμεν όπως αναλάβητε ευθύνην απέναντι ιστορίας και Ελληνικού λαού και διατάξητε διαλυσίν μας στοπ. Παράτασις τοιαύτης καταστάσεως βαρύνει από σήμερον συμμαχικήν αποστολήν στοπ. Παρακαλούμεν όπως έχωμεν το ταχύτερον απάντησιν στοπ. Εάν εντός τριών ημερών δεν έχωμεν απάντησίν σας, σιωπήν σας θεωρήσωμεν ως έγκρισιν διαλυσεώς μας στοπ. Λυπούμεθα διαπιστώσωμεν ότι διότι εξετελέσαμεν πειθαρχικά και πιστά καθήκον μας και διαταγάς σας αμειβόμεθα καθ' όν τρόπον πράττετε τούτο στοπ. Διαπιστώνομεν ακόμη ότι παρά παγκόσμιον αγώνα υπέρ ελευθερίας επικρατεστέρα είναι ακόμη η βία εν Ελλάδι, η τρομοκρατία του κακού κομμουνισμού στοπ».

Ν. Ζέρβας 27/ 1/ 44 Ώρα 12.

Αυτό ήταν το τηλεγράφημα του Πυρομάγλου, και αυτή ήταν η αιτία της αποστολής του: Η έλλειψη πυρομαχικών.

Αυτή ήταν η ατμόσφαιρα των ημερών και αυτή η αιτία που η οπισθοφυλακή του ΕΔΕΣ εγκατέλειπε το προγεφύρωμα στην Θεσσαλία, και τις μεταξύ Αχελώου και Αράχθου περιοχές, όπου είχε αναπτυχθεί και ανδρωθεί ο ΕΔΕΣ.

Ας αφήσουμε τον στρατηγό Ζέρβα να αφηγηθεί τα γεγονότα εκείνης της στιγμής, μέσα από ένα τηλεγράφημά του προς το Στρατηγείο Μέσης Ανατολής, το οποίο συμπληρώνει την αφήγηση του υπαρχηγού του.

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΣ
ΕΘΝΙΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΝΤΑΡΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΟΝ ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ
Αριθ. Πρωτ. 166

Στρατηγείον Μέσης Ανατολής

Κατόπιν των 7577—6973 τηλεγραφημάτων μου αναφέρω τα κάτωθι: Στοπ 23ην ώραν 25ης τρέχοντος διετάξαμεν τμήματά μας απόσχουν πάσης εχθρικής εκδηλώσεως και σταθμεύσουν χώρους αποτελούντας εγγύησιν δια ΕΑΜ στοπ ΕΑΜ—ΕΛΑΣ καθ' ήν στιγμήν διαπραγματεύετο με Υμάς όρους συμφιλιώσεως συνεκέντρωνε κρύφα δυνάμεις με επιθετικούς σκοπούς στοπ Δυνάμεις αύται και εις γραμμήν Αχελώου και εις περιφέρειαν Μετσόβου απετελούντο κατά το πλείστον από Βουλγάρους και Βουλγαρομακεδόνας εις αμιγή και συμπαγή τμήματα. στοπ Ισχύς πυρός του και αριθμός αυτόματων όπλων καταπληκτικός στοπ Εις γραμμήν μόνον Αχελώου δύναμις του ανήρχετο εις πλέον των πέντε χιλιάδων στοπ 26ην τρέχοντος πρωΐαν ΕΑΜ εκμεταλλευόμενον διάταξίν μας επετέθη καθ' όλην την γραμμήν από Αλβανίας μέχρι εκβολών Αχελώου στοπ 26ην 27ην και 28ην Εθνικαί Ομάδες αντέστησαν επιτυχώς εναντίον όλων των δολοφονικών επιθέσεων στοπ Απόγευμα 26ης Συν/χης Τομ και ημείς απεστείλαμεν εις Αρχηγόν Τμημάτων ΕΛΑΣ έγγραφα γνωρίζοντας διαταγήν σας και τοιαύτην Στρατηγείου ΕΛΑΣ στοπ αντί απαντήσεως επίθεσις ενετάθη στοπ Απόγευμα 28ης εξαντλήσαντες πυρομαχικά μας ηναγκάσθημεν συμπτυχθώμεν γραμμήν Αράχθου αφήσαντες ελαφρά τμήματα προς παρενόχλησιν στοπ Παντελής έλλειψις πυρομαχικών ως και διεκεκομμένος ανεφοδιασμός μας μας φέρει εις μειονεκτικήν θέσιν απέναντι ΕΛΑΣ του οποίου εφεδρείαι εις πυρομαχικά και οικονομικα μέσα είναι ανεξάντλητοι στοπ Αποθέματα και πηγήν ανεφοδιασμού του σας αναφέραμεν πολλάκις στοπ Πληθυσμός Τζουμέρκων φεύγει πανικόβλητος απο ΕΑΜ προς περιφερείας μας και γερμανοκρατουμένας πόλεις στοπ.

Πλαίσια 29.1. 1944 Ωρα 15.30
Ν. ΖΕΡΒΑΣ

Ο παραπάνω προβληθείς ισχυρισμός ότι η αποχώρηση των ΕΟΕΑ - ΕΔΕΣ από την μεταξύ Αχελώου και Αράχθου περιοχή δεν οφείλετο στην πίεση του ΕΛΑΣ, ενισχύεται και από το γεγονός ότι τα πυρομαχικά έπεσαν στον ΕΔΕΣ την νύκτα της 29 Ιανουαρίου, λίγες ώρες μετά την αποστολήν του τηλεγραφήματος του Στρατηγού. Γεγονός το οποίο φανερώνει υπό την πίεση και τον εκβιασμό τίνος απεχώρησε ο Ζέρβας και οι ομάδες του, εις την Δυτικά του Αράχθου περιοχή.

Και ύστερα λένε πως ο Στρατηγός Ζέρβας ευνοήθηκε από τους

Άγγλους!

Το ποιός ευνοήθηκε από την στημένη αυτή ιστορία με τα πυρομαχικά, ώστε οι Εθνικές Ομάδες να βρεθούν ύστερα από πεντάμηνο επιτυχή αγώνα με Γερμανούς και Εαμίτες δυτικά του Αράχθου, ας την κρίνει ο αναγνώστης. Γιατί ο ΕΛΑΣ ούτε στο όνειρό του δεν μπορούσε να φαντασθεί πως ήταν δυνατόν να εξοστρακίσει τον Ζέρβα και τις ομάδες του από τα Τζούμερκα.

Άλλωστε και μόνο η ύπαρξη του προγεφυρώματος του ΕΔΕΣ στην Θεσσαλία, που εγκαταλείφθηκε κατόπιν διαταγής του Στρατηγού, τα λέει όλα.

Κατ' αυτόν τον τρόπο ο Ζέρβας και οι αντάρτες του περιορίσθηκαν στις Δυτικές του Αράχθου περιοχές, όπου ανεμένετο η απόβαση των Συμμάχων.

Εδώ ο Στρατηγός Ζέρβας στρατικοποίησε τα τμήματα του ΕΔΕΣ εκπαιδεύοντάς τα εντατικά και έκανε έναν τέλειο και αξιόμαχο στρατό που εκτελούσε τις διαταγές του Συμμαχικού Στρατηγείου κατά των δυνάμεων του άξονα, σαν προκεχωρημένο τμήμα του Στρατηγείου Μέσης Ανατολής που ήταν. Συγχρόνως όμως ήταν αναγκασμένος να περιφρουρεί άγρυπνα τις δυνάμεις του από την επιβολή του ΕΛΑΣ, για να τις έχει αλώβητες για την πολυπόθητη απόβαση, αλλά και για έναν άλλο μεγάλο σκοπό. Ήθελε, μετά την αποχώρηση των Γερμανών, ν' απελευθερώσει την Βόρειο Ήπειρο.

Για τον λόγο άλλωστε αυτό δημιούργησε και ένα τάγμα 600 ανδρών από Βορειοηπειρώτες, όσες ήταν και οι δυνάμεις της Αλβανικής Τσετα, του Εμβέρ Χότζα.

Με τον στρατό αυτό ύστερα από 100 και πλέον μάχες, που αναφέρονται περιληπτικά στους παρακάτω πίνακες, ο Ζέρβας και οι αντάρτες του κατάφεραν να δημιουργήσουν και να εδραιώσουν μιά περιοχή που περιελάμβανε τον ορεινό όγκο από την Πίνδο μέχρι τις ακτές του Ιονίου, που προστατεύονταν από τους αντάρτες του ΕΔΕΣ, που για να την παραβιάσουν οι Γερμανοί, έπρεπε να οργανώσουν εκστρατεία και να θυσιάσουν πολλές ζωές.

Η περιοχή αυτή ονομάσθηκε Ελευθέρα Ορεινή Ελλάς, είχε δική της Διοίκηση που ξεπηδούσε μέσα από τους κατοίκους των χωριών της περιοχής, και δεν είχε καμία απολύτως σχέση με το κράτος των Αθηνών. Είχε δική της Δικαιοσύνη, που εφήρμοζε τους νόμους της ηθικής και της λογικής και γενικά στην περιοχή αυτή που λειτούργησε σαν ένα μικρό κράτος, εφαρμόσθηκε το φιλολαϊκό πρόγραμμα του ΕΔΕΣ.

Την δημιουργία της Ελεύθερης Ορεινής Ελλάδας και το πρόγραμμα του ΕΔΕΣ, που εφαρμόσθηκε σ' αυτήν, θα το παρακολουθήσουμε στις παρακάτω σελίδες.

Τα γεγονότα που αναφέρονται στις σελίδες του βιβλίου μου αυτού είναι τελείως άγνωστα στο Ελληνικό κοινό και τεκμηριώνονται από επίσημα ανέκδοτα έγγραφα, με δημοσιεύματα κατοχικών εφημερίδων και με εμπειρίες του γράφοντος, που έζησε τα γεγονότα.

100 ΜΑΧΕΣ ΤΟΥ ΕΔΕΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΙΤΑΛΟΓΕΡΜΑΝΟΥΣ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΒΟΥΝΑ

1) 24/10 ως 23/11/42 η πρώτη επιδρομή των Στρατευμάτων του Άξονα κατά των Ανταρτών του ΕΔΕΣ στο ΓΑΥΡΟΒΟ ΑΡΤΗΣ, από ένα Ιταλικό Σύνταγμα ενισχυμένο με πυροβολικό και αεροπορία. Οι μάχες που επηκολούθησαν διήρκεσαν ένα μήνα με μεγάλες απώλειες των Ιταλών.
2) 25/11/42, Ανατίναξη της Γέφυρας του Γοργοποτάμου την νύκτα της 25ης προς την 26η Νοεμβρίου 1942.
3) 20 και 21/12/42 Επιδρομή Ιταλικού Συντάγματος στην Ελευθέρα Ορεινή Ελλάδα του ΕΔΕΣ και μάχη στην Θέση ΓΙΑΡΤΑΓΑΝΑ - ΞΗΡΟΠΟΤΑΜΟΥ ΑΡΤΗΣ.
4) 16 ως 22 /1/43 Επιδρομή Ιταλικού Συντάγματος Βερσαλιέρων στις περιοχές ΚΛΕΙΔΙ - ΣΚΟΥΛΙΚΑΡΙΑ - ΜΕΓΑΛΟΧΑΡΗ. Μάχες στην θέση ΚΟΡΩΡΑ, ΖΥΓΟΣ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ. Οι μάχες διήρκεσαν 4 ημέρες. Νεκρός ο Συν/χης Ιππικού Νικόλαος Αυγερινός.
5) 16 ως 24/2/43 Επιδρομή 5000 Ιταλών στις περιοχές ΚΛΕΙΔΙ - ΣΚΟΥΛΙΚΑΡΙΑ - ΜΕΓΑΛΟΧΑΡΗ. Μάχες στο ΚΛΕΙΔΙ και επίθεση μικρού τμήματος Κλειδιού κατά των οπισθοφυλακών των αποχωρούντων Ιταλών στις θέσεις ΛΑΠΕΪΚΑ & ΠΟΤΑΜΟΥΛΑ. Αιχμάλωτοι και πολλά λάφυρα, σε υποζύγια, όπλα, πυρομαχικά, υγειονομικό υλικό και είδη ενδύσεως και υποδήσεως. Η επιδρομή διήρκεσε 9 ημέρες.
6) Από 9 ως 23/3/43, επιδρομή Ιταλικού τάγματος στην περιοχή ΤΣΑΚΝΟΧΩΡΙ - ΘΕΡΙΑΚΙΣΙ - ΦΛΩΡΙΑΔΑ - ΠΑΤΙΟΠΟΥΛΟ, επαρχίας ΒΑΛΤΟΥ.
7) 5/5/43 Βομβαρδισμός ΒΟΥΛΓΑΡΕΛΙΟΥ με αλλεπάλληλες επιδρομές της Ιταλικής Αεροπορίας. Νεκροί 13, Τραυματίαι 13, αντάρτες και πολίτες
8) 20/5/43 Επίθεση Μικτής δύναμης Συντάγματος Ιταλομουσουλμάνων, κατά ημετέρων Ομάδων δια αυχένος Σταυρού προς ΑΓΙΑ ΚΥΡΙΑΚΗ. Ημέτεραι δυνάμεις κατόπιν πολυώρου συγκρούσεως έτρεψαν σε φυγή τον εχθρό. Νεκροί 30 εξ ων 2 Αξιωματικοί. Μεταξύ τραυματιών ο Διοικητής Ταγματάρχης Βερτισοϊ, 14 Ιταλοί αιχμάλωτοι αντηλλάγησαν με 29 Ομήρους, εγκλείστους των φυλακών Παραμυθιάς.
9) 27/5/43 Τμήματα του Αρχηγείου Ηπείρου, ανατίναξαν την γέφυραν ΚΑΛΟΓΗΡΩΝ επί της οδού ΑΡΤΗΣ - ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ καθώς και

την Γέφυραν ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ - ΦΑΝΑΡΙΟΥ, υπονομεύσαντα ακολούθως πολλά σημεία της οδού Ιωαννίνων - Ηγουμενίτσης, με αποτέλεσμα την ανατίναξη πολλών αυτοκινήτων της διερχόμενης Γερμανικής Φάλλαγγας, η οποία καθηλωθείσα, απεδεκατήσθη υπό των επιτιθεμένων τμημάτων μας.

10) 8/6/43. Σμήνος Γερμανικών αεροπλάνων, βομβάρδισε την Κωμόπολη Θεοδωριάνων. Νεκροί 4. Τραυματίαι 6.

11) 17/6/43 Ημέτερα τμήματα επετέθησαν κατά Ιταλικής Φάλαγγος, δυνάμεως 2 Ταγμάτων, επί της αμαξωτής οδού Ιωαννίνων- Πρεβέζης, στην Θέση ΚΑΚΟΥΡΙ. Ο εχθρός κατόπιν διώρου μάχης απεσύρθη ανατολικώς αμαξωτής οδού. Νεκροί 6 και πολλοί Τραυματίαι.

12) 21/6/43 Τμήματα μας προσέβαλαν επιτυχώς εχθρική φάλαγγα στην θέση ΣΟΥΛΟΠΟΥΛΟ επί της αμαξωτής οδού Παραμυθιάς - Ιωαννίνων.

13) 23/6/43 Σφοδρά σύγκρουση τμημάτων μας μετά ιταλικού τμήματος υποστηριζομένου υπό πυροβολικού και όλμων, στην περιοχή ΚΟΣΜΙΡΑ. Εχθρός ετράπη σε φυγή. Κατά την αποχώρηση του επυρπόλησε το χωριό ΠΕΔΙΝΗ. Νεκροί 9, τραυματίαι 15.

14) 22/6/43. Ανατίναξη γέφυρας ΣΠΗΛΙΟΠΟΤΑΜΟΥ Καλαμά παρά το ΣΟΥΛΙ Ιταλικός Λόχος Πεζικού μετά 2 Ολμων & πολλών Ολμιδίων επιχειρήσας ανέλθη εις ΣΟΥΛΙ απεκρούσθη, ωχηρωθείς εις συνοικισμόν ΔΡΑΓΟΥΜΙ, ήρχησεν σφυροκοπών ημετέρας δυνάμεις.

15) 23/6/43. Επανάληψη βομβαρδισμού Θεοδωριάνων υπό Γερμανικής αεροπορίας. Γερμανικό βομβαρδιστικό βληθέν από πυρά πολυβόλου μας κατέπεσε φλεγόμενο. Συνελήφθησαν 2 Γερμανοί αεροπόροι.

16) 23/6/43 Τμήματα Εθνικών μας Ομάδων κατέστρεψαν στην ΛΑΚΑ ΣΟΥΛΙ τηλεγραφικές και τηλεφωνικές επικοινωνίες του εχθρού σε μήκος 25 χιλιομέτρων.

17) 28/6/43. Τα ίδια τμήματά μας, προσέβαλαν εχθρικό τάγμα στο χωριό ΒΟΛΙΑΣΑ, απασχολούμενο με την πυρπόλησή του. Ο Εχθρός εξηναγκάσθη σε υποχώρηση υπό προστασίαν αρμάτων μάχης, εγκαταλείψας 10 Αυτοκίνητα πλήρη υλικών. Νεκροί και τραυματίαι 66 Γερμανοί.

18) 28/6/43. Τμήματα μας συνεπλάκησαν εκ νέου μετά ισχυρών εχθρικών δυνάμεων τας οποίας εξηνάγκασαν να αποχωρήσουν ατάκτως και να εγκαταλείψουν στο πεδίο της τιμής 30 νεκρούς

και 70 τραυματίες. 3 φορτηγά αυτοκίνητα απετεφρώθησαν και 10 υπέστησαν σοβαρές ζημίες.

19) 4 και 5/7/43. Κατόπιν Δ/γής του ΣΜΑ να ενεργηθούν παραπλανητικαί ενέργειαι εις βάρος του εχθρού, λόγω αποβάσεως στην Σικελία, δυνάμεις του ΕΔΕΣ του αρχηγείου Βάλτου προσέβαλαν την φρουρά της ισχυρώς προστατευόμενης Γέφυρας του Αχελώου επί της δημοσίας οδού Αγρινίου - Αμφιλοχίας. Ο Αγών υπήρξε σκληρός. Οι στόχοι επετεύχθησαν. Με το φως της ημέρας τα τμήματα μας απεσύρθησαν.

20) 4/7/43 Τμήματα μας του Αρχηγείου Ηπείρου κατέστρεψαν την Γέφυρα ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ παρά την Άρταν.

21) 5/7/43. Τμήματα Ιταλικού Στρατού επετέθησαν κατά θέσεων ημετέρων τμημάτων δυτικά γέφυρας ΚΟΛΟΓΗΡΟΥ, προκειμένου να επανακτήσουν τον έλεγχο της οδικής αρτηρίας Ιωαννίνων - Φιλιππιάδος. Επηκολούθησεν σφοδρός αγών, με πολλούς νεκρούς και τραυματίες του εχθρού.

22) 6/7/43. Καταστροφή υπό δυνάμεων Αρχηγείου Ηπείρου, Τζουμέρκων και Σκουληκαριάς, των εκτελουμένων Στρατιωτικών έργων εις την οδική αρτηρίαν Ιωαννίνων - Άρτης. Κατόπιν σκληρού αγώνος ο στόχος επετεύχθη. Εφονεύθησαν 8 και ετραυματίσθησαν 2 Γερμανοί. Απώλειαί μας νεκροί 2, τραυματίαι 2.

23) 8/7/43.Τμήματά μας συνεπλάκησαν μετά εχθρικού τάγματος Αλπινιστών υποστηριζόμενου υπό πυροβολικού και όλμων, στην περιοχή ΜΗΛΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ. Προσπάθειαι του εχθρού προς απώθησην ημετέρων απέβησαν άκαρποι. Τελικώς ο εχθρός συνεπτύχθη προς Ιωάννινα υποστάς σοβαράς απωλείας.

24) 9/7/43. Ιταλικό απόσπασμα εξ ενός τάγματος μετά πυροβολικού και όλμων επετέθη κατά θέσεών μας επί υψωμάτων ΜΟΥΣΙΟΤΙΤΣΑΣ Προσβληθέν εκ των πλευρών ηναγκάσθη να τραπεί εις άτακτον υποχώρηση.

25) 14/7/43. Μηχανοκίνητος φάλαγξ 680 Αυτοκινήτων, μεταφέρουσα δυναμη Μεραρχίας, προστατευομένην από 4 τάνκς και ισχυράς πλαγιοφυλακής πεζών, επιχείρησε να διέλθη εξ Αμφιλοχίας προς Άρταν δια της οδού ΜΑΚΡΥΝΟΡΟΥΣ κατεχομένης υπό τμημάτων μας. Προσπάθεια του εχθρού προς διέλευσιν συνετρίβη κατεστραφέντων ενός τανκ και 4 φορτηγών πλήρων στρατού και πυρομαχικών. Αι πλαγιοφυλακαί του εχθρού υποστάσαι σοβαράς απωλείας συνεπτύχθησαν και η φάλαγξ καθηλώθη εις Ανοιξιάτικο επί διήμερον.

26) 14/7/43. Τμήμα Κλειδιού καταλαβών ύψωμα ΖΟΥΤΟΥ διέκοψε οδικήν συγκοινωνίαν από ΜΑΚΡΥΝΟΡΟΣ μέχρι Άρτας και κατέστρεψε τηλεφωνικάς και τηλεγραφικάς γραμμάς μέχρι ΑΡΤΑΣ.

27) 16/7/43. Εχθρός εις περιοχήν ΜΑΚΡΥΝΟΡΟΥΣ προστατευόμενος υπό αεροπλάνων και χρησιμοποιών ομήρους εκ των πέριξ χωρίων κατόρθωσε να προωθηθεί, βαλόμενος εκ των πλαγίων υπό των τμημάτων μας μέχρι Άρτης, εις την οποίαν κατέφυγεν τελικώς, υποστάς μεγάλας απωλείας και καταστροφάς.

28) 19/7/43. Νέα εχθρική φάλαγξ εξ 150 αυτοκινήτων προστατευόμενη υπό αρμάτων μάχης, προερχομένη εξ Αμφιλοχίας προσεβλήθη υπό των τμημάτων μας εις περιοχήν ΜΑΚΡΥΝΟΡΟΥΣ, υποστάσα σοβαράς απωλείας.

Το απόγευμα της ιδίας ημέρας ετέρα εχθρική φάλαγξ εξ 120 αυτοκινήτων προστατευομένη υπό αρμάτων ελθούσα εις ενίσχυσιν της πρώτης προσεβλήθη σφοδρώς υπό ημετέρων τμημάτων. Σκληρός αγών συνεχίσθη μέχρι 21 Ιουλίου 1943 οπότε ο εχθρός ενισχυθείς με νέας δυνάμεις διέρρευσε προς Άρταν , υποστάς μεγάλας απωλείας εις άνδρας και υλικόν.

29) 27/7/43. Ιταλογερμανικαί δυνάμεις βοηθούμεναι υπό πυροβολικού και όλμων, εκινήθησαν προς τα υψώματα ΣΤΑΥΡΟΥ - ΞΗΡΟΒΟΥΝΙΟΥ. Τμήματα μας αναχαίτισαν την περαιτέρω προώθηση του εχθρού.

30) 28/7/43. Νέαι σφοδραί επιθέσεις κατά θέσεών μας, άνευ αποτελέσματος, εις την ως άνω περιοχήν.

31) 29/7/43. Η εχθρική προσπάθεια προς απόθηση τμημάτων μας εσυνεχίσθη προς περιοχήν Φανερωμένης.

32) 30/7/43. Εχθρός επέστρεψε άπρακτος στις βάσεις του περιοχής ΚΛΕΙΣΟΥΡΑΣ, υποστάς απωλείας εις άνδρας και υλικά.

33) 10/8/43. Τμήματα Ανταρτών του ΕΔΕΣ απέκρουσαν σφοδράς επιθέσεις Γερμανών και Τσάμηδων κατά της μεθοριακής γραμμής ΣΚΑΛΑΣ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ, η οποία διετηρήθη απαραβίαστος από 21/5/43 μέχρι τέλους του αγώνος.

34) 3/9/43. Γερμανικαί δυνάμεις δύο ταγμάτων εκινήθησαν εξ Ιωαννίνων προς ΜΕΤΣΟΒΟΝ, αποκρουσθείσαι υπό των τμημάτων μας. Γερμανοί στην προσπάθεια των να προχωρήσουν προς ΜΠΑΛΤΟΥΜΑΝ εξηναγκάσθησαν εις υποχώρησιν. Καταδιωκόμενοι έφθασαν μέχρι αυχένος ΔΡΙΣΚΟΥ επί του οποίου τελικώς εγκατεστάσθησαν τα τμήματά μας.

Νεκροί Γερμανοί 6, εγκατελειφθέντες επί του πεδίου της μάχης

και έτεροι μεταφερθέντες μετά των τραυματιών εις Ιωάννινα. Ημέτεροι νεκροί υπαξιωματικός και 4 Τραυματίαι.

35) 7/9/43. Συμπλοκή τάγματος ΕΔΕΣ με ιταλικό Τάγμα, στην περιοχή ΔΡΙΣΚΟΥ. Συνελήφθησαν 10 αιχμάλωτοι.

36) 8-12/9/43. Συνθηκολόγηση Ιταλίας με τους Συμμάχους. Διακοπή επί τετραήμερον των οδικών συγκοινωνιών και επικοινωνιών Δυτικής Ελλάδος κατόπιν διαταγής του Στρατηγείου Μέσης Ανατολής.

37) 8-20/9/43. Μάχες με Γερμανούς στις περιοχές ΜΕΤΣΟΒΟΥ - ΠΡΑΜΑΤΩΝ - ΚΑΛΑΡΥΤΩΝ.

38) 9/9/43. Γερμανικόν τμήμα εκτελόν αναγνώρισιν περιοχής ΔΡΙΣΚΟΥ ήλθε εις επαφήν μετά τμήματος μας, συγκρουόμενον μετ' αυτού. Μετά τετράωρον σκληρόν αγώνα επετεύχθη η εξόντωσίς του, πλήν δώδεκα συλληφθέντων.

39) 16/9/43. Ανεπιτυχής επίθεση Γερμανομουσουλμάνων εις ΣΚΑΛΑ - ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ.

40) 24/9/43. Γερμανικόν τμήμα κινηθέν προς Αγίαν ΚΥΡΙΑΚΗΝ περιοχής ΠΟΠΟΒΟΥ προσεβλήθη υπό ημετέρων τμημάτων με αποτέλεσμα την άτακτον υποχώρησή του. Γερμανοί νεκροί 6.

41) 28/9-4/10/43. Κατόπιν διαταγής του Σ. Μ. Ανατολής τμήματα μας διέκοψαν συγκοινωνίες και επικοινωνίες με τον εχθρόν επί 7ήμερον εις Δυτικήν Ελλάδα.

42) 29/9/43. Νέα ανεπιτυχής επίθεση Γερμανών και Τουρκαλβανών κατά ΣΚΑΛΑΣ - ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ.

43) 30/9/43. Τμήματά μας κατέστρεψαν ολοσχερώς κατά την νύκτα τηλεφωνικές και τηλεγραφικές επικοινωνίες από ΜΠΙΖΑΝΙ μέχρι ΧΑΝΙ ΦΤΕΛΙΑΣ και από ΚΕΡΑΣΟΒΟ μέχρι ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΟΣ.

44) 30/9/43. Τμήμα του αρχηγείου Ξηροβουνίου εις εκτέλεση Δ/γής ΣΜΑ επετέθη κατά διερχομένων Γερμανικών Αυτοκινήτων της οδού ιΩΑΝΝΙΝΩΝ - ΑΡΤΗΣ. Κατά την σύγκρουσιν ταύτην εφονεύθη ο Γερμανός Συν/χης Γκαίριγκ, εξάδελφος του Στρατάρχου Γκαίριγκ, δεύτερου στην Ιεραρχία του Γ' Ράϊχ. Το Στρατηγείον της 22 Γερμανικής Στρατιάς κατόπιν αποστολής πρεσβείας, παρέλαβε την σωρόν του φονευθέντος Συν/χου.

45) 2/10/43. Την πρωΐαν της 2ας Οκτωβρίου, ισχυρό Γερμανικό Απόσπασμα, βοηθούμενο από πυροβολικό και Όλμους, επυρπόλησε το χωριό ΓΟΡΓΟΜΥΛΟΣ. Ακολούθως εισέβαλε στο χωριό ΑΜΜΟΤΟΠΟΣ. Επί τόπου έσπευσαν τμήματά μας τα οποία ενεπλάκησαν εις τετράωρον σκληρόν αγώνα διάσωσης του χωριού

και των κατοίκων του.

Προ της ασυγκρίτου υπεροχής του εχθρού τα τμήματα μας συνεπτύχθησαν εις ετέραν θέσιν, μετά την διαφυγήν απάντων των κατοίκων του και το χωρίον παρεδόθη εις τας φλόγας υπό των Γερμανών. Απώλεια Γερμανών 30 Νεκροί.

46) 3/10/43. Γερμανικός Λόχος υπέστη αιφνιδιαστική επίθεση στην περιοχή Αγίου Γεωργίου Τσακνοχωρίου, συμπτυχθείς ατάκτως προς χαράδραν. Η μάχη συνεχίσθη μετά σφοδρότητος, των τμημάτων μας επιτυχόντων την καθήλωσιν και εκμηδένησιν του εχθρού. Κατά την τολμηράν ταύτην προσπάθειαν εφονεύθησαν ανθ/γός Δημ. Παπακωνσταντίνου, ο οπλαρχηγός Γεώργιος Τολιάς και ο υπαξιωματικός Χρ. Πολύζος.

47) 3/10/43. Ισχυρό Γερμανικό Απόσπαμα επέδραμε περιοχήν ΔΡΙΣΚΟΥ και επυρπόλησε τα χωριά ΛΙΓΚΑΔΕΣ και ΜΠΑΦΡΑ.

48) 4/10/43. Τάγμα Πετροπουλάκη, μετά την διακοπή των συγκοινωνιών ΑΡΤΗΣ - ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ, συμφώνως των διαταγών του ΣΜΑ προασπίζων την κωμόπολιν ΠΕΤΑ και τους κατοίκους εκ της Γερμανικής επιδρομής ενεπλάκη εις αγώνα μετά των Γερμανών κατά τον οποίον έπεσεν ηρωϊκώς μαχόμενος ο Διοικητής του Τάγματος υπ/γός Λεωνίδας Πετροπουλάκης και ετραυματίσθηκαν 7 άνδρες του τμήματός του.

49) 4/10/43. Ετέρα Γερμανική Φάλαγξ εκινήθη κατά του χωρίου ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ και επυρπόλησε αρκετάς οικίας, κινηθείσα ακολούθως προς περιοχήν ΑΕΤΟΡΑΧΗΣ συνεπλάκη με τμήμα των Εθνικών Ομάδων.

50) 18/10/43. Ισχυρά Γερμανικά τμήματα, κινηθέντα επ' αυτοκινήτων, προερχόμενα από τα αστικά κέντρα της Ηπείρου, εξεστράτευσαν κατά των Τζουμέρκων, όπου τα τμήματα του ΕΔΕΣ, αντιμετώπιζαν από 8ημέρου 11.000 αντάρτες του ΕΛΑΣ, που εξεστράτευσαν εναντίον των με το Εκστρατευτικό Σώμα Ηπείρου (ΕΣΗ) υπό τον ΑΡΗ ΒΕΛΟΥΧΙΩΤΗ. Τα ισχυρά αυτά Γερμανικά τμήματα της 22ας Γερμανικής Στρατιάς αναχαιτίσθηκαν από τους αντάρτας του ΕΔΕΣ επί 11 ημέρας στην γραμμή ΣΚΙΑΔΑΔΕΣ - ΒΟΥΛΓΑΡΕΛΙ - ΛΕΙΨΩ - ΚΑΨΑΛΑ - ΤΕΤΡΑΚΩΜΟ.

51) 21/10/43. Τα επιδράμοντα Γερμανικά Τμήματα "ΠΑΝΘΗΡ" ενισχυόμενα κατά την χθεσινή νύκτα και ημέρα συνεχώς, προσέβαλαν δια τριών φαλάγγων τας θέσεις μας από ΡΕΤΣΙΑΝΑ μέχρι ΤΥΜΠΑ. Τα τμήματα μας αντέταξαν ηρωϊκήν άμυναν και έπληξαν τον Εχθρό εκ των νώτων και των πλευρών, στραφέ-

ντων συγχρόνως και κατά φαλάγγων ενισχύσεων και μεταγωγικών του. Η μάχη εσυνεχίσθη και κατά την νύκτα επεκταθείσα από ΡΕΤΣΙΑΝΑ μέχρι και νοτίως ΒΟΥΛΓΑΡΕΛΙΟΥ. Βαρείαι απώλειαι εκατέρωθεν. Νεκροί: Λοχαγός Στεφανίδης, ανθ/γός Γαλιάτσος και ανθ/γός Θεοδωρόπουλος.

52) 29/10/43. Γερμανικά τμήματα απεχώρησαν άπρακτα εγκαταλείποντα την γραμμήν ΣΚΙΑΔΑΔΕΣ - ΒΟΥΛΓΑΡΕΛΙ - ΛΕΙΨΩ - ΚΑΨΑΛΑ - ΤΕΤΡΑΚΩΜΟ και επιβιβασθέντα Στρατιωτικών αυτοκινήτων επέστρεψαν στις βάσεις του.

53) 30/10/43. Το πρωΐ της επομένης ημέρας 5.000 Γερμανοί στρατιώτες της Μεραρχίας Αλπινιστών Εντελβάϊς, μεταφέρθηκαν με αυτοκίνητα από ΑΓΡΙΝΙΟ - ΙΩΑΝΝΙΝΑ και ΞΗΡΟΜΕΡΟ μέσω ΑΡΤΑΣ εις ΚΑΛΕΝΤΙΝΗ και το πρωί της Κυριακής 30 Οκτωβρίου 1942 έφθασαν πεζή στο ΒΟΥΛΓΑΡΕΛΙ, αιφνιδιάσαντες τους πάντας.
Προ των δυσαναλόγων Γερμανικών δυνάμεων, της υπεροχής πυρός, αλλά και του αιφνιδιασμού τα τμήματά μας συνεπτύχθησαν εις περιοχήν ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΩΝ κατόπιν σκληρού αγώνος διαρκέσαντος όλην την ημέραν.

54) 31/10/43. “Αι Γερμανικαί δυνάμεις εσυνέχισαν την επίθεσή των από ΝΕΡΑΪΔΑΣ μέχρι ΣΤΕΝΩΠΟΥ ΣΚΑΡΠΑΡΙ. Η μάχη άρχισε από το πρωί σκληρά. Ταυτόχρονα με την επίθεσιν αυτήν των γερμανών, ΕΑΜικαί δυνάμεις υπερβαίνουσαι τους χιλίους, με πυροβολικόν και όλμους, μας επετέθησαν εκ των Νώτων εις τρόπον ώστε Γερμανικά και Εαμικά πυρά να διασταυρωθούν όχι μόνον επί των τμημάτων μας αλλά και υπεράνω της κεφαλής του Αρχηγού.
Προ της τοιαύτης Συμμαχίας Εαμιτών - Γερμανών, αι δυνάμεις μας ηναγκάσθηκαν μετά σκληρόν αγώνα μιας ημέρας να συμπτυχθώσιν προς ΜΕΛΙΣΟΥΡΓΟΥΣ. Κατά τον διήμερον τούτον αγώνα, αι απώλειαι των Γερμανών υπήρξαν σημαντικαί. Αι ημέτεραι επίσης μεγάλαι ιδιαίτερα εις αξιωματικούς, μεταξύ των οποίων και ο Ταγματάρχης Τέλης Χατζηϊωάννου. Επίσης είχομεν πλείστα θύματα εκ του αμάχου πληθυσμού”.

55) 11/12/43. Τμήματα Γερμανομουσουλμάνων ενισχυμένα δια πυροβόλων και βαρέων όλμων, επετέθησαν κατά ημετέρων τμημάτων εις περιοχήν ΣΕΛΙΑΝΗΣ και ΣΚΑΛΑΣ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ με σκοπόν την κατάληψιν των θέσεων ΝΤΕΡΟΥ και ΚΟΥΛΙΑΣ. Κατόπιν διώρου σκληρού αγώνος τα ημέτερα τμήματα κατόρθωσαν ν' αποκρούσουν τον εχθρόν και να τον τρέψουν εις φυγήν.

56) 28/12/43. Δυνάμεις 500 και πλέον Γερμανών προσέβαλον δυνάμεις μας κατά χωρίου ΚΡΑΝΙΑ - ΠΡΕΒΕΖΗΣ. Εθνικαί Ομάδες αντέστησαν αποφασιστικά και μάχη διήρκεσεν από πρωΐας μέχρι 14 ώρας. Γερμανοί απεχώρησαν με βαρειάς απωλείας.

57) 12/1/44. Ισχυρά Γερμανικά τμήματα επωφελούμενα των εμφυλίων μαχών, προσέβαλαν την Ελευθέρα Ορεινή Ελλάδα, προκειμένου εξασφαλίσουν Θέσεις προστασίας οδικής αρτηρίας ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ - ΑΡΤΗΣ.

58) 13/1/44. Γερμανοί ενισχυθέντες ανέλαβαν επίθεσιν προς κατεύθυνση ΑΝΩΓΕΙΩΝ - ΞΗΡΟΒΟΥΝΙΟΥ. Τμήματά μας επέτυχαν ανακόψουν πορείαν Γερμανών επιφέροντας σοβαράς απωλείας. 14/1/43. Γερμανοί επανέλαβον επίθεσιν των ανεπιτυχώς.

59) 15-16/1/44. Ολόκληρην ημέραν 15ης και 16ης τμήματα μας απέκρουσαν προσπάθειαν Γερμανών εγκατασταθούν μονίμως Ξηροβουνίου.

60) 17/1/44. Τελικώς Γερμανικαί δυνάμεις περιορίσθησαν εγκαταστήσουν ισχυράς προφυλακάς ανατολικώς της οδού ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΟΣ - ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ.

61) 3/2/44. Γερμανοί 6ην ώραν πρωϊνήν επετέθησαν από περιοχής ΚΑΤΣΑΝΟΧΩΡΙΩΝ και περιοχής ΓΟΤΙΣΤΗΣ εναντιον Εθνικών μας Ομάδων. Την αύτην ακριβώς ώραν, άπασαι δυνάμεις ΕΛΑΣ επετέθησαν από Ανατολάς με προσπάθειαν διάβασης ΑΡΑΧΘΟΥ, καθ' όλον το μήκος του ποταμού. Συγκρούσεις εξακολούθησαν με αμφοτέρους τους αντιπάλους.ΕΛΑΣ μας γνωρίζει ότι διέταξεν κατάπαυσιν εχθροπραξιών λόγω επικειμένης συμφωνίας των δύο Οργανώσεων. Παρά ταύτα όμως, Ομάδες ΕΛΑΣ εξακολουθούν επίθεσιν των.

62) 4/2/44. Διμέτωπος Μάχη τμήματός μας ΚΡΑΨΗΣ - ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ κατά επιδρομόντων Γερμανών και επιτιθεμένων Εαμιτών, εις ΠΡΟΣΗΛΙΟ - ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ. Ημέτεραι απώλειαι 2 Νεκροί. Ένας από τους Γερμανούς και ένας από τον ΕΛΑΣ.

63) 5/2/44. Κατάπαυσις εχθροπραξιών με ΕΑΜ-ΕΛΑΣ εύρεν δυνάμεις του εντεύθεν του ΑΡΑΧΘΟΥ εις περιοχήν ΝΙΣΙΣΤΑΣ και Γερμανικάς φάλαγγας επί κορυφογραμμής ΞΗΡΟΒΟΥΝΙΟΥ. Διάταξις δυνάμεων μας απολύτως μειονεκτική έναντι επιχειρούντων Γερμανών.

64) 28/2/44. Γερμανική επιδρομή εις ΑΜΜΟΤΟΠΟΝ ΒΔ. Άρτης, αντιμετωπίσθη υπό των Τμημάτων μας.

65) 24/4/44. Μάχη εναντίον Γερμανών περιοχής ΚΟΡΥΦΗΣ

ΘΕΣΠΡΩΤΙΚΟΥ.

66) 24-25/5/44. Διήμερος επιδρομή Γερμανών υποστηριζομένων υπό Πυροβολικού και όλμων στο όρος ΜΠΑΛΤΑΝΕΖΙ απεκρούσθη από του 24 Συντάγματός μας. Απώλεια Γερμανών: Νεκροί 7 αιχμάλωτοι 8. Λάφυρα 27 κτήνη, 1 όλμος, 1 Ασύρματος, πολλά όπλα και πυρομαχικά.

67) 16/5/44. Επίθεση IX Μεραρχίας κατά γέφυρας ΓΛΥΚΗΣ και κατάληψης πέριξ υψωμάτων.

68) 27/6/44. Επίθεση τμημάτων μας II Τάγματος Γεν. Αρχηγείου, εις ΖΑΛΟΓΓΟΝ ΠΡΕΒΕΖΗΣ.

69) 29/6/44. Επίθεσις Χ Μεραρχίας Εθνικών Ομάδων κατά Γερμανών και Τσάμηδων, υπερασπιζομένων την πόλιν της ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ και τα πέριξ υψώματα. Απελευθέρωση της ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ.

70) 29/6/44. Από πρωΐας ισχυρά δυνάμεις Τουρκαλβανών (περί τους 1.000) υπό τον Μαζαρ Ντίνο προσέβαλε τμήματα Χ Μεραρχίας εις περιοχήν ΚΑΡΒΟΥΝΑΡΙ Τσαμουργιάς. Τμήματα μας αντεπιτεθέντα έτρεψαν σε φυγή και διεσκόρπισαν Τουρκαλβανικές δυνάμεις, εισχωρήσαντα εις ΤΣΑΜΟΥΡΙΑΝ.

71) 29/6/44. Τμήματα της Χ Μεραρχίας του ΕΔΕΣ απηλευθέρωσαν την ΠΑΡΓΑ από τους Γερμανούς.

72) 30/6/44. Ισχυρά τμήματα Γερμανομουσουλμάνων προερχόμενα εκ Μενίνας, υποστηριζομένα υπό πυροβόλων 105 επετέθησαν κατά των τμημάτων μας περιοχής Αγίων Θεοδώρων Παραμυθιάς. Τμήματά μας κατόπιν σκληρού αμυντικού αγώνος ανέλαβαν αντεπίθεσιν με αποτέλεσμα την διάλυση αμφοτέρων των αντιπάλων. Απώλεια Γερμανών 70 νεκροί και τραυματίαι. Τουρκαλβανών νεκροί 32. Λάφυρα: 1 πυροβόλον 105 μετά βλητοφόρου, δύο αυτοκινήτων μετά 200 βλημάτων, οπλισμός και άλλα πολεμικά υλικά.

73) 5-13/7/44. Αιφνιδιαστική νυκτερινή ενέργεια κατά Γερμανικών οχυρών προστατευόντων επακτίους Γερμανικάς οχυρώσεις Βορείως ΠΡΕΒΕΖΗΣ και Δυτικώς ΑΡΤΗΣ, προκειμένου διευκολυνθεί η Συμμαχική Απόβαση στην Νορμανδία. Η επιχείρηση διήρκεσεν 9 ημέρας και ο Αγών υπήρξε σκληρός διεξαχθείς εις πολλά οχυρά, σώμα με σώμα. Απώλεια Γερμανών 323, ισάριθμοι τραυματίαι και αιχμάλωτοι 65.

74) 8/7/44. Εχθρός επετέθη κατά υψωμάτων Ανατολικώς και Νοτιοανατολικώς χωρίου ΒΛΑΧΩΡΙ. Επίθεση συνεχισθείσα μέχρι νυ-

κτός εγκατελήφθη υπό των Γερμανών πρωΐαν 9ης καίτοι υπεστηρίχθη υπό δραστικού πυροβολικού. Καθ' όλην την ημέραν 8ης και 9ης επιθέσεις και αντεπιθέσεις Γερμανών εις περιοχήν ΖΑΛΟΓΓΟΥ και ΛΟΥΡΟΥ. Εχθρός χρησιμοποιεί Βαρύ πυροβολικό. Απώλειαι Γερμανών 323, ισάριθμοι τραυματίαι , αιχμάλωτοι 65.

75) 15/7/44. Κατάληψη Κορυφογραμμής ΛΟΥΤΣΑ - ΚΟΥΚΟΥΛΙ - ΒΕΛΑΝΙΔΟΥΣΑ (Στενωπός ΜΠΟΥΤΑΡΙ) - ΑΗΔΟΝΙΑ.

76) 1/8/44. Τάγμα του ΕΔΕΣ ΚΡΑΨΗΣ επετέθη κατά Γερμανικού τμήματος επί της οδού Ιωαννίνων - Μετσόβου.

77) 4/8/44. Επίθεση Γερμανών και Τσάμηδων κατά τμημάτων του ΕΔΕΣ στην περιοχή ΒΡΥΣΟΥΛΑ και ΒΛΑΧΩΡΙ περιοχής Παραμυθιάς, επί της αμαξωτής οδού προς ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

78) 4-11/8/44. Συγκρούσεις ημετέρων τμημάτων με Γερμανούς και Τσάμηδες εις περιοχήν Παραμυθιάς. Απελευθέρωση Μαργαριτίου και Μαζαρακιάς.

79) 6/8/44. Τμήματα του ΕΔΕΣ απέκρουσαν Γερμανικές επιθέσεις στο χωριό ΡΕΒΕΝΙ - ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ.

80) 9-10/8/44. Επίθεση Γερμανών στην περιοχή ΚΕΡΑΜΙΤΣΑ και ΒΡΥΣΟΥΛΑ επί της οδού ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ - ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΗΣ.

81) 10/8/44. Επίθεση τμημάτων Γερμανών και Τσάμηδων στα Βόρεια χωριά της Θεσπρωτίας (Τσαμουριάς)

82) 12/8/44. Επιχείρηση καταστροφών των τμημάτων του ΕΔΕΣ κατά γεφυρών αμαξιτής οδού Ιωαννίνων - Μετσόβου.

83) 13/8/44. Τάγμα της Χ Μεραρχίας του ΕΔΕΣ, κυρίευσε εις τον όρμο ΜΟΥΡΤΟ της Θεσπρωτίας δύο Γερμανικά Βενζινόπλοια, τα οποία χρησιμοποιήθηκαν δια τας ανάγκας των Τμημάτων της και κατά την απόβασιν εις ΚΕΡΚΥΡΑΝ.

84) 17 -18/8/44. Συνδυασμένη επίθεση τμημάτων Ζ Μεραρχίας και 3/40 Ανεξαρτήτου Συντάγματος Ευζώνων κατά οχυρού ΜΕΝΙΝΑΣ υποστηριζόμενου υπό 200 Γερμανών και εξήντα Τσάμηδων. Ο διήμερος Αγών υπήρξε σκληρός. Γερμανοί 80, αιχμάλωτοι 101. Τσάμηδες αιχμάλωτοι 9.

85) 1/9/44 Επιχειρήσεις κατά των κατευθυνομένων προς τα σύνορα Γερμανικών Φρουρών Νοτίου Ελλάδος εις την αρτηρίαν ΑΡΤΗΣ - ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ, ήρχησαν από της ως άνω ημερομηνίας. Ημέτερα τμήματα κτυπούν ακατάπαυστα τας απερχομένας Γερμανικάς δυνάμεις.

86) 8/9/44. Τρείς Γερμανικαί Φρουραί, σφυροκοπούμεναι υπό των τμημάτων μας ηναγκάσθησαν αποδεχθούν συνθηκολόγησιν

άνευ όρων. Ταυτοχρόνως επίθεσις τμήματος ΕΛΑΣ κατά φυλακίων Ι Ταξιαρχίας, μαχομένης κατά Γερμανών εις περιοχήν ΠΑΝΤΑΝΑΣΑΣ - ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΟΣ, ματαίωσεν παράδοσιν.

87) 14/9/44. Ισχυρόν Γερμανικόν Τμήμα 800 ανδρών συνοδευόμενο υπό 8 πυροβόλων και 15 όλμων, επεχείρησε αιφνιδιαστικήν επίθεσιν κατά του ΙΙΙ Τάγματος και 6ου Λόχου του 3/40 Συντάγματος Ευζώνων του ΕΔΕΣ εις το Αρχαίον Θέατρον ΔΩΔΩΝΗΣ. Τα Τμήματα μας όχι μόνον αντιμετώπισαν τον εχθρόν κινηθέντος από ΑΛΕΠΟΧΩΡΙ και ΔΡΑΜΙΣΟΥΣ αλλά αντεπετέθησαν και τον κατεδίωξαν μέχρι αυχένος Αγίου Νικολάου.
Νεκροί: ανθ/γοί Ιακωβάκης Γεώργιος, Σβινέλης Αθανάσιος, ανθυπασπιστής Μηχανικού Παπαγεωργίου Δημήτριος, Λοχίας Σπανός Γεώργιος και αντάρτης Χάϊδος Θεόδωρος.

88) 17/9/44. Εις τον τομέα της Χ Μεραρχίας ο εχθρός από 5ης πρωϊνής ενήργησεν ισχυροτάτας επίθεσης δια πεζικού όλμων και πυρ/κού εκ περιοχής Μενίνας προς αυχένα ΣΕΛΙΑΝΗΣ προς Στενωπόν ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ και προς ΣΚΟΥΠΙΤΣΑΝ. Άπασαι αι ανωτέρω επιθέσεις απεκρούσθησαν με σοβαρότατας απωλείας δια τον Εχθρόν. Τα τμήματά μας κατέχουν ισχυρώς τας θέσεις των και συνεχίζουν την απαγόρευσιν των κινήσεων του εχθρού. Απώλειαι ημετέρων 3 Αξιωματικοί εξ ών 1 νεκρός και 2 τραυματίαι. Αντάρται 5 νεκροί και 7 τραυματίαι.

89) 17/9/44. Απογευματινάς ώρας εχθρός έβαλεν κατά Παραμυθιάς δια πυρ/κού εις τα πυρά του οποίου απαντησεν το ημέτερον. Απώλεια 5 νεκροί εις ών 4 του άμαχου πλυθησμού.

90) 18/9/44. Εις τον τομέα της Χ Μεραρχίας πυρά πυροβολικού κατα ημετέρων τμημάτων και κατά Παραμυθιάς. Ημέτερον πυροβολικόν έβαλεν κατά εχθρικού.

91) 19/9/44. Εις τον τομέα Χ Μεραρχίας καθ' όλην την ημέραν ανταλλαγή πυρών πεζικού και πυρ/κού εις περιοχήν Μενίνας και πυρά πυρ/κού κατά της πόλης της Παραμυθιάς. Ουδεμία κίνηση επί της οδού Ηγουμενίτσης - Ιωαννίνων.

92) 20/9/44. Μάχη πυροβολικού και παρενόχληση Γερμανικών τμημάτων υπό των ημετέρων. Βολαί κατά της πόλης της Παραμυθιάς καθόλην την ημέραν υπό του εχθρικού πυροβολικού. Η οδός Ηγουμενίτσης - Ιωαννίνων νεκρά.

93) 21/9/44. Τμήματα της Χ Μεραρχίας εξηνάγκασαν εχθρικά τμήματα περιοχής Μενίνας να τραπούν προς Βορράν, εγκαταλείψαντα υλικά.

94) 22/9/44. Κατάληψη Φιλιατών και Ηγουμενίτσης υπό ημετέρων τμημάτων. Αιχμάλωτοι 150, Λάφυρα 4 πυροβόλα, και άφθονο πολεμικό υλικό.

95) 29/9-4/10//44. Κατόπιν Δ/γής ΣΜΑ διακοπή συγκοινωνιών και επικοινωνιών του εχθρού εις όλην την Ήπειρον επί εξαήμερον.

96) 30/9/44. Ημέτερα τμήματα τάγματος Παπαδόπουλου κατέστρεψαν ολοσχερώς το επισκευασθέν τηλεφωνικόν και τηλεγραφικόν δίκτυον από ΠΛΑΤΑΝΙΑ μέχρι ΚΕΡΑΣΟΒΟ και συνεπλάκησαν μετά Γερμανικού τμήματος με αποτέλεσμα την απώλειαν 3 Γερμανών.

97) 30/9/44. Γερμανική αεροπορία εβομβάρδισε και μυδραλιοβόλισε περιοχήν ΑΝΩΓΕΙΩΝ, άνευ αποτελέσματος.

98) 1/10/1944. Καταιγισμός παντός είδους πυρών, ιδιαίτερα βαρέως πυροβολικού και όλμων, κατά του 3/40 Συντάγματος Ευζώνων, εις την θέσιν Τσιούκα, 8 χμ. από Ιωαννίνων.

Οι παραπάνω εκατό και πλέον μάχες των Ανταρτών του ΕΔΕΣ κατά των Ιταλογερμανών στα Ελληνικά Βουνά, είχαν ως αποτέλεσμα την απελευθέρωση των Ελληνικών Ορεινών περιοχών της Ηπείρου και της Αιτωλοακαρνανίας και τον εγκλεισμό των κατακτητών στα αστικά κέντρα.

Οι απελευθερωμένες αυτές περιοχές, ονομάσθηκαν “Ελευθέρα Ορεινή Ελλάς και πλαισιωμένες από τις αντάρτικες δυνάμεις ήσαν έτοιμες να υποδεχθούν την Συμμαχική Απόβαση.

“Η Ελευθέρα Ορεινή Ελλάς” είχε δική της οργανωμένη διοίκηση και δεν είχε καμιά απολύτως σχέση με το κράτος των Αθηνών που συνεργάζετο με τους κατακτητάς και ήταν όργανό του.

Σημ.: Ο πίνακας 100 μαχών του ΕΔΕΣ με τους Ιταλογερμανούς στα Ελληνικά Βουνά παρουσιάσθηκε τον Γενάρη του 1999 στην έκθεση του συγγραφέα Κώστα Ε. Ιωάννου, “Σημαντικά γεγονότα της Αντίστασης”, στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων, Ακαδημίας 50.
Ο πίνακας συντάχθηκε από τον συγγραφέα, με βάση τα ανακοινωθέντα του Γεν. Αρχηγείου ΕΟΕΑ - ΕΔΕΣ.

Η ΖΩΗ
ΣΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΔΑ

Δεν θα ήταν άσκοπο ν' αναφερθούν ορισμένα γεγονότα από την ζωή στην Ελευθέρα Ορεινή Ελλάς, την στιγμή κατά την οποία καμιά έκδοση από τις υπάρχουσες, που αναφέρονται στις Εθνικές Ομάδες Ελλήνων Ανταρτών, δεν ασχολήθηκε με το θέμα αυτό.

Άλλωστε είμεθα υποχρεωμένοι να το πράξουμε, γιατί η εικόνα του Στρατηγού Ζέρβα και του ΕΔΕΣ έχει αλλοιωθεί και διαβληθεί, ώστε ο Στρατηγός Ζέρβας και ο ΕΔΕΣ να παρουσιάζονται ως αντίδραση την στιγμή που ήταν θέση και μάλιστα θέση προοδευτική, με πρόγραμμα προοδευτικό και φιλολαϊκό, προσαρμοσμένο στην υπάρχουσα ελληνική πραγματικότητα της εποχής, δεδομένου ότι η Ελλάδα ξεκινούσε την ύπαρξη της καθημαγμένη, με όλους τους πολίτες της φτωχούς, την Εθνική Οικονομία κατεστραμμένη και το νόμισμά της κουρελιασμένο, αφού η αξία της μιας μεταπολεμικής δραχμής ν' ανταλλάσσεται με δισεκατομμύρια κατοχικών δραχμών, με εξαίρεση μικρή τους μαυραγορίτες και τους συνεργάτες των Γερμανών, που χάρις στα Δεκεμβριανά γλίτωσαν την ζωή τους και διατήρησαν την αμαρτωλή περιουσία τους.

Μέσα από τις υπόλοιπες σελίδες του βιβλίου αυτού, που αναφέρονται στην διοίκηση και στην ζωή στην Ελευθέρα Ορεινή Ελλάδα, ο αναγνώστης θα διακρίνει τις θέσεις του Στρατηγού Ζέρβα και το πρόγραμμα του ΕΔΕΣ, που ύστερα από τις συνθήκες που δημιουργήθηκαν στην Ελλάδα εξαιτίας της επί δυόμισι χρόνια Εαμοκρατίας με επιστέγασμα τα Δεκεμβριανά, ο Ελληνικός Λαός στα πρώτα μεταπελευθερωτικά χρόνια να μην θέλει να ακούσει για δημοκρατίες και σοσιαλισμούς, γιατί "όποιος καεί στον χυλό, φυσάει και το γιαούρτι", άσχετα αν με το σύστημα αυτό οι Σκανδιναβικοί λαοί, που το υιοθέτησαν και το εφήρμοσαν, ευτύχησαν και μεγαλούργησαν.

Και όλα αυτά γιατί το ΚΚΕ, ΕΑΜ-ΕΛΑΣ κατά την διάρκεια της κατοχής, σφετερίσθηκε και μεταχειρίσθηκε κατά κόρον τις λέξεις "Δημοκρατία" και "Ελευθερία" διαπράττοντας στο όνομα τους τα μεγαλύτερα εγκλήματα, ενώ ανενδοίαστα καταπατούσε και την ελευθερία και την Δημοκρατία του Λαού της περιοχής που δρούσε.

Και για να μην θεωρηθούν όλα αυτά λόγια χωρίς αντίκρισμα σας παραθέτω ένα απόσπασμα από την Ημερήσια Διαταγή προς τον Ελληνικό Στρατό, του πρωθυπουργού της Ελλάδας Θεμιστοκλή Σοφούλη, ενός κεντρώου πολιτικού, που ανάλωσε την ζωή του αγω-

νιζόμενος για την Ελευθερία και την Δημοκρατία.

Γράφει ο Θεμ. Σοφούλης, σε ημερήσια διαταγή του, ως πρωθυπουργός, προς τον Ελληνικό στρατό όταν ανέλαβε ν' αντιμετωπίσει τον Συμμοριτοπόλεμο και την κομμουνιστική επιβουλή:

«Ο σημερινός Εχθρός, είναι φορεύς ενός ασφυκτικού καθεστώτος, που κατ' ουδέν διαφέρει από τον φαιόν φασισμόν. Να διατί μαχόμενοι κατά του συμμοριτισμού, μάχεσθε δι' όλα μαζί τα επιτεύγματα και τα ιδανικά της νεώτερης Ιστορίας μας.

Ο Εχθρός που αντιμετωπίζετε και που συντρίβετε είναι ο πλέον ύπουλος του ιστορικού βίου εχθρός. Μισεί θανασίμως την Δημοκρατίαν και κραυγάζει αναισχύντως υπέρ αυτής.

Απεργάζεται την στιγνοτέραν δουλείαν και δημοκοπεί εν ονόματι της Ελευθερίας. Περιφρονεί τον άνθρωπο προς τον οποίον συμπεριφέρεται με τερατώδη σκληρότητα και ομιλεί περί ανθρωπισμού. Υποκρίνεται τον πονούντα δια τα δεινά του Λαού και οραματίζεται μιάν κοινωνίαν κατέργων».

Αυτά λέγει ο Θεμιστοκλής Σοφούλης για τον Δημοκρατικό Στρατό που συνέχιζε την ανεπιτυχή προσπάθεια του ΚΚΕ, ΕΑΜ - ΕΛΑΣ, για άλωση της εξουσίας, μετά την κατοχή και τα Δεκεμβριανά.

Το πρόγραμμα του ΕΔΕΣ, συνυφασμένο με πατριωτισμό, με Εθνικούς Αγώνες και μιαν απέραντη αγάπη για την Ελλάδα, θα ήταν επόμενο να γίνει αποδεκτό από το μεγαλύτερο μέρος του Ελληνικού Λαού, γιατί ήταν εκείνο ακριβώς που χρειαζόταν ο Ελληνικός Λαός για να ευημερήσει και να ευτυχήσει και να ανοικοδομήσει τα χαλάσματα που συσσώρευσε ο πόλεμος στην Ελλάδα.

Γιατί οι συνθήκες που είχε δημιουργήσει ο πόλεμος και η κατοχή στην Ελλάδα ήταν τέτοιες, που ένα παρόμοιο πρόγραμμα μπορούσε να εφαρμοσθεί, αφού όλοι οι πολίτες της ήταν φτωχοί και πένητες, εξισωμένοι από την λαίλαπα της κατοχής.

Αλλά εξ' αιτίας των παραπάνω λόγων, το πρόγραμμα του ΕΔΕΣ, εφαρμόσθηκε όσο μπορούσε να εφαρμοσθεί, μόνο στην Ελευθέρα Ορεινή Ελλάδα του ΕΔΕΣ, όπως θα δούμε στα κεφάλαια που ακολουθούν.

Στην μεταπολεμική Ελλάδα ούτε καν αναφέρθηκε. Το κάλυψε σιγή, γιατί δεν υπήρχαν ακροαταί, ύστερα από όσα συνέβησαν στην κατοχή, στα Δεκεμβριανά και στον συμμοριτοπόλεμο. Ύστερα από τριάντα πέντε χρόνια το ίδιο ακριβώς πρόγραμμα εφαρμόσθηκε στην Ελλάδα από ένα πολιτικό κόμμα, που παρουσιάσθηκε ως κίνη-

μα, όταν πλέον οι συνθήκες είχαν αλλάξει. Οι μεγάλες πληγές είχαν επουλωθεί και ένα μεγάλο μέρος του Λαού είχε βρεί τον δρόμο του, ύστερα από πολλές παλινωδίες και ως εκ τούτου δεν ήθελε ν' αλλάξει τον ρυθμό της ζωής του.

Ύστερα από 35 χρόνια το σύστημα εφαρμόσθηκε , αλλά δεν πέτυχε.

Άλλα τα χρόνια τότε, άλλα τώρα!

Άλλοι οι άνθρωποι τότε, άλλοι τώρα!

Θυμούμαι ύστερα από τον αιφνιδιασμό του Βουλγαρελίου από τους Γερμανούς και τον διμέτωπο της Νεράϊδας, υποδεχθήκαμε στο Γραικικό με τον Δημήτρη Παπαμιχαήλ, δύο αεροπορικές ρίψεις. Επειδή από την αποθήκη μας έλλειψαν πέντε ζεύγη κάλτσες, βγάλαμε τις δικές μας από τα σακίδια μας και συμπληρώσαμε το έλλειμμα.

Προασπιστής των συνόρων της Ελεύθερης Ορεινής Ελλάδας, οι Εθνικές Ομάδες Ελλήνων Ανταρτών του ΕΔΕΣ

Η ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΔΑ

Η αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα εφαρμόσθηκε για πρώτη φορά στα χρόνια της Τουρκοκρατίας και δοκιμάσθηκε με επιτυχία στα χρόνια της κατοχής στις απελευθερούμενες από τους αντάρτες περιοχές του ΕΔΕΣ, του ΕΛΑΣ και της ΕΚΚΑ.

Με την εδραίωση των Ανταρτών στα ελληνικά βουνά και την δημιουργία των πρώτων ελεύθερων περιοχών στην Γερμανοκρατούμενη Ελλάδα, ξαναζωντάνεψε ο θεσμός της Αυτοδιοίκησης, έχοντας και πάλι βασικό της παράγοντα την Δημοκρατία της Κοινότητας, η οποία αποφασίζει για την ζωή και την ασφάλεια των κατοίκων της.

Κατ' αυτό τον τρόπο, μετά την κατάργηση από τους Αντάρτες των διορισμένων από την Γερμανόδουλη Κυβέρνηση των Αθηνών Διοικήσεων των χωριών, εγκαταστάθηκαν στις περιοχές του ΕΔΕΣ, του ΕΛΑΣ και της ΕΚΚΑ, δικές τους διοικήσεις, πρόθυμες να συμμετάσχουν στον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα και να συνεργασθούν μαζί τους, διακόπτοντας κάθε σχέση με την συνεργαζόμενη με τους Γερμανούς "Ελληνική Πολιτεία" των Αθηνών. Οι Επιτροπές αυτές ονομάσθηκαν στις περιοχές του ΕΔΕΣ και της ΕΚΚΑ, Επιτροπές Εθνικού Αγώνα (ΕΕΑ) και στις περιοχές του ΕΛΑΣ, Λαϊκές Επιτροπές. (Λ.Ε.)

Οι επιτροπές Εθνικού Αγώνα του ΕΔΕΣ, δημιουργήθηκαν για πρώτη φορά το Φθινόπωρο του 1942 στις ορεινές περιοχές της Επαρχίας Βάλτου, όπου πρωτοεμφανίσθηκε το αντάρτικο του ΕΔΕΣ.

Οι Επιτροπές Εθνικού Αγώνα και οι Λαϊκές Επιτροπές απετέλεσαν τον πρώτο βαθμό αυτοδιοίκησης, στην Ελεύθερη Ορεινή Ελλάδα.

Αργότερα, ύστερα σχεδόν από ένα χρόνο, η αυτοδιοίκηση επισημοποιήθηκε και έγινε θεσμός σε όλη την Ελεύθερη Ελλάδα, με την υπ' αριθ 6/10 Αυγούστου 1943 Απόφαση του Κοινού Γενικού Στρατηγείου (Κ.Γ.Σ) των Ανταρτών, στο οποίο συμμετείχαν εκτός του Συμμαχικού Στρατηγείου Μέσης Ανατολής, ο ΕΔΕΣ, ο ΕΛΑΣ και η ΕΚΚΑ. Η απόφαση αυτή του Κ.Γ.Σ. εκδόθηκε ύστερα από κοινή εισήγηση του Στρατηγού Ναπολέοντα Ζέρβα και του Άρη Βελουχιώτη και υπογράφηκε εκ μέρους του Στρατηγείου Μέσης Ανατολής από τον Αρχηγό της Συμμαχικής Αποστολής Συν/χη Κρις Γουντχάουζ, από μέρους του ΕΛΑΣ από τον Αρχηγό του Στρατηγό Στ. Σαράφη και από μέρους του ΕΔΕΣ από τον εκπρόσωπό του στο Κ.Γ.Σ. Συν/χη Παν. Ραυτόπουλο.

Η απόφαση αυτή του Κ.Γ.Σ. δεν αναφέρεται μόνο στην Αυτοδι-

οίκηση, αλλά περιλαμβάνει και την αυτασφάλεια των χωριών και των κατοίκων των, καθώς και την απονομή της Δικαιοσύνης στις απελευθερωμένες και απελευθερούμενες περιοχές. Ακόμη αναφέρεται στο δικαίωμα των Ελλήνων να συμμετέχουν σε οποιαδήποτε αντιστασιακή οργάνωση της αρεσκείας των θέλουν και επιτρέπει την μεταγραφή ανταρτών από την μία οργάνωση στην άλλη.

Πλην όμως τα τελευταία δικαιώματα αυτά των Ελλήνων, ουδέποτε έγιναν σεβαστά από το ΚΚΕ - ΕΑΜ ΕΛΑΣ, αφού τακτική του ήταν η βίαια επιστράτευση και η διάλυση κάθε άλλης αντιστασιακής οργάνωσης. Κατ' αυτό τον τρόπο οι 4000 αιτήσεις μαχητών του ΕΛΑΣ για μεταγραφή τους στις τάξεις του ΕΔΕΣ, έμειναν ανεκτέλεστες.

Ως προς το θέμα της απονομής της Δικαιοσύνης, η απόφαση του ΚΓΣ προέβλεπε την εκδίκαση από τις ΕΕΑ των πρωτοεισαγομένων υποθέσεων για τις οποίες δεν είχαν εκδοθεί αποφάσεις ή Βουλεύματα από τα Ελληνικά Δικαστήρια. Η αυτοδιοίκηση στις περιοχές του ΕΔΕΣ ασχολήθηκε κυρίως με θέματα αγροζημιών, καταπατήσεων και ζωοκλοπών. Για τα εγκλήματα ησχολούντο τα ανταρτοδικεία. Αλλά τέτοια θέματα δεν προέκυψαν στις περιοχές των Εθνικών Ομάδων Ελλήνων Ανταρτών του ΕΔΕΣ. Μόνο κρούσματα ληστειών είχαν σημειωθεί την περίοδο αυτή στις περιοχές Ηπείρου από τους προπολεμικά γνωστούς για την δράση των στην περιοχή ληστάς Κιάμον, Γρατσούναν, Τσουκνίδαν, Ραφτόπουλον κλπ. Την δράση των παραπάνω Κλαριτών ανέκοψαν, με σύμφωνη γνώμη του Στρατηγείου Μέσης Ανατολής, τα τμήματα της ΙΧ Μεραρχίας του ΕΔΕΣ, παρ' όλο ότι οι παραπάνω χρησιμοποιούσαν ως κάλυψη το 24 Σύνταγμα του ΕΛΑΣ, γι' αυτό και οι ληστές αυτοί είχαν ως στόχο μόνο άτομα και οικογένειες που δεν συνέπιπταν ιδεολογικά με το ΚΚΕ, ΕΑΜ -ΕΛΑΣ.

Τελειώνοντας με την απόφαση του ΚΟΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΝΤΑΡΤΩΝ για την αυτοδιοίκηση, αποδεικνύεται ότι η αυτοδιοίκηση δεν είναι εύρημα του ΕΛΑΣ όπως θριαμβευτικά παρουσιάζεται τελευταία, ή κανενός άλλου, αλλά δημιούργημα των Ελλήνων της Τουρκοκρατίας, που εφαρμόσθηκε και στην κατοχή, όχι μόνο από τον ΕΛΑΣ, αλλά και από του ΕΔΕΣ και την ΕΚΚΑ. Πέραν αυτού όμως οι εκλογές που επακολούθησαν στην Ελεύθερη Ορεινή Ελλάδα, καταρρίπτουν τους ισχυρισμούς, που κατά κόρον προβάλλονται πως ο ΕΛΑΣ ήταν αγαπητός από τον Λαό αφού τα αποτελέσματα των εκλογών που διεξήχθησαν στην Ελεύθερη Ορεινή Ελλάδα του ΕΔΕΣ, του ΕΛΑΣ και της ΕΚΚΑ, τον Αύγουστο του 1943, που περιελάμβανε την Στερεά, την Θεσσαλία, την

Ηπειρο και μέρος της Δυτ. Μακεδονίας, απέβησαν κατα 80 -90% υπέρ του ΕΔΕΣ, ακόμη και στις περιοχές του ΕΛΑΣ.

Και επανερχόμεθα στις Επιτροπές Εθνικού Αγώνα. Όπως αναφέρθηκε ο θεσμός της αυτοδιοίκησης στις περιοχές του ΕΔΕΣ, ιδίως στα χωριά του Βάλτου, κοιτίδα του ΕΔΕΣ, άρχιζε να εφαρμόζεται απο το Φθινόπωρο του 1942. Η επιδρομή όμως ενός Ιταλικού Συντάγματος στην περιοχή του Γαύροβου και οι μάχες που διεξήχθησαν με τους Αντάρτες του ΕΔΕΣ επί ένα μήνα (24 .10.42 — 23.11.42) και στην συνέχεια η επιχείρηση Γοργοπόταμου 25/11/42, καθυστέρησαν προσωρινά την προσπάθεια. Άλλωστε και μετά την επιστροφή από τον Γοργοπόταμο οι μάχες των ανταρτών του ΕΔΕΣ με τους Ιταλούς συνεχίσθηκαν επί τέσσερις ακόμη μήνες (Δεκέμβριος 42 - Μάρτιος 43) κατά τις οποίες οι Ιταλοί εξεστράτευαν κατά των ανταρτών ανελλιπώς κάθε μήνα.

Οι Επιδρομές των Ιταλών άρχιζαν σχεδόν μια εβδομάδα πριν την Πανσέληνο και τελείωναν μία εβδομάδα μετά. Όμως οι επιτυχίες των ανταρτών αναπτέρωσαν το χαμένο ηθικό του λαού και ενώ περίμενε κανείς οι χωρικοί ν' αντιδράσουν αρνητικά στην θέα των καμένων σπιτιών, βλέπουμε τα χωριά το ένα μετά το άλλο να προσχωρούν στην αντίσταση και να ζητούν τον σχηματισμό Επιτροπών Εθνικού Αγώνα και να στέλνουν τα παιδιά τους να πλαισιώσουν τις αντάρτικες ομάδες.Βέβαια υπήρξαν και αντιδράσεις , αλλά αυτές παρουσιάσθηκαν στα αστικά κέντρα. Συγκεκριμένα στην Αμφιλοχία όπου μια ομάδα καλοβολεμένων κατοίκων του αξίωσε από τον Στρατηγό Ζέρβα την άμεση αποχώρηση του από την περιοχή του Βάλτου, απειλώντας τον με κατάδοσή στους Ιταλούς.

Οι επιτροπές σχηματίζονταν είτε ύστερα από την επίσκεψη στα χωριά του Αρχηγού του ΕΔΕΣ, στρατηγού Ναπολέοντα Ζέρβα, με την σημαία επί κεφαλής και τους αντάρτες ν' ακολουθούν σε μία πειθαρχημένη γραμμή, ενώ οι χωρικοί μας υποδέχονταν πανηγυρικά με ζητωκραυγές και δάκρυα στα μάτια. Είτε πηγαίνοντας μόνος μου, από χωριό σε χωριό. Θυμούμαι ένα Κυριακάτικο απόγευμα στην Φλωριάδα τελευταίες μέρες του Δεκέμβρη 1942 ή αρχές Γενάρη του 1943. Βρισκόμουν στο Κλειδί, με τις ομάδες του οποίου πολεμούσα τους Ιταλούς κάθε φορά που επέδραμαν, ενώ τις άλλες μέρες είτε βρισκόμουν στο Αρχηγείο είτε σε οργανωτικές αποστολές, στις περιοχές του Βάλτου.

Καλεσμένος από τον Πατριώτη Στάθη Ρήγανη, αργότερα οπλαρχηγό του Αρχηγείου Βάλτου, βρέθηκα στην Φλωριάδα. Θυμάμαι τις διχογνωμίες και τις παλινωδίες που στο τέλος κατέληξαν στην εκλογή του παλαιού προέδρου, που πριν λίγες μέρες, χωρίς καν να

ερωτηθεί, διορίσθηκε από την Νομαρχία Πρόεδρος του χωριού.

Η συγκρότηση των Επιτροπών Εθνικού Αγώνα, δεν ήταν εύκολη δουλειά. Αλλού βέβαια ήταν προετοιμασμένη, αφού είχαν συμφωνηθεί μεταξύ των χωρικών οι λεπτομέρειες για την κατάρτισή της, αλλού όμως χρειαζόταν αγώνας και προσοχή για να συμβιβασθούν οι τάσεις και οι απόψεις που ήταν φυσικό να υπάρχουν μεταξύ των χωρικών μιας περιοχής που διοικήτο δημοκρατικά, όπως αυτή της Ελεύθερης Ορεινής Ελλάδας του ΕΔΕΣ. Ακολουθούσαν πολλές διακυμάνσεις, όσο να συμφωνηθούν ή να εκλεγούν τα πρόσωπα και να ετοιμασθεί και να υπογραφεί το πρακτικό ορκωμοσίας της Επιτροπής Εθνικού Αγώνα.

Αναφέρομαι σε μία περιγραφή για την αυτοδιοίκηση και τις Επιτροπές Εθνικού αγώνα στην Ελεύθερη Ορεινή Ελλάδα του ΕΔΕΣ, στην σελίδα 81 του βιβλίου μου “Φλόγες”, που γράφτηκε λίγο μετά την απελευθέρωση και την επιστροφή μας στην Αθήνα. (Μάρτιος 1945) όταν ακόμη ήταν πολύ νωπά στην μνήμη μου τα γεγονότα.

«Μετά την ψηφοφορία καταρτήστηκε η Επιτροπή Εθνικού Αγώνα. Αυτή τώρα θα ήταν η Διοίκηση του χωριού, αφού δεν υπήρχε άλλη αρχή, μιά και καταλύσαμε την Διοίκηση που υπήρχε στην περιοχή υπό την αιγίδα του κατακτητού. Η επιτροπή αυτή θα διοικούσε το χωριό. Αυτή θα απένειμε δικαιοσύνη, αυτή θα έλυε τις διαφορές των χωρικών, θα αποκαθιστούσε την τάξη και την ασφάλεια, θα κατεδίωκε την ζωοκλοπή, που ανθούσε αμέσως μετά την κατοχή. Αυτή θα εκδίκαζε τις αγροζημιές και γενικά θα φρόντιζε για την καλή διοίκηση και την πρόοδο του χωριού.

Εκτελεστικό όργανο για τις αποφάσεις της, θα είχε την Εθνοφυλακή. Πέντε δέκα χωρικούς ενόπλους, από το χωριό το ίδιο αυτοί θα ήσαν βοηθοί του Λαού για να φυλάξη τα υπάρχοντα του, που με τόσες θυσίες απέκτησε.

Δεν θα υπήρχε πιά λόγος ο χωρικός να κατεβή στην Νομαρχία ή το Δικαστήριο. Το πιστοποιητικό του, την διαφορά του, το δίκιο του θα του έδιδε η τοπική επιτροπή του χωριού, που θα άλλαζε συνεχώς, ώσπου να βρεθούν οι κατάλληλοι άνθρωποι.

Με τον τρόπο αυτό της αυτοδιοίκησης, κάθε χωριό παίρνει την τύχη του στα χέρια του. Η προκοπή του δεν εξαρτάται πλέον από τον Νομάρχη και την Κυβέρνηση. Η επιτροπή και οι χωρικοί έχουν όλη την ευχέρεια να κάνουν το χωριό μικρή πολιτεία.

Η Επιτροπή ετοίμασε και τον κατάλογο εκείνων που μπορούσαν να φέρουν όπλα. Οι περισσότεροι ήσαν μπροστά μας. Το μάτι τους άστραφτε στην θέα μας. Σπίθες και αστραπές πετούσε. Πολλοί φάνηκαν πρόθυμοι να μας ακολουθήσουν αμέσως˙ άλλοι μας

είπαν "θα τακτοποιήσουμε τις δουλειές μας και θάρθουμε να σας συναντήσουμε».

Κατ' αυτόν τον τρόπο δημιουργήθηκαν οι Επιτροπές Εθνικού Αγώνα του ΕΔΕΣ.

Μέρα με την ημέρα το αντάρτικο επεκτεινόταν και μαζί του και οι απελευθερούμενες περιοχές. Σαν νησίδες αρχικά, που την άνοιξη του 1943 με το φούντωμα του αντάρτικου, ενώθηκαν και απετέλεσαν την Ελεύθερη Ορεινή Ελλάδα, όπου από το ένα άκρο της ως το άλλο, επικρατούσε η αυτοδιοίκηση.

Οι Επιτροπές Εθνικού Αγώνα δεν περιορίσθηκαν μόνο στην Ορεινή Ελλάδα, αλλά επεκτάθηκαν και στα χωριά του κάμπου της Άρτας.

Στα κεφαλοχώρια του Κάμπου πρώτα, Κομποτι - Σελλάδες (πατρίδα του Φιλικού Σκουφά) και στην συνέχεια στα άλλα χωριά, που βρίσκονταν πέρα από τον Δημόσιο δρόμο που ένωνε την Αμφιλοχία με την Άρτα.

Νά τι γράφει για το γεγονός αυτό ο Γυμνασιάρχης Άρτας Στέφανος Παππάς, πρόεδρος της Επιτροπής Εθνικού Αγώνα στο χωριό Κομμένο, στο βιβλίο του. "Η Εθνική Αντίσταση στον Νομό Άρτης",

«Τον Γενάρη του 1943, με εμύησε στον ΕΔΕΣ, ο νεαρός Ανθ/γός Κώστας Ιωάννου».

Θυμούμαι ήταν καλοκαίρι του 1943. Μετά την ανάρρωσή μου από ένα οξύ, πνευμονικό νόσημα, απόρροια των κακουχιών, που με καθήλωσε στην Διοίκηση του 2ου Λόχου της Στρατιωτικής Διοίκησης Κλειδίου, σταματώντας αναγκαστικά για ένα διάστημα την οργανωτική μου δραστηριότητα, άρχισα και πάλι να κινούμαι οργανωτικά.

Και όπως αναφέρθηκε η αυτοδιοίκηση στην Ελεύθερα Ορεινή Ελλάδα είχε συμπληρωθεί και σειρά είχαν τα καμποχωρία. Το Κομπότι πρώτα. Ύστερα, από συζήτηση με τον εφημέριο του χωριού τον Παππαλινάρη —ένα καλό παπά και πατριώτη— για πρόσωπα και πράγματα των χωριών του κάμπου, κρίθηκε κατάλληλος ο Στέφανος Παππάς, Γυμνασιάρχης Άρτης, που έμενε στο Κομμένο, απ' όπου έπρεπε ν' αρχίσει η Οργάνωση.

Υστερα από βολιδοσκόπηση του Στέφανου Παππά από τον Παππαλινάρη, τράβηξα ένα απόγευμα για το Κομμένο.

Θυμάμαι πως περιμένοντας το μούχρωμα του δειλινού, ξεγλιστρούσα ανάμεσα στις πατουλιές και τα ρίκια, όσο να φθάσω στο δημόσιο δρόμο Αμφιλοχίας - Άρτας να τον διασχίσω κάθετα και από κει ανάμεσα από τις πανύψηλες καλαμποκιές, ακολουθώντας τα ποτιστικά αυλάκια να φθάσω στον τόπο συναντήσεως.

Είχε προηγηθεί βέβαια την 16η Ιουνίου 1943, η μετάβασή μου

στο Γενικό Αρχηγείο στα Κάψαλα, όπου ύστερα από συνάντηση με τον Στρατηγό, αποφασίστηκε μετά την ανάρρωσή μου, η επιστροφή μου στο Γενικό Αρχηγείο στο οποίο τυπικά ανήκα, μετά την ολοκλήρωση της Οργάνωσης των χωριών του Κάμπου της Άρτας και την μάχη των αποθεμάτων τον χειμώνα.

Ενώ οι Επιτροπές Εθνικού Αγώνα στην Ορεινή Ελλάδα, γίνονταν πανηγυρικά, αντίθετα στις πεδινές περιοχές γίνονταν συνωμοτικά. Γιατί μπορεί οι Γερμανοί ύστερα από τα κτυπήματα των ανταρτών να περιορίσθηκαν στα αστικά κέντρα, κυκλοφορούσαν όμως στις οδικές αρτηρίες, εκτός από τις περιόδους που το Στρατηγείο Μέσης Ανατολής διέταζε την διακοπή των συγκοινωνιών από τους αντάρτες, προκειμένου ν' αποπροσανατολίσει τους Γερμανούς πως η απόβαση πρόκειται να γίνει στην Ελλάδα, όπως έγινε στην περίπτωση της Σικελίας της Ιταλίας και της Νορμανδίας.

Οι Επιτροπές Εθνικού Αγώνα του ΕΔΕΣ με την αρμονική και πρόθυμη συνεργασία τους με τους αντάρτες υποβοήθησαν το Εθνικοαπελευθερωτικό έργο, αφού σ' αυτές απευθύνονταν τα αντάρτικα τμήματα, πάντα πληρώνοντας τα είδη που αγόραζαν ή τις υπηρεσίες που τους παρείχαν. Όπως τους αγωγιάτες και τους ιδιοκτήτες των ακινήτων που χρησίμευαν για την στέγαση των ανταρτών.

Αλλά και τα χωριά υποβοηθούνταν, από τους αντάρτες με δωρεάν γιατρούς και φάρμακα που ήρχονταν από το Κάϊρο ή την μαύρη αγορά της Αθήνας και ακόμη με τα υλικά των αεροπορικών ρίψεων, όπως το ύφασμα των αλεξίπτωτων που ήταν από μετάξι ή βαμβάκι, γιατί τα υφάσματα σπανίζαν στην κατοχή.

Οι Επιτροπές του Κάμπου, υποβοηθούσαν και αυτές το έργο των ανταρτών είτε με πληροφορίες, αλλά κυρίως στην μάχη του επισιτισμού, ιδιαίτερα βοήθησαν στην μάχη των αποθεμάτων που έγινε το καλοκαίρι του 1943, με την πρόβλεψη του επερχόμενου χειμώνα, πάντοτε με το αζημίωτο για τους χωρικούς, αφού ο ΕΔΕΣ πλήρωνε τα είδη που αγόραζε.

Όπως προαναφέρθηκε πυρήνας της αυτοδιοίκησης ήταν η Κοινότητα.

Αυτή αποτελούσε το θεμέλιο της αυτοδιοίκησης της Ελεύθερης Ορεινής Ελλάδας, μετά την ολοκλήρωση των Επιτροπών Εθνικού Αγώνα σ' όλη την περιοχή, στην συνέχεια έπρεπε να ακολουθήσουν οι επαρχιακές και Νομαρχιακές Επιτροπές, που εκλέγονταν από τις κοινότητες.

Δυστυχώς η κήρυξη της δικτατορίας του προλεταριάτου τον Οκτώβριο του 1943 από το ΚΚΕ - ΕΑΜ - ΕΛΑΣ και η εκστρατεία

11000 ανταρτών του ΕΛΑΣ υπό τον Άρη κατά των Εθνικών Ομάδων του ΕΔΕΣ στην Ηπειρο, που σάρωσαν στο πέρασμα των όλα τα απομακρισμένα αρχηγεία και υπαρχηγεία του ΕΔΕΣ στην Στερεά και στην Θεσσαλία και τελικά κατέληξαν στα Τζουμερκα, όπου ο Ζέρβας μ' ένα μέρος των δυνάμεών του, δεν επέτρεψαν την ολοκλήρωση της αυτοδιοίκησης και την δημιουργία των Επαρχιακών και Νομαρχιακών Επιτροπών, όπως προβλέπονταν.

Μετά την λήξη της επιδρομής του ΕΛΑΣ, που κράτησε πέντε ολόκληρους μήνες (9 Οκτωβρίου 1943 - 29 Φεβρουαρίου 1944) και την υπογραφή του Συμφώνου Μυροφύλλου - Πλάκας με αποτέλεσμα την κατάπαυση του εμφυλίου, στο Αρχηγείο των Εθνικών Ομάδων ιδρύθηκε στα πλαίσια του Πολιτικού Γραφείου των ΕΟΕΑ - ΕΔΕΣ, η Δ/ση Ελεύθερων και Απελευθερούμενων περιοχών, η οποία ρύθμιζε τα θέματα της αυτοδιοίκησης.

Μετά την απελευθέρωση και τα Δεκεμβριανά που επακολούθησαν, ο Ελληνικός λαός έπιασε τα άκρα, μη θέλοντας ν' ακούσει ή να εφαρμόσει τίποτε απ' όλα αυτά που εφαρμόσθηκαν στο αντάρτικο, βάζοντας στο ίδιο καλάθι δίκαιους και αδίκους. Κατ' αυτόν τον τρόπο αναβίωσε ο παλαιοκομματισμός που επέβαλε τον συγκεντρωτισμό, ώστε η Αθήνα να διορίζει ακόμα και την καθαρίστρια της επαρχίας στις δημόσιες υπηρεσίες. Έτσι έπαυσε κάθε συζήτηση για την εφαρμογή στην Ελλάδα του επιτυχημένου θεσμού της αυτοδιοίκησης.

ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΔΑ

Με βάση την απόφαση 6/10.8.1943 του κοινού Γενικού Στρατηγείου των Ανταρτών, για ανάδειξη στελεχών της αυτοδιοίκησης, διενεργήθηκαν, με μυστική ψηφοφορία, εκλογές, τον Σεπτέμβριο του 1943, στις ανταρτοκρατούμενες ορεινές περιοχές της Θεσσαλίας, της Ηπείρου, της Στερεάς και σε μερικές περιοχές της Δυτικής Μακεδονίας.

Τα αποτελέσματα των εκλογών αυτών απέβησαν κατά 85-90% υπέρ του ΕΔΕΣ, ενώ στις περιοχές του ΕΛΑΣ, το παραπάνω ποσοστό του ΕΔΕΣ έφθασε και το 99%.

Το γεγονός απογοήτευσε το ΚΚΕ και το έπεισε ότι ήταν αδύνατο με ομαλό τρόπο, ν' αναρριχηθεί στην εξουσία και να επιτύχει τους σκοπούς του, όπως πίστευε μέχρι τότε. Για το λόγο αυτό, ύστερα από μια σύντομη κρίση, κατά την οποία επεκράτησαν οι αδιάλλακτοι με το σύνθημα «Ή τώρα ή ποτέ» την 9η Οκτωβρίου 1943 το ΚΚΕ κήρυξε την δικτατορία του προλεταριάτου και εξεστράτευσε εναντίον του ΕΔΕΣ.

ΕΘΝΙΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΕΛΛ. ΑΝΤΑΡΤΩΝ
ΚΟΙΝΟΝ ΓΕΝΙΚΟΝ ΣΤΡΑΤΗΓΕΙΟΝ

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 6

Τὸ Κοινὸν Γενικὸν Στρατηγεῖον, συνελθὸν σήμερον τὴν 10ην Αὐγούστου 1943 καὶ συζητῆσαν ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς Αὐτοδιοικήσεως εἰς τὴν Ἐλευθέραν Ἑλλάδα — καὶ λαβὸν ὑπ' ὄψει τὴν ἀπὸ 10ης τρέχοντος κοινὴν Διαταγὴν τῶν Στρατηγοῦ Ζέρβα καὶ Ἄρη Βελουχιώτη,

ἀ π ο φ α σ ί ζ ε ι :

1) Τὰ Ὄργανα τῆς Αὐτοδιοικήσεως ἐκλέγονται ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τοῦ Λαοῦ δι' ἐλευθέρων ἐκλογῶν πλειοψηφικοῦ συστήματος, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐπεμβάσεως τῶν πολιτικῶν ἢ στρατιωτικῶν μελῶν τῶν Ἐθνικοαπελευθερωτικῶν Ὀργανώσεων καὶ χωρὶς νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὰς ἐκλογὰς οἱοσδήποτε κομματικὸς χαρακτήρ.

2) Αἱ ἐκλογαὶ αὗται δέον νὰ ἐνεργηθῶσιν ἀπὸ τοῦδε καὶ μέχρι τῆς 30ῆς Σεπτεμβρίου 1943, τὸ βραδύτερον.

3) Δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καὶ τοῦ ἐκλέγεσθαι ἔχουν πάντες οἱ κάτοικοι, ἀμφοτέρων τῶν φύλων, οἱ γεννηθέντες τῷ 1924 καὶ παλαιότερον. Ὡς κάτοικοι θεωροῦνται καὶ οἱ τυχὸν ἐσχάτως ἐγκατασταθέντες εἰς ἐλεύθερα χωρία ἢ πόλεις πυροπαθεῖς καὶ θύματα τοῦ φασισμοῦ, οἵτινες ἔχουν μόνον δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν οὐχὶ δὲ καὶ τοῦ ἐκλέγεσθαι. Δὲν θεωροῦνται ὡς τοιοῦτοι, οἱ παραθερίζοντες ὡς καὶ οἱ Ἀξιωματικοὶ καὶ Ἀντάρται τῶν ἐνεργῶν ἐνόπλων Τμημάτων τῶν Ὀργανώσεων, οἵτινες καὶ δὲν δικαιοῦνται ψήφου. Οἱ σκηνῖται θὰ ψηφίσουν, ὅπου θὰ εὑρεθοῦν κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἐκλογῶν, ἐφ' ὅσον δὲν ἐψήφισαν ἀλλαχοῦ καὶ ἐφ' ὅσον μονίμως παραθερίζουσιν εἰς τὰ ὀρεινὰ χωρία των.

4) Αἱ ἐκλογαὶ ἐνεργοῦνται διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας καὶ διὰ ψηφοδελτίου, εἰς ὃ ἀναγράφονται παρὰ τοῦ ψηφοφόρου τὰ ὀνόματα τῶν παρ' αὐτοῦ ψηφιζομένων, κατὰ σειρὰν προτιμήσεως. Ἡ ψηφοφορία ἐνεργεῖται ἡμέραν Κυριακήν, ἥτις καθορίζεται πρὸ 8ημέρου τοὐλάχιστον καὶ γνωστοποιεῖται διὰ τοιχοκολλήσεων καὶ ἀναγνώσεως τῆς σχετικῆς προκηρύξεώς των ἐπ' Ἐκκλησίαις. Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ψηφοφορίας, προτάσει τοῦ ἤδη Προέδρου, ἐκλέγεται ὑπὸ τῶν κατοίκων διὰ βοῆς 3μελὴς ἢ 5μελὴς Ἐφορευτικὴ Ἐπιτροπή, ἥτις ἐπιβλέπει τὴν διεξαγωγὴν τῆς ψηφοφορίας καὶ ἐνεργεῖ τὴν διαλογὴν τῶν ψήφων. Τὰ μέλη τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς προτείνονται ἢ ἐκλέγονται ὑπὸ τῶν κατοίκων. Ἡ ψηφοφορία ἄρχεται ἀπὸ τῆς πρωΐας καὶ μετὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ περατοῦται μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου. Εἰς τὰς πόλεις, τὰς ἄνω τῶν 4.000 καοίκων, αἱ ἐκλογαὶ δύνανται νὰ γίνουν εἰς πλείονα σημεῖα ἢ κατ' ἐνορίαν, δύνανται δὲ καὶ νὰ παραταθῶσιν, ἐν ἀνάγκῃ, μίαν ὥραν μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου.

5) Εἰς ἕκαστον χωρίον ἢ πόλιν θὰ ἐκλέγωσιν αἱ κάτωθι Λαϊκαὶ Ἐπιτροπαὶ καὶ ὑποεπιτροπαί :

ΛΑΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: Αὕτη, διὰ χωρία μέχρι 4.000 κατοίκων, θὰ εἶναι 7μελής, πλέον 2 ἀναπληρωματικῶν μελῶν. Ἀπὸ 4.001 - 10.000 κατοίκων θὰ εἶναι 11μελὴς μὲ 3 ἀναπληρωματικὰ μέλη, καὶ διὰ πόλεις ἄνω τῶν 10.001 κατοίκων 15μελὴς μὲ 5 ἀναπληρωματικὰ μέλη. Εἰς τὰ ψηφοδέλτια, ὅθεν, θὰ ἀναγράφωνται 9 ἢ 14 ἢ 20 ὀνόματα ὑποψηφίων, ἐξ ὧν οἱ τελευταῖοι κατὰ σειρὰν θ' ἀποτελῶσι τὰ ἀναπληρωματικὰ μέλη. Οἱ ἐκλεγέντες διὰ τὴν Λ. Διοικητικὴν Ἐπιτροπήν, ἐντὸς 48 ὡρῶν ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς των, συνέρχονται καὶ ἐκλέγουν τὸν Πρόεδρον, τὸν Ἀντιπρόεδρον, τὸν Γραμματέα καὶ τοὺς— ὡς κάτωθι— ἀντιπροσώπους των εἰς ἑκάστην Ὑποεπιτροπήν.

Τὰ καθήκοντα τῆς Λ. Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι τὰ αὐτὰ μὲ τὰ τῶν τέως Κοινοτικῶν Συμβουλίων, πλὴν τῶν ἀφορώντων τὴν διαχείρισιν τῆς Κοινοτικῆς περιουσίας, ἐπὶ πλέον δὲ ὁ διὰ τῶν παρὰ ταῖς Ὑποεπιτροπαῖς ἀντιπροσώπων της, συντονισμὸς

καὶ καθοδήγησις τοῦ ἔργου αὐτῶν. Διὰ τὰς ἀμέσους ἀνάγκας λειτουργίας των, αἱ Λ. Δ)καὶ Ἐπιτροπαὶ δύνανται νὰ ἐπιβάλλουν μικράν τινα φορολογίαν ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων καὶ ἐξαγομένων εἰδῶν, τῶν ἀγοραπωλησιῶν, τῶν σφαζομένων ζώων κλπ.

Οἱ τέως Πρόεδροι Κοινοτήτων, ὡς συναλλασσόμενοι μετὰ τῶν Ἀρχῶν τῆς Κυβερνήσεως Ἀθηνῶν (παραλαβὴ εἰδῶν Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, εἰδῶν μονοπωλίου κλπ.) θὰ παραμείνουν ὡς τοιοῦτοι μὴ μετέχοντες εἰς τὰς Ἐπιτροπάς.

Αἱ Ὑποεπιτροπαὶ ἐκλέγονται τὴν ἀμέσως ἑπομένην Κυριακήν, κατὰ τὸν αὐτὸν ὡς ἄνω τρόπον καὶ εἶναι:

α) Οἰκονομικὴ Ὑποεπιτροπή: Αὕτη ἀποτελουμένη ἐκ 2 αἱρετῶν μελῶν καὶ 1 ἀντιπροσώπου τῆς Λ. Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, θὰ διαχειρίζωνται τὴν κοινοτικὴν περιουσίαν καὶ ἐν γένει τὸ οἰκονομικὸν ζήτημα (δάση, βοσκάς, ἐπιχειρήσεις κλπ.) πλὴν τῶν ἀνωτέρω μικρῶν ἐσόδων τῆς Λ. Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς. Μεριμνᾶ διὰ τὴν προστασίαν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν δασῶν καί, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ἑκασταχοῦ δασικῶν ὑπαλλήλων, χορηγεῖ ἀδείας ὑλοτομίας, ἀνθρακοποιΐας, ἀσβεστοκαμίνων κλπ. ἀτελῶς πάντοτε διὰ τοὺς πυροπαθεῖς, τοὺς ἀπόρους καὶ τὰς οἰκογενείας τῶν εἰς ἐνεργὰ ἔνοπλα Τμήματα τῶν Ἐθνικῶν Ὀργανώσεων ὑπηρετούντων ἀνδρῶν. Ὁμοίως, αὕτη θὰ ἀσχολῆται καὶ μὲ τὰς ἐπισιτιστικὰς ἀνάγκας τῶν κατοίκων.

β) Σχολικοεκκλησιαστικὴ Ὑποεπιτροπή: Αὕτη, ἀποτελούμενη ἐκ δύο αἱρετῶν μελῶν καὶ ἑνὸς ἀντιπροσώπου τῆς Λ. Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐπιμελεῖται τῶν ἐσόδων καὶ μεριμνᾷ διὰ τὴν θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν τοῦ Σχολείου καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Μεριμνᾷ, ἐπίσης, διὰ τὴν συγκέντρωσιν τῆς εἰς εἶδος ἢ χρῆμα ἀποζημιώσεως τῶν ἱερέων, βάσει τῶν ἰσχυουσῶν συμφωνιῶν, παραπέμπουσα τοὺς δυστροποῦντας εἰς τὴν Δικαστικὴν Ὑοεπιτροπήν. Ὅπου ὑπάρχουν πλείονες ἐκκλησίαι καὶ σχολεῖα, δύνανται νὰ ἐκλεγοῦν καὶ πλείονες Ὑποεπιτροπαί.

Ὑποεπιτροπὴ Ἀγροτικῆς Ἀσφαλείας: Καὶ αὕτη ἀποτελεῖται ἐκ δύο αἱρετῶν μελῶν καὶ ἑνὸς ἀντιπροσώπου τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, εἰ δυνατὸν ἡλικίας ἄνω τῶν 40 ἐτῶν. Ἐπιβλέπει καὶ ἐλέγχει τοὺς Ἀγροφύλακας καὶ ἐκδικάζει κατὰ Κυριακήν, τὰ τυχὸν ἀγροτικὰ ἀδικήματα, ἐφ' ὅσον δὲν ἐπιτυγχάνει συμβιβαστικὰς λύσεις. Αἱ ποιναί, ἂς θὰ ἐπιβάλλῃ, θὰ ἔγκειντα εἰς τὴν ἄμεσον ἀποζημίωσιν εἰς εἶδος τῶν παθόντων. Οἱ καθ' ὑποτροπὴν σφάλλοντες θὰ παραπέμπωνται εἰς τὴν Δικαστικὴν Ὑποεπιτροπήν.

δ) Δικαστικὴ Ὑποεπιτροπή: Ἀποτελεῖται ἐκ τεσσάρων (4) αἱρετῶν μελῶν καὶ ἑνὸς ἀντιπροσώπου τῆς Λ. Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἔχει καθῆκον νὰ ἐπιλύῃ, κατὰ τὸ δυνατὸν διὰ συμβιβασμοῦ, πᾶσαν μεταξὺ τῶν κατοίκων διαφοράν, δι' ἀποφάσεως, ἐκδιδομένης ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει. Ἐπιλαμβάνεται τῶν ὑποθέσεων, αἵτινες ἀνεφύησαν μετὰ τὴν 27.4.41 καὶ αἵτινες δὲν ἐξεδικάσθησαν εἰσέτι παρ' ἄλλων Δικαστηρίων, πλὴν τῶν ἀγροτικῶν ἀδικημάτων, ὧν ἐπιλαμβάνεται ἡ ἁρμοδία Ὑποεπιτροπή, καὶ πλὴν τῶν ἐγκλημάτων ἐσχάτης προδοσίας, ληστείας, φόνου, ἀναιρέσεως, δολοφονίας, ζωοκλοπῆς καὶ καταχρήσεως ἐξουσίας παρὰ μελῶν τῶν διαφόρων Ἐπιτροπῶν καὶ Ὑποεπιτροπῶν, ἅτινα, θὰ παραπέμπωνται εἰς τὰ Στρατοδικεῖα.

Αἱ κλήσεις κατηγορουμένων, ἐνάγοντος καὶ μαρτύρων, θὰ ἐπιδίδωνται ἐπὶ ἀποδείξει τρεῖς (3) τοὐλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς δικασίμου. Ἐὰν οἱ ἀντίδικοι ἀνήκουσιν εἰς δύο χωρία, τὴν ὑπόθεσιν ἐκδικάζει μικτὴ Δικαστικὴ Ἐπιτροπή, ἀποτελουμένη ἐκ δύο μελῶν ἑκατέρας τῶν ἐνδιαφερομένων Κοινοτήτων καὶ τριῶν τοιούτων ἐκ τῆς πλησιεστέρας πρὸς τὸν κατηγορούμενον Κοινότητος. Τὰ ὅρια τῶν Κοινοτήτων θὰ παραμείνωσιν ὡς ἔχουσιν. Εἰς πόλεις πληθυσμοῦ ἄνω τῶν 5.000 κατοίκων δύνανται νὰ συγκροτηθῶσι πλείονες τῆς μιᾶς Δικαστικαὶ Ὑοεπιτροπαί, κατ' ἀναλογίαν 2.500 τοὐλάχιστον κατὰ Ὑποεπιτροπήν.

Αἱ δικαστικαὶ Ὑποεπιτροπαὶ συνεδριάζουσι κατὰ 15θήμερον τακτικῶς, ἐκτάκτως δὲ ὁσάκις παρίσταται ἀνάγκη. Αἱ παρὰ τούτων ἐπιβαλλόμεναι ποιναὶ εἶναι αἱ ἀποζημιώσεις τῶν ἀδικηθέντων - παθόντων. Ἐπιβάλλονται, ὅμως, καὶ πρόστιμα, ἅτινα κατατίθενται εἰς τὴν Οἰκονομικὴν Ἐπιτροπήν.

Μέλη τῆς Δικαστικῆς Ὑποεπιτροπῆς ἐκλέγονται κατὰ προτίμησιν ἄτομα ἡλικίας ἄνω τῶν 50 ἐτῶν.

ε) Ὑποεπιτροπὴ Ἀσφαλείας καὶ Τάξεως: Αὕτη ἀποτελεῖται ἐκ δύο αἱρετῶν μελῶν καὶ ἑνὸς ἀντιπροσώπου τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς. Χρησιμοποιοῦσα πάντας τοὺς ἀπὸ 18—40 ἐτῶν ἄρρενας,, συγκροτεῖ Πολιτοφυλακήν, ἐξ ἧς, ὁσάκις ἡ ἀνάγκη τὸ ἐπιβάλλει, ἐγκαθιστᾷ σκοποὺς καὶ παρατηρητὰς ἢ ἀκροατὰς ἀεροπλάνων, ἐκπέμπει περιπόλους διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ χωρίου ἢ διαθέτει τούτους πρὸς ἐνίσχυσιν τυχὸν ἐπιχειρούντων κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἀνταρτῶν μας.

Γενικῶς, ἐπιβάλλει καὶ ἐξασφαλίζει τὴν ἀσφάλειαν, τὴν καθαριότητα καὶ τὴν τάξιν, μὲ πλήρη ἀστυνομικὰ καθήκοντα.

Οὐδεὶς δύναται νὰ εἶναι μέλος πλειόνων τῆς μιᾶς Ὑποεπιτροπῆς.

6) Αἱ ἀποφάσεις τῶν Ἐπιτροπῶν ἢ Ὑποεπιτροπῶν δέον νὰ ἐκτελῶνται ἐντὸς τασσομένης ὑπ' αὐτῶν προθεσμίας. Οἱ παραβάται ἢ δυστροποῦντες θὰ παραπέμπωνται εἰς τὴν Δικαστικὴν Ὑποεπιτροπήν, ἐν ἐπιμόνῳ δὲ δυστροπίᾳ ἐξαναγκάζονται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ὑπὸ μικτῶν ἐνόπλων ἀποσπασμάτων, συγκροτουμένων ὑπὸ τῶν ἐν τῇ περιοχῇ Τμημάτων. Αἱ ἀποφάσεις καθίστανται ἐκτελεσταὶ μετὰ παρέλευσιν 5 ἡμερῶν, ἐντὸς τῶν ὁποίων ὁ καταδικασθεὶς δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναθεώρησιν τῆς κατ' αὐτοῦ ἀποφάσεως.

7) Πρὸς ἐκδίκασιν τῶν αἰτήσεων ἀναθεωρήσεως συγκροτοῦνται κατὰ περιοχὴν τέως Δήμου καὶ ἐν τῇ τέως πρωτευούσῃ του ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΑΙ, συνεδριάζουσαι ἀνὰ 15θήμερον καὶ κατὰ τὰς Κυριακάς, καθ' ἃς δὲν συνεδριάζουν αἱ Δικαστικαὶ Ὑποεπιτροπαὶ τῆς περιοχῆς των.

Αἱ Ἀναθεωρητικαὶ Ἐπιτροπαὶ συγκροτοῦνται ὡς ἑξῆς: Οἱ Πρόεδροι τῶν Δικαστικῶν Ὑποεπιτροπῶν τῶν χωρίων, κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Προέδρου τῆς Λαϊκῆς Δικαστικῆς Ὑποεπιτροπῆς τῆς πρωτευούσης τοῦ Δήμου, συνέρχονται εἰς πρώτην συνεδρίασιν τὴν 1ην ἢ 2αν μετὰ τὰς ἐκλογὰς Κυριακὴν καὶ διὰ κλήρου ὁρίζουσιν ἐννέα (9) ἐξ αὐτῶν, οἵτινες θὰ ἀποτελέσωσιν τὴν Ἀναθεωρητικὴν Ἐπιτροπήν. Εἶτα ὁρίζονται αἱ Κυριακαί, καθ' ἃς θὰ συνεδριάζωσι καὶ ἐκλέγεται ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἀναθεωρητικῆς Ἐπιτροπῆς. Ὁ Γραμματεὺς δέον νὰ ἢ δικαστικὸς ὑπάλληλος, νομικός, ἢ ἕτερον κατάλληλον πρόσωπον, λαμβανόμενον ἐπὶ καθορισθησομένῃ ἀποζημιώσει, ἐφ' ὅσον δὲν θὰ μισθοδοτῆται ὑπὸ τοῦ Δημοσίου Ταμείου ἢ αἱ ἀποδοχαί του κρίνωνται ἀνεπαρκεῖς. Οὗτος δέχεται τὰς αἰτήσεις ἀναθεωρήσεως, συγκαλεῖ τὰ μέλη τῆς Ἀναθεωρητικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὰς δικασίμους, μεριμνᾷ διὰ τὰς κλήσεις τῶν διαδίκων, μαρτύρων κλπ., εἰσηγεῖται τὰς ὑποθέσεις ἄνευ δικαιώματος ψήφου, κοινοποιεῖ τὰς ἀποφάσεις, καὶ ἐν γένει διεξάγει τὴν ἀλληλογραφίαν καὶ πᾶσαν γραφικὴν ἐργασίαν.

Ἡ διὰ κλήρου ἐκλεγεῖσα Ἀναθεωρητικὴ Ἐπιτροπὴ ἀσκεῖ τὰ καθήκοντά της ἐπὶ δίμηνον, μεθ' ὃ ἀντικαθίσταται παρ' ἑτέρας, ἐκλεγομένης πάντοτε διὰ κλήρου.

Ἐν περιπτώσει ἀπουσίας μέλους τῆς Ἀναθεωρητικῆς Ἐπιτροπῆς, δικαιολογουμένης μόνον ἐξ ἀνωτέρας βίας, τὸ μέλος τοῦτο ἀντικαθίσταται παρ' ἑνὸς τῶν τῆς Δικαστικῆς Ὑποεπιτροπῆς τῆς πρωτευούσης τοῦ Δήμου ἢ ἄλλου χωρίου, λαμβανομένου καὶ τούτου διὰ κλήρου. Ἀδικαιολόγητος ἀπουσία μέλους συνεπάγεται διαγραφὴν καὶ ἀποκλεισμὸν ἐπανεκλογῆς του εἰς οἱανδήποτε ἐπιτροπήν.

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν ἀναθεωρήσεως κατατίθεται τῷ Γραμματεῖ παράβολον ἐκ δρχ. 5.000 ὅπερ χρησιμοποιεῖται διὰ τὰ ἔξοδα τῆς Ἀναθεωρητικῆς Ἐπιτροπῆς (γραφικά,

μισθὸς Γραμματέως κλπ.).

8) Εἰς μικρὰ χωρία δύνανται νὰ ἐκλεγῶσι μόνον: μία Διοικητικὴ Λαϊκὴ 'Επιτροπὴ συγκεντροῦσα τὰ καθήκοντα καὶ τῶν 'Υποεπιτροπῶν Διαστικῆς καὶ 'Ασφαλείας καὶ Τάξεως καὶ Οἰκονομικὴ τοιαύτη συγκεντροῦσα τὰ καθήκοντα τῶν 'Υποεπιτροπῶν Σχολικοεκκλησιαστικῆς καὶ 'Αγροτικῆς 'Ασφαλείας.

9) Εἰς πόλεις ἄνω τῶν 5.000 κατοίκων, ἐκλέγονται 7μελεῖς κατ' ἐνορίαν Λαϊκαὶ Διοικητικαὶ 'Επιτροπαί, ἑκάστη δὲ τούτων ἐκλέγει ἀνάλογον πρὸς τοὺς κατοίκους της ἀριθμὸν μελῶν της πρὸς συγκρότησιν ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΛΑ·Ι·ΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, ἧς τὰ μέλη ὁρίζονται ἐν ἀρχῇ τοῦ ἄρθρου 5. Εἰς τὰς πόλεις ταύτας ὁ Πρόεδρός τῆς Κεντρικῆς Λ. Διοικητικῆς 'Επιτροπῆς ὀνομάζεται Δήμαρχος.

10) Μέχρις ἀναδείξεως τῶν νέων Λαϊκῶν 'Επιτροπῶν, αἱ ἀποφάσεις τῶν ἤδη ὑφισταμένων 'Οργάνων Αὐτοδιοικήσεως θὰ εἶναι ὑποχρεωτικαὶ δι' ἅπαντας τοὺς κατοίκους καὶ σεβασταὶ παρ' ὅλων τῶν 'Οργανώσεων.

'Εὰν ἀπὸ 15.7.43 καὶ ἐντεῦθεν τινὲς φρονοῦν ὅτι ἠδικήθησαν, δύνανται νὰ μηνύσουν τὰ μέλη τῶν 'Επιτροπῶν τούτων ἐπὶ καταχρήσει ἐξουσίας, πρὸς τιμωρίαν των παρὰ τῶν Στρατοδικείων. Πάντως ἐπιστροφαὶ καταβληθέντων προστίμων κ.λ.π. δὲν πρόκειται νὰ γίνουν.

11) Ἵνα ὦσιν ἔγκυροι αἱ ἀνωτέρω ἐκλογαὶ δέον νὰ ψηφίζουν τοὐλάχιστον τὰ 60% τῶν κατοίκων. 'Εν ἐναντίᾳ περιπτώσει, αἱ ἐκλογαὶ θὰ ἐπαναλαμβάνωνται τὴν ἑπομένην Κυριακὴν μὲ ὁσουσδήποτε καὶ ἂν ψηφίζωσι.

12) Πρὸς ἀντικατάστασιν μέλους 'Επιτροπῆς τινος ἢ καὶ ὁλοκλήρου τοιαύτης, δέον νὰ ὑποβληθῇ αἴτησις τῶν 50% τοὐλάχιστον τῶν κατοίκων, ὅτε ἐνεργοῦνται σχετικαὶ ἐκλογαί.

13) Αἱ διάφοροι 'Επιτροπαὶ καὶ 'Υποεπιτροπαὶ ὑποχρεοῦνται, ὅπως, ἐν γενικῇ συνελεύσει τῶν κατοίκων, γενομένην, τὴν τελευταίαν Κυριακὴν ἑκάστου 2ου μηνὸς (ἀρτίου ἀρ.), λογοδοτῶσιν, ἐκθέτουσαι τὰ παρ' αὐτῶν πραχθέντα. 'Ομοίως, δύνανται νὰ θέτουν ὑπὸ συζήτησιν διάφορα σημαντικὰ ζητήματα.

14) Τὰ ἀξιώματα τῶν μελῶν τῶν Λαϊκῶν 'Επιτροπῶν καὶ 'Υποεπιτροπῶν εἶναι τιμητικὰ καὶ οὐδεμιᾶς ἀποζημιώσεως δικαιοῦνται τὰ μέλη ταῦτα.

15) Τὰ μέλη τῶν 'Επιτροπῶν καὶ 'Υποεπιτροπῶν δέον νὰ ἐκτελῶσι τὰ καθήκοντά των μετὰ πάσης δικαιοσύνης καὶ ἀμεροληψίας καὶ ἄνευ προσωπικῶν παθῶν, καθ' ὅσον πᾶσα ἄδικος ἢ ἀντικανονικὴ ἐνέργεια θὰ θεωρῆται παράβασις καθήκοντος καὶ κατάχρησις ἐξουσίας καὶ θὰ παραπέμπεται εἰς τὰ Στρατοδικεῖα.

Ἡ 'Αγγλικὴ Στρατ. 'Αποστολή: ΚΡΙΣ 'Αντισυνταγματάρχης

'Ο ἀντιπρόσωπος τοῦ ΕΔΕΣ: Π. ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΣ Συνταγματάρχης(1)

'Ο ἀντιπρόσωπος τοῦ ΕΛΑΣ: ΣΤ. Γ. ΣΑΡΑΦΗΣ 'Υποστράτηγος

Διὰ τὴν ἀκρίβειαν — Παραλῆπται,

Κ. ΓΚΙΚΟΠΟΥΛΟΣ 'Αντισυντ)ρχης — 'Αγγλ. Στρ. 'Αποστολή: ΕΔΕΣ-ΕΛΑΣ-ΕΚΚΑ

Η Απόφασις 6 του Κοινού Γενικού Στρατηγείου, συνετάχθη από τον Επιτελάρχη του Συν/χη Γκικόπουλο, που ήταν ΕΔΕΣΙΤΗΣ. Η απόφαση αυτή δεν είναι καταχωρημένη σε καμία από τις μέχρι σήμερα γνωστές εαμικές εκδόσεις.

ΠΡΟΝΟΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ ΣΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΔΑ

Αι επιθέσεις του ΕΛΑΣ κατά του ΕΔΕΣ, τον Οκτώβρη του 1943, που αποσκοπούσαν στην εξόντωση του Ζέρβα, είχαν ως αποτέλεσμα την διατάραξη του Status quo στην περιοχή της Δυτικής Ελλάδας, όπου ήσαν κυρίως ανεπτυγμένες οι Ομάδες του ΕΔΕΣ. Αι επιθέσεις αυτές δεν είχαν μόνο άμεσες επιπτώσεις στην εξέλιξη του Αντιστασιακού αγώνα, αλλά επηρέασαν βαθιά και την ζωή του πληθυσμού της Δυτικής Ελλάδας. Ιδιαίτερα της περιοχής των Τζουμέρκων, όπου εξελίχθηκε η αποτυχημένη προσπάθεια του Εκστρατευτικού Σώματος Ηπείρου, του ΕΛΑΣ.

Και αυτό γιατί τα γεγονότα που εξελίχθηκαν τους τελευταίους μήνες του 1943, προκάλεσαν θύελλα στους κατοίκους της περιοχής αυτής, σε σημείο που πολλοί αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις εστίες τους, γιατί η συμπεριφορά του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ έναντι των κατοίκων της περιοχής δράσεως του, έγινε γνωστή αμέσως μετά την εμφάνιση του ΕΛΑΣ στην Στερεά Ελλάδα και την Θεσσαλία. Παράδειγμα τα Τρίκαλα, που παρ' όλο που ήταν Γερμανοκρατούμενα, από 22000 κατοίκους που είχαν προ του πολέμου, ένα χρόνο μετά την εμφάνιση του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ στην περιοχή, αριθμούσαν 100.000 κατοίκους. Γιατί οι κάτοικοι της Θεσσαλικής υπαίθρου, προτιμούσαν να ζουν με τους Γερμανούς και τους Κουΐσλινγκ, παρά να υποφέρουν την τρομοκρατία του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ.

Κατ' αυτό τον τρόπο, ένα πλήθος προσφύγων των περιοχών που εγκαταλείφθηκαν από την ΕΔΕΣ εγκατέλειψε τις εστίες του και τα υπάρχοντά του, ακολουθώντας τον Στρατηγό, προκειμένου ν' αποφύγει την τρομοκρατία του Αρη Βελουλιώτη και των 11.000 ανταρτών του, που εισέβαλαν στις περιοχές αυτές προκειμένου να διαλύσουν τις ομάδες του ΕΔΕΣ και να συλλάβουν τον Ζέρβα, την στιγμή που πολεμούσε τους γερμανούς, για να μείνει το ΚΚΕ-ΕΑΜ-ΕΛΑΣ μεταπελευθερωτικά απερίσπαστο στην κατάληψη της εξουσίας και την ένταξη της Ελλάδος στο παραπέτασμα.

Αντιμετωπίζοντας ο Στρατηγός Ζέρβας το συνεχώς διογκούμενο κύμα, όχι μόνο των προσφύγων που έφευγαν οικειοθελώς κατά κύματα από τις εαμοκρατούμενες περιοχές των Τζουμέρκων και του Βάλτου, αλλά και των διωκομένων από Γερμανούς, Βούλγαρους, Νοφίτες, Τσάμηδες, Αλβανούς Τσέτες, αλλά και από Εαμίτες, της υπόλοιπης Ελλάδας που κατέφευγαν στις περιοχές της Ελεύθερης Ορεινής Ελλάδας του ΕΔΕΣ, όπου επικρατούσε καθεστώς ελευθερίας και αληθινής Δημοκρατίας, που εγγυάτο την ζωή και την ασφάλεια των κατοίκων του.

Εξ αιτίας των συνεχώς διογκουμένων προβλημάτων, για τα οποία δεν επαρκούσε πλέον η Δ/ση Οικονομικών υπηρεσιών του Γενικού Αρχηγείου, η οποία μέχρι την 20ην Ιανουαρίου του 1944 εχειρίζετο και τα θέματα Πρόνοιας και Περίθαλψης, ο στρατηγός Ζέρβας αναγκάσθηκε εγκαταλείποντας την μεταξύ Αχελώου & Αράχθου περιοχή, στην οποία ανδρώθηκαν οι Ομάδες του που απελευθέρωσαν την περιοχή από τους Ιταλούς και τους Γερμανούς, να ιδρύσει με την υπ' αριθ. 700/21.1.44 Διαταγή του, την Επιτροπή Προνοίας και Περιθάλψεως του Γενικού Αρχηγείου.

Λόγω του συνεχώς αυξανόμενων αναγκών, που εμφανίζονταν, με μορφή χιονοστιβάδας, δεδομένου ότι στα θέματα προσφύγων και διωκομένων, προσετέθησαν πυροπαθείς, των οποίων τα σπίτια κάηκαν από τους Γερμανούς, σε αντίποινα της ανταρτικής δράσης, παθόντες κατά τας επιχειρήσεις αλλά και όμηροι, σε τρόπο ώστε η Επιτροπή Πρόνοιας και περίθαλψης να μεταλλαχθεί, μέσα σε λίγο χρόνο σε "Γραφείο Πρόνοιας" και στην συνέχεια σε« Διεύθυνση Πρόνοιας και Περιθάλψεως, Γενικού Αρχηγείου».

Σε μιά πολυσέλιδη και εμπεριστατωμένη έκθεση της Δ/σης Προνοίας, και Περιθάλψεως του Γενικού Αρχηγείου, βλέπουμε τα πεπραγμένα της για την περίοδο 1 Φεβρουαρίου 1944 έως 30 Ιουλίου του ίδιου χρόνου. Στην Έκθεση αυτή φαίνονται οι περιπέτειες του Ηπειρώτικού Λαού στους δύσκολους χρόνους της Γερμανικής κατοχής, και γενικά η κοινωνική πολιτική που ασκήθηκε απο τον στρατηγό Ζέρβα, στον νευραλγικό αυτόν τομέα της περίθαλψης, που τον αναδεικνύει έναν πραγματικό Λαϊκό Ηγέτη, παράλληλα με την μορφή του έμπειρου και άξιου Στρατιωτικού και πολέμαρχου, με την οποία ήταν μέχρι σήμερα γνωστός.

Την έκθεση υπογράφει ο Δ/ντής της "Δ/σης Προνοίας και Περιθάλψεως" Μάριος Δεϊμέζης και απεικονίζει τις τραγικές στιγμές που έζησε ο Λαός της Ηπείρου, ανάμεσα στις συμπληγάδες των Γερμανών από την μία μεριά και του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ από την άλλη, που μόνο η γνώση και η ανάμνηση της σφαγής του Κομμένου, του Μελιγαλά και του Νταλαμάνι, είναι ικανή να αποδώσει την πραγματικότητα. Και για μεν το Κομμένο, το Δίστομο και τα Καλάβρυτα έγινε η Νυρεμβέργη, για το Μελιγαλά όμως και το Νταλαμάνι που σφάχθηκε τόσος κόσμος, δεν πλήρωσε κανείς. Ιδού η έκθεση, αξίζει τον κόπο να την διαβάσει κανείς, προκειμένου να πάρει ο αναγνώστης μιά ιδέα του χάους που δημιούργησε ο πόλεμος, η κατοχή και ιδιαίτερα ο εμφύλιος. Η έκθεση αυτή είναι κατατεθειμένη στην Νομαρχία Αθηνών στον φάκελο αναγνωρίσεως ως αγωνιστού του κ. Μάριου Δεϊμέζη.

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΣ
ΕΘΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΝΤΑΡΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΟΝ ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΘΑΛΨΕΩΣ

ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ. 1390

ΠΡΟΣ
ΤΟ ΓΕΝΙΚΟΝ ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ
ΕΝΤΑΥΘΑ

Σρατηγέ μου,

Η καθ' ημάς Διεύθυνσις Προνοίας και Περιθάλψεως, λαμβάνει την τιμήν να σας υποβάλη την παρούσαν της ίνα θέση υπ' όψιν Υμών τα μέχρι σήμερον συντελεσθέντα, τας ανάγκας δια το μέλλον βάσει στατιστικών στοιχείων, τα μέτρα τα οποία πρέπει να ληφθώσιν υπέρ του δεινώς μαστιζομένου Λαού της περιοχής μας, ούτινος η υγεία , ή ένδεια, ο επισιτισμός έχουν ήδη φθάσει εις τα κατώτατα όρια και τέλος να παραθέσωμεν εν γενικαίς γραμμαίς τας αντιλήψεις ημών επί της Οργανώσεως της Περιθάλψεως αμέσως μετά την απελευθέρωσιν.

Η αύξησις του πληθυσμού της περιοχής μας, επελθούσα ένεκεν της αθρόας εισρροής εις αυτήν χιλιάδων προσφύγων, διωκομένων υπό των κατακτητών, Βουλγάρων, Αλβανών, Τσάμηδων, Τσέτας και προ παντός υπό του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ, ανήλθε εις το 30%[1]. Τούτο παραπλεύρως των καταστροφών της εγγείου παραγωγής, της διακοπής των συγκοινωνιών, των εμπρησμών ολοκλήρων περιφερειών, της κατά μέγα μέρος καταστροφής της παντοειδούς κτηνοτροφίας και της παντελούς σχεδόν ανυπαρξίας γεωργικών εργαλείων, πάντων συντελεσθέντων υπό των ανωτέρω αναφερθέντων καταστροφών είναι εις εκ των κυριωτέρων συντελεστών της αφορήτου καταστάσεως, ήτις έχει δημιουργηθεί εις την Περιοχήν μας.

Δια την πλήρη Υμών ενημέρωσιν επ' αυτής παραθέτομεν τα πεπραγμένα και τα πορίσματα της ερεύνης μας κατά σειράν.

ΜΕΡΟΣ 1ον

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Π Ε Π Ρ Α Γ Μ Ε Ν Α

Την 29ην Ιανουαρίου τ.ε. τα Τμήματα των Ε.Ο.Ε.Α. διαβαίνουν τον ΑΡΑΧΘΟΝ εγκαθιστάμενα εις την προς Δ. περιοχήν τούτου.

Σημ. 1: Του προπολεμικού πληθυσμού

Η ... Κεφαλαιοκράτισα, εγκαταλείπει το χωριό της και το σπίτι της, ακολουθώντας τον Ζέρβα και τους Αντάρτες του, στο άκουσμα του ερχομού του ΕΑΜ - ΕΛΑΣ

Αλλόφρονες οι δυστυχείς κάτοικοι των ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ, τρέμοντες την επάνοδον του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ εις τα χωρία των, τα εγκαταλείπουν μεθ' όλων των εν' αυτοίς υπαρχόντων των, τροφών , ρουχισμού, ζώων, οικιακών σκευών, κλινοσκεπασμάτων κλπ. και τρέπονται άλλοι προς τας πόλεις, άλλοι προς ερήμους περιοχάς εγκαθιστάμενοι εντός σπηλαίων, άλλοι μένουν εις το ύπαιθρον υπό την βροχήν και την χιόνα και τέλος, άλλοι μας ακολουθούν κατά πόδας ή προηγούνται των Στρατιωτικών μας τμημάτων, ζητούντες προστασίαν ζωής. 2200 ψυχαί ευρίσκονται την ημέραν της αφίξεως του Γενικού Αρχηγείου εις το χωρίον ΠΛΑΙΣΙΑ (29/1/44).

Ούτοι καταγράφησαν αυθημερόν υπό της συσταθείσης παρ' Υμών ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΕΩΣ δια της υπ' αριθ. 700 / 21/1/44 Διαταγής.

Την 30ήν Ιανουαρίου παρέχεται συσσίτιον (γεύμα και δείπνον) τη φροντίδι και επιμελεία της Επιτροπής Περιθάλψεως και της χορηγίας τροφίμων υπό της Επιμελητείας του Γενικού Αρχηγείου, με ίσην προς την του Αντάρτου μερίδα.

Το συσσίτιον τούτο εξόδοις του Γενικού Αρχηγείου και παρά την έλειψιν τροφίμων παρέχεται ανελλειπώς εκ του υστερήματος του Στρατού επί 18 συναπτάς ημέρας, οπότε έρχεται ευγενής και γενναία η επέμβασις των Μεγάλων Συμμάχων μας Βρεττανών.

Κατά το διάστημα των 18 τούτων ημερών εχορηγήθησαν περί τας 95.000 μερίδας άρτου, και συσσιτίου, ήτοι τα εξής τρόφιμα εις οκάδας.

ΟΣΠΡΙΑ	»	4.090
ΖΥΜΑΡΙΚΑ	»	1.890
ΓΕΩΜΗΛΑ	»	800
ΚΡΟΜΜΥΑ	»	500
ΕΛΑΙΑΙ	»	390
ΕΛΑΙΟΝ	»	280
ΑΛΑΣ	»	300
ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΣ	οκ.	32.000
Σύνολον τροφίμων εις οκάδας		40.250 [1]

Εν τω μεταξύ έντονος προσπάθεια καταβάλλεται δια την εξοικονόμησιν χρηματικών πόρων.

Διενεργούνται έρανοι εις είδος και χρήμα μεταξύ πολιτών και Στρατού, το προϊόν των εράνων είναι 1.000 οκ. τροφίμων και 200 ΣΤΕΡΛΙΝΑΙ (76 ΣΤΕΡΛ. του Γενικού Αρχηγείου 50 ΣΤΕΡΛ. της Σ.ΣΑ. και 75 ΣΤΕΡΛ. έρανος Στρατού).

Τα ποσά ταύτα διατίθενται αμέσως δια την αγοράν τροφίμων και ούτω κατορθούται η συνέχισις του συσσιτίου δια της αγοράς 30.000

Σημ. 1. 40.250 οκάδες = 51.520 Kgs, ήτοι πενηνταένας τόνοι και πεντακόσια είκοσι κιλά.

περίπου οκάδ. τροφίμων ακόμη, μέχρι των αρχών Μαρτίου οπότε κυρίως αρχίζει η τακτική εις χρήμα χορήγησις βοηθήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

ΣΤΕΓΑΣΙΣ

Πλέον δύσλυτον πρόβλημα προτείνεται εις την Επιτροπήν Προνοίας και Περιθάλψεως. Το της στεγάσεως.

Η τραγωδία όμως των δυστυχών τούτων ανθρώπων αληθώς συνεκλόνισεν του κατοίκους των χωρίων της περιοχής των Ε.Ο.Ε.Α. και ούτω προθύμους τους εύρομεν ίνα δεχθώσιν εις τα πτωχικά και στενόχωρα οικήματά των μέγα μέρος των προσφύγων.

Και ενταύθα όμως πρέπει να σημειωθεί ότι και η στέγασις των Ανταρτών έπρεπε να λυθή δια του ιδίου και μοναδικού παρεχομένου μέσου στεγάσεως, δηλαδή των ιδίων ιδιωτικών οικημάτων.

Η Επιτροπή Περιθάλψεως δεν παρέλειψεν να επιτάξει τα Σχολεία, εν πολλοίς δε τας μονάς και Εκκλησίας μετά των κελίων των. Ούτως

Εις το χωρίον	ΠΛΑΙΣΙΑ	ΕΣΤΕΓΑΣΘΗΣΑΝ	410	πρόσφυγες
» » »	ΚΑΛΕΝΤΖΙ	»	406	»
» » »	ΚΟΡΙΤΙΑΝΗ	»	274	»
» » »	ΦΟΡΤΩΣΙ	»	169	»
» » »	ΧΑΡΟΚΟΠΙ	»	451	»
» » »	ΣΚΛΗΒΑΝΗ	»	140	»
» » »	ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ	»	350	»
		Σύνολον	2.200	

Οι λοιποί, μακράν ημών ευρισκόμενοι σε διάφορα χωρία της Ηπείρου, εστεγάσθησαν μερίμνη των Στρατιωτικών Τμημάτων μας και των Επιτροπών Εθνικού Αγώνος.

Μέγας όμως αριθμός έμεινεν άνευ στέγης, ως εις το μέρος 2ον, κεφάλαιον Β' εμφαίνηται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Η ούτω δημιουργηθείσα κατάστασις έπρεπε να εξετασθή υπό πάσης πλευράς και προς πάσαν πλευράν να ενεργήσωμεν. Έπρεπε πλέον να οργανωθή πλήρες σύστημα και υπηρεσία ικανή να αντεπεξέλθη εις τας καθημερινώς εμφανιζομένας νέας ανάγκας.

Η Υπηρεσία αύτη λαβούσα παρ' Υμών ευρείαν εξουσιοδότησιν

και αυτοτέλειαν οργανικήν, ιδρύεται την 16/2/44 δια της υπ' αριθ. 1221 Διαταγής Σας υπό τον τίτλον ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΠΡΟΝΟΙΑΣ και ΠΕΡΙΘΑΛΨΕΩΣ, διοικούμενον βάσει ειδικώς συνταχθέντος και εις χείρας Σας ευρισκομένου εσωτερικού οργανισμού, υπό τριμελούς Διοικούσης Επιτροπής αποτελεσθείσης εν των κ.κ. Κ. Κοκκίνου, του υποφαινομένου και του Ν. Βεργετή.

Οργανώθη αμέσως πλήρης υπηρεσία απογραφής και συγκεντρώσεως στοιχείων. Ως πρώτον αποτέλεσμα τούτου ήτο η εξακρίβωσις του αριθμού των καταφυγόντων εις τας πόλεις και την περιοχήν μας χωρία προσφύγων έχοντος ούτω.

Εις	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	κατέφυγον	1.200	άτομα
»	ΑΡΤΑΝ	»	2.000	»
»	ΚΑΤΣΑΝΟΧΩΡΙΑ	»	2.200	»
»	ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΝ	»	580	»
»	ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑ	»	600	»
»	Διάφορα άλλα χωρία	»	3.560	»
»	ΠΡΕΒΕΖΑΝ	»	890	»
		Σύνολον	11.030	

Ούτοι προέρχονται εκ ΤΕΤΡΑΚΩΜΟΥ, ΚΑΨΑΛΩΝ, ΛΕΙΨΟΥΣ, ΒΟΥΛΓΑΡΕΛΙΟΥ, ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΩΝ, ΜΗΛΙΑΝΩΝ, ΣΚΙΑΔΑΔΩΝ, ΧΩΣΕΨΕΩΣ, ΡΑΜΙΑΣ, ΑΝΕΜΟΡΑΧΗΣ, ΓΡΑΙΚΙΚΟΥ, ΣΓΑΡΑΣ, ΑΓΝΑΝΤΩΝ, ΠΡΑΜΑΝΤΩΝ, ΜΙΚΡΟΣΠΙΛΙΑΣ, ΑΜΠΕΛΟΧΩΡΙΟΥ, ΚΑΤΑΡΡΑΧΤΟΥ, ΚΟΥΚΟΥΛΙΩΝ, ΛΕΠΙΑΝΩΝ, ΡΑΦΤΑΝΑΙΩΝ, ΚΛΕΙΔΙΟΥ, ΔΗΜΑΡΙΟΥ, ΒΕΛΕΝΤΣΙΚΟΥ, ΣΚΟΥΛΙΚΑΡΙΑΣ, ΑΝΩ ΚΑΛΕΝΤΙΝΗΣ, ΚΑΤΩ ΚΑΛΕΝΤΙΝΗΣ, ΝΕΡΑΪΔΑΣ, ΠΗΓΩΝ ΦΤΕΡΗΣ, ΠΕΤΤΑ, ΚΟΜΠΟΤΙΟΥ, ΚΑΣΤΑΝΙΑΣ, ΒΡΕΣΤΕΝΙΤΣΑΣ, κλπ.

Οι πρόσφυγες ούτοι εξεπατρίσθηκαν άπαντες υπό του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ κατά τας επιχειρήσεις του Ιανουαρίου 1944 και είναι μόνον εκείνοι οίτινες επικοινώνησαν μετά του Γραφείου Προνοίας και Περιθάλψεως. Κατά τας πληροφορίας μας τριπλάσιος τουλάχιστον αριθμός κατέφυγεν προς ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΝ ΚΑΙ ΑΘΗΝΑΣ.

Ο αριθμός των 20.140 προσφύγων όστις αναφέρεται εις το ΜΕΡΟΣ 2ον ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α', συμπεριλαμβάνει και τους αργότερον καταφυγώντας εις την περιοχήν μας πρόσφυγας εκ ΤΣΑΜΟΥΡΙΑΣ, ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ, ΑΛΒΑΝΙΑΣ, ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, ΘΡΑΚΗΣ κλπ.

Το Γραφειον Προνοίας και Περιθάλψεως οργάνωσεν τας ακολούθους υπηρεσίας. 1) Υπηρεσίαν συγκεντρώσεως στοιχείων 2) Ελέγχου πινάκων 3) Απογραφής 4) Στατιστικής και 5) Λογιστικήν και Ταμιακήν τοιαύτην.

Έχει ιδρύσει εις τας πόλεις ΙΩΑΝΝΙΝΑ, ΑΡΤΑΝ, ΠΡΕΒΕΖΑΝ, ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑ, ΠΑΡΓΑ, ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΝ Κεντρικάς Επιτροπάς Προνοίας και Περιθάλψεως και εις όλα τα χωρία της περιοχής των ΕΟΕΑ Επιτροπάς Προνοίας και Περιθάλψεως αίτινες από μακρού διαχειρίζονται την περίθαλψιν των ομοχωρίων των υπό τον άγρυπνον έλεγχον και την παρακολούθησίν μας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'
Η ΣΥΜΜΑΧΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ

α) Πρόσφυγες

Τον Φεβρουάριον τ. ε., ο Αρχηγός της Συμμαχικής Στρατιωτικής Αποστολής (Αρχηγείου Ηπείρου) Συνταγματάρχης ΤΟΜ συμμετέχει Συνεδριάσεως της Διοικούσης Επιτροπής του Γραφείου Προνοίας και Περιθάλψεως.

Κατ' αυτήν δηλοί ότι η Συμμαχική Στρατιωτική Αποστολή είναι έτομη να έλθη αρωγός τόσον εις τους πρόσφυγας όσον και γενικώς εις τους παθόντας κατοίκους ολοκλήρου της περιοχής μας και ειδικώς εις τους πυροπαθείς και τους απόρους.

Πράγματι τον ίδιον μήνα το Γραφείον Προνοίας και περιθάλψεως ενεργεί την πρώτην ανάληψιν εκ 2.000 Στερλινών.

Έκτοτε ανελήφθησαν τα ακόλουθα ποσά δια τους πρόσφυγας

Φεβρουάριον..................	2.000	Λιρ.	Αγγλίας	χρυσαί
Μάρτιον	1.700	»	»	»
Απρίλιον	1.700	»	»	»
Μάϊον	1.700	»	»	»
Ιούνιον	2.000	»	»	»

τα οποία διανεμήθησαν εις αυτούς ως ακολούθως.

Ακολουθεί κατάστασις διανομής £ 9.100, εις 32 χωριά, αναλυτικώς δια τους μήνας Φεβρουαρίου - Ιουνίου 1944.

Ήτοι διανεμήθησαν μέχρι 30ης Ιουνίου εις τους πρόσφυγας ΕΝΝΕΑ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΕΚΑΤΟΝ (ΣΤΕΡΛ. 9.100) Λίραι Αγγλίας χρυσαί, εκτός των παρά του Γενικού Αρχηγείου διατεθεισών, και ανερχομένων εις το ποσόν των ΧΙΛΙΩΝ ΛΙΡΩΝ (ΣΤΕΡΛ. 1.000) περίπου αίτινες εδόθησαν εις είδος και χαρτονόμισμα, ως ανωτέρου ανεφέρθη.

β) Παθόντες

1) Ως και εν αρχή ανεφέρθη αι Εθνικαί Ομάδες Ελλήνων Ανταρτών από τας αρχάς του Αγώνος μέχρι την 5ην Ιανουαρίου 1944 δεν παρέλειψαν να βοηθήσουν κατά το δυνατόν τους παντοειδώς παθόντας και έχοντας άμεσον ανάγκην.

Δια της Διευθύνσεως Οικονομικών Υπηρεσιών ήτις ήσκη και την υπηρεσίαν περιθάλψεως διετείθησαν τη εντολή Υμών καθ' όλον τον διάστημα τούτο το ποσόν των ΔΕΚΑ ΧΙΛΙΑΔΩΝ ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΩΝ ΕΝΔΕΚΑ ΛΙΡΩΝ ΑΓΓΛΙΑΣ ΧΡΥΣΩΝ εις είδος, χαρτονομίσματα και αυτούσιας ΛίραςειςΤΕΣΣΑΡΑΚΟΝΤΑ ΧΙΛΙΑΔΑΣ και πλέον ψυχάς.

Δυστυχώς επί του σημείου τούτου, δεν δυνάμεθα να συλλέξωμεν λεπτομερή στοιχεία, δεδομένου ότι τα αρχεία της Διευθύνσεως Οικονομικών Υπηρεσιών έχουν διαφυλαχθή κατά τρόπον μη επιτρέποντα την περαιτέρω έρευναν.

2) Η συστηματική όμως ενίσχυσις έρχεται και εις τους παθόντες από τον Μάρτιον;

Μέχρι της 31/7/44 το Γραφείον Προνοίας και Περιθάλψεως διέθεσεν τη επιβλέψει της Συμμαχικής Στρατιωτικής Αποστολής το ποσόν των ΛΙΡΩΝ ΑΓΓΛΙΑΣ ΧΡΥΣΩΝ ΕΙΚΟΣΙΤΕΣΣΑΡΩΝ ΧΙΛΙΑΔΩΝ ΤΡΙΑΚΟΣΙΩΝ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΝΤΑ (ΣΤΕΡΛ. 24.344./.) όπερ διενεμήθη εις τους πυροπαθείς και απόρους, των κάτωθι χωρίων ως εξής: (ακολουθεί κατάλογος).

3) Ομοίως διετέθεισαν απο 1/2/44 μέχρι 31/7/44 από ευθείας και εκ των πόρων του Γενικού Αρχηγείου, πλέον των 1000 Λ. —Α. εις έκτακτα βοηθήματα, προς μεμονωμένα πρόσωπα, ή οικογενείας αίτινες υπέστησαν καταστροφάς χάριν του αγώνος.

4) Ούτω τα διατεθέντα εις τους παθόντας ποσά έχουσι ως κατωτέρω:

Απ' αρχής του αγώνος μέχρι 31/1/44	10.511 Λ.Α.Χ.
Από 1/2/44 μέχρι 31/7/44 δι ημών από Σ.Σ.Α	24.344
Από 1/2/44 μέχρι 31/7/44 υπό Γεν. Αρχηγείου δι ημών	1.000
	35.855 Δ.Α.

Ακολουθεί αναλυτική διακτυλογραφημένη κατάσταση έξι (6) σελίδων περιλαμβάνουσα τα ονόματα 297 χωριών, που έλαβαν το ποσόν των 24.344 χρυσών Λιρών Αγγλίας.

Ήτοι Λ.Α. Χρυσαί ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ ΠΕΝΤΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΟΚΤΑΚΟΣΙΑΙ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑ ΠΕΝΤΕ (35.855 ./.)

Δια του ποσού τούτου, δυνάμεθα να είπωμεν μετά πεποιθήσεως, ότι επετεύχθη η διατήρησις εις την ζωήν πλέον των 250.000 ψυχών δια αρκετούς μήνας.

Τούτο όμως δυστυχώς είμεθα βέβαιοι ότι δεν θα κατορθωθη και εις το προσεχές μέλλον, διότι:

α) Αι συνεχείς θηριωδίαι του ΕΛΑΣιτικού συρφετού αίτινες αδιακόπως ασκούνται εις τας περιφερείας τας οποίας κατέχει αναγκάζει τους δυστυχείς Έλληνας των περιοχών αυτών να εισρρέουν κατά μάζας πλησίον μας ζητούντες προστασίαν.

β) Η εκ μέρους των Τσάμηδων, Αλβανών, Βουλγάρων και Τσέτας ιδία τακτική, αποθεί εκείθεν προς τα εδώ πλήθος πατριωτών ως κατωτέρω θα ίδωμεν.

γ) Η εκ μέρους των Γερμανών παρεμπόδησις της κυκλοφορίας ιδιωτικών φορτηγών προς μεταφοράν τροφίμων από πόλεως εις πόλιν και από πόλεως εις χωρία.

δ) Η φυσικώς μικρά παραγωγή της Ηπείρου μειωθείσα εις τα έσχατα όρια ένεκεν των πολεμικών αιτίων (καταστροφή γεωργικών εργαλείων υπό κατακτητού, επίταξις φορτηγών και αροτριόντων ζώων, εξόντωσις της μικράς κτηνοτροφίας εις λίαν χαμηλά επίπεδα, ελονοσία ασθένειαι, αποβιταμινώσεις, ελάττωσις γεωργικών χειρών, πλημμελής, και ανεπαρκής διατροφή κλπ. και

ε) Η λίαν προσεχής επέλευσις του χειμώνος ήτις θα εύρη χιλιάδας ανθρώπων άστεγους και από πάσης πλευράς εις ελεεινήν κατάστασιν επιτείνουν οσημέραι την αθλιότητα και δημιουργούν πολλαπλασίας ανάγκας ανά πάσαν παρερχομένην στιγμήν.

Και αν υποθέσωμεν ότι θα επαναληφθεί η χορήγησις νέων εις χρήμα βοηθημάτων πιστεύομεν ότι και πάλιν δεν θα καταστεί δυνατόν να ανασταλή ο θάνατος χιλιάδων Ελλήνων.

Είναι ανάγκη να εφαρμοσθή όλως νέον σύστημα παροχής ενισχύσεως πλέον προσηρμοσμένον εις την κατάστασιν και να καταβληθή προσπάθεια ίνα εν τω μέλλοντι χορηγηθή ενίσχυσις εις είδος ως εις το 4ον ΜΕΡΟΣ της παρούσης εκθέτομεν σχετικώς.

Την 3ην Ιουλίου τ. ε. το "ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΘΑΛΨΕΩΣ" γίνεται "ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΘΑΛΨΕΩΣ" δια της υπ' αριθ. 11310 δ/γής Υμών.»

Αυτά από την έκθεση της Δ/σης Προνοίας και Περιθάλψεως για το έργο της αρχικώς ιδρυθείσης Επιτροπής Προνοίας και Περιθάλψεως καθώς και για το εν συνεχεία ιδρυθέν γραφείο Προνοίας, που λειτούργησαν από 1-1-44 μέχρι 30-7-44.

Σταχυολογούμε μερικά έγγραφα, χαρακτηριστικά της δημιουργηθείσης καταστάσεως.

Ε.Δ.Ε.Σ. Ε.Ο.Ε.Α.

Γεν. Αρχηγείον

Γραφείον Διοικήσεως Ε.Κ.Α.Π. της Ελλάδος

Αριθ. Πρωτ. 4385

Υ. ΙΙ.

IX Μεραρχίαν

δόσιν

Πληροφορώ ότι εχορηγήθη εις την χήραν Χρυσούλαν Ανίβα σύζυγον του δολοφονηθέντος αρχ. της ΕΛΗ δημοσιογράφου Ανίβα [illegible] βάσει Εμπιστευτικής λίρας χρυσάς Αγγλίας δύο, ως βοήθημα καθώς και το ενοίκιον μηνών Μαρτίου, Απριλίου εφ' όσον δεν κατεβλήθη τούτο. Το χορηγηθέν παρ' ημών και πληρωθέν δια χειρός του Ταγματάρχου Μεραρχιακού κατά τον Φεβρουάριον ποσόν των λιρών δύο θεωρούμεν ως καθώς πληρωθέν. —

Σ.Δ. τη 13/IV/44

ο Γεν. Αρχηγός

[signature]

Κοινοποίησις

Γρ. Οικ. Υπηρεσιών

Ταγμ/χην Κ. Μεραρχιακόν

Κυρίαν Χρυσούλαν Ανίβα

Ε.Ο.Ε. Ε.Ο.Ε.Α.
Γεν. Αρχηγείον
Γραφείον Διοικήσεως (Ε.Κ.Π. της Ελλάδος
Αρ. Πρωτ. 4385

ΙΧ Μεραρχίαν

Παρακαλώ όπως χορογήσητε εκ την χήραν Χρυσούλαν Ανίβα σύζυγον του δολοφονηθέντος παρά του ΕΑΜ υπομοιράρχου Ανίβα κάτοικου Άνω Σκαφιδιώτης λίρας χρυσάς Αγγλίας δύο, ως βοήθημα καθώς και το επίδομα μηνών Μαρτίου, Απριλίου εάν δεν κατεβλήθη εισέτι. Το χορηγηθέν παρ' ημών και πληρωθέν δια χειρός του Ταγματάρχου Μαραγκού κατά τον Φεβρουάριον ποσόν των Λιρών δύο θεωρούμεν ως καλώς πληρωθέν.

Σ.Δ. 13/IV/44
Ο Γεν. Αρχηγός

υπογραφή
Ν. ΖΕΡΒΑΣ

Κοινοποίησις
Δ/σιν Οικ. Υπηρεσιών
Ταγμ/ρχην Κ. Μαραγκόν
Χήραν Χρυσούλαν Ανίβα

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΣ
ΓΕΝΙΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΝΤΑΡΤΩΝ ΕΔΕΣ
ΓΕΝΙΚΟΝ ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ
ΑΡΙΘ. ΠΡΟΤ. 4312

ΠΡΟΣ
Την Επιτροπήν Εθνικού Αγώνος Άρτης
ΑΡΤΑ

Παρακαλουμένην όπως χορηγήθη το χρηματικόν ποσόν της μιάς (1) χρυσής λίρας εις τον Πατριώτην κ. Αλέξανδρον Τριάντον μόλις παρουσιασθή. Επίσης όπως εγγράψη τούτον εις τους καταλόγους Περιθάλψεως Επιτροπής Άρτης και του χορηγήται κανονικώς οικονομική ένίσχυσις.

Σ.Δ. Γενικού Αρχηγείου 13-4-44
Ο Γενικός Αρχηγός
Ν. ΖΕΡΒΑΣ

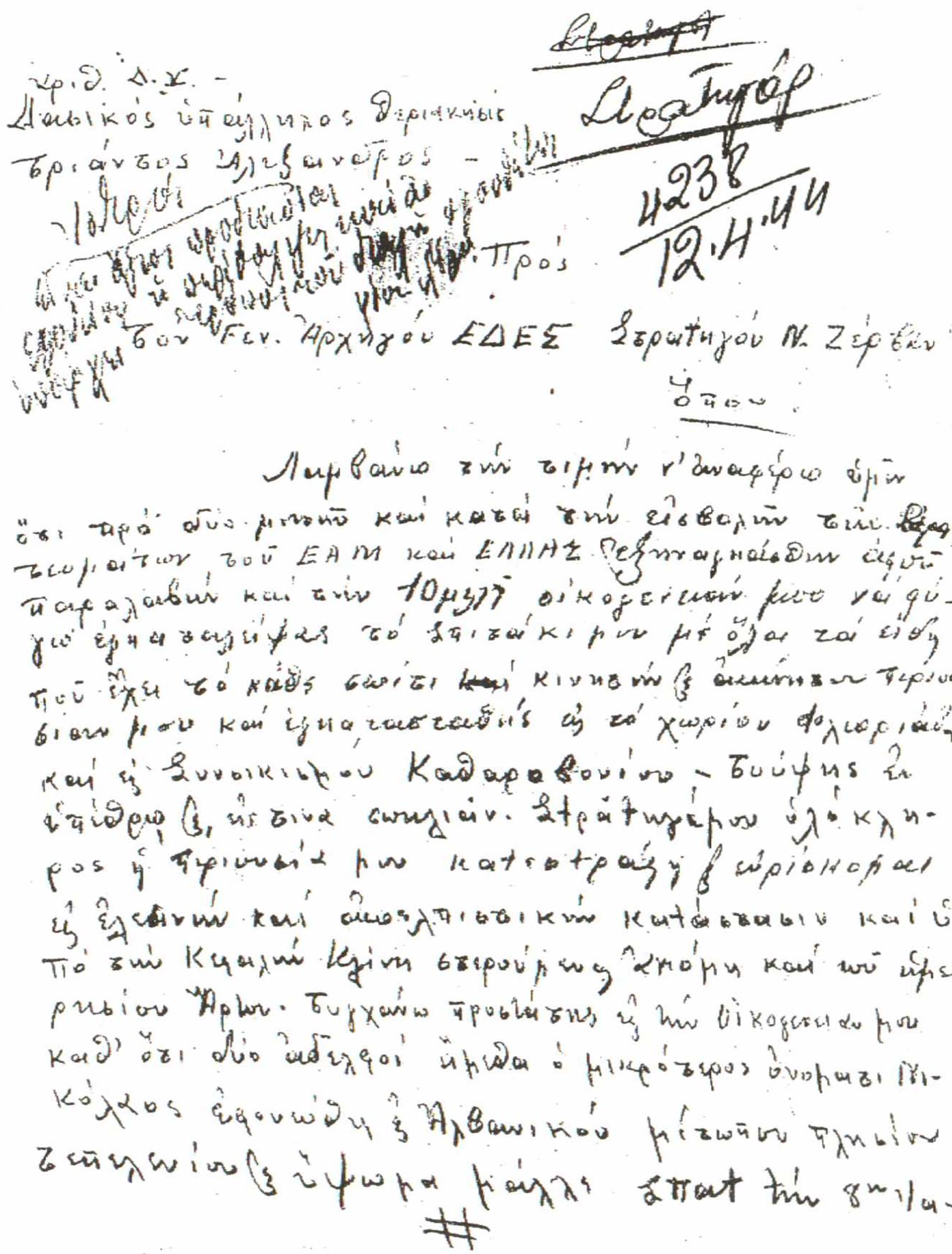
ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΣ
ΓΕΝΙΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΝΤΑΡΤΩΝ ΕΔΕΣ
ΓΕΝΙΚΟΝ ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ
ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΑΡΧΗΓΟΥ
ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ. 4312

Π Ρ Ο Σ
Τήν Ἐπιτροπήν Ἐθνικοῦ Ἀγῶνος Ἄρτης
Α Ρ Τ Α

Παρακαλουμένην ὅπως χορηγήθη τό χρηματικόν ποσόν τῆς μιᾶς (1) χρυσῆς λίρας εἰς τόν Πατριώτην κ. Ἀλέξανδρον Τριάντον μόλις παρουσιασθῆ. Ἐπίσης ὅπως ἐγγράψη τοῦτον εἰς τούς καταλόγους Περιθάλψεως Ἐπιτροπῆς Ἄρτης καί τοῦ χορηγῆται κανονικῶς οἰκονομική ἐνίσχυσις.

Σ.Δ. Γενικοῦ Ἀρχηγείου 13-4-44
Ὁ Γενικός Ἀρχηγός

Ν. ΖΕΡΒΑΣ

Αριθ. Δ.Κ. -
Δασικός υπάλληλος Θεριακησίου
Τριάντος Αλέξανδρος -
4238
12.4.44
Προς
τον Γεν. Αρχηγόν ΕΔΕΣ Στρατηγόν Ν. Ζέρβαν
Όπου
Λαμβάνω την τιμήν ν' αναφέρω υμίν ότι προ δύο μηνών και κατά την εισβολήν των ... του ΕΑΜ και ΕΛΑΣ ...

ΑΡΙΘ. Δ.Κ.
Δασικός υπάλληλος θεριακησίου
Τριάντος Αλέξανδρος

Προς
Τον Γεν. Αρχηγόν ΕΔΕΣ Στρατηγόν Ν. Ζέρβαν
ΟΠΟΥ

Λαμβάνω την τιμήν ν' αναφέρω υμίν ότι προ δύο μηνών και κατά

την εισβολήν των στρατευμάτων του ΕΑΜ και ΕΛΛΑΣ εξηναγκάσθην αφού παραλαβών και την 10μελή οικογενειάν μου να φύγω εγκαταλείψας το σπιτάκι μου με όλα τα είδη που έχει το κάθε σπίτι κινητήν και ακίνητην περιουσίαν μου και εγκατασταθής εις το χωρίον Φλωριάδα και εις Συνοικισμόν Καθαροβουνίου - Τούφης εν υπέθρω και εις τινά σπηλιάν. Στρατηγέ μου ολόκληρος η περιουσία μου κατεστράφη και ευρίσκομαι εις ελεινήν και απελπιστικήν κατάστασιν και υπό την Κεφαλήν κλίνει στερούμενος ακόμη και του ημερησίου Άρτου. Τυγχάνω προστάτης εις την Οικογενειάν μου καθ' ότι δύο αδελφοί είμεθα ο μικρότερος ονόματι Νικόλαος εφονεύθη εις Αλβανικόν μέτωπον πλησίον Τεπελενίου και ύψωμα Μάλλι Σπατ την 8ην Ιανουαρίου 1941. Στρατηγέ μου την στάσιν που ετήρησεν το χωριό μου Ανεμορράχη φαντάζομαι ότι σας είναι γνωστή και τούτο ημπορείτε να πληροφορηθείτε από ταγματάρχην κ. Ψαρουδάκη, όστις έμεινε στο σπίτι μου επί μίαν εβδομάδα κατά την σύλληψη του Μαλτέζου και ακριβής δια του εαυτού μου κατά πόσον τον διευκόλυνα μάλιστα μου έδωσεν σημείωμα δια του Αρχηγού Χούταν. Ας κληθή ο Ανωτέρω Ταγματάρχης ως και ο ταγματάρχης κ. Ζορμπαλάς οίτινες θα σας το διαπιστώσουν. Επειδή Στρατηγέ μου ευρίσκομαι σήμερον εις την ύπαιθρον μετά της οικογενείας μου ήτη ολίγας ημέρας θα ζήσουν και .... καθ' ότι ως σας προαναφέρω στερείται και του ημερησίου Άρτου σας παρακαλώ εί δυνατόν να με ενισχύσητε καθ' ότι θα ήσθε ο Σωτήρας μου.

Μεθ' υπολύψεως
Τριάντος Αλέξανδρος

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΣ
ΓΕΝΙΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΝΤΑΡΤΩΝ ΕΔΕΣ
ΓΕΝΙΚΟΝ ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ
ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΑΡΧΗΓΟΥ
ΑΡΙΘ. ΠΡΟΤ. 4238

ΠΡΟΣ
Τον Πατριώτην κ. Αλέξανδρον Τριάντον
ΟΠΟΥ

Πήρα το γράμμα σου το οποίον και με εστενοχώρησε για την θλιβερή κατάσταση της οικογενείας σου. Πού ακριβώς μένεις γράψε μας για να συμπεριληφθής εις τους καταλόγους Περιθάλψεως Άρτης, όπου και λειτουργή Επιτροπή Περιθάλψεως για τη προστασία των προσφύγων και των παθόντων από το ΕΑΜ.

Γράφομεν εις την Επιτροπήν Εθνικού Αγώνος Άρτης να σου χορηγήση το χρηματικόν ποσόν της μιάς χρυσής (1) λίρας.

Με Πατριωτικούς Χαιρετισμούς
Σ.Δ. Γενικού Αρχηγείου 13-4-44
Ο Γενικός Αρχηγός
Ν. ΖΕΡΒΑΣ

ΕΥΘΕΡΑ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΣ
ΝΙΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΝΤΑΡΤΩΝ ΕΔΕΣ
ΝΙΚΟΝ ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ
ΡΑΦΕΙΟΝ ΑΡΧΗΓΟΥ
ΙΘ.ΠΡΩΤ.4238

ΠΡΟΣ

Τόν Πατριώτη ν κ. Ἀλέξανδρον Τριάντα
ΟΠΟΥ

Πῆρα τό γρᾶμμα σου τό ὁποῖον καί μέ ἐστενοχώρησε γιά τήν θλιβερή κατάσταση τῆς οἰκογενείας σου. Ποῦ ἀκριβῶς μένεις γράψε μας γιά ν συμπεριληφθῆς εἰς τούς καταλόγους Περιθάλψεως Ἄρτης, ὅπου καί λει τουργῆ Ἐπιτροπή Περιθάλψεως γιά τή προστασία τῶν προσφύγων καί τ παθόντων ἀπό τό ΕΑΜ.
Γράφομεν εἰς τήν Ἐπιτροπήν Ἐθνικοῦ Ἀγῶνος Ἄρτης νά σοῦ χορηγήση χρηματικόν ποσόν τῆς μιᾶς χρυσῆς (1) λίρας.

Μέ Πατριωτικούς Χαιρετισμούς
Σ.Δ. Γενικοῦ Ἀρχηγείου 13-4-44
Ὁ Γενικός Ἀρχηγός
Ν. ΖΕΡΒΑΣ

ΔΩΡΕΑΝ
ΓΙΑΤΡΟΙ - ΦΑΡΜΑΚΑ & ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ
ΣΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥ ΕΔΕΣ

Η ευαισθησία των Εθνικών Ομάδων Ελλήνων Ανταρτών του ΕΔΕΣ, για δωρεάν παροχή ιατρικής και φαρμακευτικής περίθαλψης στον πληθυσμό της περιοχής δράσεως των, υπήρχε από το καλοκαίρι του 1942, όταν πρωτοεμφανίσθηκαν οι Ομάδες του ΕΔΕΣ, με την έξοδο του Στρατηγού Ζέρβα στον Βάλτο.

Ο Ναπολέων Ζέρβας, έχοντας υπ' όψιν του τις τραγικές συνθήκες της εποχής, έκανε το παν, παράλληλα με τον Εθνικοαπελευθερωτικό του αγώνα, για την προστασία της υγείας των πληθυσμών της περιοχής που δρούσαν οι Ομάδες του ΕΔΕΣ, ευελπιστώντας να επιτύχει την παροχή δωρεάν Ιατρικής και Φαρμακευτικής περίθαλψης, σύμφωνα με το πρόγραμμα του ΕΔΕΣ που ο ίδιος εξεπόνησε. Για τον λόγο αυτό άλλωστε ανάμεσα στις άλλες πολλαπλές φροντίδες για την οργάνωση του Αγώνα που άρχιζε, ζήτησε από τους ανθρώπους του της Αθήνας την άμεσο αποστολή Γιατρού.

Έτσι από την Αθήνα, τον Σεπτέμβρη του 1942, ξεκίνησε ένας νέος Γιατρός, ο Ιπποκράτης Αργυράκης, πλην όμως δεν στάθηκε τυχερός να φθάσει στο Αρχηγείο, ύστερα από τις μάχες που άρχισαν με τους Ιταλούς στην περιοχή Σκουλικαριάς. Παρ' ολίγο μάλιστα ο Αργυράκης να συλληφθεί στο Χάνι του Τολιά, όταν το κάψανε οι Ιταλοί και συνέλαβαν τον Πάνο Ερμίδη.

Έτσι ο πρώτος Γιατρός που κατατάχθηκε στις Ομάδες, —από τον Γενάρη του 1943— ήταν ο Έφεδρος ανθυπολοχαγός Ντίνος Κόκκινος, τελειόφοιτος της Ιατρικής που στάθηκε πολύτιμος για τους πρώτους αντάρτες, αλλά και για τους χωρικούς της περιοχής, παρέχοντάς τους και τα λίγα φάρμακα που υπήρχαν στο Αρχηγείο, που αγοράζονταν στην μαύρη αγορά της Αθήνας.

Αργότερα, τον Φεβρουάριο του 1943, το φαρμακείο του Αρχηγείου πλουτίσθηκε με δύο κιβώτια εκστρατείας, γεμάτα φάρμακα που αιχμαλωτίσαμε μαζί με τον Σπύρο Καραμπίνα και άλλους πέντε αντάρτες του τμήματος Κλειδιού στην Ποταμούλα, φορτωμένα σ' ένα πανύψηλο Ιταλικό Μουλάρι, μαζί με άλλα έξι που ήσαν ζωντανά και μπορούσαν να μετακινηθούν καθώς και πολλά άλλα που είχαν σκοτωθεί, προσβάλλοντας τις οπισθοφυλακές και τα μεταγωγικά 5000 Ιταλών αλπινιστών, που είχαν εκστρατεύσει κατά της Ελεύθερης Ορεινής Ελλάδας και επέστρεφαν στην Άρτα.

Σιγά - σιγά όμως, ανάλογα με τις ανάγκες, τα φάρμακα άρχισαν να έρχονται από το Κάϊρο, με τις συμμαχικές αεροπορικές ρίψεις.

Παράλληλα και οι Γιατροί της περιοχής που ανήκαν στην οργά-

νωση και είχαν σχηματίσει Ένοπλες Ομάδες, όπως ο Γιατρός Θεοφάνης Κοσμάς στην Σουμερού, ο Στυλιανός Χούτας στον Βάλτο, ο Ντίνος Παπαδημητρίου στα Ραδοβίζια, ο Δημήτρης Αναγνώστου στο Βουλγαρέλι και στα Τζουμέρκα, ο Κ. Γκόλιας στο Ξηρόμερο, ο Γιώργος Παπαϊωάννου στην Τριχωνίδα καθώς και πολλοί άλλοι, που προσέφεραν τις υπηρεσίες τους στους χωρικούς της περιοχής τους, παράλληλα με αυτές που παρείχαν στους άνδρες των τμημάτων των.

Αρχικά η περίθαλψη αυτή που παρέχονταν δωρεάν στους κατοίκους της περιοχής, βασίσθηκε στους Γιατρούς των αντάρτικων μονάδων που παράλληλα εξυπηρετούσαν και τον πλυθυσμό των γύρω χωριών.

Δύο Νοσοκομεία ιδρύθηκαν το Μάϊο του 1943 στην Ελεύθερη Ορεινή Ελλάδα.Στην Ντούνιστα του Βάλτου το πρώτο, με διευθύντρια την Σωζώ Μπαρδοπούλου και το δεύτερο στο Βουλγαρέλι, που σήκωσε το βάρος των τραυματιών από την αεροπορική επιδρομή των Ιταλογερμανών.

Οι έδρες των Νοσοκομείων δεν ήταν μόνιμες. Με την έναρξη του εμφυλίου και την επιδρομή των Γερμανών του Οκτωβρίου 1943, το Νοσοκομείο Βουλγαρελίου μετακινήθηκε στο Σκαρπάρι, και στο εκκλησάκι της Αγίας Κυριακής όπου στεγάσθηκαν οι βαριά τραυματισμένοι, για να καούν τελικά μαζί με τις νοσοκόμες και τους γιατρούς ζωντανοί τον Οκτώβρη του 1943, από τους Γερμανούς, που σκότωναν και έκαιγαν στο πέρασμά τους ό,τι έβρισκαν.

Το θέμα της ανακούφισης των κτυπημένων από την αρρώστια και την δυστυχία κατοίκων της περιοχής Ηπείρου ολοκληρώνεται με το πέρασμα του χρόνου. Όσο η ημέρα της απελευθέρωσης πλησίαζε, τόσο περισσότεροι γιατροί έφθαναν στο Γενικό Αρχηγείο.

Από τους πρώτους ο Επίατρος Χαρίλαος Παπαδόπουλος από την Λάρισα, μαζί με άλλους αξιωματικούς και αντάρτες της Θεσσαλίας έφθασε στο Αρχηγείο και ανέλαβε το μεγάλο έργο της Διεύθυνσης Υγειονομικού του Γενικού Αρχηγείου των Ομάδων. Ακολούθησαν ο γιατρός Αντώνης Ιωάννου από το Μουζάκι, ο γιατρός Χρηστίδης που ανέλαβε την Δ/νση του Νοσοκομείου Βουλγαρελίου, ο Αλέξανδρος Μάνος από την Αθήνα, ο οδοντίατρος Παπαδημητρίου, ο Γιάννης Ορφανός, ο Θάνος Μεσήνης από τη Λάρισα, ο Παν. Γεωργακόπουλος, ο Μιχάλης Ευστρατίου από την Αθήνα, ο Κων. Προύσκας, ο Κων/νος Πολίτης από το Μεσολόγγι, ο Καγιάφας, ο Νίκος Μαυρίδης, ο Ευαγγέλου και οι Φοιτητές Ιατρικής Μάνθος Λιάβας και Κώστας Ράπτης και πάρα πολλοί άλλοι.

Έτσι, ένα ιατρικό συνέδριο οργανώθηκε, στις 10 Απριλίου 1944 στο Τόσκεσι, όπου πάρθηκαν σπουδαίες αποφάσεις που έθεσαν τις βάσεις για την συστηματοποίηση της Ιατρικής και Φαρμακευτικής περίθαλψης στον Λαό της Ελεύθερης Ορεινής Ελλάδας.

Η παρακάτω διαταγή του Αρχηγού Στρατηγού Ζέρβα της 18 Απριλίου 1944, με το 2ο άρθρο της καθορίζει την υγειονομική πολιτική που θα πρέπει να ακολουθηθεί στο απηλευθερωμένο αυτό τμήμα της Ελλάδας.

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΣ
ΕΘΝΙΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΝΤΑΡΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΟΝ ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ
Δ/ΣΙΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΑΤΑΓΗ[1]
ΑΡ. ΠΡΩΤ. 92

Λαβών υπ' όψιν εισήγησιν της καθ' ημάς Δ/σεως Υγειονομικής Υπηρεσίας εν τη ευρυτέρα εννοία της λυσιτελεστέρας υγειονομικής περιθάλψεως των τε Μονάδων και πληθυσμού εντέλλομαι τα κάτωθι:

1ον) Οι ιατροί Δερδεμέζης, Μπρούσκας - Μπουρνάκας - Κότσης - Σιαμόπουλος και Χρόνης θα παρέχωσιν απο 1ης Μαΐου την Ιατρικήν των Περίθαλψην εις τε τας μονάδας και τον πληθυσμόν δωρεάν απαγορευμένης της επ' αμοιβή εξασκήσεως του Ιατρικού των επαγγέλματος, όπως και άπαντες οι Υγειονομικοί Αξ/κοί του Γεν. Αρχηγείου.

2ον) Η Ιατρική αρωγή αποσκοπούσα εις την προστασίαν της υγείας όλων των Ελλήνων ανεξαιρέτως Οργανώσεων και πολιτικών φρονημάτων πρέπει να παρέχηται μετά του αυτού ζήλου και της αυτής αφοσιώσεως εις άπαντας τους κατοίκους γενικώς. Πάσαν εκτροπήν εκ της ανωτέρω γραμμής θέλω ελέγξει αυστηρώς.

3ον) Οι Υγειονομικοί Αξ/κοί όταν αι Μονάδες των δεν ευρίσκονται εις χώρον ένθα υφίστανται μόνιμος υγειονομικός σχηματισμός υποχρεούνται να εγκαταστήσουν αμέσως εξωτερικόν ιατρείον διά τον πληθυσμόν.

Οι Διοικηταί των τμημάτων θα παρέχωσιν προς τούτο πάσαν ευκολίαν όντες υπεύθυνοι απέναντί μου δια την εκτέλεσιν της τελευταίας παραγράφου.

4ον) Από τέλους Μαΐου άπαντες οι Υγειονομικοί Αξ/κοί της περιοχής των Εθνικών Ομάδων θα υποβάλλωσιν ανελλιπώς εις το τέλος εκάστου μηνός στατιστικήν κεχωρισμένως του πληθυσμού και των Μονάδων ιεραρχικώς. Εν τη στατιστική ταύτη θα εμφαίνωνται οι εξετασθέντες κατά περιοχάς και νοσήματα. Επίσης συνοπτική έκθεσις των επιστημονικών των παρατηρήσεων - απωλειών - ελλείψεων και ληπτέων μέτρων.

5ον) Οι Υγειονομικοί Αξ/κοί των περιοχών εκτός της ιατρικής περιθάλψεως θα αναλάβωσιν την υγιεινήν και προφύλαξιν της περιοχής. Δύνανται να συντάσωσι υγειονομικάς διατάξεις υποχρεωτικάς

Σημ.1 : Φωτογραφία της δ/γής στην σελίδα 69

δια την περιοχήν των. Την παρακολούθησιν της εκτελέσεως θ' αναλαμβάνωσιν αι κατά τόπους Μονάδες. Αι τελευταίαι ουδεμίαν γνώμην δύναται να έχωσιν επ' αυτών. Αντίγραφον θα υποβάλληται ημίν. (Δ/σις Υγειον. Υπηρεσίας)

Εφιστώ την προσοχήν των Μονάδων επί της επιλογής των οργάνων άτινα θα αναλάβωσιν την παρακολούθησιν της εκτελέσεως των Υγειονομικών διατάξεων. Ταύτα πρέπει να έχωσιν αφ' ενός μεν πλήρη κατανόησιν της σημασίας των ανωτέρω διατάξεων αφ' ετέρου δε τον τρόπον συμπεριφοράς αμέμπτου. Αι κυρώσεις των παραβατών κανονισθήσονται δι' ετέρας, του Δικαστικού τμήματος. Επίσης θα καταβληθή κάθε προσπάθεια εκ μέρους των ιατρών δια την διάδοσιν της υγιεινής και προφυλάξεως δι' όλων των μέσων. Διαλέξεων - εντύπων - Ε.Δ.Ε.Ε. —ιερέων— διδασκαλιών κλπ.

6ον) Την περιοχήν διαιρώ ως κάτωθι:

Ιατρός ΚΟΤΣΗΣ. περιοχή 10 Συντ/τος, ΥΙΙΙ Μεραρχίας, Περιφέρεια Ντουσκάρας - Κουρέντων - ενιά χωρία Σκάλας Παραμυθιάς

Έδρα αναρρωτηρίου, ΝΤΕΧΟΥΝΙ.

Ιατρός ΧΡΟΝΗΣ. Τοποθετείται ως αρχίατρος ΥΙΙΙ Μεραρχίας εκτελών επίσης την υγειονομικήν υπηρεσίαν 15ου Συντ/τος. Θα αναλάβη τα κάτωθι χωρία: Τσαρίτσανι, Ασπροχώρια, Μπαουσσοί, Αγία Αναστασία, Δραμισοί, Δωδώνη, Απλοχώρι, Μελιγγοί, Μανωλιάσα, Ασβεστοχώριον, Μοσπίνα, Ψίνα, Δραγοψά, Ζαγόρτσα, Κουμαριά, Ελεζνα, Πράδαλα, Βαλανιδιά, Ζαροβάτσι. Έδρα αναρρωτηρίου ΕΛΕΖΝΑ.

Ιατρός ΣΙΑΜΟΠΟΥΛΟΣ. Τοποθετείται εις Τάγμα Γιαννάκη - Δημητραίων εις την ζώνην του οποίου υπάγονται τα κάτωθι χωρία: Θεριακήσι, Κοπάνη, Μελίχοβο, Πεντόλακκος, Βαρυάδες, Τόσκεσι, Λίππα, Λιβιάχοβον. Έδρα αναρρωτηρίου ΒΑΡΥΑΔΕΣ.

Ιατρός ΔΕΡΔΕΜΕΖΗΣ. Τοποθετείται ως αρχίατρος ΙΧ Μεραρχίας ασκών εν των άμα και την υγειονομικήν (περίθαλψιν) υπηρεσίαν του 24ου Συντ/τος με την κάτωθι περιοχήν: Δερβίζιανα, Γεωργάνοι, Μουσωτίτσα, Γκουλεμή, Έλαφος, Μπουκοβίνα, Ζωτικό, Μπιστιά, Καταμάχη, Συστούνη, Ρωμανό, Αλποχώρι, Παλαιοχώρι, Σκιαδά, Πολυστάφυλλου, Νάσιαρη, Μουλιάνα. Έδρα Αναρρωτηρίου ΠΟΛΥΣΤΑΦΥΛΛΟΝ.

Η ΙΙΙ Μεραρχία να οργανώσει την περιοχήν της κατά τον αυτόν τρόπον υποβάλλουσα και ημίν αντίγραφον.

Ωρισμέναι περιοχαί λόγω ελλείψεως ιατρών δεν επλαισιώθηκαν. Επαφίεμαι στην κρίσιν των υγειονομικών Αξ/κών μέχρι πλαισιώσεώς των, για την δημιουργίαν εξωτερικών ιατρείων άπαξ της εβδομάδος ή κατά 10ήμερον εις ταύτας ώστε να τύχωσι και αύται έστω και μερικής Ιατρικής περιθάλψεως.

7ον) Οι Δ/ταί τμημάτων να φροντίσωσιν, δια την εις προσωπικόν πλαισίωσιν των αναρρωτηρίων τη υποδείξει των ιατρών.

8ον) Εις τα αναρρωτήρια δύνανται να νοσηλεύονται και ιδιώται όταν υπάρχει χώρος ως και εις τα νοσοκομεία.

9ον) Τα αναρρωτήρια θα αρχίσουν λειτουργούντα ανυπερθέτως την 1ην Μαΐου. Η λειτουργία των με τας ημέρας και ώρας εξωτερικών ιατρείων θα κοινοποιηθή μερίμνη των Μονάδων δι' όλων των μέσων εις τας περιοχάς εκάστη.

Πάσα δυνατή φαρμακευτική βοήθεια θα παρέχηται εις τον πληθυσμόν

10ον) Ανεφοδιασμός εις τρόφιμα εκ των Μονάδων.

11ον) Ανεφοδιασμός εις Υγειονομικόν και Φαρμακευτικών υλικόν, ΥΙΙΙ και ΙΧ Μεραρχίας, και ανεξαρτήτων σχηματισμών εκ του Γενικού Αρχηγείου. Της ΙΙΙ εκ της Μεραρχίας και ταύτης εκ του Γενικού Αρχηγείου.

Η παραλαβή γενήσεται εκάστην 26ην του μηνός δια τον επόμενον κατά προτίμησιν υπό των Ιατρών.

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ

Θα τηρώνται ειδικά δικαιολογητικά δια τα ανθελονοσιακά φάρμακα. Δια μεν τους ελονοσούντας των μαχητικών ομάδων, ίδιον βιβλίον ελονοσούντων - δόσις - υποτροπαί.

Δια τον πληθυσμόν: Εκτός του Γενικού βιβλίου εξωτερικού ιατρείου θα τηρήται ίδιον βιβλίον δι' έκαστον χωρίον. Ονοματεπώνυμον - ανεγραφή ποσότητος και είδους χορηγηθέντος φαρμάκου (αντεμπρίνη - κινήνη - ενέσεις) Υπογραφόντος - παραλαβόντος.

Οι πρόεδροι επιτροπών Ε.Α. υποχρεούνται κατά 10ήμερον να προσέρχωνται δια την αντιγραφήν των ονομάτων των λαβόντων ανθελονοσιακά φάρμακα και της ποσότητος, των συγχωριανών των και την επί 50ήμερον τοιχοκόλλησιν εις εμφανές μέρος.

Δία του τρόπου τούτου θέλει καθίσταται εμφανής όλη η τεραστία εργασία των υγειονομικών Αξ/κών και η ευγνωμοσύνη των κατοίκων προς αυτούς.

Πάν παράπονον θα γίνεται δεκτόν και θα εξετάζηται μετ' ιδιαιτέρας προσοχής υφ' όλων των κλιμακίων. Ταύτα θα υποβάλλονται ημίν Δ/σις Υγειον. Υπηρεσίας.

Πάσα αίτησις ασφαλείας δέον να παρέχηται αμέσως υπό των Μονάδων εις περίπτωσιν κινήσεως των ιατρών.

Να κληθώσιν υπό των Δ/τών των Μονάδων οι Πρόεδροι Ε.Ε.Α. και να εξηγηθή εις αυτούς η διαταγή αύτη.

Παρακαλώ τους Δ/τάς των Μονάδων όπως ιδιαιτέρως παρακολουθήσωσιν τα αποτελέσματα του συστήματος τούτου Ιατρικής περιθάλψεως και προφυλάξεως του πληθυσμού. Υποβάλλωσι δ' ημίν

εις το τέλος εκάστου μηνός τας επί τούτου ιάσεις των. Τούτο θα πράξωσι και οι πρόεδροι των Ε.Ε.Α.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ

Εις Νοσοκόμος κατά Λόχον. Μία ομάς τραυματιοφορέων εκ 3—4 ανδρών.

Ούτοι δύνανται να ώσιν άοπλοι. Δέον να φέρωσι τα διακριτικά.

Η εκπαίδευσις θέλει αναληφθή υπό των ιατρών των Μονάδων της Μεραρχίας. Κατά την περίοδον επιχειρήσεων οι τραυματιοφορείς των λόχων θα μεταφέρωσι τους τραυματίας από του πεδίου μάχης μέχρι του ιατρού του Συντ/τος ή αυτοτελούς Τάγματος.

Οι Μεραρχίαι από του Συν/τος εις το πλησιέστερον χειρουργείον.

Κατά την περίοδον ησυχίας δύνανται να χρησιμοποιώνται υπό των ιατρών εις διαφόρους υγειονομικάς εργασίας.

Οι Ιατροί των αναρρωτηρίων και των Νοσοκομείων έχουσι δικαίωμα χορηγήσεως 20ημέρων αναρρωτικών αδειών. Πέραν του ορίου τούτου θα παραπέμπονται εις Νοσοκομείον Γεν. Αρχηγείου.

Οι ιατροί θα λαμβάνωσι τας ιδίας αποδοχάς ως και άπαντες οι Αξιωματικοί των Μονάδων. Επιπροσθέτως από το Ταμείον Υγείας μικρόν επίδομα δια την μη εξάσκησιν του επαγγέλματος.

Δικαιούνται μεταφορικού μέσου.

Η Δ/νσις Υγειον. Υπηρεσίας Γεν. Αρχηγείου να εκδόση τας τεχνικάς της οδηγίας προς τους Υγειονομικούς Αξ/κούς.

Η παρούσα κοινοποιηθήτω και διαφυλαχθήτω εις τον φάκελλον των βασικών Διαταγών.

ΣΔΓΑ 15.4.44
ο
Γενικός Αρχηγός
ΤΣ υπογραφή
Ν. Ζέρβας

ΠΑΡΑΛΗΠΤΑΙ
άπασαι Μονάδς
Κοινοποίηση
Ι,ΙΙ,ΙΙΙ Γραφείον
Συμμαχικής Αποστολής
Δ/σις Υγειονομικής υπηρεσίας.

Η παρακάτω διαταγή της ΙΙΙ Μεραρχίας του ΕΟΕΑ με αριθμό 1019[1], που εκδόθηκε λίγες μέρες μετά την παραπάνω διαταγή σε εκτέλεση του άρθρου 6, καθορίζει την διαίρεση της περιοχής της ΙΙΙ Μεραρχίας σε υγειονομικές ζώνες. Την παραθέτουμε γιατί είναι συμπλήρωμα της παραπάνω διαταγής και βρέθηκε συνημμένη σ' αυτήν.

Σημ.1: Η διαγαταγή καταχωρείται στην σελίδα 69

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΣ
ΕΘΝΙΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΝΤΑΡΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΟΝ ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ
Δ/ΣΙΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

ΑΡ.ΠΡΩΤ. 82

4.1019
7.11.44

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΑΤΑΓΗ

Λαβών ὑπ'ὄψιν εἰσήγησιν τῆς καθ'ἡμᾶς Δ/σεως Ὑγειονομικῆς Ὑπηρεσίας ἐν τῇ εὐρυτέρᾳ ἐννοίᾳ τῆς λυσιτελεστέρας ὑγειονομικῆς περιθάλψεως τῶν τε Μονάδων καί πληθυσμοῦ ἐντέλλομαι τά κάτωθι:

1ον) Οἱ ἰατροί Δερδεμέζης, Μπρούσκας-Μπουρνάκας -Κότσης-Σιαμόπουλος καί Χρόνης θά παρέχωσιν ἀπό 1ης Μαΐου τήν Ἰατρικήν των Περίθαλψιν εἰς τε τάς μονάδας καί τόν πληθυσμόν δωρεάν ἀπαγορευομένης τῆς ἐκ ἀμοιβῇ ἐξασκήσεως τοῦ Ἰατρικοῦ των ἐπαγγέλματος, ὅπως καί ἅπαντες οἱ Ὑγειονομικοί Αξ/κοί τοῦ Γεν. Ἀρχηγείου.

2ον) Ἡ Ἰατρική ἀρωγή ἀποσκοποῦσα εἰς τήν προστασίαν τῆς ὑγείας ὅλων τῶν Ἑλλήνων ἀνεξαιρέτως Ὀργανώσεων καί πολιτικῶν φρονημάτων πρέπει νά παρέχηται μετά τοῦ αὐτοῦ ζήλου καί τῆς αὐτῆς ἀφοσιώσεως εἰς ἅπαντας τούς κατοίκους γενικῶς. Πᾶσαν ἐκτροπήν ἐκ τῆς ἀνωτέρω γραμμῆς θέλω ἐλέγξει αὐστηρῶς.

3ον) Οἱ Ὑγειονομικοί Αξ/κοί ὅταν αἱ Μονάδες των δέν εὑρίσκονται εἰς χῶρον ἔνθα ὑφίσταται μόνιμος ὑγειονομικός σχηματισμός ὑποχρεοῦνται νά ἐγκαταστήσουν ἀμέσως ἐξωτερικόν ἰατρεῖον διά τόν πληθυσμόν.
Οἱ Διοικηταί τῶν τμημάτων θά παρέχωσιν πρός τοῦτο πᾶσαν εὐκολίαν ὄντες ὑπεύθυνοι ἀπέναντί μου διά τήν ἐκτέλεσιν τῆς τελευταίας παραγράφου.

4ον) Ἀπό τέλους Μαΐου ἅπαντες οἱ Ὑγειονομικοί Αξ/κοί τῆς περιοχῆς τῶν Ἐθνικῶν Ὁμάδων θά ὑποβάλλωσιν ἀνελλιπῶς εἰς τό τέλος ἑκάστου μηνός στατιστικήν κεχωρισμένως τοῦ πληθυσμοῦ καί τῶν Μονάδων ἱεραρχικῶς. Ἐν τῇ στατιστικῇ ταύτῃ θά ἐμφαίνωνται οἱ ἐξετασθέντες κατά περιοχάς καί νοσήματα. Ἐπίσης συνοπτική ἔκθεσις τῶν ἐπιστημονικῶν των παρατηρήσεων-ἀπωλειῶν-ἐλλείψεων καί ληπτέων μέτρων.

5ον) Οἱ Ὑγειονομικοί Αξ/κοί τῶν περιοχῶν ἐκτός τῆς ἰατρικῆς περιθάλψεως θά ἀναλάβωσιν τήν ὑγιεινήν καί προφύλαξιν τῆς περιοχῆς. Δύνανται νά συντάσσωσιν ὑγειονομικάς διατάξεις ὑποχρεωτικάς διά τήν περιοχήν των. Τήν παρακολούθησιν τῆς ἐκτελέσεως θ'ἀναλαμβάνωσιν αἱ κατά τόπους Μονάδες. Αἱ τελευταῖαι οὐδεμίαν γνώμην δύνανται νά ἔχωσιν ἐπ'αὐτῶν. Ἀντίγραφον θά ὑποβάληται ἡμῖν. (Δ/σις Ὑγειον. Ὑπηρεσίας)
Ἐφιστῶ τήν προσοχήν τῶν Μονάδων ἐπί τῆς ἐπιλογῆς τῶν ὀργάνων ἅτινα θά ἀναλάβωσιν τήν παρακολούθησιν τῆς ἐκτελέσεως τῶν Ὑγειονομικῶν διατάξεων. Ταῦτα πρέπει νά ἔχωσιν ἀφ'ἑνός μέν πλήρη κατανόησιν τῆς σημασίας τῶν ἀνωτέρω διατάξεων ἀφ'ἑτέρου δέ τόν τρόπον συμπεριφορᾶς ἀμέμπτου. Αἱ κυρώσεις τῶν παραβατῶν κανονισθήσονται δι'ἑτέρας τοῦ Δικαστικοῦ τμήματος. Ἐπίσης θά καταβληθῇ κάθε προσπάθεια ἐκ μέρους τῶν ἰατρῶν διά τήν διάδοσιν τῆς ὑγιεινῆς καί προφυλάξεως δι'ὅλων τῶν μέσων. Διαλέξεων-ἐντύπων-Ε.Δ.Ε.Σ. -ἱερέων-διδασκαλιῶν κ.λ.π.

6ον) Τήν περιοχήν διαιρῶ ὡς κάτωθι:
Ἰατρός ΚΟΤΣΗΣ. περιοχή 10 Συντ/τος, VIII Μεραρχίας. Περιφέρεια Ντουσκάρας-Κουρέντων-ἕνια χωρία Σκάλας Παραμυθιᾶς Ἕδρα ἀναρρωτηρίου Ντεχοῦνι.
Ἰατρός ΧΡΟΝΗΣ. Τοποθετεῖται ὡς ἀρχίατρος VIII Μεραρχίας ἐκτελῶν ἐπίσης τήν ὑγειονομικήν ὑπηρεσίαν 15ου Συντ/τος. Θά ἀναλάβῃ τά κάτωθι χωρία: Τσαρίτσανη Ασπροχώρια Μπαουσοί, Ἁγία Ἀναστασία, Δραμισοί, Δωδώνη, Ἀλποχώρι, Μελιγγοί, Μανωλιάσα, Ασβεσροχώριον, Μοσπίνα, Γίνα, Δρυγοψά, Ζαγόρτσα, Κουμαριά, Ελεζνα, Πράδαλα, Βαλανιδιά, Ζαροβάτσι. Ἕδρα ἀναρρωτηρίου ΕΛΕΖΝΑ.
Ἰατρός ΣΙΑΜΟΠΟΥΛΟΣ. Τοποθετεῖται εἰς Τάγμα Γιαννάκη-Δημητραίων εἰς τήν ζώνην τοῦ ὁποίου ὑπάγονται τά κάτωθι χωρία: Θεριακήσι, Κοπάνη, Μελίχοβον, Πεντόλακκος, Βαρυάδες, Τόσκεσι, Λίππα, Λιβιάχοβον. Ἕδρα ἀναρρωτηρίου ΒΑΡΥΑΔΕΣ.
Ἰατρός ΔΕΡΔΕΜΕΖΗΣ. Τοποθετεῖται ὡς ἀρχίατρος IX Μεραρχίας ἀσκῶν ἐν τῷ ἅμα καί τήν ὑγειονομικήν (περίθαλψιν) ὑπηρεσίαν τοῦ 24ου Συντ/τος μέ τήν κάτωθι περιοχήν: Δερβίζιανα, Γεωργάνοι, Μουσιωτίτσα, Γκουλεμῆ, Ἔλαφος, Μπουκοβίνα, Ζωτικό Βιστριά, Καταμάχη, Σιστροῦνι, Ρωμανό, Ἀλποχώρι, Παληοχώρι, Σκιαδᾶ, Πολυστάφυλλον Μάσταρη, Μουλιανά. Ἕδρα Ἀναρρωτηρίου ΠΟΛΥΣΤΑΦΥΛΛΟΝ.
Ἡ ΙΙΙ Μεραρχία νά ὀργανώσῃ τήν περιοχήν της κατά τόν αὐτόν τρόπον ὑποβάλλουσα καί ἡμῖν ἀντίγραφον.
Ὡρισμέναι περιοχαί λόγῳ ἐλλείψεως ἰατρῶν δέν ἐπλαισιώθησαν. Ἐπαφίεμαι

./.

-2-

τήν κρίσιν τῶν ὑγειονομικῶν Αξ/κῶν μέχρι κλαισιώσεως των, διά τήν δημιουργίαν ἐξωτερικῶν ἰατρείων ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος ἤ κατά 10ήμερον εἰς ταύτας ὥστε νά τύχωσι καί αὐται ἔστω καί μερικῆς Ἰατρικῆς περιθάλψεως.

7ον) Οἱ Δ/ταί τμημάτων νά φροντίσωσιν διά τήν εἰς προσωρινόν κλαισίωσιν τῶν ἀναρρωτηρίων τῇ ὑποδείξει τῶν ἰατρῶν. ζοχινα

8ον)Εἰς τά ἀναρρωτήρια δύνανται νά νοσηλεύωνται καί ἰῶνται ὅταν ὑπάρχει χῶρος ὡς καί εἰς τά Νοσοκομεῖα.

9ον)Τά ἀναρρωτήρια θά ἀρχίσουν λειτουργοῦντα ἀνυπερθέτως τήν 1ην Μαΐου. Η λειτουργία των μέ τάς ἡμέρας καί ὥρας ἐξωτερικῶν ἰατρείων θά κοινοποιηθῇ μερίμνῃ τῶν Μονάδων δι'ὅλων τῶν μέσων εἰς τάς περιοχάς ἑκάστη.

Πᾶσα δυνατή φαρμακευτική βοήθεια θά παρέχηται αἰ. τόν πληθυσμόν δωρεάν

10ον)Ανεφοδιασμός εἰς τρόφιμα ἐκ τῶν Μονάδων.

11ον) " εἰς Υγειονομικόν καί Φαρμακευτικόν ὑλικόν VIII καί IX ...αρχίας,καί ἀνεξαρτήτων σχηματισμῶν ἐκτοῦ Γενικοῦ Αρχηγείου...τῆς III ἐκ τῆς Μεραρχίας καί ταύτης ἐκ τοῦ Γενικοῦ Αρχηγείου...Δ/σεις Υγ...

Η παραλαβή γενήσεται ἑκάστην 25ην τοῦ μηνός διά τόν ἑπόμενον κατά προτίμησιν ὑπό τῶν ἰατρῶν.

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ

Θά τηρῶνται εἰδικά δικαιολογητικά διά τά ἀνθελονοσιακά φάρμακα.Διά μέν τούς ἑλονοσοῦντας τῶν μαχητικῶν ὁμάδων,ἴδιον βιβλίον ἑλονοσούντων- δόσεις-υποτροπαί.

Διά τόν πληθυσμόν Ἐκτός τοῦ Γενικοῦ βιβλίου ελξωτερικοῦ ἰατρείου θά τηρῆται ἴδιον βιβλίον δι'ἕκαστον χωρίον.Ονοματεπώνυμον-ἀναγραφή ποσότητος καί εἴδους χορηγηθέντος φαρμάκου(ἀτεμπρίνη-κινίνη-ἐνέσεις) Υπογραφή παραλαβόντος.

Οἱ Πρόεδροι ἐπιτροπῶν Ε.Α. ὑποχρεοῦνται κατά 10ήμερον νά προσέρχωνται διά τήν ἀντιγραφήν τῶν ὀνομάτων τῶν λαβόντων ἀνθελονοσιακά φάρμακα καί τῆς ποσότητος,τῶν συγχωριανῶν των καί τήν ἐπί 6θήμερον τοιχοκόλλησιν εἰς ἐμφανές μέρ...

Δία τοῦ τρόπου τούτου θέλει καθίσταται ἐμφανής ὅλη ἡ τεραστία ἐργασία τῶν ὑγειονομικῶν ΑΞ/κῶν καί ἡ εὐγνωμοσύνη τῶν κατοίκων πρός αὐτούς.

Πᾶν παράπονον θά γίνεται δεκτόν καί θά ἐξετάζηται μετ'ἰδιαιτέρας προσοχῆς ὑφ'ὅλων τῶν κλιμακίων.Ταῦτα θά ὑποβάλλωνται ἡμῖν Δ/σις Υγειον.Υπηρεσίας

[illegible])Πᾶσα αἴτησις ἀσφαλείας δέον νά παρέχηται ἀμέσως ὑπό τῶν Μονάδων εἰς περίπτωσιν κινήσεως τῶν ἰατρῶν.

[illegible])Νά κληθῶσιν ὑπό τῶν Δ/τῶντῶν Μονάδων οἱ Πρόεδροι Σ.Ε.Α. καί νά ἐξηγηθῇ εἰς αὐτούς ἡ διαταγή αὕτη.

[illegible])Παρακαλῶ τούς Δ/τάς τῶν Μονάδων ὅπως ἰδιαιτέρως παρακολουθήσωσιν τά ἀποτελέσματα τοῦ συστήματος τούτου Ἰατρικῆς περιθάλψεως καί προφυλάξεως τοῦ πληθυσμοῦ. Υποβάλλωσι δ'ἡμῖν εἰς τό τέλος ἑκάστου μηνός τάς ἐπί τούτου ...ίσεις των. Τοῦτο θά πράξωσι καί οἱ πρόεδροι τῶν Σ.Ε.Α.

[illegible]) ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ

Εἷς Νοσοκόμος κατά Λόχον.Μία ὁμάς τραυματιοφορέων ἐκ 4 ἀνδρῶν. 3-4

~~Η Μεραρχία 3-4 ὁμάδας τῶν 4 ἀνδρῶν.~~

Οὗτοι δύνανται νά ὦσιν ἄοπλοι.Δέον νά φέρωσι τά διακριτικά.

Η ἐκπαίδευσίς των θέλει ἀναληφθῇ ὑπό τῶν ἰατρῶν τῶν Μονάδων. ἡ Μεραρχία-

Κατά τήν περίοδον ἐπιχειρήσεων οἱ τραυματιοφορεῖς τῶν λόχων θά μεταφέρωσι τούς τραυματίας ἀπό τοῦ πεδίου μάχης μέχρι τοῦ ἰατροῦ τοῦ Συν/τος. ἡ αὐλική [illegible]-

Οἱ τῆς Μεραρχίας ἀπό τοῦ Συν/τος εἰς τό πλησιέστερον χειρουργεῖον.

Κατά τήν περίοδον ἡσυχίας δύνανται νά χρησιμοποιῶνται ὑπό τῶν ἰατρῶν εἰς διαφόρους ὑγειονομικάς ἐργασίας.

[illegible])Οἱ Ἰατροί τῶν ἀναρρωτηρίων καί τῶν ~~Μεραρχιακῶν~~ Νοσοκομείων ἔχουσι δικαίωμα χορηγήσεως 20ημέρων ἀναρρωτικῶν ἀδειῶν.Πέραν τοῦ ὁρίου τούτου θά παραπέμπωνται εἰς Νοσοκομεῖον Γεν. Αρχηγείου.

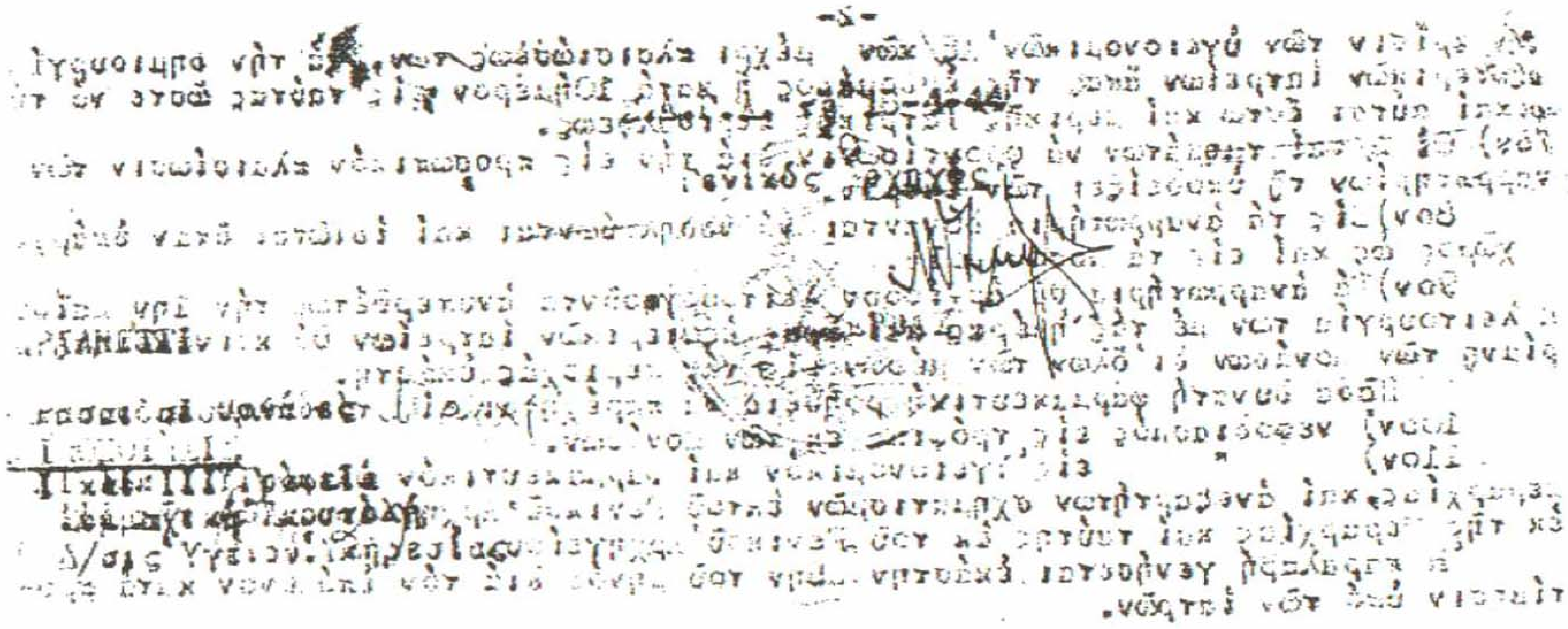
[illegible])Οἱ ἰατροί θά λαμβάνωσι τάς ἰδίας ἀποδοχάς ὡς καί ἅπαντες οἱ ΑΞ/κοί ἐκ τῶν Μονάδων. Επιπροσθέτως ἀπό τό Ταμεῖον Υγείας μικρόν ἐπίδομα διά τήν μή ἐξάσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματος.

[illegible])Δικαιοῦνται μεταφορικοῦ μέσου.

Η Δ/σις Υγειον. Υπηρεσίας Γεν. Αρχηγείου νά ἐκδόσῃ τάς τεχνικάς ... πρός τούς Υγειονομικούς ΑΞ/κούς.

Η παροῦσα κοινοποιηθήτω καί διαφυλαχθήτω εἰς τόν φάκελλον τῶν ... διαταγῶν.

./.

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΣ
ΕΘΝΙΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΝΤΑΡΤΩΝ
ΙΙΙ ΜΕΡΑΡΧΙΑ Δ/νσις Υγιειον. υπηρεσιών
Αριθ. 1019

ΔΙΑΤΑΓΗ

Εις εκτέλεσιν της υπ' αρ. 12/15/4/44 δ/γής του Αρχηγείου εντελλόμεθα τα κάτωθι:

Την περιοχήν της Μεραρχίας διαιρώ από απόψεως υγειονομικής υπηρεσίας ως κάτωθι:

I. Περιοχή αυτοτελούς τάγματος Κράψης - Ανατολικής.
Να ιδρυθή αναρρωτήριον με έδραν το χωρίον Κράψη καί Δ/ντήν τούτου τον ιατρόν Προύσκαν ως και προγενεστέρα δ/γή ούτος θα εκτελή ενίοτε και τα καθήκοντα του ιατρού του τάγματος.

II. Περιοχήν Κατσανοχωρίου.
Να ιδρυθεί αναρρωτήριον με έδρα το χωρίον Πλαίσια με Δ/τήν του αναρρωτηρίου τον αρχίατρον Γκόλιαν προσωρινώς.

III. Περιοχή αυτοτελούς τάγματος Παπαδοπούλου.
Έδρα Νοσοκομείου Μεραρχίας με σύνθεσιν οίαν έχει σήμερον, μη αποκλειομένης εν περιπτώσει ανάγκης της μετάθεσης του Ιατρού Ιωάννου[1] εις τον σταθμόν επιδέσεως του Τάγματος Δημητραίων. Το τάγμα Δημητραίων ελείψει οικήματος δια την εγκατάστασιν αναρρωτηρίου θα στείλει τους ασθενείς του εις το αναρρωτήριον Πλαισίων

IV. Περιοχή 31ου Συν/τος
Να ιδρυθεί αναρρωτήριον εις Πιστιανά με Δ/τήν τον ιατρόν Μπουρνάκην. Ούτος θα εκτελή και υπηρεσίαν ως ιατρός του Συν/τος, εν περιπτώσει δε επιχειρήσεων να προωθηθεί αναλόγως εις παρουσιασθησομένης τακτικής ανάγκης.

Σημ. 1: Ο Αντώνιος Ιωάννου ήτο Ιατρός του 3/40 Συντάγματος ευζώνων, το οποίον μετακινείτο αναλόγως των εκάστοτε αναγκών.

V. Περιοχή Γοτίστης - Περιστερίου

Να ιδρυθή αναρρωτήριον μερίμνη του τάγματος Κωνσταντινίδη με έδραν την Μ. Γότισταν και ν' αναφέρει τάχιστα τα της συγκροτήσεώς του.

Η ιατρική αρωγή αποσκοπούσα εις την προστασίαν της υγείας όλων των ελλήνων, ανεξαιρέτως οργανώσεων, και πολιτικών φρονημάτων πρέπει να παρέχεται μετά του αυτού ζήλου και αφοσιώσεως προς άπαντας τους κατοίκους γενικώς πάσα επιτροπή εκ της ανωτέρω γραμμής θα ελεγχθή αυστηρώς.

—Οι υγειονομικοί αξιωματικοί της Μεραρχίας, υποχρεούνται να εγκαταστήσουν αμέσως εξωτερικόν ιατρείον δια τον πληθυσμόν. Ούτοι δέον ν' αναλάβωσι την υγιεινήν προφύλαξιν της περιοχής των δύνανται δε να συντάσωσι υγειονομικάς διατάξεις υποχρεωτικάς δι' όλους τους κατοίκους. Εις την περίπτωσιν ταύτην και γενικώτερα την εκτέλεσιν των διατασσομένων, αναλαμβάνωσι ταις κατά τόπους Μονάδες.

...πικόν πλαισίωσιν των αναρρωτηρίων τη υποδείξει των ιατρών.

—Εις τα αναρρωτήρια δύνανται να νοσηλεύονται και ιδιώτες ως και εις τα Νοσοκομεία.

—Τα αναρρωτήρια θ' αρχίσουν λειτουργούντα ανυπερθέτως την 1ην Μαΐου. Η λειτουργία των τας ημέρας και ώρας εξ των ιατρείων να κοινοποιηθή μερίμνη των μονάδων εις άπαντα τα χωρία της περιοχής.

—Πάσα δυνατή φαρμακευτική βοήθεια θα παρήχετο εις τον πληθυσμόν.

—Ανεφοδιασμός εις τρόφιμα εκ των Μονάδων.

—Ανεφοδιασμός εις υγειονομικόν και φαρμακευτικόν υλικόν εκ της Μεραρχίας.

Η παραλαβή τούτου γεννήσεται εις το τέλος εκάστου μηνός.

23/4/44

Στις ανωτέρω διαταγές, δεν συμπεριλαμβάνονται τα υγειονομικά κέντρα της ΙΧ και Χ Μεραρχίας, ως και της Ι Ταξιαρχίας. Δεδομένου ότι τα τμήματα αυτά ιδρύθηκαν μεταγενέστερα, και ως εκ τούτου εξεδόθησαν υπό της Υγειονομικής Υπηρεσίας του Γεν. Αρχηγείου μεταγενέστερες διαταγές, που καθόριζαν την διαίρεση των περιοχών των.

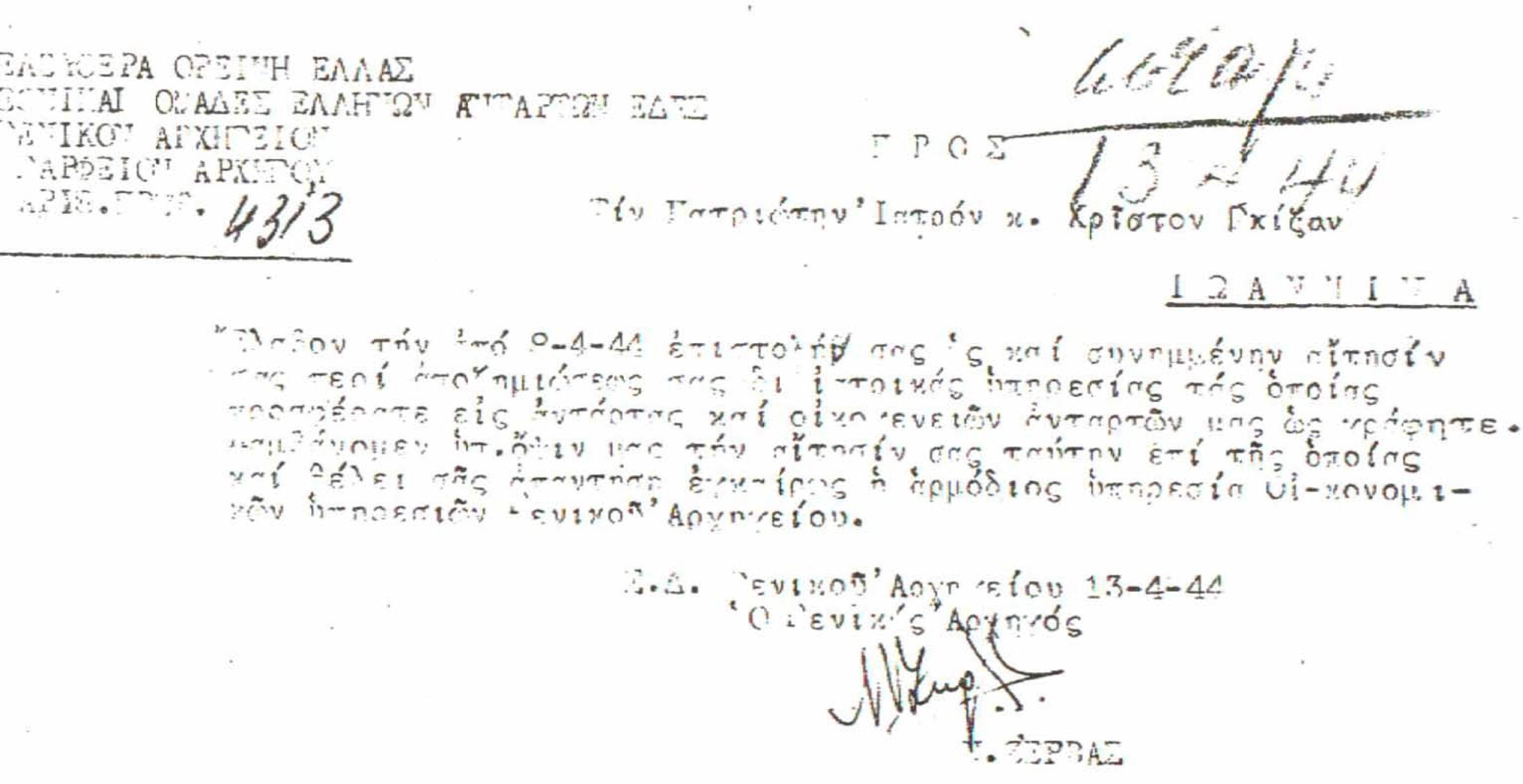
Στις παραπάνω δύο διαταγές βρέθηκαν συνημμένα τα παρακάτω δύο έγγραφα, που είναι σχετικά, ανοίγοντας μία παρένθεση. Τα παραθέτουμε χωρίς σχόλια, για να βγάλει ο αναγνώστης τα δικά του συμπεράσματα.

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΣ
ΕΘΝΙΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΝΤΑΡΤΩΝ ΕΔΕΣ
ΓΕΝΙΚΟΝ ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ
ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΑΡΧΗΓΟΥ
Αριθ. Πρωτ. 4313

Προς
Τον Πατριώτην Ιατρόν κ. Χρίστον Γκίζαν
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Έλαβον την από 8-4-44 επιστολήν σας ως και συνημμένην αίτησίν σας περί αποζημιώσεώς σας δι ιατρικάς υπηρεσίας τας οποίας προσφέρατε εις αντάρτας και οικογενείας ανταρτών μας ως γράφητε. Λαμβάνομεν υπ' όψιν μας την αίτησίν σας ταύτην επί της οποίας και θέλει σας απαντήση εγκαίρως η αρμόδιος υπηρεσία Οικονομικών υπηρεσιών Γενικού Αρχηγείου.

Σ.Δ. Γενικού Αρχηγείου 13-4-44
Ο Γενικός Αρχηγός
Ν. ΖΕΡΒΑΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΣ
ΕΘΝΙΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΝΤΑΡΤΩΝ ΕΔΕΣ
ΓΕΝΙΚΟΝ ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ
ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΑΡΧΗΓΟΥ
ΑΡΙΘ.ΠΡΩΤ. 4313

13-4-44

ΠΡΟΣ
Τόν Πατριώτην Ἰατρόν κ. Χρῖστον Γκίζαν
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Ἔλαβον τήν ἀπό 8-4-44 ἐπιστολήν σας ὡς καί συνημμένην αἴτησίν σας περί ἀποζημιώσεως σας δι ἰατρικάς ὑπηρεσίας τάς ὁποίας προσφέρατε εἰς ἀντάρτας καί οἰκογενειῶν ἀνταρτῶν μας ὡς γράφητε. Λαμβάνομεν ὑπ.ὄψιν μας τήν αἴτησίν σας ταύτην ἐπί τῆς ὁποίας καί θέλει σᾶς ἀπαντήσῃ ἐγκαίρως ἡ ἁρμόδιος ὑπηρεσία Οἰ-κονομικῶν ὑπηρεσιῶν Γενικοῦ Ἀρχηγείου.

Σ.Δ. Γενικοῦ Ἀρχηγείου 13-4-44
Ὁ Γενικός Ἀρχηγός
Ν. ΖΕΡΒΑΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΣ
ΕΘΝΙΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΝΤΑΡΤΩΝ ΕΔΕΣ
ΓΕΝΙΚΟΝ ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ
ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΑΡΧΗΓΟΥ
Αριθ. Πρωτ. 4165

Προς
Την Επιτροπήν Εθνικού Αγώνος

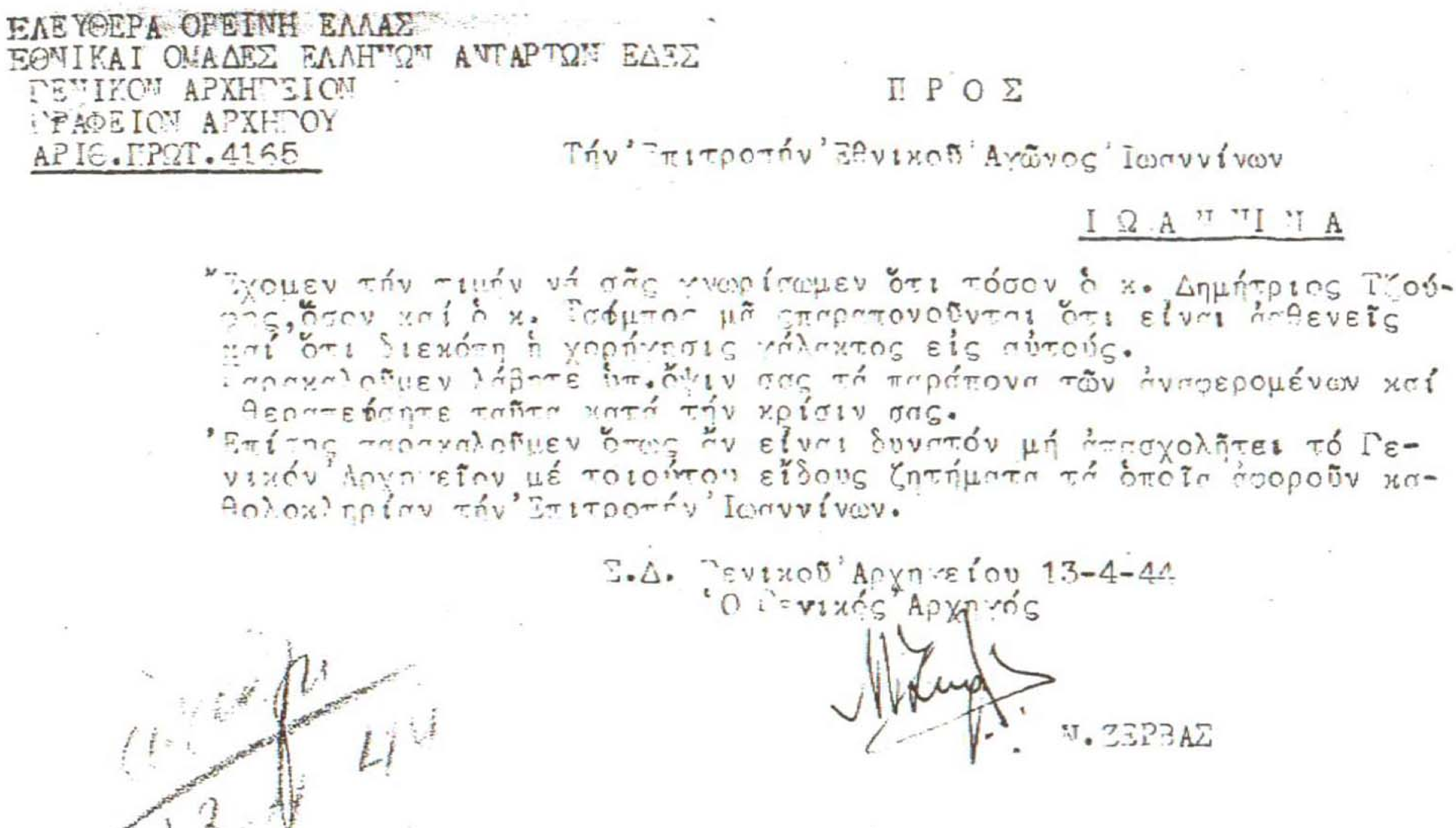
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Έχομεν την τιμήν να σας γνωρίσωμεν ότι τόσον ο κ. Δημήτριος Τζούφης, όσον και ο κ. Τσίμπος μας παραπονούνται, ότι είναι ασθενείς και ότι διεκόπη η χορήγησις γάλακτος εις αυτούς.

Παρακαλούμεν λάβητε υπ' όψιν σας τα παράπονα των αναφερομένων και θεραπεύσητε ταύτα κατά την κρίσιν σας.

Επίσης παρακαλούμεν όπως αν είναι δυνατόν μη απασχολείτε το Γενικόν Αρχηγείον με τοιούτου είδους ζητήματα τα οποία αφορούν καθολοκληρίαν την Επιτροπήν Ιωαννίνων.

Σ.Δ. Γενικού Αρχηγείου 13-4-44
Ο Γενικός Αρχηγός
Ν. ΖΕΡΒΑΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΣ
ΕΘΝΙΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΝΤΑΡΤΩΝ ΕΔΕΣ
ΓΕΝΙΚΟΝ ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ
ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΑΡΧΗΓΟΥ
ΑΡΙΘ.ΠΡΩΤ.4165

ΠΡΟΣ

Τήν Ἐπιτροπήν Ἐθνικοῦ Ἀγῶνος Ἰωαννίνων

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Ἔχομεν τήν τιμήν νά σᾶς γνωρίσωμεν ὅτι τόσον ὁ κ. Δημήτριος Τζούφης, ὅσον καί ὁ κ. Τσίμπος μᾶς παραπονοῦνται ὅτι εἶναι ἀσθενεῖς καί ὅτι διεκόπη ἡ χορήγησις γάλακτος εἰς αὐτούς.
Παρακαλοῦμεν λάβητε ὑπ. ὄψιν σας τά παράπονα τῶν ἀναφερομένων καί θεραπεύσητε ταῦτα κατά τήν κρίσιν σας.
Ἐπίσης παρακαλοῦμεν ὅπως ἄν εἶναι δυνατόν μή ἀπασχολῆτε τό Γενικόν Ἀρχηγεῖον μέ τοιούτου εἴδους ζητήματα τά ὁποῖα ἀφοροῦν καθολοκληρίαν τήν Ἐπιτροπήν Ἰωαννίνων.

Σ.Δ. Γενικοῦ Ἀρχηγείου 13-4-44
Ὁ Γενικός Ἀρχηγός

Ν. ΖΕΡΒΑΣ

Κλείνοντας την παρένθεση συνεχίζουμε το θέμα μας.

Γράφει λοιπόν το 2ο άρθρο της με αριθμό 92 διαταγή του στρατηγού Ζέρβα:

«Η ιατρική αγωγή αποσκοπούσα εις την προστασίαν της υγείας όλων των ελλήνων, ανεξαρτήτως οργανώσεων και πολιτικών φρονημάτων, πρέπει να παρέχεται μετά του αυτού ζήλου και της αυτής αφοσιώσεως εις άπαντας τους κατοίκους γενικώς. Πάσα εκτροπή εκ της ανωτέρω γραμμής, θέλει ελεγχθεί αυστηρώς».

Πάνω σ' αυτή τη βάση τέθηκε η υγειονομική προσφορά των Εθνικών Ομάδων Ελλήνων Ανταρτών του ΕΔΕΣ, προς τον Λαό της Δυτικής Ελλάδας, σε αντίθεση με την άλλη πλευρά που αδίστακτα εξολόθρευε κάθε έλληνα που δεν ακολουθούσε την γραμμή της.

Στα Νοσοκομεία και τα Ιατρεία της Ελεύθερης Ορεινής Ελλάδας εκατοντάδες ασθενείς ιδιώτες, κατέφθαναν καθημερινά, ανεξαρτήτως ιδεολογικής τοποθετήσεως και νοσηλεύονταν δωρεάν.

Στην παρακάτω έκθεση της νοσολογικής κινήσεως του Νοσοκομείου Δερβιζάνων, υπάρχει η αναφορά: «Κατά τον μήνα αυτόν το Νοσοκομείον εξακολούθησε να είναι εις την διάθεσιν ολοκλήρου του πληθυσμού, δια όλων των ειδικοτήτων και δια της παροχής φαρμάκων».

ΕΚΘΕΣΙΣ
ΕΠΙ ΤΗΣ ΝΟΣΟΛΟΓΙΚΗΣ κινήσεως του ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ Γ.Α.
κατά τον παρελθόντα μήνα Μάρτιον

Παρέμειναν νοσηλευόμενοι εκ του προηγούμενου μηνός 15.

Εκ τούτων 13 τραυματίαι εξ ών ών 2 παλαιοί και 11 των μαχών του Ιανουαρίου. Εισήλθον 37.

Εκ τούτων 5 τραυματίαι παλαιοί και οι υπόλοιποι παθολογικοί.

Ήτοι ενοσηλεύθησαν εν συνόλω 52 οπλίται και Αξ/κοί. Εκ τούτων εξήλθον 19 ιαθέντες, εις απεστάλη δι' ηλεκτροθεραπείαν και μηχανοθεραπείαν εις Αθήνας, 4 έτυχον αναρρωτικής αδείας, 11 παρέμεινον εις Ν/μείον Πλατανούσης, εξ' ού εξήλθον άπαντες ιαθέντες, μετά 10—15 ημέρας.

Κατά τον μήνα αυτόν επικρατέστερα νοσήματα υπήρξαν η καιρική Γρίπη μεθ' ό έρχεται η ελονοσία. Ουδέν επιδημικόν νόσημα και ουδένα θάνατον έσχομεν.

Και κατά τον μήνα αυτόν το Νοσοκομείον εξηκολούθησεν να είναι εις την διάθεσιν ολοκλήρου του πληθυσμού, δι' όλων των ειδικοτήτων του και δια της παροχής φαρμάκων.

Εξετελέσθησαν 580 παθολογικαί, οδοντοϊατρικαί και χειρουργικαί επισκέψεις. Επίσης περί τας 400 επισκέψεις οπλιτών και νεοκατατασσομένων ήτοι συνολικώς 980 επισκέψεις.

Αι ελλείψεις του Νοσοκομείου είναι εις κλίνας - κλινοσκεπάσματα και κτήνη.

Το Νοσοκομείον κατά τον μήνα Μάρτιον υπέστη δύο μετακινήσεις. Μίαν την 4-3-44 από ΚΟΡΙΤΙΑΝΗΣ εις ΠΛΑΤΑΝΑΟΥΣΑΝ και μίαν από ΠΛΑΤΑΝΟΥΣΗΣ εις ΚΟΡΙΤΙΑΝΗΝ την 6-3-44 και ετέραν από 9-3-44 εις ΔΕΡΒΙΖΙΑΝΑ (Λάκκα - Σούλι) την 9-4-44. Ανεπτύχθη εις ΔΕΡΒΙΖΙΑΝΑ την 11-4-44.

Σ.Δ. 20-4-44
Δ/ντής του Νοσομομείου
Χ. Παπαδόπουλος Επίατρος

Ε Κ Θ Ε Σ Ι Σ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΝΟΣΟΛΟΓΙΚΗΣ κινήσεως τοῦ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ Γ.Α. κατά τόν παρελθόντα μῆνα Μάρτιον

Παρέμειναν νοσηλευόμενοι ἐκ τοῦ προηγουμένου μηνός 15. Ἐκ τούτων 13 τραυματίαι ἐξ ὧν 2 παλαιοί καί 11 τῶν μαχῶν τοῦ Ἰανουαρίου. Εἰσῆλθον 37.

Ἐκ τούτων 5 τραυματίαι παλαιοί καί οἱ ὑπόλοιποι παθολογικοί.

Ἤτοι ἐνοσηλεύθησαν ἐν συνόλῳ 52 ὁπλῖται καί Αξ/κοί. Ἐκ τούτων ἐξῆλθον 19 ἰαθέντες, εἰς ἀπεστάλη δι'ἠλεκτροθεραπείαν καί μηχανοθεραπείαν εἰς Ἀθήνας, 4 ἔτυχον ἀναρρωτικῆς ἀδείας, 11 παρέμεινον νοσηλευόμενοι διά τόν ἐπόμενον μῆνα καί οἱ ὑπόλοιποι 18 παρέμεινον εἰς Ν/μεῖον Πλατανούσης, ἐξ'οὗ ἐξῆλθον ἅπαντες ἰαθέντες μετά 10-15 ἡμέρας.

Κατά τόν μῆνα αὐτόν ἐπικρατέστερα νοσήματα ὑπῆρξαν ἡ καιρική Γρίππη μεθ'ὅ ἔρχεται ἡ ἑλονοσία. Οὐδέν ἐπιδημικόν νόσημα καί οὐδένα θάνατον ἔσχομεν.

Καί κατά τόν μῆνα αὐτόν τό Νοσοκομεῖον ἐξηκολούθησεν νά εἶναι εἰς τήν διάθεσιν ὁλοκλήρου τοῦ πληθυσμοῦ, δι'ὅλων τῶν εἰδικοτήτων του καί τῆς παροχῆς φαρμάκων.

Ἐξετελέσθησαν 580 παθολογικαί, ὀδοντοϊατρικαί καί χειρουργικαί ἐπισκέψεις. Ἐπίσης περί τάς 400 ἐπισκάψεις ὁπλιτῶν καί νεοκατατασσομένων ἤτοι συνολικῶς 980 ἐπισκέψεις.

Αἱ ἐλλείψεις τοῦ Νοσοκομείου εἶναι εἰς κλίνας-κλινοσκεπάσματα καί κτήνη.

Τό Νοσοκομεῖον κατα τόν μῆνα Μάρτιον ὑπέστη δύο μετακινήσεις. Μίαν τήν 4-3-44 ἀπό ΚΟΡΙΤΙΑΝΗΣ εἰς ΠΛΑΤΑΝΑΟΥΣΑΝ καί μίαν ἀπό ΠΛΑΤΑΝΟΥΣΗΣ εἰς ΚΟΡΙΤΙΑΝΗΝ τήν 6-3-44 καί ἑτέραν ἀπό 9-3-44 εἰς ΔΕΡΒΙΖΙΑΝΑ (Λάκκα-Σοῦλι) τήν 9-4-44. Ανεπτύχθη εἰς ΔΕΡΒΙΖΙΑΝΑ τήν 11-4-44

Σ.Δ. 20-4-44
Ὁ
Δ/της τοῦ Νοσοκομείου

Χ.Παπαδόπουλος
Ἐπίατρος

Οι Γιατροί των Εθνικών Ομάδων του ΕΔΕΣ έκαναν το παν για να εξυπηρετήσουν τον πληθυσμό, μέσα από τα εννέα υγειονομικά κέντρα που αρχικά δημιουργήθηκαν και σύντομα επεκτάθηκαν σε δέκα τέσσερα. Στην συνέχεια ιδρύθηκαν πολλά αναρρωτήρια και ιατρεία, μόνιμα και κινητά, ορεινά χειρουργεία και κέντρα επιδέσεως και διαλογής.

Διαβάζω μιά στατιστική που δημοσιεύεται στην εφημερίδα "Εθνική Φλόγα" του Γενικού Αρχηγείου καθώς και στα «Λεύτερα Νειάτα» της ΕΔΕΕ της Αθήνας.

«Κατά τον μήνα Μάϊο 1944, γράφουν οι δύο εφημερίδες, η υγειονομική Υπηρεσία με τα εννέα υγειονομικά κέντρα που διαθέτει, προσέφερε δωρεάν Ιατρική και Φαρμακευτική συνδρομή σε 4012 άτομα διαφόρου ηλικίας και φύλλου. Απ' αυτούς 3100 έπασχαν από ελονοσία, την επονομαζόμενη "Μαλάρια". Κατά το διάστημα του Μαΐου μοιράσθηκαν δωρεάν 78152 δισκία κινίνης και 24000 αντεμπρίνες, βασικά φάρμακα για την καταπολέμηση της ελονοσίας, για την εποχή εκείνη».

Κατά το μήνα Ιούνιο στα Ιατρικά Κέντρα κατέφυγαν 6110 ασθενείς διαφόρου ηλικίας. Εξ αυτών το 78% έπασχε από ελονοσία, το δε υπόλοιπο από διάφορα άλλα νοσήματα.

Στα Νοσοκομεία και αναρρωτήρια της περιοχής νοσηλεύθηκαν 160 ιδιώται. Εξ αυτών 26 υπέστησαν χειρουργική επέμβαση με άριστα αποτελέσματα. Ακόμη και το οδοντιατρικό τμήμα προσέφερε τις υπηρεσίες του κατά τον μήνα αυτό, σε 150 πάσχοντες ιδιώτες της περιοχής.

Αλλά και μεγάλη προσπάθεια καταβλήθηκε για την καταπολέμηση της επιδημίας του εξανθηματικού τύφου, που κυριολεκτικά εξέλειπε, αφού κατά τον μήνα Ιούνιο δεν σημειώθηκε κανένα κρούσμα. Επίσης η παρατυφική λοίμωξη , που ενδημούσε στα Κατσανοχώρια, παρουσίασε μεγάλη ύφεση χάρις στην ακολουθείσασα προληπτική Ιατρική με τους εφαρμοσθέντας εμβολιασμούς, σε σημείο να εκδηλωθούν κατά τον μήνα Ιούνιο μόνο 3 κρούσματα, σε σχέση με τα 28 που εκδηλώθηκαν τον Μάϊο.

Επίσης 220 βαριές ασθένειες νοσηλεύθηκαν "κάτ' οίκον", κατά τον μήνα αυτό.

Για την ακρίβεια των παραπάνω σας παραθέτω ένα απόκομμα της εφημερίδας “Εθνική Φλόγα” στην οποία δημοσιεύει τις συνεντεύξεις του Γενικού Αρχιάτρου του ΕΟΕΑ Επίατρου Χαρίλαου Παπαδόπουλου.

ΕΙΣ ΤΑ ΙΑΤΡΕΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ ΜΑΣ ΠΡΟΣΗΛΘΟΝ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΙΔΙΩΤΕΣ

Καὶ γιὰ νὰ μοῦ ἀποδείξη τὶς ὑπηρεσίες τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης στὸν ἄμοχο πληθυσμό μου ἀναφέρει μιὰ περικοπὴ ποῦ ἔτυχε μπροστά του, ἀπὸ τὴν στατιστικὴ τοῦ Ἰουνίου:

«Κατὰ τὸν μῆνα Ἰούνιον προσῆλθον εἰς τὰ Ἐξωτερικὰ Ἰατρεῖα τῆς περιοχῆς τῆς Ἐλευθέρας Ὀρεινῆς Ἑλλάδος, 6110 ἀσθενεῖς, διαφόρου ἡλικίας καὶ φύλλου. Ἐξ αὐτῶν τὰ 78ο)ο ἔπασχον ἐξ ἑλονοσίας τὰ δὲ ἄλλα ἐκ διαφόρων ἄλλων νοσημάτων. Εἰς Νοσοκομεῖα καὶ ἀναρρωτήρια τῆς περιοχῆς μας ἐνοσηλεύθησαν 160 ἰδιῶται. Ἐξ αὐτῶν 26 ὑπέστησαν χειρουργικὴν ἐπέμβασιν μὲ καλὰ ἀποτελέσματα. Τὸ Ὀδοντιατρικὸν Τμῆμα προσέφερεν τὰς ὑπηρεσίας του εἰς 150 πάσχοντας.

Εἰς τὴν περιοχήν μας ἡ ἐπιδημία τοῦ ἐξανθηματικοῦ τύφου ἐξέλιπεν μὴ σημειωθέντος νέου κρούσματος. Ἡ τυφοπαρατυφικὴ λοίμωξις, ἡ ἐνδημοῦσα εἰς Κατσανοχώρια, παρουσιάζεται ἐν πλήρει ὑφέσει, χάρις εἰς τὸν ἐνεργηθέντα ἐμβολιασμόν, ὥστε κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα Ἰούνιον νὰ ἔχωμεν μόνον τρεῖς περιπτώσεις ἔναντι 28 τοῦ μηνὸς Μαΐου. 220 βαρέως ἀσθενεῖς ἐνοσηλεύθησαν κατ' οἶκον.

Κατὰ τὸν μῆνα Ἰούλιον ἐλειτούργησαν τέσσερα νέα ὑγειονομικὰ κέντρα διὰ τὴν ἐξυπηρέτη-

Τον επόμενο μήνα Ιούλιο, προστέθηκαν πέντε νέα υγειονομικά κέντρα στα υπάρχοντα εννέα. Και στο Νοσοκομείο του Γενικού Αρχηγείου στα Δερβιζαινά, προστέθηκε τμήμα Δερματολογικό και Γυναικολογικό, που το τελευταίο αυτό ανέλαβε ο Γυναικολόγος της Άρτας ιατρός Ζέρβας. Επίσης, κατά τον ίδιο μήνα, εκτός των συνήθων ασθενειών, ιδιαίτερα της ελονοσίας που μάστιζε την περιοχή, νοσηλεύθηκαν 10 περιπτώσεις παιδικής λεϊσμανίασης (Καλα-Αζάρ) οι οποίες κατέληξαν όλες σε πλήρη ίαση. Επίσης νοσηλεύθηκαν 28 βροχοπνευμονίες και πνευμονίες επιτυχώς, καθώς και άλλες 120 ασθένειες βαριάς μορφής.

Τα ανωτέρω επιβεβαιώνονται σε γενικές γραμμές και από μιά έκθεση της Διευθύνσεως Υγιειονομικού του Γενικού Αρχηγείου των ΕΟΕΑ, από την οποία διαβάζω:

«Η υγιεινή κατάσταση του πληθυσμού της περιοχής Ηπείρου, εκλονίσθη κατά τον πόλεμον σοβαρώς και η στάθμη της κατήλθε επικινδύνως.

Η Δ/νσις της υγιειονομικήςυπηρεσίας του Γενικού Αρχηγείου, ίδρυσεν Νοσοκομεία, υγειονομικά κέντρα, αναρρωτήρια, Ιατρεία μόνιμα και κινητά εις πλείστα μέρη της περιοχής και προσέλαβεν σεβαστόν αριθμόν ιατρών δια την εξυπηρέτησιν του πληθυσμού, με άριστα απο-

τελέσματα. Διέθεσε μεγάλας ποσότητας φαρμάκων και ιδίως κινίνης δια τον εναντίον των ασθενειών αγώνα της».

Ανακεφαλαιώνοντας, θα πρέπει να παραθέσουμε μιά ανταπόκριση από την Ελεύθερη Ορεινή Ελλάδα της εφημερίδας "ΛΕΥΤΕΡΑ ΝΕΙΑΤΑ», όργανο της ΕΔΕΕ Αθηνών, που γράφει λίγες μέρες πριν την απελευθέρωση :

«Το Γενικό Αρχηγείο των ΕΟΕΑ». την πρώτη στιγμή έδωσε πολύ μεγάλη σημασία στην δημιουργία υγειονομικής υπηρεσίας η οποία ήτο στην διάθεση του πληθυσμού και προσπάθησε όσο ήταν δυνατόν με λίγα μέσα στην αρχή με αρκετά αργότερα, νάνακουφίσει τον σκληρά δοκιμαζόμενο πληθυσμό και να εξυγιάνει ολόκληρες περιφέρειες.

Την προσπάθεια αυτή των ΕΟΕΑ του ΕΔΕΣ ο λαός της υπαίθρου την βοήθησε με όλες του τις δυνάμεις και η εμπιστοσύνη που εκδηλώθηκε απ' αυτόν στην προσπάθεια αυτή, δείχνει στον παρατηρητή της υγειονομικής υπηρεσίας πως το έμπειρο προσωπικό την ανέβασε σ' ένα είδος ιερής αποστολής».

Τελειώνοντας την έρευνά μας σχετικά με το θέμα της υγείας στην Ελευθέρα Ορεινή Ελλάδα, παραθέτω ένα δημοσίευμα από την εφημερίδα “Επαναστάτης”, όργανο της VIII Μεραρχίας του ΕΔΕΣ της 12 Ιουλίου 1944 γράφει:

«Νέαν οδόν τέμνει η οργάνωσίς μας εις το επαναστατικόν υγειονομικόν σύστημα. Με την ίδρυση και την λειτουργίαν των λαϊκών ιατρείων, με την δωρεάν χορήγησιν περιθάλψεως και φαρμάκων λαμβάνεται πλέον ριζική μέριμνα δια την υγείαν του Λαού της υπαίθρου. Ο Ιατρός κατ' αυτόν τον τρόπον από επαγγελματίας γίνεται κοινωνικός λειτουργός και τίθεται εις την υπηρεσίαν του λαού. Τα δε οργανωθέντα νοσοκομεία και αναρρωτήρια αποτελούν το πρώτο βήμα προόδου στην αγνοηθείσα πάντοτε ύπαιθρον».

Κατ' αυτόν τον τρόπο μιά ομάδα νέων, ως επί το πλείστον γιατρών, σιωπηλά, δίχως κωδωνοκρουσίες και διαφημιστικές καμπάνιες, υλοποίησε το πρόγραμμα του ΕΔΕΣ για δωρεάν ιατροφαρμακευτική και νοσηλευτική περίθαλψη στον Ελληνικό Λαό, 55 χρόνια πριν να εφαρμοσθεί το πολυσυζητημένο και πολυδιαφημισμένο ΕΣΥ.

Ο Ζέρβας λοιπόν ήταν ο πρώτος που εφήρμοσε στον ελλαδικό χώρο, ξέχωρα από τον απελευθερωτικό του αγώνα, μιά κοινωνική πολιτική στο θέμα της υγείας, εφαρμόζοντας το πρόγραμμα του ΕΔΕΣ, για δωρεάν ιατροφαρμακευτική και νοσηλευτική περίθαλψη στον πληθυσμό της Ελεύθερης Ορεινής Ελλάδας του ΕΔΕΣ.

ΔΩΡΕΑΝ ΚΑΙ Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥ ΕΔΕΣ

Ο Στρατηγός Ζέρβας χαράζοντας τις γραμμές του ΕΔΕΣ, καθόρισε ως εξής την εκπαιδευτική πολιτική του Εθνικού Δημοκρατικού Ελληνικού Συνδέσμου.

Διαβάζω από το πρόγραμμα του ΕΔΕΣ, που εκδόθηκε το 1941:

«Με σκοπό την διάπλαση ανθρώπων ελευθέρων, με όλες τις ικανότητες για να συντελέσουν συνειδητά και δημιουργικά στην εξυπηρέτηση, προαγωγή και τελειοποίηση του εαυτού τους και του Έθνους, η παιδεία μας πρέπει να πηγάζη από την ελληνική πραγματικότητα, τους όρους και τις συνθήκες, υλικές και ψυχικές, του λαού μας, την ιστορική του παράδοση, τον πνευματικό του πολιτισμό, τις ιδιορυθμίες και δυνατότητες στη γεωγραφική του θέση.

1) Η Λαϊκή εκπαίδευση.—Όλα τα Ελληνόπουλα, χωρίς καμμιά εξαίρεση και διάκριση, πρέπει να μορφωθούν πάνω σ' αυτές τις βάσεις άρτια, με αφετηρία τις ιδιαίτερες συνθήκες της κάθε περιοχής και σύμφωνα με τα πλατειά ελληνικά ιδανικά και να πάρουν όλα τα εφόδια για τη ζωή τους και την ωφέλιμη δράση τους μέσα στην κοινωνία.

Του Κράτους, αποκλειστικό καθήκον είναι να δώση αυτή τη μόρφωση στα παιδιά του λαού, διοργανώνοντας, τη λαϊκή εκπαίδευση έτσι, που η "υποχρεωτική" φοίτηση να μη καταντά ακατόρθωτη αγγαρεία, αλλά να γίνει πραγματοποιήσιμη, ευπρόσδεκτη και αυτονόητη, έτσι που τα 7—8 χρόνια, τα απαραίτητα για να μορφωθή το κάθε παιδί, να είναι σε κάθε γωνιά της ελληνικής γής γόνιμο κι έτσι οι κατάλληλοι δάσκαλοι να μπορούν να προσαρμόζουν το μορφωτικό τους έργο σύμφωνα με τις ιδιαίτερες προϋποθέσεις και ανάγκες της κάθε περιοχής (γεωργικής, ναυτικής, αστικής, βιομηχανικής. Η λαϊκή μόρφωση πρέπει νάναι πέρα για πέρα δωρεάν (φοίτηση, βιβλία, άλλα εκπαιδευτικά μέσα, συσσίτια παντού, όπου είναι ανάγκη.

Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο ο δάσκαλος, παίρνοντας τη θέση που του ανήκει ανάλογα προετοιμασμένος και εξασφαλισμένος, θα μπορέση να γίνει ο δημιουργός της μελλοντικής γενιάς, φορέας του πολιτισμού, οδηγός και κέντρο της πνευματικής ζωής, ιδίως στο χωριό, στην ύπαιθρο.

2) Η Μέση παιδεία.—Απάνω στη γερή αυτή βάση της λαϊκής μόρφωσης θα προετοιμαστή το άτομο άμεσα για τον επαγγελματικό προσδιορισμό, θα μορφωθή δηλαδή ειδικά για το έργο του στην κοινωνία.

Εδώ ανοίγονται δύο κατευθύνσεις ή μιά άμεση πρακτική εφαρμογή μαζί με την απόδοση (σχολεία τεχνικά δίπλα στα εργοστάσια, γεωργικά δίπλα στο χωράφι, τουριστικά δίπλα στα ξενοδοχεία και εστιατόρια) και η άλλη άμεσος προσανατολισμός σε ευρύτερο πλαίσιο με πλούσιο διαφορισμό (όπως γυμνάσια κλασσικών σπουδών, θετικών σπουδών, εμπορικών σπουδών, γεωπονικών σπουδών και άλλα, ειδικώτερα βιοτεχνικά, ναυτικά κλπ.), όπου θα προέχη ο μορφωτικός χαρακτήρας από την επαγγελματική σκοπιμότητα. Σ' αυτή τη μέση παιδεία ο χρόνος της φοίτησης θα είναι για κάθε είδος σχολείου ή γυμνάσιου προσαρμοσμένος στις ανάγκες του κλάδου και του σκοπού.

3) Η Πανεπιστημιακή παιδεία.— Η γυμνασιακή μόρφωση θα προετοιμάζη οργανικά και φυσικά τους νέους για να συνεχίσουν ανώτατες σπουδές χωρίς να αποκλείουνται απ' αυτές και όσα παιδιά παίρνουν το δρόμο για την άμεση πρακτική εφαρμογή κι' απόδοση. Και δώ στην ανώτατη εκπαίδευση θα υπάρχη όλη η διαφοροποίηση σύμφωνα με τις πολλές πλευρές της σύγχρονης ζωής και τις ανάγκες τις πνευματικές, επιστημονικές καλλιτεχνικές του τόπου. Από αυτή θα βγαίνουν οι ειδικοί επιστήμονες σε όλους τους κλάδους μέτοχοι των ερευνών και πορισμάτων της επιστήμης, εμπνευσμένοι μύστες του πνεύματος και της τέχνης, πρωτοπόροι αληθινοί του Έθνους.

Και θα είναι πρωτοπόροι του Έθνους οι επιστήμονες γιατί θα προέρχονται από το Λαό, όχι ανάλογα με προνομιούχα οικονομικά μέσα, αλλά με μόνο εφόδιο την επίδοση κάθε νέου και την τάση προς την επιστήμη. Θα ληφθή πρόνοια να έχουν όλοι οι νέοι, οι προικισμένοι με ιδιοφυία όλα τα υλικά μέσα για ανώτερη μόρφωση.

Ολόκληρη η εκπαίδευση παρέχεται δωρεάν. Όχι μόνο από την άποψη μη καταβολής διδάκτρων αλλά και συντήρησης των μαθητών και φοιτητών, μιά που η μόρφωσή τους δεν αφορά αυτούς μόνο αλλά και την Πολιτεία που τους χρειάζεται . Έτσι θα γίνονται επιστήμονες όλοι οι άξιοι και μόνο, ανεξάρτητα από τα οικονομικά μέσα που διαθέτουν.

Γι' αυτό τα ανώτατα ιδρύματα (Πανεπιστήμια, Πολυτεχνεία, Καλλιτεχνικές Ακαδημίες, Γεωπονικές Σχολές, Ναυτικές Σχολές κλπ.), πρέπει να συγκροτηθούν σε γερές βάσεις όχι μόνον επιστημονικές για τη συγκέντρωση της έρευνας και προαγωγή του κάθε κλάδου, αλλά και ηθικές, ανθρώπιστικές σαν εγγύηση για την τήρηση του σταθερού και αρμονικού ρυθμού της εξύψωσης του Έθνους. Μόνο γλωσσικό όργανο της παιδείας θα είναι η δημοτική, η συνοχή της από την αρχαιότητα εις τα σήμερα.

Για ένα τέτοιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα, που θα αποδώσει πλούσιους καρπούς, αξίζουν και οι μεγαλύτερες θυσίες οι οικονομίες στην παιδεία, χαρακτηριστικές των εποχών που τόση λίγη σημασία δίνανε στην

ανύψωση του επιπέδου του λαού, δεν μπορεί να έχουν τη θέση τους μέσα στην Επαναστατική Δημοκρατία του Ελληνικού λαού.»

Διαβάζοντας το παραπάνω κείμενο, νομίζω πως διαβάζω αυτά που ύστερα από πολλές παλινωδίες και πολλές εναλλαγές εφαρμόζονται σήμερα στην παιδεία μας, ώστε το παραπάνω κείμενο που γράφηκε πριν 56 χρόνια, να μην έχει να ζηλέψει τίποτε, από αυτά που εφαρμόζονται σήμερα.

Στο παραπάνω κείμενο, την προσοχή μας τραβούν όροι και λέξεις όπως "Λαϊκή εκπαίδευση", "Επαγγελματικός Προσανατολισμός", "Δωρεάν Παιδεία", που δίδουν την αίσθηση πως είναι σημερινά κείμενα, κείμενα που χρησιμοποιούνται στα προγράμματα της "Αλλαγής", και όμως είναι όροι που χρησιμοποιήθηκαν πριν πενήντα πέντε χρόνια στα προγράμματα του ΕΔΕΣ για την παιδεία.

Στην εφημερίδα "ΝΕΑΝΙΚΗ ΦΛΟΓΑ", της 10ης Οκτωβρίου 1944, όργανο της ΕΔΕΕ (Εθνική Δημοκρατική Ένωση Ελληνοπαίδων) Γενικού Αρχηγείου διαβάζω:

"Το Γενικόν Αρχηγείον του ΕΟΕΑ στην μεγάλη του προσπάθεια για την καλλιτέρευση της ζωής και την αναμόρφωση του πληθυσμού της περιοχής, έστρεψε κυρίως την προσοχήν του προς την νεολαίαν.

Ως πρώτον μέτρον εφηρμόσθη το άνοιγμα όλων των Δημοτικών Σχολείων, τα οποία πλαισιώθηκαν με δάσκαλους και δασκάλες τους οποίους προσέλαβε και πλήρωνε το Γενικόν Αρχηγείον.

Ούτω σήμερα οι μαθητές 445 κοινοτήτων προσέρχονται και φοιτούν ανελειπώς εις τα σχολεία.

Για την επιτυχία του σκοπού αυτού οργανώθη το 1ον εκπαιδευτικόν συνέδριον εις το οποίον συμμετείχαν δάσκαλοι και επιθεωρηταί της περιφερείας, αντιπροσωπεία της ΕΔΕΕ και ο Δ/τής του Γραφείου Ελευθέρων και απελευθερουμένων περιοχών με την πρωτοβουλία του οποίου διοργανώθηκε το συνέδριο.

Γίνονται συζητήσεις με την Συμμαχικήν Αποστολήν δια την δημιουργίαν μαθητικών συσιτίων τα οποία ελπίζομεν συντόμως να λειτουργήσουν".

Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΔΑ

Κατά την πρώτη δεκαετία του μεσοπολέμου, η Ελληνική ύπαιθρος μαστιζόταν από ληστάς. Ιδιαίτερα η Ήπειρος, γιατί γειτόνευε με την Αλβανία, που τους χρησίμευε ως καταφύγιο, σε περίπτωση που κινδύνευαν από τα αποσπάσματα της χωροφυλακής, που τους καταδίωκαν.

Θυμάμαι ένα περιστατικό με τους ληστάς Τάκη και Κώστα Κουμπή, που ήταν γνωστοί ως Κουμπαίοι, που παραμονές Βουλευτικών Εκλογών, έπιασαν λίγο πιό έξω από τα Γιάννενα δύο πολιτευτές του κόμματος του Καφαντάρη, τον Αλέξανδρο Μυλωνά και των Αλέξανδρο Μελά, ζητώντας ως λύτρα από την κυβέρνηση 5.200.000 δραχμές. Ποσό τεράστιο για την εποχή, που έφερε σε πολύ δύσκολη θέση τον τότε πρωθυπουργό Ελ. Βενιζέλο, γιατί η αντιπολίτευση τον κατηγόρησε ότι αυτός υπεκίνησε τους ληστάς στην πράξη τους αυτή, προκειμένου να αποδυναμωθεί το κόμμα του Καφαντάρη.

Εξ' αιτίας του γεγονότος της σύλληψης των δύο πολιτευτών, ο Βενιζέλος προεκλογικά υπεσχέθη την εξάλειψη της ληστείας στην Ελλάδα σε περίπτωση επανεκλογής του και πράγματι, προς τιμήν του, τήρησε την υπόσχεσή του χάρις στις μεγάλες προσπάθειες που κατέβαλε.

Θυμάμαι ακόμη τους Ρετζαίους, με την ληστεία της Πέτρας, και πολλούς άλλους.

Κατά την κατοχή πολλές συμμορίες ληστών δρούσαν στους ορεινούς όγκους των Αγράφων, της Ρούμελης, της Ηπείρου και του Ολύμπου. Συγκεκριμένα στην περιοχή της Ηπείρου, που έγινε περιοχή δράσεως του ΕΔΕΣ, δρούσαν οι συμμορίες του Κιάμμου, του Γρατσούνα, του Ραφτόπουλου και του Τσουκνίδα. Έτσι αυτές οι οργανωμένες μικροομάδες των ενόπλων, μαζί μ' αυτούς που απέδρασαν από τις φυλακές ή τους τόπους εξορίας, ή απεφυλακίσθησαν από τους Γερμανούς με επέμβαση της Βουλγαρικής Λέσχης Θεσσαλονίκης, που στην κατοχή διεδραμάτισε σημαντικό ρόλο στα ελληνικά πράγματα, απετέλεσαν τους πρώτους πυρήνας του ΕΛΑΣ.

Το Λεύκωμα Μαλετζή, φωτογράφου του ΕΛΑΣ, στις πρώτες σελίδες του οποίου απεικονίζονται 10 λεβέντικες φιγούρες, που έχουν υπότιτλους «Κλαρίτης στον Όλυμπο», «Κλαρίτες στην Ρούμελη», Κλαρίτες στην Ευρυτανία», Κλαρίτες στ' Άγραφα» κλπ. είναι ενδεικτικό.

Αρχικά, η λέξη «Κλαρίτες» με έκανε να διερωτηθώ τί σημαίνει η

λέξη και κατέληξα πως προέρχεται από τι λέξη «κλαρί» —«βγήκε στο κλαρί»— «κλαρίτης» που σημαίνει βγήκε στην παρανομία, «φυγοδικία» και τα συναφή. Όλα αυτά φανερώνουν, έστω κεκαλυμμένα πως οι πρώτοι πυρήνες του ΕΛΑΣ, αποτελούνταν από κλαρίτες και από κομμουνιστάς, δραπέτες των φυλακών που φοβούμενοι την σύλληψη, κατέφυγαν στο βουνό.

Φαίνεται πως οι "Κλαρίτες" προσδοκώντας την αμνήστευσή των έσπευσαν με την εμφάνιση των πρώτων αντιστασιακών πυρήνων να τους πλαισιώσουν ανεξαρτήτως ιδεολογικής τοποθετήσεως.

Απόδειξη το ημερολόγιο του Στρατηγού Ζέρβα που γράφει:

«12 Σεπτεμβρίου 1942.

Την 8ην ώραν ήλθε ο Κώστας Κουρέντης με τον ληστή Κουτσοκώστα, που δρούσε με την συμμορία του στα Άγραφα. Αρματομένος και στολισμένος με διάφορα μπιχλιμπίδια, ήλθε για να καταταγεί στις ομάδες μου. Του μίλησα και μου φάνηκε πως κατάλαβε με ποιόν είχε να κάνει. Όταν έφυγε, με ρωτήσαν γιατί δεν τον δέχθηκα, την στιγμή που είχα δικά μου μόνο δύο ντουφέκια. Τους απαντώ ότι δεν θέλω ν' αρχίσω τον Εθνικό μου αγώνα με ληστάς, ανεξαρτήτως αν είχαν καλές ή κακές προθέσεις».

«14 Σεπτεμβρίου 1942.

Ο Μάγγανος μου έφερε τον φυγόδικο Ζάρρο. Του είπα να φροντίσει να διορθωθεί και έφυγε με κατεβασμένο το κεφάλι».

«28 Οκτωβρίου 1942.

Στα Σλιπιανά των Αγράφων συνάντησα τον Άθω Ρουμελιώτη, Διοικητή της 5ης περιφέρειας του ΕΛΑΣ. Είδα ότι η κύρια του Ομάς αποτελείτο από τους ληστάς του Κουτσοκώστα, που πρίν λίγες μέρες ήρθε να καταταγεί και δεν τον δέχθηκα».

Αλλά και ο Γεν. υπαρχηγός των Εθνικών Ομάδων Ελλ. Ανταρτών του ΕΔΕΣ Κομνηνός Πυρομάγλου σε άρθρο του στην Εφημερίδα "ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΗΣ" της 25 Νοεμβρίου 1944 με τίτλο "ο ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΣ", γράφει:

«Εις τας 30 Σεπτεμβρίου 1942 έπεφτεν από τον ουρανόν προερχόμενη από Αίγυπτον, Αγγλική Στρατιωτική Αποστολή, εις την περιφέρειαν της Γκιώνας με την εντολήν εκ μέρους του Στρατηγείου Μέσης Ανατολής, να ενεργήση εν συνεργασία με τους αντάρτας του ΕΑΜ, την ανατίναξιν της γέφυρας του Γοργοποτάμου ή του Ασωπού. Κυριώτερα μέλη της Αποστολής αυτής ήταν ο Ταξίαρχος Έντυ, ο Συνταγματάρχης Κρίς, ο συνταγματάρχης Τομ και άλλοι δέκα επτά αξιωματικοί του Βρεττανικού Στρατού. Τα αεροπλάνα μετέφερον και διάφορα υλικά δια την ανατίναξιν.

Εις την περιοχήν της προσγείωσης του συνεργείου αυτού, αντί

να συναντήσουν αντάρτας του ΕΑΜ, όπως υπεσχέθη η εν Καΐρω Ελληνική Κυβέρνησις συνήντησαν ληστάς υπό τον Καραλίβανον, οι οποίοι διήρπασαν τα περισσότερα υλικά μέχρι και της ζύμης του δυναμίτου, του οποίου εξέλαβον ως «χαλβά» και άρχισαν να το καταβροχθίζουν.

Η εντολή του ΣΜΑ ήτο η ανατίναξις να γίνει το συντομώτερον. Οι Αντάρτες ήταν έτοιμοι ως έλεγεν το ΕΑΜ-Αθηνών εις την Ελληνικήν Κυβέρνησιν και δεν θα εχρειάζετο παρά μιά απλή αναγνώρισις.

Από την πρώτην όμως στιγμήν η απογοήτευσις της αποστολής υπήρξεν μεγάλη. Πιεζόμενοι οι Άγγλοι αξιωματικοί από τους ληστάς και από τον κίνδυνον να συλληφθούν από τους Ιταλούς, μαστιζόμενοι από την πείναν αναγκάσθηκαν να καταφύγουν εις μίαν σπηλιάν πλησίον της Στρούμης. Εκεί επί πενήντα ημέρας τους έφερε κρυφά λίγη μπομπότα κάποιος ονόματι Νίκος Μπέης, ο οποίος και παρεσημοφορήθη αργότερα από την Αγγλική Κυβέρνηση.

Οι αντάρται του ΕΑΜ δεν ευρίσκοντο πουθενά. Υπήρχον ή δεν υπήρχον αντάρται του ΕΑΜ; Υπήρχον δύο ομάδες, η μιά υπό τον Άρην Βελουχιώτην και η άλλη υπό τον Άθω Ρουμελιώτην.

Η υπό τον Άρην έδρα εις την περιφέρειαν του Καρπενησίου. Εκεί την συνήντησαν τρία μέλη της ίδιας Αγγλικής Αποστολής τα οποία έπεσαν εκεί κατά λάθος. Και μ' όλον ότι ο επικεφαλής αξιωματικός ταγματάρχης Θέμης (Μαρίνος) εδήλωσεν εις τον επί κεφαλής αξιωματικόν του ΕΑΜ, ότι πρέπει να συναντήσει την άλλην Αποστολήν δια την ανατίναξιν του Γοργοποτάμου, και καθόρισε την θέση τους, δεν την συνήντησε παρά μετά ένα και ήμισυ μήνα. Η άλλη (ομάς) έδρα εις την Ακαρνανίαν υπό τον Άθω Ρουμελιώτην.

Η Αγγλική Αποστολή προσπάθησε να πείση τας Ομάδας αυτάς του ΕΑΜ να συνεργασθούν μαζί της δια την ανατίναξιν του Γοργοποτάμου. Επί ένα και ήμισυ μήνα και αλλεπάλληλαι προσπάθειαι της αποστολής κατάληξαν εις αποτυχίαν. Η ομάς και του Άρη Βελουχιώτη και του Άθου Ρουμελιώτη ηρνούντο να συνεργασθούν. Επί πλέον ηγνόησαν πλήρως την παρουσίαν των Άγγλων Αλεξιπτωτιστών, πλην του Καραλίβανου, ο οποίος εμελέτα κακά εναντίον αυτής της ζωής των Άγγλων.

Αν τας πράξεις του Καραλίβανου τας καθοδήγει το ΕΑΜ δεν γνωρίζομεν. Πάντως ο περιβόητος και επικηρυγμένος αυτός ληστής ήτο εις επαφην με τας ομάδας του ΕΑΜ (λέγομεν Ε.Α.Μ. διότι δεν είχεν ακόμη σχηματισθεί ο ΕΛΑΣ). Αργότερα διεπιστώσαμεν ότι και ο Άρης και ο Δημητρίου (υπίλαρχος) συνεδέοντο με τον

Καραλίβανον».

Αυτά από τον Κομνηνό Πυρομάγλου, για τον Καραλίβανο.

Εκείνο όμως που παρέλειψε ο Κομνηνός είναι ότι ο Καραλίβανος, και στην συγκεκριμένη περίπτωση, δεν έπαψε το παλιό του επάγγελμα, αφού για κάθε αρνί που προμήθευε στην Αγγλική Αποστολή, προκειμένου οι άνδρες της να διατηρηθούν στη ζωή, εισέπραττε ο αθεοφόβος 10 χρυσές λίρες!!

Ο ΕΛΑΣ πολλά από τα δικά του λάθη προσπαθεί να τα αποδώσει στον ΕΔΕΣ και στις Εθνικές Ομάδες. Κατ' αυτόν τον τρόπο, στο βιβλίο του Στέφανου Σαράφη, ο ΕΛΑΣ, γράφει, ότι οι λησταί Ραυτόπουλος και Τσουκνίδας ανήκαν στον ΕΔΕΣ.

Από τα παρακάτω όμως δύο δελτία πληροφοριών, γραμμένα σε ανύποπτο χρόνο, φαίνεται το αντίθετο.

Στην σελίδα 305 του βιβλίου "Φενάκη και Σβάστικα", διαβάζω ένα απόσπασμα από το πολυσέλιδο Δελτίο Πληροφοριών του Μαρτίου 1944 της Στρατ. Διοίκησης Πρεβέζης, το οποίο εκτός των πληροφοριών για την κίνηση των Γερμανικών Μονάδων, αναφέρει:

«Επίσης εις το χωρίον Καμαρίνα, κατ' αναφοράν ιδίων κατοίκων της Οργανώσεώς μας εδρεύουν δύο τμήματα του ΕΛΑΣ υπό Κιάμμον, Τσούκνίδαν και Ραυτόπουλον, λεηλατώντας αγρίως τας οικογενείας των Εδεσιτών˙ μέχρι ξυλοκοπήσεως τούτων, οι κάτοικοι ευρίσκονται εν τελεία απογνώσει και αποσυνθέσει εκ των ανωτέρω λόγων και κατ' ακολουθίαν ενδείκνυται κατά την γνώμην μας η λήψης ριζικών μέτρων παρά του πλησίον εδρεύοντος 24ου Συντάγματος ημών.

Επίσης διαβάζω στο με αριθ. 45 από 18 Απριλίου 1944 δισέλιδο Δελτίο Πληροφοριών του 24ου Συντάγματος της ΙΧ Μεραρχίας του ΕΔΕΣ, που το υπογράφει ο Διοικητής του Συντάγματος, Χρ. Παπαδάτος, το οποίο συντάχθηκε όπως αναφέρει το έγγραφο, σύμφωνα με έκθεση του μεταβάντος στην Πρέβεζα βοηθού αξιωματικού πληροφοριών του 24ου Συντάγματος, Αλεξίου Μποτίνα.

«Την περασμένην εβδομάδα, εις Πρέβεζαν είχε κατέλθει ειδικόν ΕΑΜικόν απόσπασμα υπό τον κομμουνιστήν Εφ. Ανθ/γόν (Σχολή Πετούσι) Ζαχοκώστα Ιω., τον ληστήν Κατσέλην (Συμμορίας Κιάμου) και τινά άλλου με σκοπόν την δολοφονίαν του εκεί Στρατιωτικού Διοικητού της οργάνωσής μας Ταγματάρχου Ράπτη» και συνεχίζει το δελτίο. «Η ΕΑΜική τρομοκρατία είναι πολύ αισθητή και αληθώς δισβάστακτος εις τα έξωθι της πόλεως προς περιοχήν Ζαλλόγγου χωρία, όπου οι ΕΑΜίτες δια καθημερινών υποχρεωτικών εράνων!!! εις είδος (αραβόσιτος, τυρός, κλπ) απομυζούν τον πληθυσμό και ενασκούν παντοειδείς πιέσεις μέχρι άγριου ξυλοκοπήματος και

απειλών εκτελέσεως δια την παράδωση ανύπαρκτων όπλων».

Και όμως ο Σαράφης, παρά την πολιτική που ακολουθήθηκε από τον Στρατηγό Ζέρβα στο θέμα αυτό, δεν διστάζει ν' αναφέρει στο βιβλίο του πως οι λησταί Ραφτόπουλος και Τσουκνίδας ανήκουν στον ΕΔΕΣ, ενώ αποδεδειγμένα όπως φαίνεται και από τα παραπάνω έγγραφα που γράφηκαν σε ανύποπτο χρόνο, ανήκουν στον ΕΛΑΣ. Δεν είναι βέβαια η πρώτη περίπτωση που ο Σαράφης τα λάθη του ΕΑΜ - ΕΛΑΣ προσπαθεί να τα φορτώσει στις πλάτες του ΕΔΕΣ, ίσως γιατί το βιβλίο του το παρέδωσε για έκδοση στα γραφεία του ΚΚΕ, απ' όπου βγήκε αγνώριστο.

Επίσης η εφημερίδα "ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΗΣ" όργανο της VIII Μεραρχίας των ΕΟΕΑ - ΕΔΕΣ, γράφει την 30ην Μαΐου 1944.

"Κατόπιν αποφάσεως του Επαναστατικού Στρατοδικείου κατα-δικάσθη εις θάνατον και εξετελέσθη την 21η Απριλίου ο ληστής Λάμπρος Γρατσούνας, όπου επί μακρόν ελυμαίνετο μετά της εξο-ντωθείσης πλέον συμμορίας του την δημοσίαν οδόν Ιωαννίνων - Πρεβέζης.

Ευγνωμονούντες οι κάτοικοι της Ηπείρου απέστειλαν πολλά ευχαριστήρια ψηφίσματα προς τον Στρατηγόν Ζέρβα».

Όλα αυτά που διαβάσαμε τελευταία μου φέρουν στο μυαλό ένα τηλεφώνημα που αναφέρει ο δημοσιογράφος Β. Μαθιόπουλος, στον συκοφαντικό λίβελο που εξακοντίζει κατά του Στρατηγού Ζέρβα και του ΕΔΕΣ, αναφέροντας ένα απόσπασμα από το βιβλίο του Σαράφη, θέλοντας να παρουσιάσει την Ελεύθερη Ορεινή Ελλάδα ως ανασφαλή και ληστοκρατούμενη.

Γράφει λοιπόν ο Σαράφης στην σελίδα 202 του βιβλίου του "Ο ΕΛΑΣ".

«Αρ. 2865 Δεκεμβρίου 1943. Τηλεφωνική κρυπτογραφική αναφορά Ταγματάρχη Διοικητή Τάγματος ΕΔΕΣ, προς το 12 Σύναγμα στο οποίο ανήκε.

«Εν συνεχεία προφορικής μου αναφοράς αναφέρω στοπ. Κλοπαί, λεηλασίαι, αυθαίρεται έρευναι και αρπαγαί συνεχίζονται στοπ. Παπαχρήστου αδύνατον επιβληθεί στοπ. Όλεθρος συνεχισθεί συγκράτηση κατοίκων προβληματική»

Το τηλεφώνημα αυτό είναι πλαστό! Αλλά και να μην είναι πλαστό συμπίπτει απόλυτα με τα δύο παραπάνω δελτία πληροφοριών,

Άλλωστε δεν είναι δύσκολο να κατασκευασθεί ένα "τηλεφώνημα" που γράφεται από ένα οποιοδήποτε τηλεφωνητή, αφού δεν έχει ανάγκη από σφραγίδες και υπογραφές, που είναι τα χαρακτηριστικά ενός γνήσιου εγγράφου.

Και το τηλεφώνημα αυτό είναι πλαστό για ένα γνώστη των πραγ-

μάτων των Εθνικών Ομάδων γιατί η Στρατικοποίηση των Αντάρτικων Τμημάτων των Εθνικών Ομάδων άρχισαν δύο μήνες μετά την υπογραφή της Συμφωνίας Μυροφύλλου - Πλάκας. Συγκεκριμένα η Στρατικοποίηση της ΙΙΙ Μεραρχίας του ΕΔΕΣ, στην οποία ανήκει το 12 Σύνταγμα, έγινε τον Απρίλιο του 1944, δηλαδή πέντε μήνες μετά από την 5 Δεκεμβρίου του 1943, ημερομηνία που φέρει το τηλεφώνημα.

Έτσι η παροιμία ο Θεός αγαπάει τον κλέφτη, αλλά αγαπάει και τον νοικοκύρη, βγήκε αληθινή. Γιατί την ημερομηνία 5 Δεκεμβρίου 1943, δεν υπήρχε 12ο Σύνταγμα στις Εθνικές Αντάρτικες Ομάδες του ΕΔΕΣ.

Και ενώ τα Κέντρα πληροφοριών συνιστούν στο Γενικό Αρχηγείο των Εθνικών Ομάδων του ΕΔΕΣ, την δημιουργία μεταβατικών αποσπασμάτων για την προστασία του πληθυσμού της περιοχής Ζαλόγγου - Σαμαρίνας κλπ. που μαστίζονται απο τις συμμορίες του Κιάμμου, του Τσουκνίδα του Ραφτόπουλου κλπ. που δρούν υπό την κάλυψη του 24ου Συντάγματος του ΕΛΑΣ, ο Ζέρβας πήρε μία πιό δραστική απόφαση, οργανώνοντας μιά επιχείρηση από την ΙΧ Μεραρχία, για αποκατάσταση της απαράδεκτου αυτής κατάστασης στην περιοχή αυτή.

Ο Σαράφης κομπορρημονώντας για την πολιτική του ΕΛΑΣ που ακολουθήθηκε στο θέμα των Ληστών, στους οποίους αρχικά ο ΕΛΑΣ στηρίχθηκε για να ανδρωθεί, και τελικά συμπεριέλαβε στις τάξεις του, γράφει πως ο ΕΛΑΣ εφήρμοσε μιά πολύ αυστηρή στάση, σε κάθε κρούσμα Ληστείας που εμφανίζονταν, σε τρόπο ώστε το φαινόμενο αυτό στην περιοχή δράσεως του να εξαληφθεί. Πράγματι η αναφορά αυτή του Σαράφη είναι αληθινή, καθ' ό μέρος αφορά τους μεμονωμένους Ληστάς που δρούσαν στην περιοχή του. Και δεν θα μπορούσε να γίνει διαφορετικά αφού τους Ληστάς αυτούς τους υπεκατέστησε ο ίδιος ο ΕΛΑΣ, δεδομένου ότι για τις ανάγκες του Στρατού του δεν ξόδεψε ούτε μιά λίρα, από το ένα εκατομμύριο χρυσές λίρες που αποδεδειγμένα εισέπραξε από τους Συμμάχους για τις ανάγκες του Στρατού του, φορολογώντας με το 30% τη γεωργική και κτηνοτροφική παραγωγή της περιοχής του, ως και κάθε είδος που παρήγετο σ' αυτήν.

Θα ήταν παράλειψη αν δεν αναφέραμε ότι στην Ελευθέρα Ορεινή Ελλάδα, με την ίδρυση των Επιτροπών Εθνικού Αγώνος, διορίζονταν και αγροφύλακες, που είτε πληρώνονταν από τις οικονομικές υπηρεσίες του Γενικού Αρχηγείου του ΕΔΕΣ, είτε πληρώνονταν από την κοινότητα, αν είχε πόρους.

Πάντως πάντοτε σχεδόν το Γενικό Αρχηγείο έρχεται αρωγός.

Αποδειξη το παρακάτω έγγραφο.

Ε.Ο.Ε.-Ξ.Ο.Ε.Α.
Γεν. Αρχηγείον
Γραφείον Διοικήσεως Ε.Κ.Α.Π.
της Ελλάδος
Αριθ. Πρωτ. 4383

Δ.Ε.

Προς
Την Ε.Ε.Α. Θεσσαλονίκης

Εις απάντησιν υμετέρας αναφοράς δι' ης αιτείσθε παροχήν βοηθήματος εις τους διορισθέντας αγροφύλακας Θεσσαλονικούς, Σταύρον Γεωργιάδην, Λεωνίδαν Καραγιόσογλου, Νικόλαον Καινούργιον, Λάμπρον Κατσούλαν και Θεμιστοκλήν Παπαπάνου εκ της Σχολής του Πα[illegible] έχομεν την τιμήν να σας γνωρίσωμεν ότι διετάχθη η Δ/σις Οικ. Υπηρεσιών Γ. Αρχηγείου να χορηγήση εις έκαστον το ποσόν των [illegible] εκατομμυρίων δραχμών
Κ...στόν των [illegible] εκατομμυρίων δραχμών
...στόν των [illegible] εκατομμυρίων δραχμών

Αυτά για τις αγροζημιές και την Αγροφυλακή, θεσμός που προϋπήρχε και προπολεμικά και ίσως να υπάρχει και σήμερα.

Γενικώς η Δημόσια Ασφάλεια και η τήρηση της τάξης στην Ελεύθερη Ορεινή Ελλάδα του ΕΔΕΣ είχε ανατεθεί εις τα κατά τόπους ανταρτικά τμήματα. Ίσως τα γεγονότα που εξελίσσοντο στην περιοχή τόσο δυναμικά, όπως ήσαν οι επιθέσεις του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ και η τρομοκρατία που ησκείτο κατά του πληθυσμού των περιοχών που περιήλθαν στην διοίκησή του, να μην άφηναν περιθώρια για παραβάσεις, πταίσματα και μικροεγκλήματα, στις περιοχές του ΕΔΕΣ.

Όλα αυτά συνέτειναν ώστε η Ελευθέρα Ορεινή Ελλας να καταστεί πόλος που συγκέντρωνε έλληνες κυνηγημένους από Ιταλούς, Γερμανούς, Σνοφίτες, Βούλγαρους, Τσάμηδες αλλά και από Ελασίτες της Θεσσαλίας και της Αιτωλοακαρνανίας, με αποτέλεσμα ο πληθυσμός της Ελεύθερης Ορεινής Ελλάδας να αυξηθεί κατά 30%, του προπολεμικού, κι αυτό γιατί στην Ελεύθερη Ορεινή Ελλάδα του ΕΔΕΣ επικρατούσε ασφάλεια, ισοπολιτεία, και ισονομία και αληθινή Δημοκρατία.

ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΚΑΙ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΔΑ

Με την εμφάνιση των Ανταρτικών Ομάδων του ΕΔΕΣ, το παραμελημένο εξαιτίας του πολέμου και της κατοχής τηλεφωνικό δίκτυο που συνέδεε τις κοινότητες της Δυτικής Ελλάδας, αποκαταστάθηκε χάρις στις φροντίδες του Γενικού Αρχηγείου των ΕΟΕΑ, αλλά και του Δ/τού των Διαβιβάσεων του Γενικού Αρχηγείου, Λοχαγού Διαβιβάσεων Μένιου Ανάγνου. Ο Λοχαγός Ανάγνου καταγόταν από την Λάρισα και κατατάχθηκε στις Εθνικές Ομάδες του ΕΔΕΣ μαζί με τους άλλους Αξιωματικούς και Αντάρτες, που ήλθαν από τη Θεσσαλία.

Ο Λοχαγός Ανάγνου κατάφερε να ξεχωρίσει ανάμεσα στους Γερμανούς αιχμαλώτους, έναν κατάξανθο με ξασπρισμένα γαλανά μάτια Γερμανό ή αυστριακό, ονόματι Χανς, εξαίρετο τεχνίτη, που σ' ένα υπαίθριο εργαστήριο που στήθηκε στα Δερβίζαινα, κατάφερε να επισκευάσει όλες τις κατεστραμμένες τηλεφωνικές συσκευές της περιοχής και με ένα συνεργείο Ιταλών αιχμαλώτων, που μετά την συνθηκολόγηση της Ιταλίας με τους συμμάχους, κατέφυγαν στις τάξεις μας, απεκατέστησε και τις κατεστραμμένες τηλεφωνικές γραμμές.

Έτσι ένα δίκτυο τηλεφωνικών επικοινωνιών που συνέδεε τις κοινότητες, δημιουργήθηκε στην Ελεύθερη Ορεινή Ελλάδα του ΕΔΕΣ, που εξυπηρετούσε εκτός από τα Αντάρτικα τμήματα, τις Κοινότητες αλλά και τον πληθυσμό.

Αυτά ως προς το τηλεφωνικό δίκτυο.

Και τώρα ως προς την γραπτή επικοινωνία.

Αρχικά, η αλληλογραφία του Γενικού Αρχηγείου με τις Μονάδες του, ιδίως οι διαταγές του Γενικού Αρχηγείου, έφθαναν στα τμήματα με Συνδέσμους, που ήσαν δοκιμασμένοι παλαιοί αντάρτες, γνώστες των περιοχών που εκινούντο. Με έντονη πορεία οι σύνδεσμοι έφθαναν στον προορισμό τους, μη κάνοντας διάκριση αν ήταν νύκτα ή μέρα, και ξαναγύριζαν αμέσως στην βάση τους και τα τμήματά τους.

Για την επικοινωνία με την Αθήνα, υπήρχαν 5-6 ειδικοί σύνδεσμοι, που διακινούσαν την αλληλογραφία του Γενικού Αρχηγείου με τον ΕΔΕΣ της Αθήνας, που κατέβαιναν πεζοί, διασχίζοντας τις Εαμοκρατούμενες περιοχές, όταν δεν υπήρχε πόλεμος μεταξύ των ομάδων, δεδομένου ότι υπήρχε συμφωνία που επιτεύχθηκε από το Κοινό Γερμανικό Στρατηγείο για την ελεύθερη διακίνηση των Συνδέσμων.

Μετά την συμφωνία Μυροφύλλου - Πλάκας (29-2-44) οργανώθη-

κε στην Ελεύθερη Ορεινή Ελλάδα Ταχυδρομική υπηρεσία, που εξυπηρετούσε εκτός από τις ανάγκες του Γενικού Αρχηγείου και των ανταρτικών Μονάδων και τις ανάγκες των κατοίκων της περιοχής. Γεγονός το οποίο επεξετάθηκε αργότερα και στις απελευθερωμένες πόλεις της περιοχής.

Η ταχυδρομική υπηρεσία οργανώθηκε με μιά σειρά διαταγών του Γενικού Αρχηγείου των ΕΟΕΑ, από τις οποίες παραθέτουμε την με αριθμό 3809/5-4-1944, Γενική Διαταγή του γραφείου Αρχηγού και την με αριθμό 4358/13-4-44 Διαταγή του Γραφείου Διοικήσεως Ελευθέρων και Απελευθερωθησομένων Περιοχών του Γενικού Αρχηγείου.

Συγκρίνοντας τους αριθμούς πρωτοκόλλου των δύο αυτών εγγράφων του Γενικού Αρχηγείου, δεδομένου ότι χρησιμοποιείτο το αυτό πρωτόκολλο και από τις δύο υπηρεσίες, βλέπουμε να πρωτοκολλούνται σε μία εβδομάδα από το Γενικό Αρχηγείο 549 έγγραφα, χωριστά τα διακινούμενα με το απόρρητο και το εμπιστευτικό πρωτόκολλο καθώς και ένα τέταρτο κοινό πρωτόκολλο που υπήρχε για να μπερδεύει εχθρούς και φίλους.

Επίσης από τις παραπάνω δύο διαταγές βλέπουμε ότι έχουν εκδοθεί και προγενέστερες διαταγές, για την ταχυδρομική υπηρεσία οι οποίες θα πρέπει να έχουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον, ιδιαίτερα ή πρώτη με την οποία ιδρύθηκε η ταχυδρομική υπηρεσία.

Παραθέτουμε την 1η Διαταγή

Ε.Ο.Ε.Ε. Ο. ΕΛ. ΑΝΤΑΡΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΟΝ ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ
ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΑΡΧΗΓΟΥ
Αρ. πρωτ. 3809

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΑΤΑΓΗ

Εν συνεχεία προς την υπ' αριθ. Δ/γήν του Γεν. Αρχηγείου περί ιδρύσεως Ταχ/κής Υπηρεσίας παρακαλούμεν όπως γνωρίσητε εις τους καθ' υμάς Αξ/κούς και Αντάρτας ότι, από την λήψιν της παρούσης δύναται να καταθέτωσι, συμφώνως ταις κατωτέρω οδηγίες επιστολάς δια τας οικογενείας των.

1) Αι επιστολαί Αξ/κών και ανταρτών δέον να είναι ολιγόλογοι και σαφείς απηλλαγμέναι συνθηματικών στοιχείων ή σημείων ν' αναφέρηται μόνον η ημερομηνία χωρίς τας λέξεις "κάπου ή όπου" ν' αποφεύγωνται λέξεις ή φράσεις υποδηλούσαι την ανταρτικήν ιδιότητα του αποστολέως.

2) Αι επιστολαί θα κατατίθενται εντός φακέλου ανοικτού εις Αξ/κόν εξουσιοδοτημένον προς τούτο. Η δ/σις του παραλήπτου να είναι καθα-

ρά και σαφής. Οι φάκελλοι θα διαβιβάζονται εις την Ταχ. υπηρεσίαν ανοικτοί.

3) Άπασαι αι επιστολαί Αξ/κών και Ανταρτών θα λογοκρίνωνται παρ' υπευθύνου Αξ/κού των Μονάδων δεόντως διατεταγμένου. Ο επί της λογοκρισίας Αξ/κός φέρει εξ ολοκλήρου την ευθύνην δια τα γραφόμενα εν αυταίς. Καθίσταται γνωστόν ότι λογοκρισία θα ασκήται και παρ' ημών. Τούτο προς γνώσιν του λογοκριτού τον οποίον θα τοποθετήσητε εις την υπηρεσίαν ταύτην.

4) Αι συγκεντρούμεναι επιστολαί συσκευαζόμεναι θ' αποστέλλωνται παρά τω παρ' εκάστη Μονάδι ευρισκομένου Παραρτήματος ταχ/κής υπηρεσίας "Ταχ/κού Γραφείου" ή πλησιεστέρου τοιούτου εις την παρά τη έδρα του Κεντρικού Αρχηγείου Κεντρικήν Ταχ/κήν Υπηρεσίαν ήτις και θα επιλαμβάνηται της περαιτέρω αποστολής.

5) Εκάστη Μονάς θα έχη το όνομα μιάς οδού των Πόλεων Ιωαννίνων και Άρτης ως Τ.Τ. Ούτω το Τμήμα υμών φέρει οδόν Σουλίου... Ιωάννινα... Εις το τέλος της επιστολής ο αποστολεύς Αξ/κός ή αντάρτης θα γράφη η διευθυνσίς μου είναι οδός "τεθήτω το όνομα οδού πόλεως Ιωαννίνων ή Άρτης μετά του αριθμού".

Την ίδρυσιν της Ταχ/κής υπηρεσίας παρακαλούμεν όπως γνωρίσητε δια παντός μέσου εις τας Επιτροπάς Ε.Α. περιφερείας σας, με την σύστασιν όπως δια πασών των δυνάμεων των ενισχύσωσι την προσπάθειάν μας ταύτην.

Αναφέρατε λήψιν και εκτέλεσιν.
Σ.Δ.Γ. Αρχηγείου 5-4-1944
Ο Γενικός Αρχηγός
Ν. ΖΕΡΒΑΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΣ
ΕΘΝΙΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΝΤΑΡΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΟΝ ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ
ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΚΑΙ
ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΟΘΗΣΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΤΗΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ
ΑΡ. ΠΡΩΤ. 4358 ΔΙΑΤΑΓΗ

Δια την εξυπηρέτησιν των ανταρτών και των κατοίκων Λάκκας Σουλίου, Λάκκας Θεσπρωτικού και των άλλων περιφερειών του Ε.Ο.Ε. ιδρύομεν Ταχυδρομικά Γραφεία εις Δερβίζιανα, Παπαδάτες και Βρυσούλαν. Το προσωπικόν θ' αποτελήται από έναν προϊστάμενον και ένα αγροτικόν διανομέα.

Ως μισθοδοσίαν του προσωπικού ων εν λόγω Ταχ. Γραφείων ορίζομεν δια μεν τον προϊστάμενον την του Αξ/κού, δια δε τον διανομέα την του αντάρτου. Η τροφοδοσία των θα καταβάλεται εις χρήμα.

Η αλληλογραφία θα υπόκειται εις Λογοκρισίαν συμφώνως της Στρατιωτικής Νομοθεσία εις εμπολέμους καταστάσεις.

Σ.Δ.Γ. Αρχηγείου 13/4/44
Ο Γενικός Αρχηγός
Ν. ΖΕΡΒΑΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΣ
—Απάσας τας ομάδας
Γραφεία και Διευθύνσεις

Δια την ακρίβειαν
Το Γραφείον Διοικήσεως

Ακολουθούν δύο διαταγές της ΙΙΙ Μεραρχίας με τις οποίες κοινοποιούνται στα τμήματα της Μεραρχίας οι σχετικές διαταγές του Γενικού Αρχηγείου, για τον τρόπο διακινήσεως των Επιστολών των Ανταρτών.

Ε.Ο.Ε.Ε. Ο. ΕΛ. ΑΝΤΑΡΤΩΝ
ΙΙΙ ΜΕΡΑΡΧΙΑ Γραφ. Ιον
Αρ. πρωτ. 576

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΑΤΑΓΗ

Κοινοποιών κατωτέρω ως έχει την υπ' αριθ. 576/8-4-44 Δ/γήν Γεν. Αρχηγείου προς γνώσιν και ταχείαν συμμόρφωσιν. Κατόπιν τούτων και εις εκτέλεσιν της υπ' αριθ. 3813/5-44-44 Διαταγής ιδρύομεν εις Πλαίσια ταχ/κόν Γραφείον με Δ/τήν τον Λοχ/γόν Δεδούσην και με βοηθούς τον Προϊστάμενο της Ταχυδρομικής Υπηρεσίας Καλεντζίου Βλάχον και ταχ/κόν διανομένα του ιδίυ χωρίου.

Αι Μονάδες από λήψεως παρούσης να ειδοποιήσωσι άπαντας τους Αξ/κούς περί ενάρξεως της λειτουργίας του ως άνω ταχ/κού Γραφείου ν' αποστέλλωσι δε τακτικώτατα διά των συνδέσμων των την αλληλογραφίαν των ανταρτών των.

Αι Μονάδες να γνωρίσωσι δια παντός μέσω την ίδρυσιν του Γραφείου τούτου και ενισχύσωσι την προσπάθειαν ταύτην δια την εξύψωσιν του ηθικού των ανταρτών μας.

Σ.Δ.Μ. 9-4-1944
Ο Δ/τής της Μεραρχίας
Κ. Παπαθανασίου - Αντισ/ρχής

Παραλήπται
Άπασαι Μονάδες Μεραρχίας
Κοινοποίησις
Ε.Ε. Αγώνος Περιφερείας

Ιδιαίτερη εντύπωση προκαλεί η με αριθμό 251/12.4.44 διαταγή για τον συνωμοτικό τρόπο που ακολουθείται για τις επιστολές των ανταρτών.

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΣ
ΕΘΝΙΚΑΙ ΟΜ. ΕΛΛ. ΑΝΤΑΡΤΩΝ
ΙΙΙ ΜΕΡΑΡΧΙΑ Γραφ. Ιον
Αριθ. Πρωτ. 251

ΑΠΟΡΡΗΤΟΝ
ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΑΤΑΓΗ

Εν συνεχεία προς την υπ' αριθ. 576/9-4-44 Διαταγήν μου και ορίζω τα κάτωθι:

—Η Μεραρχία θα έχη ως συνθηματικόν το —οδός Σουλίου— Ιωάννινα.

—Επειδή όμως δεν δυνάμεθα να κατευθύνομεν ευκόλως τας επιστολάς εις τας Μονάδας, δια τούτο δίδομεν εις ταύτας τα εξής συνθηματικά με τα οποία θ' αλληλογραφώσι οι αντάρται μας.

—Επιτελείον Μεραρχίας	—	οδός	Σουλίου	"50"	Ιωάννινα
—Τάγμα Κωνσταντινίδη	—	οδός	Σουλίου	"60"	Ιωάννινα
—Τάγμα Παπαδοπούλου	—	"	"	"55"	"
—Τάγμα Χουλιάρα	—	"	"	"65"	"
—Τάγμα Χράψης- Ανατολικής	—	"	"	"70"	"
—Τάγμα Vον	—	"	"	"75"	"
—Τάγμα IVον	—	"	"	"80"	"
—Τάγμα Μικτόν	—	"	"	"85"	"

—39ον Σύνταγμα - Επιτελείον κλπ. "οδός Σουλίου "90" Ιωάννινα

Παράδειγμα: Προκειμέου ν' αλληλογραφήση Αξ/κός ή Αντάρτης του Vου Τάγματα με την οικογενειάν του, όπισθεν του φακέλλου θα γράψη ως εξής την Δ/νσίν του :

Αποστολεύς: Γεώργιος Χρ. Παπανδρέου. οδός Σουλίου "75" Ιωάννινα.

Η οικογένεια του αντάρτου θ' απευθύνη την επιστολήν ως εξής:

Κύριον Γεώργιον Χρ. Παπανδρέου. οδός Σουλίου "75" Ιωάννινα.

Τίποτε άλλο.

Η παρούσα να κοινοποιηθεί ευρέως εις άπαντας και να τηρηθή μετά σχολαστικότητος, να παραδίδωνται δε ασφαλώς αι επιστολαί των ανταρτών μας. Οίκοθεν νοείται ότι δεν πρέπει να γίνεται ανακοίνωσις των δοθέντων αριθμών δια το απόρρητον.

Σ.Δ.Μ. 12-4-1944
Ο
Διοικητής της Μεραρχίας
Κ. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ
Αντισ/ρχης

ΠΑΡΑΛΗΠΤΑΙ
Άπασαι Μονάδες Μεραρχίας
Κοινοποίησις
—Γενικόν Αρχηγείον "υ.τ.ά"

Δια την ακρίβειαν
Το Ιον Γραφείον

ΡΑ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΣ
ΙΙ ΜΕΡ.ΣΤ.ΑΝΤΑΡΤΩΝ
ΕΡΑΡ.Γ.Γραφ.Ιον
πρωτ.251

ΑΠΟΡΡΗΤΟΝ
ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΑΤΑΓΗ

39

'Εν συνεχεία πρός τήν ύπ'άριθ.876/9-4-44 Διαταγήν μου καί
εύχερεστέραν διεκπεραίωσιν τῆς άλληλογραφίας τῆς άνταρτῶν μας κα
τά κάτωθι:
Μεραρχία θά έχη ώς συνθηματικόν τό – όδός Σουλίου-'Ιωάννινα.
επειδή όμως δέν δυνάμεθα νά κατευθύνομεν εύκόλως τάς έπιστολάς είς
ας,διά τοῦτο δίδομεν είς ταύτας τά έξῆς συνθηματικά μέ τά όποῖα θ
ραφῶσι οί άντάρται μας:

τελεῖον Μεραρχίας–	όδός	Σουλίου	"50"	'Ιωάννινα
μα Παπαδοπούλου –	,,	,,	"55"	,,
Κωνσταντινίδη –	,,	,,	"60"	,,
Σουλιώρα –	,,	,,	"65"	,,
ραφης-Ανατολικῆς–	,,	,,	"70"	,,
Vον –	,,	,,	"75"	,,
IVον –	,,	,,	"80"	,,
ικτόν –	,,	,,	"85"	,,

ν Σύνταγμα" 'Επιτελεῖον κ.λ.π."όδός Σουλίου "90" 'Ιωάννινα
ειγμα: προκειμένου ν'άλληλογραφήση 'Αξ/κός ή άντάρτης τοῦ Vου Ταγ
ν οίκογένειάν του,όπισθεν τοῦ φακέλλου θά γράφη ώς έξῆς τήν Δ/σιν
τολεύς: Γεώργιος Χρ.Παπανδρέου.όδός Σουλίου "75" 'Ιωάννινα.–
κογένειά τοῦ άντάρτου θ'άπευθύνη τήν έπιστολήν ώς έξῆς:
ν Γεώργιον Χρ.Παπανδρέου: όδός Σουλίου"75" 'Ιωάννινα.Οὐδέποτε άλλο.–
αροῦσα νά κοινοποιηθῆ εύρέως είς άπαντας καί νά τηρηθῆ μετά σχολα
ος,ίνα παραδίδωνται άσφαλῶς αί έπιστολαί τῶν άνταρτῶν μας.Οἴκοθεν
ότι δέν πρέπει νά γίνεται άνακοίνωσις τῶν δοθέντων άριθμῶν διά τ
τον.–

286
14/4/44

Σ.Δ.Α.12-4-1944
Ο
Διοικητής τῆς Μεραρχίας
Κ.ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ
'Αντισ/ρχης

ΛΗΠΤΑΙ
σαι Μονάδες Μεραρχίας

Κοινοποίησις
ικόν'Αρχηγεῖον"ύ.τ.ά".–

Διά τήν άκρίβειαν
Τό Ιον Γραφεῖον

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΣ
III ΜΕΡΑΡΧΙΑ

Αναμνηστικό γραμματόσημο 4000 Δρ.

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΣ
ΕΘΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΝΤΑΡΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΟΝ ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ
ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ. 9 - 791

ΔΙΑΤΑΓΗ

«Περί εκδόσεως αναμνηστικών του Απελευθερωτικού Αγώνος Γραμματοσήμων των κλάσεων δρχ. 2.000, 4.000, 6.000 και 8.000»

Έχοντες υπ' όψιν πρότασιν της καθ' ημάς Διευθύνσεως Οικονομικών Υπηρεσιών του Γενικού Αρχηγείου "περί εκδόσεως και κυκλοφορίας αναμνηστικών γραμματοσήμων" εις τας ελευθερωθείσας και απελευθερωθείσας υφ' ημών περιοχάς.

ΑΠΕΦΑΣΙΣΑΜΕΝ ΚΑΙ ΔΙΑΤΑΣΣΟΜΕΝ

ΑΡΘΡΟΝ 1ον. Εκδίδονται δια λιθογραφικής μεθόδου αναμνηστικά του Απελευθερωτικού Αγώνος υπό των Εθνικών Ομάδων Ελλήνων Ανταρτών (Ε.Ο.Ε.Α.) του Εθνικού Δημοκρατικού Ελληνικού Συνδέσμου (Ε.Δ.Ε.Σ.) γραμματόσημα, ων αι κλάσεις, ο τύπος και ο χρωματισμός καθορίζονται ως ακολούθως: α) Κλάσεως: Δραχ. 2.000 (δύο χιλιάδων), β) Κλάσεως: Δρχ. 4.000 (τεσσάρων χιλιάδων).

Παράστασις: Τύπος Βυζαντινός χάρτης της Ελλάδος φλεγόμε-

νος. Εκ των φλογών αναγεννάται το σύμβολον της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Ένθεν και ένθεν αντάρται ατενίζοντες την εικόνα. **Χρωματισμός**: Καστανώδης ανοικτός. **Τεμάχια**: Δέκα χιλιάδες **Διαστάσεις:** (εικών κάθετος) 24,5 επί 39 χιλιοστόμετρα, δια το έντυπον πλαίσιον (εικόνα), και 28 επί 42 χιλιοστόμετρα από γωνίας εις γωνίαν της οδοντωτής περίπου του σώματος του γραμματοσήμου, παρεχομένης ανοχής μεταβολής εκάστης διαστάσεως του εξωτερικού πλαισίου κατά εν χιλιοστόμετρα κατά ανώτατο όριον. γ) Κλάσεως: Δρχ. 6.000 (έξι χιλιάδες). δ) Κλάσεως: Δραχ. 8.000 (οκτώ χιλιάδες).

ΑΡΘΡΟΝ 2ον. Η μέρα ενάρξεως της κυκλοφορίας των ως άνω γραμματοσήμων ορίζεται η 23η Ιουλίου 1944, ημέρα δευτέρας επετείου από της εμφανίσεως των Εθνικών Ομάδων Ελλήνων Ανταρτών του Ε.Δ.Ε.Σ. εις την Ελευθέραν Ορεινήν Ελλάδα.

ΑΡΘΡΟΝ 3ον: Την Διαχείρησιν των γραμματοσήμων αντίθημι εις την καθ' ημάς Διεύθυνσιν Οικονομικών Υπηρεσιών.

ΑΡΘΡΟΝ 4οΝ: Της παρούσης να λάβουν γνώσιν άπασαι αι μονάδες αι Υπηρεσίαι των Ε.Ο.Ε.Α. και το κοινόν της Ελευθέρας Ορεινής Ελλάδος.

Εν Δερβιζιάνης (Σταθμός Διοικήσεως)
7 Ιουλίου 1944
Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΡΧΗΓΟΣ
ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΖΕΡΒΑΣ

Αναμνηστικό Γραμματόσημο της Ελευθέρας ορεινής Ελλάδος του ΕΔΕΣ, αξίας 2000 Δρχ.

Αναμνηστικό Γραμματόσημο 6000 Δρχ.

Αναμνηστικό Γραμματόσημο 8000 Δρ.

Τα θέματα των τεσσάρων πρώτων αναμνηστικών γραμματοσήμων δόθηκαν από την ΕΔΕΕ (Κώστας Ε. Ιωάννου), στον καλλιτέχνη χαράκτη Μέξη, κάτοικο Ιωαννίνων, ο οποίος τα φιλοτέχνησε και στην συνέχεια στάλθηκαν στην Αθήνα όπου επεξεργάσθηκαν τεχνικά και προσαρμόσθηκαν στις ταχυδρομικές ανάγκες.

Ο Χαράκτης Μέξης ήταν ένας εξαίρετος καλλιτέχνης στο είδος του και ητο σε επαφή με την Δ/ση της ΕΔΕΕ, για διάφορα καλλιτεχνικά θέματα που είχαν σχέση με τον αγώνα, τα οποία αποτυπώθηκαν σε ξυλογραφίες από τις οποίες δεν περισώθηκε τίποτε.

Ο
ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΑΚΟΣ ΤΥΠΟΣ
ΤΟΥ ΕΔΕΣ - ΕΟΕΑ - ΕΔΕΕ

50 Εφημερίδες του ΕΔΕΣ, των ΕΟΕΑ και της ΕΔΕΕ, που εκδίδονταν κατά την διάρκεια της κατοχής, στις πόλεις και τα βουνά, περισυνελέγησαν και υπάρχουν σήμερα στην κατοχή μας.

Οι εφημερίδες αυτές γράφονταν, τυπώνονταν και κυκλοφορούσαν μυστικά από χέρι σε χέρι, με κίνδυνο ο κάτοχός τους ν' αντιμετωπίσει το Γερμανικό Στρατοδικείο της Βέρμαχτ, που λειτουργούσε στην αίθουσα του "Παρνασσού", στην πλατειούλα του Αγίου Γεωργίου του Καρύτση. Μερικές από τις εφημερίδες αυτές ήσαν αρχικά χειρόγραφες, άλλες δακτυλογραφημένες και αργότερα τυπωμένες στον πολύγραφο, μα οι περισσότερες βγαλμένες στο τυπογραφείο.

Το μέγεθός τους ήτο συνήθως μικρό. Σαν μιά μονή ή διπλή κόλλα αναφοράς, που μπορούσε να κρυφθεί σ' ένα κουτί από σπίρτα ή τσιγάρα, ούτως ώστε σε μιά σωματική έρευνα από τους Ιταλούς ή τους Γερμανούς, που ήταν ένα συνηθισμένο γεγονός στην κατοχική Αθήνα, να μην προκαλέσει την προσοχή τους. Αυτό βέβαια γινόταν στην αρχή, γιατί αργότερα έφθασε το μέγεθος τους ακόμη και των εφημερίδων που κυκλοφορούν σήμερα.

Στις εφημερίδες αυτές καταχωρούνταν όλα τα ανταρτικά ανακοινωθέντα από τον πόλεμο του ΕΔΕΣ κατά των κατακτητών, καθώς και τα νέα του Β' Παγκοσμίου πολέμου από τα δύο μέτωπα της Ευρώπης και της Β. Αφρικής. Γεγονότα που δεν μπορούσαν να δημοσιευθούν στις εφημερίδες που βρίσκονταν κάτω από τον έλεγχο της αυστηρής Γερμανικής Λογοκρισίας.

Η πρώτη εφημερίδα του ΕΔΕΣ "Η Δημοκρατική Σημαία". Κυκλοφόρησε στην Αθήνα την 16η Αυγούστου 1942. Εκδότης και Δ/τής της εφημερίδας αυτής ο Δικηγόρος Δημήτρης Γιανακόπουλος, που είχε το γραφείο του στην οδό Λυκούργου 10, στην Ομόνοια.

Η "Δημοκρατική Σημαία" τυπώνονταν στο τυπογραφείο του Λεωνίδα Τσοκμεκτσόγλου στη Ν. Φιλαδέλφεια και στο υπόγειο τυπογραφείο του Καβαλλιώτη, στην οδό Θησέως, στο εμπορικό κέντρο της Αθήνας.

Η κυκλοφορία του πρώτου φύλλου της "Δημοκρατικής Σημαίας" έγινε από τα Γραφεία της Διοίκησης της Τραπέζης της Ελλάδος, που διευθυντής του ήταν ο Μιχάλης Κυριακός, σημαντικό στέλεχος του ΕΔΕΣ της Αθήνας.

Θυμούμαι την ημέρα αυτή σαν σήμερα. Θυμούμαι την χαρά μου αλλά και την ανησυχία μου όταν έπιασα στα χέρια μου τα πρώτα φύλλα της "Δημοκρατικής Σημαίας", που το μέγεθός της ήταν σαν της εφημερίδες που κυκλοφορούν σήμερα. Τοποθέτησα τις εφημερίδες στον πάτο μιας μεγάλης πάνινης σακούλας και από πάνω άπλωσα μιά σειρά από άλλα είδη. Εκείνη την εποχή ήμουν μέλος της Τριμελούς Τομεακής Επιτροπής Πατησίων - Αχαρνών και η έδρα μας ήταν στην μοναδική σχεδόν πολυκατοικία της οδού Αχαρνών Αριθ. 185, όπου έμενε ο Στυλιανίδης.

Ο Τομέας μας κάλυπτε τις δύο αυτές βασικές αρτηρίες της τότε Αθήνας, με την ενδοχώρα που κάλυπτε το τέρμα της Αγίου Μελετίου, την Κυψέλη, τα Κάτω Πατήσια μέχρι την Κυπριάδου, την Φιλαδέλφεια και το Γαλάτσι, όπου είχαμε ένα μεγάλο αριθμό μελών.

Πρόεδρος της Τομεακής Επιτροπής ήταν ο Στέλιος Στυλιανίδης, πρόεδρος του Τεχνικού Επιμελητηρίου εκείνη την εποχή και μεταπολεμικά υπουργός Μεταφορών στην Κυβέρνηση Βούλγαρη, ο Γιάννης Μανουσάκης Δ/τής μεταπολεμικά του Γραφείου του Πρωθυπουργού Γεωργίου Παπανδρέου και ο Γράφων. (Κώστας Ιωάννου).

Ύστερα από ανελλιπή έκδοση 14 μηνών της εφημερίδας “Δημοκρατική Σημαία”, ο Μήτσος Γιαννακόπουλος, με επιτυχή παρουσία στον χώρο του αντιστασιακού τύπου με άρθρα όπως "Εχθροί μας μόνο οι κατακτηταί" ή "η Κατάρα του Εμφυλίου Πολέμου" κλπ., αφού εξέδωσε μιά ακόμη εφημερίδα την "Νέα Ζωή", την 4η Νοεμβρίου 1943 έπεσε δολοφονημένος από σφαίρες συνεργατών των Γερμανών.

Για τον Μήτσο Γιαννακόπουλο, η εφημερίδα "Συνεχιστής" όργανο της Κ.Ε. των "Συνεχιστών" γράφει:

"Ο Αείμνηστος Γιαννακόπουλος που είχε ανιδιοτελή και άφθαστα κριτήρια ικανότητας και ψυχικά χαρίσματα που συναγωνίζονται την δημοκρατική του πίστη, ήτανε από τα ιδρυτικά και μαχητικώτερα στελέχη του ΕΔΕΣ. Ο ακάθαρτος παραγωντισμός των Συνταγματαρχών Παπαγεωργίου και Παπαθανασόπουλου που εφέροντο εξ υφαρπαγής σαν ηγέτες του ΕΔΕΣ, η ανίερη εκμετάλλευση που κάνουν στο όνομα και στον Εθνικοαπελευθερωτικό και λαϊκό δημοκρατικό αγώνα του Στρατηγού Ζέρβα και η πασιφανής και βεβαιωμένη εξάρτηση τους από την προδοτική Κυβέρνηση - Ράλλη - Ταβουλάρη και από τον Αρχικατάσκοπο της Γκεστάπο Βουλπιώτη, έφερε στην πρώτη γραμμή της μάχης για την Εθνική και ηθική κάθαρση του ΕΔΕΣ, την Ηρωϊκή μορφή του Δ. Γιαννακόπουλου.

Ο Στρατηγός Ζέρβας από των στηλών της εφημερίδας "Δημοκρατική

Σημαία" που διηύθηνε ο δόλοφονηθής Γιαννακόπουλος απεκήρυξε δημοσία τους Παπαγεωργίου, Παπαθανασόπουλο, Μαυρίκη, Στυλιανίδη και εχαρακτήρισε σαν προδότη της Πατρίδας μας τον Βουλπιώτη, που το πλήρες ξεσκέπασμά του έγινε από τον Γιανακόπουλο που είχε αναλάβει με την φλόγα του αγνού Λαϊκού ηγέτη, το στηλίτευμα και το τσάκισμα του αντιλαϊκού Δούρειου Ίππου που εισχώρησε προς στιγμήν στους κόλπους της Δημοκρατικής Οργάνωσης ΕΔΕΣ".

Το Γενικό Αρχηγείο των ΕΘΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΝΤΑΡΤΩΝ απένειμε στο Δημήτρη Γιανακόπουλο, αμέσως μετά τον θάνατό του, το Χρυσό Αριστείο Ανδρείας, για την πράγματι γενναία δράση του στην κατοχή.

ΓΕΝ. ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ
ΓΡΑΦ. ΑΡΧΗΓΟΥ
Αρ. Πρωτ. 14702

Δ Ι Α Τ Α Γ Η

Αι Εθνικαί Ομάδαι Ελλήνων Ανταρτών αποτίουσαι φόρον τιμής εις τον Δ. Γιανακόπουλον που έπεσε βληθείς από σφαίρες δολοφόνων προδοτών, συγκαταλέγουν τούτον μεταξύ των πεσούντων υπέρ απελευθερώσεως της Ελληνικής Πατρίδος.

Ο Δημ. Γιαννακόπουλος, μέλος της Επιτροπής πόλεως Αθηνών - Πειραιώς, υπήρξεν ένας πραγματικός ήρως αγωνιστής εναντίον των κατακτητών, των συνεργαζομένων με αυτούς Ελλήνων Κουΐσλιγκ και των διασπαστών του Εθνικού Αγώνος.

Δια τον σκληρόν αγώνα τον οποίον διεξήγαγεν επί δύο και πλέον έτη τώρα, αψηφών κινδύνους και κόπους, απονέμωμεν εις τούτον το Χρυσούν Αριστείον Ανδρείας.

Είς ανάμνησιν του πεσόντος ήρωος καλούνται τα στελέχη της Οργανώσεως του ΕΔΕΣ να εντείνουν τον αγώνα των υπέρ της Απελευθερώσεως της Πατρίδος μας και εις μίαν εμπνευσμένην προσπάθειαν να εξουδετερώσουν τας σκοτεινάς ενέργειας των κατακτητών, των ελλήνων προδοτών και διασπαστών του Εθνικού Αγώνος.

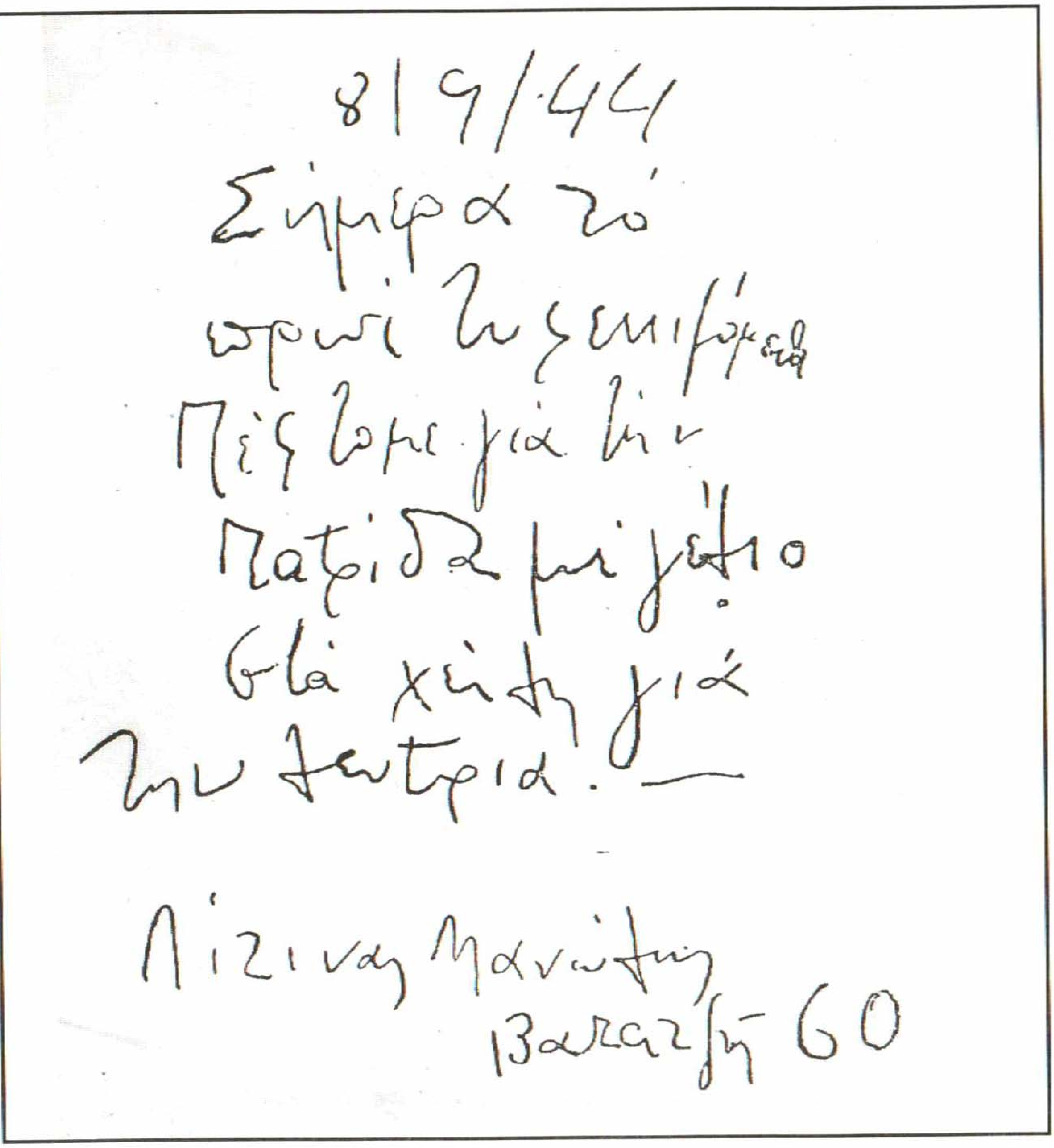
Σ.Δ. Γεν. Αρ. 30/11/43
Ο Γεν. Αρχηγός
Ν. ΖΕΡΒΑΣ

Παράλληλα με την "Δημοκρατική Σημαία", που εξακολούθησε την έκδοσή της και μετά την δολοφονία του Γιαννακόπουλου, κυκλοφόρησε και μία εφημερίδα με τον παραπλανητικό τίτλο "ΕΔΕΣ"

που ήταν όργανο των αποστατών Συν/χών Παπαγεωργίου και Παπαθανασόπουλου κλπ. που είχαν αποκηρυχθεί και διαγραφεί εξ αιτίας της συνεργασίας των με την κυβέρνηση Ράλλη, τα τάγματα Ασφαλείας και την ειδική Ασφάλεια, που ήταν συνεργάτες των Γερμανών.

Για την διάσπαση αυτή στο ΕΔΕΣ - Αθηνών λεπτομέρειες αναφέρονται στο βιβλίο ΦΕΝΑΚΗ & ΣΒΑΣΤΙΚΑ.

Μετά τη δολοφονία του Γιαννακόπουλου, άλλος ένας δημοσιογράφος του ΕΔΕΣ εκτελέστηκε για την δράση του στην Αθήνα, ο Μανώλης Λίτινας, προδομένος από τους Έλληνες συνεργάτες των δυνάμεων του άξονα, που έστειλε το παρακάτω μήνυμα στην οικογένειά του, ρίχνοντάς το από το αυτοκίνητο που τον μετέφερε για την θανατική του εκτέλεση.

8/9/44
Σήμερα το πρωί τουφεκιζόμεθα
Πέφτομε για την
Πατρίδα με γέλιο
στα χείλη για
την λευτεριά. —

Λίτινας Μανώλης
Βαλαωρίτη 60

Το σημείωμα βρέθηκε πεταγμένο στον δρόμο από μια ελληνίδα, η οποία το παρέδωσε την οικογένειά του.

Επίσης στην Αθήνα κυκλοφόρησε από την Ηρακλή Πετμεζά (Νικήτα), ένα πολύ μαχητικό στέλεχος του ΕΔΕΣ που ήταν το δεξί χέρι του Αρχηγού στην Αθήνα, η μαχητική εφημερίδα "ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝ" που και αυτή διακρίθηκε για τους αγώνες της και την μαχητικότητά της.

Άλλες γνωστές για την μαχητικότητά τους εφημερίδες ήταν η "ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΑΔΑ" που το όνομά της ήταν σύνθημα που δονούσε την νεολαία της εποχής εκείνης και τα "ΛΕΥΤΕΡΑ ΝΕΙΑΤΑ". Οι δύο αυτές εφημερίδες εκδίδονταν από την ΕΔΕΕ (Εθνική Δημοκρατική Ένωση Ελληνοπαίδων) Αθηνών. Επίσης με το όνομα "ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΑΔΑ" κυκλοφόρησε μιά ακόμη Εφημερίδα του ΕΔΕΣ, όργανο της "ΣΤΡΑΤΙΑΣ ΤΩΝ ΝΙΚΗΤΩΝ".

Ακόμη κυκλοφορούσαν η “ΛΑΕ”, η “ΦΛΟΓΑ”, ο "ΕΡΓΑΤΟΥΠΑΛΛΗΛΙ-ΚΟΣ ΑΓΩΝ", το "ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΒΗΜΑ", η "ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ", η "ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΦΩΝΗ" ο "ΣΥΜΜΑΧΙΚΟΣ ΑΓΩΝ", η "ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ", "οι ΔΗΜΟΚΡΑΤΕΣ", "Ο ΠΑΤΡΙΩΤΗΣ", η "ΑΝΟΡΘΩΣΗ", και πολλές άλλες όπως η "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ" της Ηπείρου, η "ΝΕΑ ΕΛΛΑΣ" και το "ΜΕΛΛΟΝ" της ΕΔΕΕ των Ιωαννίνων, τα "ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΝΕΙΑΤΑ" της ΕΔΕΕ Πρεβέζης καθώς και εφημερίδες του ΕΔΕΣ και της ΕΔΕΕ της Κέρκυρας του Μεσολογγίου, της Λευκάδας, της Θεσσαλονίκης, τη Άρτας, της Φιλιππιάδας, της Παραμυθιάς.

Παράλληλα με τις εφημερίδες, η Οργάνωση του ΕΔΕΣ της Αθήνας κυκλοφορούσε καθημερινά στην Αθήνα "Το ΔΕΛΤΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ", με τα τελευταία νέα, όπως αυτά μεταδίδονταν από τους Συμμαχικούς Ραδιοσταθμούς. Το δελτίο αυτό ήταν περιζήτητο δεδομένου ότι τα ραδιόφωνα είχαν σφραγισθεί από τους Γερμανούς και οι ακροαταί του δεν μπορούσαν να συντονισθούν παρά μόνο με τον Σταθμό της Αθήνας, που και αυτός τελούσε υπό Γερμανική λογοκρισία, επίσης πολλές προκηρύξεις του ΕΔΕΣ και της ΕΔΕΕ κυκλοφορούσαν με φλογερό επαναστατικό περιεχόμενο.

Ανάλογες εφημερίδες έβγαιναν και στα άλλα αστικά κέντρα, που ήσαν όργανα των τοπικών Επιτροπών Εθνικού Αγώνα, καθώς και εφημερίδες της ΕΔΕΕ, που εμψύχωναν τους υπόδουλους Έλληνες που ζούσαν με το όνειρο της Λευτεριάς.

Αυτά από τις εφημερίδες της πόλης.

Και ερχόμαστε στις εφημερίδες του Βουνού.

Η πρώτη εφημερίδα που κυκλοφόρησε στο Βουνό ήταν η "ΕΘΝΙ-

ΚΗ ΦΛΟΓΑ" που βγήκε γραφομηχανημένη από τον Ντίνο Κόκκινο την 6η Αυγούστου 1943. Είχε προηγηθεί μετάβασή μου από το Κλειδί στο Γενικό Αρχηγείο στα Κάψαλα, την 16 Ιουνίου 1943, οπότε αποφασίσθηκε η έκδοση.

Το δεύτερο Φύλλο της "ΕΘΝΙΚΗΣ ΦΛΟΓΑΣ" βγήκε βελτιωμένο με την δική μου τεχνική βοήθεια που μόλις είχα επιστρέψει στο Γενικό Αρχηγείο, από υποχρεωτική απουσία στο τμήμα Κλειδιού.

Μαζί με το Δεύτερο φύλλο της Εθνικής Φλόγας το τελευταίο δεκαήμερο του Αυγούστου 1943 κυκλοφόρησε δακτυλογραφημένη για πρώτη φορά με διευθυντή και συντάκτη τον γράφοντα Κώστα Ε. Ιωάννου η "ΝΕΑΝΙΚΗ ΦΛΟΓΑ" όργανο της ΕΔΕΕ. Στην συνέχεια εκδόθηκαν με τον ίδιο τρόπο άλλα δύο φύλλα της εφημερίδας αυτής. Στο μεταξύ μεσολάβησαν τα γεγονότα της επίθεσης του ΕΛΑΣ, 10 Οκτωβρίου 1944 οπότε έκλεισαν τα γραφεία και οι γραφομηχανές και άρχισαν πλέον να μιλούν τα όπλα και οι συνεχείς μετακινήσεις. Συγχρόνως διέρρευσαν οι ευκαιριακοί αντάρτες που και αυτοί γελάσθηκαν ελπίζοντας πως μέσα στο Φθινόπορο θα έρχονταν η απελευθέρωση της Ελλάδας και έσπευσαν στο βουνό να καταταγούν και έτσι μείναμε λίγοι αντάρτες.

Και κατ' αυτόν τον τρόπο η "Νεανική Φλόγα", ξαναβγήκε τον Απρίλιο του 1944 σε Ι.Χ. επίπεδο πολύγραφο της ΕΔΕΕ, φτιαγμένο από τον γράφοντα με μιά ορθογώνια ξύλινη βάση πιό μεγάλη από μιά διπλή κόλλα χαρτί, ένα τελάρο φτιαγμένα από 4 σανίδια, ένα κύλινδρο, υπόλειμμα μιας γραφομηχανής, που έπεσε από ένα μουλάρι και έσπασε, δύο μεντεσέδες, καθώς και από ένα κομμάτι αλεξίπτωτο από καθαρό μετάξι.

Στον πολύγραφο αυτό εκτός από την εφημερίδα τυπώνονταν και όλες οι εγκύκλιοι και οι Γενικές οδηγίες της οργάνωσης νέων ΕΔΕΕ.

Στην ενέργεια αυτή κατέφυγα γιατί ο πολύγραφος του Γενικού Αρχηγείου, που βρίσκεται σήμερα στο Μουσείο Ζέρβα, βρίσκονταν τοποθετημένος μακριά από τα Γραφεία της ΕΔΕΕ και έπρεπε να εξυπηρετήσει ολόκληρο το Αρχηγείο και ακόμη γιατί την εποχή εκείνη ήταν λίγο δύσκολη η μετακίνησή μου.

Στο μεταξύ στις Εθνικές Ομάδες υπήρχαν πολλοί δημοσιογράφοι . Το καλοκαίρι του 1943 είχε έρθει ο δημοσιογράφος Γαλάτης, που ύστερα από τις μάχες του Οκτωβρίου με τους Γερμανούς και τους Ελασίτες χάθηκε κάπου στην Αγία Κυριακή.

Ακόμη είχαν έρθει ο Κίμων Σκορδίλης, ο Κώστας Τριανταφυλλίδης, ο Μενέλαος Αγγελίδης, ο Βορειοηπειρώτης δημοσιογράφος Γιάννης Λίλης, και ο δημοσιογράφος Κολοβάτσος που ανέλαβε το

τυπογραφείο που εγκαταστάθηκε πολύ αργότερα στου Ρωμανού, όπου τυπώνονταν οι δύο Φλόγες, η "Εθνική Φλόγα", όργανο του Γενικού Αρχηγείου με την επιμέλεια του Κίμωνα Σκορδίλη και του Κώστα Τριανταφυλλίδη και η "Νεανική Φλόγα", όργανο της ΕΔΕΕ του Γενικού Αρχηγείου, που διευθύνονταν και γραφόταν από τον υποφαινόμενο (Κώστα Ιωάννου).

Στο Γενικό Αρχηγείο, εξεδίδετο από τη Δ/ση Τύπου καθημερινά τα 'ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΝΕΑ" ένα μονοσέλιδο πολυγραφημένο δελτίο ειδήσεων, μεγέθους μιάς συνηθισμένης κόλλας χαρτιού, με όλα τα πολεμικά νέα της Ελλάδας και των άλλων Συμμαχικών Μετώπων.

Επίσης στο Γενικό Αρχηγείο και συγκεκριμένα στο Ι° Τάγμα του Γ. Αρχηγείου εξεδίδετο η σατυρική εφημερίδα "Ο ΚΑΤΣΙΑΠΛΙΑΣ" από τον απόστρατο Μοίραρχο Γιάννη Τσαμάκο από την Άρτα, που το περιεχόμενό της πολλές φορές τάραζε τα νερά.

Μετά την έκδοση και κυκλοφορία την εφημερίδων αυτών του Γενικού Αρχηγείου, άρχισαν και οι Μεραρχίες να εκδίδουν τις δικές τους. Στην ΙΙΙ Μεραρχία εκδιδόταν η "ΝΙΚΗ" στην VIII Μεραρχία ο "ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΗΣ" που εκδιδόταν ανελλιπώς από το 1943 και είχε στο ενεργητικό του ένα πολύ μεγάλο αριθμό φύλλων, που ανέγραφαν όλη την κίνηση των Εθνικών Ομάδων και καταχωρούσε συνεντεύξεις. Επίσης εφημερίδα εξέδιδε η ΙΧ Μεραρχία και η Χ, αποσπάσματα καταχωρούνται και στο βιβλίο αυτό από την Εφημερίδα της "ο ΑΓΩΝ".

Εφημερίδα εξεδίδετο και στην Ι Ταξιαρχία, με τίτλο "ΕΘΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝ". Ακόμη, εφημερίδες εξέδιδαν και τα Συντάγματα, όπως το 3/40 που εξέδιδε την "ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΑΔΑ", το 24 Σύνταγμα με τίτλο "ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΑΛΜΟΙ", το Σύνταγμα Ξηροβουνίου εξέδιδε την "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ" και η ΕΔΕΕ Ξηροβουνίου την "ΔΟΞΑ", φύλλο της οποίας υπάρχει μόνο σε μια Εαμική Βιβλιοθήκη. Επίσης το 39 Σύνταγμα εξέδιδε πολυγραφημένη εφημερίδα, δεκαπενθήμερη, της οποίας υπάρχει ένα φύλλο, πλην όμως λείπει ο τίτλος.

Αλλά και τα μικρότερα τμήματα δεν υστέρησαν στην εκδοτική προσπάθεια, όπως το ΙΙ τάγμα του Γενικού Αρχηγείου που εξέδωσε το "ΞΥΠΝΗΜΑ". Επίσης το Τάγμα του Αγαθοκλή Κων/νίδη εξέδιδε την εφημερίδα "Αγών Δημοκρατικός" που ολόκληρη η πρώτη σελίδα ήταν ο τίτλος της.

Αλλά φαίνεται πως και οι Λόχοι δεν υστερούσαν σε εκδοτική δραστηριότητα αν λάβουμε υπ' όψη μας την εφημερίδα του Λόχου της ΕΔΕΕ του Γενικού Αρχηγείου "ΜΑΧΟΜΕΝΑ ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ", η οποία εξιστορούσε τις μάχες που έλαβε μέρος το τμήμα αυτό μετά την υπαγωγή του ΙΙ τάγματος του Γενικού Αρχηγείου στην ΙΧ Με-

ραρχία, για την εξουδετέρωση των Γερμανικών οχυρώσεων, των Δυτικών ακτών.

Μετά την απελευθέρωση, όπως ήταν φυσικό, οι εφημερίδες αυτές σταμάτησαν την έκδοσή τους, εκτός της Εθνικής Φλόγας που εξεδίδετο ως ημερησία μέχρι τον Δεκέμβρη του 1944 στα τυπογραφεία Παραμυθιάς που ήταν λάφυρο, συνεχίζοντας την έκδοση και μεταπολεμικά από τον Νόρβερ Ρόδιο, έναν φανατικό ΕΔΕΕτη των Ιωαννίνων. Ενώ στην Αθήνα την έκδοσή της συνέχισαν για ένα μακρύ διάστημα η "Δημοκρατική Σημαία" και η "Μεγάλη Ελλάδα" της ΕΔΕΕ με τα φλογερά τους άρθρα. Η Εθνική Φλόγα εξακολουθεί και σήμερα την έκδοσή της ως όργανο του ενός εκ των δύο Συλλόγων των Αγωνιστών του ΕΔΕΣ - ΕΟΕΑ που βρίσκεται στην Αθήνα, με την προσθήκη στο τίτλο της της λέξης "Νέα".

Θα ήταν παράλειψη αν δεν αναφέραμε πως οι εφημερίδες του παράνομου τύπου, δεν ασχολούντο μόνο με τον πόλεμο και τα αντιστασιακά αλλά και γενικότερα θέματα. Διαβάζουμε από την εφημερίδα "ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΣΗΜΑΙΑ" του ΕΔΕΣ, της 22 Ιανουαρίου 1944, δύο αρθρίδια, με επικεφαλίδα ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ, τα οποία είναι πολύ κατατοπιστικά και έθιγαν θέματα από την ζωή, και απασχολούσαν τον Ελληνικό Λαό.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΤΑ ΕΥΖΩΝΙΚΑ ΤΑΓΜΑΤΑ ΤΩΝ ΓΕΡΜΑΝΩΝ

Ἡ «Δημ. Σημαία» δὲν θεωρεῖ ἰδιαιτέρα της ἐπιτυχία τὸ γεγονὸς ὅτι ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ἐναντιώθηκε στὴ προσέλευσι Ἑλλήνων στὰ τάγματα ποὺ συνεκρότησε ἡ προδοτικὴ Κυβέρνηση γιὰ λογαριασμὸ καὶ κατ'ἐπιταγὴν τῶν Γερμανῶν. Οὔτε καυχᾶται διότι ἡ τακτική της αὐτὴ ἐδικαιώθη ἀπολύτως ἐκ τῶν ὑστέρων ὑπὸ τῶν συμμάχων ποὺ διὰ τοῦ Σταθμοῦ τοῦ Λονδίνου καλεῖ τοὺς παρασυρθέντας ὑπὸ τῆς πλέον προδοτικῆς καὶ ψευδοῦς προπαγάνδας νὰ ἐγκαταλείψουν τὰ ἀντιλαϊκὰ τάγματα ἂν θέλουν νὰ μὴ γίνουν συνειδητοὶ πλέον προδόται τῆς Πατρίδος.

Ἁπλῶς προσθέτει καὶ τώρα τὴ φωνή της κοντὰ στὴ συμμαχικὴ ἔκκλησι καὶ καλεῖ τοὺς ἄνδρες τῶν ταγμάτων νὰ συμμορφωθοῦν ἄνευ ἀναβολῆς ἢ δισταγμοῦ στὴΣυμμαχικὴ Διαταγὴ καὶ στὴν ἐπιθυμία τοῦ Ἔθνους. Νὰ μὴν ἐμπλακοῦν στὰ δίχτυα τῆς νέας ψευδοῦς προπαγάνδας ὅτι τάχα ἡ Α ἢ ἡ Β. ὀργάνωσις ἔβγαλε τὴ διάδοσι γιὰ τὴ διάλυσι τῶν ταγμάτων οὔτε στοὺς ἐκβιασμοὺς τῶν μόνων ὑπευθύνων κυβερνητικῶν πρακτόρων ὅτι τάχα οἱ ἄνδρες αὐτοὶ ἔχουν ἤδη ἐκτεθῆ ἀνεπανορθώτως.**Ἐκτεθειμένοι θὰ μείνουν ἂν παραμείνουν στὰ τάγματα καὶ μετὰ τὴ Συμμαχικὴ διαταγή.** Ὑπεύθυνοι καὶ ὑπόλογοι για τὴ συγκρότησι τῶν ταγμάτων εἶναι μόνον οἱ περὶ τὴ Κυβέρνηση Ράλλη ποὺ συναγωνίζονται τὸ Ράλλη σὲ δουλοπρέπῆ εὐπείθεια ἀπέναντι τῶν Γερμανῶν κατακτητῶν. Καὶ οἱ εὐθῦνες αὐτῶν εἶναι γεγονος ὅτι μὲ καμμιὰ προθεσμία δὲν παραγράφονται.

Η ΑΚΡΙΒΕΙΑ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

Καὶ ὁ ὅρος ἀκόμη «ἀκρίβεια τῆς ζωῆς» κατήντησε ἀκατανόητος γιατὶ δὲν πρόκειται πλέον περὶ ἀκρίβειας τῆς ζωῆς ἀλλὰ περὶ ἀκρίβειας Θανάτου. Οἱ ταρτοῦφοι τῆς Κυβερνήσεως μὲ τὸ Τσιρονῖκο ὡς ἀρχικομιτατζῆ ἔχουν τρομερες εὐθῦνες γιὰ τὴ δραματικὴ θέσι στὴν ὁποίαν περιῆλθε ὁ Λαὸς καὶ κυρίως οἱ δραχμοσυντήρητοι Ἕλληνες. Μὲ άναισθησία μεγαλύτερη καὶ ἀπ'αὐτὴ τὴ Γερμανικὴ τοὺς παρέδωσαν ἀνυπεράσπιστους στὴ Γερμανικὴ βουλιμία καὶ παραιτήθηκαν ἑκουσίως καὶ ἐξ ἰδιοτελείας τοῦ μόνου δικαιώματος ποὺ ἠδύναντο νὰ προτάξουν ἀπέναντι των, ἤτοι τῆς τηρήσεως τῶν ὅρων τῆς ἀνακωχῆς ὅσον ἀφορᾶ τὴ χρηματοδότησι τῶν στρατευμάτων κατοχῆς, δηλαδὴ τὴ πληρωμὴ μόνον 3 δισεκατομ. δραχμ μηνιαίως. Αὐτὸς ἀντὶ τούτου καὶ ἐπ' ἀνταλλάγματι ἀκολάστου κραιπάλης ἀτομικοῦ πλουτισμοῦ καὶ χρηματισμοῦ του διέθεσεν στὴ πλήρη καὶ ἀνεξέλεγκη διάθεσι τῶν Γερμανῶν τὸ Νοσισματοκοπεῖο. Διότι ἡ μοναδικὴ αἰτία τῆς ἀκρίβειας μέχρι θανάτου εἶναι ὁ ὑπερπληθωρισμὸς ποὺ ὀγκοῦται κατὰ τὸν πλέον πρωτότυπο καὶ σαδιστικὸ τρόπο. Πρωτότυπο διότι ἐνῶ εἶναι κραιπαλώδης μόνο διὰ τοὺς Γερμανοὺς, δημιουργεῖ στενότητα χρήματος ἐκριβῶς στοὺς μισθωτοὺς, καὶ σαδιστικὸ διότι ἡ Κυβέρνησις καὶ οἱ Γερμανοὶ ἐπιχαίρουν διὰ τὰ ἀπαίσια μέτρα αὐτά.

Κι' ἔπειτα ὁ Ράλλης διαμαρτύρεται διότι τοῦ ἀφηρέθη ἡ ἑλληνικὴ ἰθαγένεια καὶ διότι τὸ μαχόμενο Ἔθνος τὸν χαρακτηρίζει προδότη. Ὁ Πεταιν κ. Ράλλη οὔτε πεντάρα δὲν ἔδωσε στοὺς Γερμενοὺς πλέον τῶν συμφωνηθέντων στὴν ἀνακοχὴ μὲ ἀποτέλεσμα στὴ Γαλλία ἡ ζωὴ νὰ εἶναι ὑποφερτὴ καὶ κανεὶς νὰ μὴν αποκολεῖ τὸ Πεταὶν προδότη.

Η ΝΕΑ ΕΛΛΑΣ

ΟΡΓ. ΕΘΝ. ΟΜΑΔ. Ε.Δ.Ε.Σ. (ΕΕΑΙ) ΕΤΟΣ Β ΑΡΙΘΜ ΦΥΛ. 50

ΚΥΡΙΑΚΗ 11 ΙΟΥΝΙΟΥ 1944

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΨΥΧΗ ΚΑΙ Ο Ν. ΖΕΡΒΑΣ

ΠΕΙΘΑΡΧΕΙΤΕ ΕΙΣ ΤΑΣ ΔΙΑΤΑΓΑΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

...θε άγνός Έλληνας είναι στίς ...τμμές τῆς Ἑλληνοβρεττανικῆς Ὀργανώσεως Ἐθελοντῶν

Ἀπελευθέρωση τῆς Πατρίδος ... ἡ Κοινωνική Δικαιοσύνη εἶναι Εὐαγγέλιο τῆς ἐξόρμησής μας.

Οἱ νέες Δυνάμεις τοῦ Ἔθνους εἶνε μιά ἀπαραγνώριστη πραγματικότητα.

Τό τέρμα τοῦ Ἀγώνα ἔφθασε. Πρέπει νά εἴμαστε Ἀδιάσπαστοι.

ΣΥΜΜΑΧΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΟΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ (Ε. Β. Ο. Ε.)

...ιθ. φύλλου 5 | Ἀθῆναι, Ὀκτώμβριος 1944 | Διανέμεται δωρεάν

Ο ΚΑΤΣΑΠΛΙΑΣ!

ΣΟΒΑΡΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ 1ου ΤΑΓΜΑΤΟΣ Γ. ΑΡΧΗΓΕΙΟΥ/ΕΤΟΣ ΒΙΣΕΚΤΟΝ-'Αρ.ΟΒ-ΤΙΜΗ'Ενας'Εαμίτης/

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΣ

'Η 'Εφημερίς μας έχει ώς προγραμμά της νά επαινει πασαν πατριωτικήν πραξινκαί αντιθέτως νά καυτηριάζη κάθε αντιεθνικήν κίνησινόποθενδήποτε προερχομένην.
Καιρός νά παύση πλέον τό προκατορικόν επιχείρημα....
/Ο'Αδάμ..μέ ηπάτησεν..όχι..η Εύα../
Καί τούτα έπαξ διά παντός

ΜΟΝΤΕΡΝΟΙ....ΠΟΛΕΜΙΣΤΑΙ

ΣΕΛΕΣΗΣ καί ό ΚΑΤΣΑΠΛΙΑΣ

«....αὐτὸ τὸ λόγο ἔχω νὰ πῶ, δὲν ἔχω ἄλλον κανένα:
«Μεθύστε με τ' ἀθάνατο κρασὶ τοῦ εἰκοσιένα»
Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

ΝΙΚΗ

ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ Ε.Ο. (Ε.Δ.Ε.Σ.) III ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
25
ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ
1944

Ἀριθ. φύλλου 7

"Ἀπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά......"

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

7 Ἰουλίου 1944
Ὑπεύθυνος "ΑΣΠ[...]"

Ἐλευθέρα Ὀρεινὴ Ἑλλάς.- ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ.- Ἔτος 1ον ἀριθ. φύλ. - 3[...]
ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΝΤΑΡΤΩΝ ΞΗΡΟΜΕΡΟΥ

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΣ
ΔΕΥΤΕΡΑ
2
ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1944
ΕΤΟΣ Α'—ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛ. 3

Ο ΑΓΩΝ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ Χης ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ
ΕΘΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΝΤΑΡΤΩΝ

Ἑλλάδα Ἀθάνατη
Τιτάνων χώρ[α]
Λαὲ τῆς Δόξας
καὶ τοῦ Νοῦ [...]
τὸ δρόμο Σου [...]
προχώρα[...]
τί πάλε Σοὲ θὰ
προσκυνήση ἡ Γ[...]
Γ. ΛΙΑΛΗΣ

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὄψη
που σταθιοῦ τὴν τρομερή

Λ. Α. Ε.

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν [...]
που μὲ βία μετρᾶ τη[ν γῆ]

ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ Κ. Ε. ΤΗΣ ΛΑΙΚΗΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Ἀριθ. φύλλου 13 | Ἀθῆναι, 5 Μαρτίου 1944 | Ὑπεύθυνος: ΛΑΟΚΡΑΤΗΣ | Δραχ. 50[...]

ΟΙ ΛΑΪΚΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΑΣ ΣΥΝΕΝΩΘΟΥΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗΣ

Η ΗΓΕΣΙΑ ΤΟΥ Κ. Κ. ΕΧΕΙ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΕΥΘΥΝΕΣ

ΝΕΟΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΕΣ

ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗΣ ΣΠΟΥΔΑΖΟΥΣΑΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ.

Ἀριθμὸς φύλλου 3. | ΑΘΗΝΑ 15 Μαΐου 1943

Κυρ. Ν. Μ...

ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΑΛΜΟΙ

ΕΤΟΣ Α΄ ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 1 – 10 ΜΑΙΟΥ 1944

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ 24ου ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΠΕΖΙΚΟΥ Ε. Δ. Ε. Σ.

ΑΓΡΥΠΝΟΙ, ΣΕ ΣΥΝΑΓΕΡΜΟ!

ΕΛΛΗΝΕΣ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΕΙΣΤΕ ΤΙΣ ΣΥΝΕΝΝΟΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΑ ΓΙΝΟΥΝ ΣΤΟ ΚΑΙΡΟ, ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟ ΠΑΝΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ, ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΗ ΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΑΘΕΝΟΣ ΚΡΙΝΕΤΕ. ΚΑΙ ΑΦΟΥ ΚΡΙΝΕΤΕ ΠΑΡΕΤΕ ΤΗ ΘΕΣΗ ΣΑΣ.

ΝΕΑ ΖΩΗ

ΙΔΡΥΤΗΣ: ΜΗΤΣΟΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β.—Αρ. Φυλ. 2 | ΑΘΗΝΑΙ, 1 ΜΑΙΟΥ 1944 | ΤΙΜΗ ΔΡΑΧ. 15.000

ΘΛΙΒΕΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΣΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΟ

ΣΚΑΦΗ ΤΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΜΙΑ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ ΕΣΤΑΣΙΑΣΑΝ

Η ΣΤΑΣΗ ΥΠΕΚΙΝΗΘΗ ΑΠΟ ΑΝΑΤΡΕΠΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

"Εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ ΠΑΤΡΗΣ"

ΕΘΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΣ

23 ΙΟΥΛΙΟΥ 1942

"...Βγῆκε ὁ πρῶτος Στρατιώτης στό βουνό καί μ' αὐτόν πυρῆνα δημιουργήσαμε τό σημερινό τακτικό Στρατό, ὀργανον τοῦ ΕΘΝΟΥΣ καί τοῦ ΛΑΟΥ..."
Μι. Χάρ

ΝΥΝ ΥΠΕΡ ΠΑΝΤΩΝ ΑΓΩΝ
1941 - 1944

ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 6. ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ Ι/15 ΤΑΓΜΑΤΟΣ Ε.Ο. ΕΔΕΣ ΕΤΟΣ Α΄ 24-7-44

ΕΘΝΟΣ – ΕΛΛΑΣ καί ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΣ

ΝΕΑΝΙΚΗ ΦΛΟΓΑ

«Ἀνάμεσα στὶς βροντὲς καὶ τὰ σύννεφα τοῦ πολέμου ἀνοίγεται τὸ Μέλλον τῆς Ἑλλάδος πού ἀνήκει στοὺς Νέους».

ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ Κ. Δ. Ε. Δ. Ε. Ε.

Χρόνος Α΄ | Παρασκευὴ 1 Σεπτεμβρίου 1944 | Ἀριθ. Φύλλου 1

ΕΛΛΑΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΣΗΜΑΙΑ

ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ Κ. Ε. ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ (ΕΔΕΣ)

Περίοδος Β'. Ἀριθ. φύλλου 5. | ΑΘΗΝΑ, τῇ 30 Δεκεμβρίου 1943 | Δραχ. 2000

ΟΧΙ ΕΜΦΥΛΙΟ ΠΟΛΕΜΟ

ΕΧΘΡΟΙ ΜΑΣ ΜΟΝΟΝ ΟΙ ΚΑΤΑΚΤΗΤΑΙ

ΜΕΤΑΞΥ φασισμοῦ καὶ ἀναρχίας ἐκπροσωποῦμεν τὴν θέσιν τοῦ Κέντρου. Τὴν ἰδέαν τῆς ὁμαλῆς ἐξελίξεως [illegible] οἱ ἐθνοσυντεταγμένοι πρὸς τ' ἀριστερά.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

[illegible] «ΦΩΤΗΣ» | 30 Ὀκτωβρίου 1943 | Ἀριθ. Φύλ. 17 | ΕΤΟΣ 2ον

Ἔκτακτος Ἔκδοσις

Η ΜΟΙΡΑ ΤΟΥ ΖΕΡΒΑ, ΜΟΙΡΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΙΜΕΤΩΠΟΣ ΑΓΩΝ

Ο ΙΕΡΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Ο ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΗΣ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ VIII ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ Ε. Δ. Ε. Σ.

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΟΡ. ΕΛΛΑΣ | Δευτέρα 3 Ἰουλίου 1944 | Περ. Β'. Ἔτος Β' Ἀρ. Φύλ. 36

ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΕΚΔΟΣΙΣ

ΣΥΝΤΡΙΠΤΙΚΗ ΗΤΤΑ ΤΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΩΝ

ΑΦΑΝΤΑΣΤΟΙ ΗΡΩΪΣΜΟΙ ΤΩΝ ΠΟΛΕΜΙΣΤΩΝ ΜΑΣ

ΦΩΛΕΑΙ ΑΥΤΟΜΑΤΩΝ & ΠΥΡΟΒΟΛΩΝ ΚΑΤΑΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΕΞ ΕΦΟΔΟΥ

ΑΤΑΚΤΟΣ ΦΥΓΗ ΤΟΥ ΕΧΘΡΟΥ.-ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΠΕΙ ΝΕΚΡΟΥΣ & ΤΡΑΥΜΑΤΙΑΣ

Η ΠΟΛΥΣΤΕΝΑΚΤΟΣ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΑΠΗΛΕΥΘΕΡΩΘΗ ΥΠΟ ΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΜΑΣ

Η ΓΑΛΑΝΟΛΕΥΚΗ ΚΥΜΑΤΙΖΕΙ

ΕΘΝΙΚΗ ΦΛΟΓΑ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΑΡΧΗΓΕΙΟΥ ΕΘΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΝΤΑΡΤΩΝ

Κυριακὴ 6 Αὐγούστου 1944—Ἀριθ. Φύλλου 23

Γρήγορα θὰ παραδώσουμε τὴν Ἑλλάδα Ἐλεύθερη ἀπὸ ξενικὸ καὶ ντόπιο ζυγὸ στὰ χέρια τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

Ν. ΖΕΡΒΑΣ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

Η διάρκεια της ειρήνης καί ή άποκατά-
τaση τής έλευθερίας δέν εξασφαλίζον-
ται,μέ τήν λήξιν τών μεγάλων πολέμων.
.ι αγώνες κι τά κινήματα τών λαών εί-
.αι βέβαια ιστορικώς απαραίτητα.Καν έ-
.αν όμως απ,τούς σκοπούς τους δέν κατο-
.θώνουν νά εκπληρώσουν [illegible]
[illegible] αν δέν ενσαρκώ-
.ουν καί εμπνεύσουν μεγάλα ρεύματα ι-
.εών καί αισθημάτων ικανά νά προσανα-
.ολίσουν καί ισορροπήσουν τήν πραγμα-
.ικότητα.
.ιαφορετικά δέν κάμνουν τίποτε άλλο
.αρά νά φέρνουν σέ σύγκρουσητίς αντί-
.αλες μάζες,νά καλλιεργούν τό πνεύμα
.ής βίας εκάστοτε τους,νά εξαντλούν τίς
.υνάμεις τους ,νά προκαλούν γενικές α-
.αστατώσεις,καί νά παρασκευάζουν,κατα-
.τρεπτικές ανατροπές. Παράδειγμα ό Πα-
.κόσμιος πόλεμος μέ τίς συνέπειές του
.ιενεργήθηκε μέ έμβλημα τούς Φιλελευ-
.έρους θεσμούς, ριμμβουσέ μέ τό έμβλη-
.α τής ελευθερίας κι όμως αυτός ήταν
.ού ύστερα έφερεν τήν ελευθερίαν καί
.ήν ειρηνικήν ζωήν σέ μιά κρίση χωρίς
.ροηγούμενο.........................

Τά πολιτικά καθεστώτα γιά νά εκ-
πληρώσουν τούς προορισμούς τους
οφείλουν νά σταθούν όχι σκοποί
αλλά μέσα γιά τήν επιτυχία τούτων
Μέσα γιά τήν κατάκτηση τής ανθρω-
πίνης ευημερίας καί απονομή τής
ανθρωπίνης δικαιοσύνης.Μέσα γιά
τή σύνθεση κοινωνιών όπου πρώτα
αυτή καί απαράγραπτη οφείλει ν'
είναι:: Ο Άνθρωπος. Άν
σήμερα υπό τήν άνεσιν τών πραγμά-
των παρατηρούμεν ταύτα,νά παρε-
λαύνουν καταπίπτοντα σ' όλη τους
τή γυμνότητα τούτο είναι γιατί
ο πόλεμος ανέτρεψεν ισχυρά τά βά-
θρα τής εφήμερης σκοπιμότητός τους
Η Δημοκρατία δέν είναι
καθεστώς μέ πολιτικά προνόμια καί
πολιτικήν ολιγαρχία........
Είναι μέσον υψηλό στά χέρια τού
ανθρώπου.........Τού ανθρώπου ε-
κείνου πού,έχει αποκτήσει συναί-
σθησιν τής αξίας του,καί κατακτή-
σει τήν ελευθερίαν,εκείνην η ο-
ποία εκμηδενίζει εντός του τά
Ζωολογικά συμφέροντα...

Φύλλον 3ον	ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΟΡΕΙΝΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	Ιούλιος 15
Έτος Ιον		1944

ΠΟΥ ΥΠΑΓΟΜΕΝ;;;;;;;;;;

τού κ. Άγαθ. Κωνσταντινίδου

.ς τήν έντασιν μιάς γενικής φθοράς χωρίς
.αμμίαν ενιαίαν κατεύθυνσιν επί τών πρω-
.αρχικών τής παρούσης στιγμής αιτημάτων
.ωρίς καμμίαν ενιαίαν πολιτικήν εδραιω-
.ένην επί διαυγούς προνοίας καί θετικής
.ιμότητος,κυριευμένοι δ. α.ό πάσης νο-
. αισθηματολογίας,έρημοι τών ανδρι-

κών εκείνων προτερημάτων άτινα απαιτ-
σιν αι εξαιρετικαί καί δύσκολοι περι-
στάσεις,εξακολουθούμε τήν δημιουργίαν
μιάς οικτράς καταστάσεως χειρίστων κα-
ταστροφών,συμφορών ,αποτυχιών καί τα-
πεινώσεων.
Αντιδραστικοί τυχοδιώκται καί κακο-

ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΑΣ

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΕΛΛΗΝΟΠΑΙΔΩΝ Ε. Δ. Ε. Ε.

Περίοδος Β΄ 'Αριθ. φύλλου 36	'Αθῆναι, 2 Δεκεμβρίου 1944 Γραφεῖα ὁδὸς Σόλωνος 142	Δ)τής ΙΩΑΝ. ΛΑΖΑΡΗΣ Τιμὴ φύλλου δρ. 4	Τηλ. Γραφείου 27.346 Τυπογραφείου 30.591

Ὁ στρατηγὸς Σκόμπυ ἐκοινοποίησε

ΔΙΑΤΑΓΗΝ ΠΕΡΙ ΟΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΣΤΡΑΤΕΥΣΕΩΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΑΝΤΑΡΤΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ ΕΙΣ ΤΑΣ 10 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

ΒΑΡΥΣΗΜΑΝΤΟΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΑΟΝ

Ὁ στρατηγὸς Ζέρβας πειθαρχῶν ἀνεχώρησεν ἀμέσως εἰς Ἤπειρον

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

ΤΡΙΤΗ 21 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ — ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ Ε. Δ. Ε. Σ. ΗΠΕΙΡΟΥ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β΄. 'Αριθ. Φύλλου 59 | Τιμὴ Φύλλου Δε

ΕΘΝΙΚΗ ΦΛΟΓΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΓΕΝ. ΑΡΧΗΓΕΙΟΥ ΕΘΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΝΤΑΡΤΩΝ

'Αριθ. Φύλλου 8/Ετος Α΄/ΣΑΒΒΑΤΟΝ 1η ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1944 / Ὑπεύθυνος Μ.Γ.Δ.

ΤΟ 1944

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΚΑΙ ΓΕΜΑΤΟ ΕΘΝΙΚΕΣ ΔΟΞΕΣ

Αὐλῶνα-Σκούμπης-Μοναστῆρι-Φιλιππόπολις-Αἷμος-'Ανατολ. Θράκη-Δωδεκάνησα-Κύπρος

Α΄ χρόνος | Ιο φύλλο

ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΑΔΑ

15 'Απριλίου 1944

'Εφημερίδα τοῦ 3/40 Συν/τος τῶν 'Εθν. 'Ομάδων 'Ελλ. 'Ανταρτῶν.

ΕΘΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ 1ης ΤΑΞΙΑΡΧΙΑΣ ΕΘΝ. ΟΜΑΔ. ΕΛ. ΑΝΤ. Ε.Δ.Ε.Σ.

Ἔτος Α'. Ἀριθμὸς Φύλλου 3 — ΑΡΤΑ, ΤΕΤΑΡΤΗ—27 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1944

ΕΛΛΗΝΕΣ: ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΕΙΣΤΕ ΤΙΣ ΣΥΝΕΝΝΟΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΑ ΓΙΝΟΥΝ ΣΤΟ ΚΑΙΡΟ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟ ΠΑΝΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ. ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΗ ΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΑΘΕΝΟΣ ΚΡΙΝΕΤΕ. ΚΑΙ ΑΦΟΥ ΚΡΙΝΕΤΕ ΠΑΡΕΤΕ ΤΗ ΘΕΣΗ ΣΑΣ.

ΝΕΑ ΖΩΗ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'. — Ἀρ. Φυλ. 2 | ΑΘΗΝΑΙ, 1 ΜΑΪΟΥ 1944 | ΤΙΜΗ ΔΡΑΧ. 15000

ΜΗΤΣΟΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΑΣ

ΘΛΙΒΕΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΣΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΟ

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΣΚΑΦΗ ΤΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΜΙΑ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ ΕΣΤΑΣΙΑΣΑΝ

Η ΣΤΑΣΗ ΥΠΕΚΙΝΗΘΗ ΑΠΟ ΑΝΑΤΡΕΠΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Γραφεῖα [illegible] Νίκης
(Στὰ βουνὰ καὶ τοῖς πόλεσι)
Τρίτος Χρόνος [illegible]
Τελευταία περίοδος
[illegible] Ἐλευθερία
Ἀριθμὸς φύλλου 150 χιλιάδες
[illegible] τοῦ Ἐθνικοῦ ἀγῶνος.

ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ

Ὄργανο Κοινωνικῆς Πολιτικῆς καὶ Ἐθνικῆς Ἐλευθερίας

ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΑΔΑ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ
ΙΣΟΤΗΣ
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

23 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1944

ΕΚΤΑΚΤΗ ΕΚΔΟΣΗ τῆς

Λ. Α. Ε.

ΕΔΟΛΟΦΟΝΗΘΗ ΑΝΑΝΔΡΑ Ο ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ—ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΜΗΤΣΟΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΩΤΕΡΟ ΣΤΕΛΕΧΟΣ ΤΟΥ ΕΔΕΣ

Η προδοτική σπεῖρα Ράλλη-Τσαβουλάρη καὶ τῶν συνεργαζομένων μετ'αὐτῶν ἀπεφάσισε τὴν δολοφονία καὶ πραιτωριανοὶ τὴν ἐξετέλεσαν.

Τὰ ὑπολείμματα τοῦ παραγοντισμοῦ μαζεμένα γύρω των φέρουν ἀκεραίαν τὴν πολιτικὴν εὐθύνην τῆς δολοφονίας, τοῦ ἀγωνιστοῦ Γιαννακοπούλου.

ΑΝΟΙΚΤΗ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

Πρὸς τὸν Ἑλληνικὸ Λαό, τὴν Ἀνατολικὴ Ὀρθόδοξο Χριστιανικὴ Ἐκκλησία, τὰ Δημοκρατικὰ Κόμματα, τὶς Ἐθνικοαπελευθερωτικὲς Ὀργανώσεις, τοὺς Συμμάχους Ἄγγλους, Ἀμερικανοὺς καὶ Ρώσσους καὶ πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν Καΐρου.

ΛΕΥΤΕΡΑ ΝΕΙΑΤΑ

ΕΘΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ ΕΛΛΗΝΟΠΑΙΔΩΝ

Ο ΠΑΤΡΙΩΤΗΣ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΚΗΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ ΕΛΕΚ

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ Κ. Ε. ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΣΟΣΙΑΛΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ (Τμήματος Σοσιαλιστικής Διεθνούς ΕΤ

Αριθ. φύλλου 11 — ΑΘΗΝΑ, 16 Οκτωβρίου 1943 — Δραχ.

ΟΙ ΛΑΪΚΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ ΚΑΙ Ο ΧΑΡΤΗΣ ΤΟΥ ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΥ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΣΠΟΥΔΑΖΟΥΣΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Αριθ. φύλλου 2 — 17 Μαΐου 1943 — Δρχ. 100

ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΖΕΡΒΑ
ΠΡΟΣ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΑΣ

ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΝΕΑ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ
1944

ΕΘΝΙΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΝΤΑΡΤΩΝ - ΓΕΝΙΚΟΝ ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ - ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΥΠΟΥ

ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΝΕΑ

Ἡ Ἑλλάς ἀπελευθεροῦται βαθμιδόν. Βρεττανικά καί Ἑλληνικά Στρατεύματα ἀπηλευθέρωσαν
τήν Σάμον ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀντιστάσεως. Εἰς τήν Ἠπειρωτικήν Ἑλλάδα οἱ Σύμμαχοι κατελα-
βον τό μεγαλύτερον μέρος τῆς Πελοποννήσου. Βρετ. στρατεύματα προελαύνουν ἐπί τῆς ἀκτῆς
τοῦ Κορινθιακοῦ πρός τόν Ἰσθμόν ἀπελευθερώσαντα τάς Πάτρας καί τό Ρίον. Τά Γερμανικά
πυροβολεῖα εἰς τό Ἀντίριον τηροῦν σιγήν. Ὁ λιμήν τῶν Πατρῶν κατελήφθη εἰς καλήν κα-
τάστασιν. Οἱ Γερμανοί δέν εὗρον τήν εὐκαιρίαν νά προβοῦν εἰς κατεδαφίσεις. Ἡ παράδο-
σις 1500 καί πλέον ἀνδρῶν τῶν Ταγμάτων Ἀσφαλείας δύο ἡμέρας πρό τῆς παραδόσεως τῶν
Πατρῶν ἐχειροτέρευσεν τήν θέσιν τῶν Γερμανῶν σημαντικά. Τό ἐν Καΐρῳ Ἑλληνικόν Πρακτο-
ρεῖον εἰδήσεων ἀναφέρει ὅτι ἔξωθι τῶν Ἀθηνῶν συνάπτεται σφοδρός ἀγών μεταξύ ἀνταρτῶν
καί Γερμανῶν. Οἱ Γερμανοί χρησιμοποιοῦν διά τήν ὑποχώρησίν των ὅλα τά διαθέσιμα ἀερο-
πλάνα καί πλοιάρια. Οἱ Γερμανοί τοῦ Ἀντιρρίου βάλονται ὑπό τῶν Βρεττανῶν μέ τά Γερμανι-
κά πυροβόλα τά ὁποῖα ἐγκατέλειψαν οἱ Γερμανοί εἰς Πάτρας. Ὁ Πρόεδρος Ρούσβελτ ...

ΦΛΟΓΑ

Ὄργανο τῆς Νεοδημοκρατικῆς Πρωτοπορείας

Περίοδος β' = *Ἀριθμός φύλλου 7* = *Ἀθῆναι, 12 Σεπτεμβρίου 1943* = *Τιμὴ Δρχ. 500.—*

ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΒΗΜΑ

ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΤΟΥ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Ἑλληνικὸν Τμῆμα Σοσιαλ. Διεθνοῦς)

Ἀριθ. φύλλου 6 | Ἀθῆναι, 28 Αὐγούστου 1944 | Δραχ. 500.000

Ο ΣΥΝΕΧΙΣΤΗΣ

ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ Κ. Ε. ΤΩΝ ΣΥΝΕΧΙΣΤΩΝ

Ἀριθ. φύλλου — ΑΘΗΝΑ, 7 Νοεμβρίου 1943 — Δρχ. 1000

ΕΔΟΛΟΦΟΝΗΘΗ ΑΝΑΝΔΡΩΣ Ο ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΕΡΓΑΤΟΫΠΑΛΛΗΛΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ

Ὄργανο τῆς Συνδικαλιστικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν ἀγωνιστῶν τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας

Ἀριθ. φύλλου 4 — Ἀθῆναι 1 Ὀκτωβρίου 1943 — Τὸ φύλλον Δρχ. 200

Η ΝΕΑ ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ Κ. Κ. Ε.

ΧΡΟΝΟΣ Α' ΑΡΙΘ. 3 — ΚΑΠΟΥ ΣΤΑ ΒΟΥΝΑ — Κυριακή 7 Μαΐου 1944

ΤΟ ΞΥΠΝΗΜΑ

ΟΡΓΑΝΟ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΝΤΑΡΤΩΝ

Ἡ τύχη εὐνοεῖ τοὺς τολμηρούς

ΕΚΔΟΣΙΣ ΥΠΟ ΕΠΙΤΕΛ. 1ου ΤΑΓΜΑΤΟΣ ΓΕΝ. ΑΡΧΗΓΟΥ

ΛΑΣΘΕΝΗΣ ΚΟΥΝΔΟΥΡΟΣ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

(ΝΕΟΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ)

Περίοδος Ιταλο—Γερμανο—Βουλγαρικῆς κατοχῆς	Ἀριθμὸς Φύλλου 15	Τιμὴ Φύλλου Δραχ. 100.000.—

ΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ ΣΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΔΑ

Η Διεύθυνση της Τεχνικής Υπηρεσίας της Ελεύθερης Ορεινής Ελλάδας, είχε ανατεθεί στον Αντ/ρχη Μηχανικού Διονύσιο Κόκκινο.

Ο Δ. Κόκκινος από 1/8/43 — 10/10/43 διετέλεσε Διοικητής του Αρχηγείου Ανατ. Στερεάς του ΕΔΕΣ,, οπότε με την κήρυξη της Κομμουνιστικής Επανάστασης το Αρχηγείο του διελύθηκε ύστερα από επίθεση του ΕΛΑΣ και ο αντ/χης Δ. Κόκκινος συνελήφθη αιχμάλωτος μαζί με όλη την οικογένειά του.

Με την υπογραφή της Συμφωνίας Μυροφύλλου Πλάκας, 29/2/44, ο Διον. Κόκκινος καθώς και τα μέλη της οικογένειάς του, αλλά και όλοι οι αιχμάλωτοι και των δύο οργανώσεων αφέθησαν ελεύθεροι. Οπότε ο Δ. Κόκκινος την 16 Μαρτίου 1944 βρέθηκε στην Ελεύθερη Ορεινή Ελλάδα, έχοντας σ' αυτήν δύο γιούς αντάρτες και ανέλαβε την Δ/ση Μηχανικού του Γενικού Αρχηγείου.

Η αρχική φροντίδα της υπηρεσίας αυτής ήταν η οργάνωση συνεργείου για την εκκαθάριση ναρκοπεδίων που εγκατέστησαν οι Γερμανοί, προκειμένου να προστατευθεί η ζωή και η αρτιμέλεια των ανταρτών, αλλά και των κατοίκων της Ελευθέρας Ορεινής Ελλάδας, που ήταν αναγκασμένοι να διακινούνται προς τις περιοχές αυτές.

Δεύτερη προσπάθεια της υπηρεσίας αυτής ήταν η συντήρηση των σχολικών κτιρίων και των άλλων δημοσίων κτισμάτων, αλλά και σε πολλές περιπτώσεις και η επισκευή σπιτιών που είχαν εμπρησθεί από τους Γερμανούς κατά την διάρκεια των επιδρομών των.

Στην συνέχεια η υπηρεσία αυτή ασχολήθηκε με την δημιουργία Μνημείων και Κενοταφείων των πεσόντων κατά τους πολέμους και τον Εθνικόν Αγώνα, τουλάχιστον στα χωριά που υπήρχαν αντάρτικα τμήματα.

Ακόμη η υπηρεσία αυτή επισκεύαζε τους υποτυπώδεις δρόμους ή καλύτερα τα μονοπάτια, γιατί δημόσιοι δρόμοι δεν υπήρχαν στην ορεινή Ήπειρο πέραν της κεντρικής αρτηρίας που ένωνε τα σύνορα με την Αθήνα. Εξ άλλου οι κατολισθήσεις εξ αιτίας των βροχών, δυσκόλευαν τις μεταφορές των πολεμοφοδίων και των τροφίμων που γίνονταν πάντοτε με υποζύγια των χωρικών, που τα οδηγούσαν οι ίδιοι, και αμείβονταν κανονικά, προσθέτοντας ένα έσοδο στα ανύπαρκτα κατά τα άλλα έσοδά των.

Μετά την αποχώρηση των Γερμανών, η υπηρεσία αυτή του Γενι-

κού Αρχηγείου, ασχολήθηκε και με την εκκαθάριση των ναρκοπεδίων στις πεδινές περιοχές που είχαν δημιουργήσει οι Ιταλοί και οι Γερμανοί, στις κυριότερες διαβάσεις που οδηγούσαν στις πόλεις και στις εγκαταστάσεις των, προκειμένου να προστατευθούν από τους αντάρτες.

Επίσης η Δ/ση Μηχανικού του Γεν. Αρχηγείου ευθύς ως έφυγαν οι Γερμανοί, ασχολήθηκε με την επισκευή του οδικού δικτύου, που είχε καταστραφεί από συνεργεία καταστροφών που είχαν έρθει από την Μέση Ανατολή, ευθύς ως δημιουργήθηκε το προγεφύρωμα του Ιονίου, που ένωνε την Ελευθέρα Ορεινή Ελλάδα με την Ιταλία, όπου οι Σύμμαχοι πολεμούσαν τους Γερμανούς και απελευθέρωναν την Ιταλία. Τα συνεργεία αυτά ήσαν μεικτά, αποτελούμενα από Συμμάχους στρατιώτες που δρούσαν με την κάλυψη των Ανταρτών του ΕΔΕΣ. Οι καταστροφές αυτές αφορούσαν τα τμήματα του οδοστρώματος της κεντρικής αρτηρίας που ένωνε τις Ηπειρωτικές πόλεις και οδηγούσε στα σύνορα.

Δεν σταματά εδώ η δραστηριότητα της υπηρεσίας αυτής του Γενικού Αρχηγείου, αφού κατάφερε παρά την ανυπαρξία οικοδομικών υλικών να ανασκευάσει μικρά και μεγάλα γεφύρια καθώς και την κατεστραμένη γέφυρα Ζήτα, που ένωνε τις όχθες του ποταμού Λούρου, και επέτρεπε στα αυτοκίνητα να συνεχίσουν της πορείας τους προς τα ελληνοαλβανικά σύνορα και τα χωριά των Ιωαννίνων. Στα εγκαίνια της γέφυρας Ζήτα, έγινε μεγάλη γιορτή, όπως απεικονίζεται στις πίσω φωτογραφίες.

Συγκεκριμένα, παρά το βραχύ διάστημα των δύο περίπου μηνών που μεσολάβησε από την απομάκρυνση των Γερμανών από την περιοχή μέχρι τα Δεκεμβριανά, εκτελέσθηκαν από την Διέυθυνση τεχνικών υπηρεσιών του Γενικού Αρχηγείου του ΕΟΕΑ, τα κάτωθι έργα:

1) Επισκευάσθηκε στην θέση Άγιος Γεώργιος επί της οδού Πρεβέζης Ιωαννίνων, μεγάλο ρήγμα μήκους 70 μέτρων και βάθους 5 - 8 μέτρων. Το ρήγμα πληρώθηκε με ογκόλιθους εντός οκτώ ημερών, με τη χρησιμοποίηση εξειδικευμένων εργατοτεχνιτών.
2) Εις την θέσιν Ζήτα, παρά τον κίνδυνον των εκεί διεσπαρμένων παρά του εχθρού μεγάλου αριθμού ναρκών, κατασκευάσθη παρακαμπτήριος 500 περίπου μέτρων και αποκαταστάθηκε προσωρινώς η συγκοινωνία.
3) Κατασκευάσθη εντός 16 ωρών δια της χρησιμοποιήσεως 120 εργατών παρακαμπτήριος οδός μεγάλου μήκους (10 χλμ.) εγγύς της θέσεως Βαγγέλη - Γιάννη - Κούλες Βρυώνη, της οδού Ιωαννίνων Πρεβέζης και κατ' αυτόν τον τρόπο απεκαταστάθη πλήρως

η συγκοινωνία, μεταξύ Πρεβέζης - Ιωαννίνων.

4) Επισκευάσθη εις θέσιν ΚΑΝΕΤΤΑ υπό του εχθρού δημιουργηθέν μεγάλο ρήγμα επί της Εθνικής οδού Ιωαννίνων - Πρεβέζης.

5) Ανακατασκευάσθησαν επί της οδού Ιωαννίνων Άρτης αι γέφυραι Καλογύρου ανοίγματος 24 μέτρων και το αποξηραντικό αυλάκι ανοίγματος 15 μέτρων, αποκατασταθείσης και εκεί της συγκοινωνίας μετά την περάτωση και της παρακαμπτηρίου 300 μέτρων εντός της ως άνω θέσεως.

6) Εμελετήθη και εγένοντο αι εργασίαι δια την κατασκευή της γέφυρας Ζήτα.

7) Επίσης εμελετήθη η κατασκευή της γέφυρας ΣΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ της οδού Ηγουμενίτσης - Ιωαννίνων και εγένετο η αποπεράτωσή της.

Οι αξιωματικοί του μηχανικού του ΕΔΕΣ Καρατζάς Κων/νος και Λοχαγός Λίτος Σπ. καθώς και αι υπηρεσίαι Δημοσίων Έργων τών Νομών - Άρτης - Πρεβέζης - Ιωαννίνων, μετά του Επιθεωρητή Δ.Ε. Κανελλόπουλου, προσέφεραν την αγαθή συνεργασία και τας πολυτίμους αυτών υπηρεσίας ως συνεργάτες της Δ/σεως Τεχνικών Υπηρεσιών των ΕΟΕΑ - ΕΔΕΣ.

Θα ήταν παράλειψη αν στις παραπάνω δραστηριότητες δεν αναφέρονταν η μετατροπή της Γερμανικής αεροπορικής Βάσης της Παραμυθιάς σε αεροδρόμιο που ένωνε την Ελεύθερη Ορεινή Ελλάδα με την Ιταλία και τις Συμμαχικές Στρατιές που μάχονταν για την απελευθέρωση της Ιταλίας.

Η γέφυρα Ζήτα λίγο πριν παραδοθεί στην κυκλοφορία

Από τα εγκαίνια της γέφυρας Ζήτα, που ένωνει τίς δύο όχθες του ποταμού Λούρου. Στην φωτογραφία ο Στρ. Ζέρβας, ο Αντ/χης Δ. Κόκκινος, ο Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθήνων Χ. Σγουρίτσας, υπουργός Παιδείας της Εθν. Κυβέρνησης και ο Επιτελάρχης Γεν. Αρχηγείου Συν/χης Δ. Ολύμπιος.

ΤΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΟΡΕΙΝΗ ΕΛΛΑΔΑ
και
Η ΕΘΝΟΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΛΑΙΣΙΩΝ

Η πρώτη Σύγκλησις των Ανταρτών των Εθνικών Ομάδων του ΕΔΕΣ έγινε σ'ένα χωριό του Βάλτου, τους Χαλκιοπούλους.

Αν ο Αναγνώστης θελήσει σήμερα ν' αναζητήσει τους Χαλκιοπούλους, δεν θα τους βρεί, γιατί στη θέση του υπάρχει η Λίμνη των Κρεμαστών.

Στο Δημοτικό Σχολείο του παραπάνω χωριού, συγκεντρώθηκε τον Ιούνιο του 1943 το σύνολο σχεδόν των Ανταρτών των Εθνικών Ομάδων του ΕΔΕΣ, κατά το οποίο εκτός των άλλων συζητήθησαν θέματα που αφορούσαν τον Εθνικό Αγώνα και τους Αντάρτες.

Από το Συνέδριο του Σουλίου

Από την Εθνοσυνέλευση των Πλαισίων

Το Συνέδριο των Πλαισίων

Ευθύς μετά την υπογραφήν του Συμφώνου Μυροφύλλου - Πλάκας και την κατάπαυση των μαχών του εμφυλίου πολέμου, συνήλθε στο κεφαλοχώρι των Κατσανοχωρίων, τα Πλαίσια, το Συνέδριο του Γενικού Αρχηγείου, με μεγάλη συμμετοχή του πληθυσμού της περιοχής.

Κατά την διάρκεια του Συνεδρίου εξητάσθησαν τα θέματα της περιοχής και εξετέθη ο τρόπος αντιμετωπίσεως των εκ μέρους των υπηρεσιών του Γενικού Αρχηγείου.

Το Συνέδριο του Σουλίου

Στις 14 Μαΐου 1944 έγινε πανελλήνιο Συνέδριο και επιμνημόσυνος δέηση υπέρ των ηρωϊκώς πεσόντων Σουλιωτών κατά την επανάστασιν του 1821, ως και των πεσόντων Ανταρτών των Εθνικών Ομάδων της περιοχης Σουλίου εις τα ερείπια της ανατιναχθείσης υπό του Σαμουήλ Μονής.

Η Α' Εθνοσυνέλευση των ΕΟΕΑ - ΕΔΕΣ

Στην εφημερίδα Επαναστάτης. Οργανο της VIII Μεραρχίας της ΕΟΕΑ. Δευτέρα 12 Ιουνίου 1944. Ετος Β' Αρ. Φύλλου 32 , διαβάζουμε:

«Εις την έδραν της III Μεραρχίας συνήλθε η Α' Εθνική Συνέλευση της Ελευθέρας ορεινής Ελλάδας του ΕΔΕΣ,με ευρείαν συμμετοχήν ολοκλήρου του Λαού της περιφέρειας της Μεραρχίας. Σκοπός της συνελεύσεως υπήρξεν η λογοδοσία του έργου των Εθνικών Ομάδων Ελλήνων Ανταρτών, ενώπιον του Λαού και η κρίσις αυτού επί της συντελεσθείσης εργασίας. Κατ' αυτήν παρέστη και ομίλησεν ο Γεν. Αρχηγός κ. Ναπ. Ζέρβας δια λόγου μεστού πατριωτικών εξάρσεων, γενόμενος αντικείμενον θερμοτάτων λαϊκών εκδηλώσεων.»

Από το ημερολόγιο του Στρατηγού Ζέρβα, διαβάζουμε:

"28 Μαΐου 1944, ημέρα Κυριακή.

Έφθασα στα Πλαίσια, ευρέθην προ ενός εξαιρετικού θεάματος. Παρελαση, πραγματικός Στρατός. 16ωρα Μοναστηρι, έναρξη Συνεδρίου. Ομίλησε ο Διοικητής της III Μεραρχίας Συν/χης Κων/νος Παπαθανασίου και ο Ντίνος Κόκκινος.

Την 20ην ώραν της 28/5/44 ετελείωσε η πρώτη Συνεδρίαση της Εθνικής Συνελεύσεως των Πλαισίων.

Το πρωΐ της επομένης 29 Μαΐου 1944 συνεχίσθη η συνέλευσις με διαφόρους ομιλητάς. Πάντως ομίλησαν έξοχα ο Κώστας Ιωάννου, ο Παπαδόπουλος Γεώργιος, ο Επιτελάρχης, ο Αλεξιάδης εκτάκτως.

Εξήγησα εις όλους τους συνελθόντας ότι η συνέλευση δεν έχει σκοπόν ν' ακούσει μόνον λόγους εκ μέρους μας, αλλά ν' ακούσωμεν την γνώμην του Λαού και ν' αισθανθούμε τον έλεγχό του. Μόνο έτσι θα μπορούμε να πούμε ότι χωρούμε προς μίαν Νέαν Ελλάδα, προς πραγματικήν ανάπλασιν, όπου ο Λαός ανακτά τα δικαιώ-

ματά του να ασκεί έλεγχο επί των πράξεων των εκπροσώπων του. Ο έλεγχος όσο σκληρός και αν είναι θα μας ενθουσιάσει.

Ομίλησαν εκπρόσωποι ολοκλήρου της Ελλάδος: Κρήτης, Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης καθώς και της Βορείου Ηπείρου, Πελοποννήσου, Άρτης, Αιτολωακαρνανίας, Ιωαννίνων, Ρούμελης, Μακεδονίας, Θεσσαλίας και Ιονίων νησιών. Όλοι μίλησαν άριστα".

Αίσθηση προκάλεσε η ομιλία του εκπροσώπου της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, που έφερε τον χαιρετισμό των κατοίκων της περιοχής που είχαν εκπατρισθή κυνηγημένοι από τους Βουλγάρους, μετά την προσάρτηση της περιοχής αυτής στο Βουλγαρικό κράτος, καθώς και ο αντιπρόσωπος της Βορείου Ηπείρου που βρίσκονταν στην Ελλάδα κυνηγημένος από την Τσέτα και τέλος ο Αντιπρόσωπος της Θεσσαλίας που διετραγώδησε την κατάσταση του πληθυσμού της περιοχής αυτής, που υπέφερεν κάτω από το πέλμα του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ.

Μετά την κατάπαυση των εχθροπραξιών μεταξύ των δύο οργανώσεων ΕΔΕΣ - ΕΛΑΣ, οργανώθηκαν πολλά επαγγελματικά συνέδρια μεταξύ των οποίων αναφέρονται: Το Ιατρικό Συνέδριο, στο Τοσκεσι των Ιωαννίνων στις 10 Απριλίου 1944. Κατά το συνέδριο αυτό ελήφθησαν αποφάσεις για την συστηματοποίηση της δωρεάν παρεχομένης ιατρικής φαρμακευτικής και νοσηλευτικής περίθαλψης του πληθυσμού της περιοχής, καθώς και το Εκπαιδευτικό Συνέδριο στο οποίο συμμετείχαν Δάσκαλοι και Επιθεωρηταί της εκπαίδευσης, στο οποίο πάρθηκαν σοβαρές αποφάσεις για την λειτουργία των σχολείων της περιοχής.

Η
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΣΩΣΕΩΣ ΕΒΡΑΙΩΝ, ΤΟΥ ΕΔΕΣ

Πολλά έχουν γραφεί, και έχουν λεχθεί, από τις εφημερίδες και τα ραδιόφωνα, για την θηριωδία των Γερμανών κατά των Εβραίων στην κατοχή, καθώς και για την προσπάθεια του ΕΑΜ για την διάσωσή τους. Για τις προσπάθειες όμως του ΕΔΕΣ, που απέσπασε από τα νύχια των Γερμανών εκατοντάδες εβραίων, ελάχιστα έχουν λεχθεί.

Επομένως για να αποδοθούν "τα του Καίσαρος τω Καίσαρι", θα πρέπει να λεχθούν ορισμένες αλήθειες, ώστε να μη δημιουργούνται σφαλερές εντυπώσεις.

Βέβαια για το ολοκάυτωμα των 6.000.000 Εβραίων της Ευρώπης, που έγιναν θυσία στον Μολώχ των Ναζί, είναι γεγονότα πολύ γνωστά και δεν θα επεκταθούμε σ' αυτά. Θα αναφερθούμε μόνο στην δράση του συνεργείου διάσωσης των Εβραίων, που είχε συγκροτήσει κατά την κατοχή ο ΕΔΕΣ, με επί κεφαλής τον γιατρό κ. Πάνο Μαχαίρα.

Είναι απαραίτητο όμως ν' αναφερθεί για να κατατοπισθεί ο αναγνώστης, πως προπολεμικά στην Ελλάδα ζούσαν 80.000 Εβραίοι. Από αυτούς 60.000 ζούσαν στην Θεσσαλονίκη και 6.000 στην Αθήνα. Οι υπόλοιποι 14.000 βρίσκονταν διασκορπισμένοι στα αστικά κέντρα της υπόλοιπης Ελλάδας.

Δυό χρόνια μετά την κατάληψη της Ελλάδας από τους Γερμανούς, άρχισε από την Θεσσαλονίκη το Γερμανικό προγκρόμ κατά των Εβραίων. Είχε προηγηθεί βέβαια την 1η Ιουλίου 1941, η μεγάλη σύλληψη 9000 εβραίων και η αποστολή των στα τάγματα εργασίας.

Το πρώτο γερμανικό έγγραφο για την δίωξη των Εβραίων φέρει χρονολογία 6 Φεβρουαρίου 1943 και αναφέρεται στην δημιουργία Γκέτο και την υποχρέωση των Εβραίων από ηλικίας 5 ετών και πάνω να φέρουν στο στήθος διακριτικό σήμα, έναν κίτρινο αστέρα.

Μετά παρέλευση εβδομάδος εξεδώθη η δευτέρη διαταγή που απευθύνετο στον Πρόεδρο της Ισραηλινής κοινότητας η οποία ανέφερε: «υπενθυμίζομεν εις όλους τους Εβραίους, ότι απαγορεύεται ν' αλλάξουν κατοικία άνευ αδείας. Οι παραβάτες της παρούσης θα εκτελούνται επί τόπου». Εις την διαταγήν αναφέρεται επίσης ότι απαγορεύεται μετά την δύση του ηλίου, στους Εβραίους η κυκλοφορία εις τας οδούς και τους δημοσίους χώρους καθώς και η χρησιμοποίηση του τηλεφώνου και των τροχιοδρόμων.

Αι δύο ανωτέρω Γερμανικαί διαταγαί αι οποίαι φέρουν την υπογραφήν του Μαξ Μέρτεν, μετέβαλαν τους 60.000 εβραίους της Θεσσαλονίκης και της περιοχής της, εις άτομα εκτός νόμου.

Η δευτέρα διαταγή αφορούσε και τους Εβραίους του Λαγκαδά, της Φλωρίνης και της Βέροιας. Με την διαταγή αυτή της 30 Απριλίου 1943 εξετοπίσθησαν 400 άτομα της Ισραηλινής κοινότητας Φλωρίνης και 600 άτομα, της Βέροιας, ενώ είχε προηγηθεί η εκτόπισις των Εβραίων του Λαγκαδά.

Θα ήταν παράλειψη αν δεν αναφέραμε ότι και οι συνεργοί Έλληνες των ως άνω παραβάσεων, θα είχον την αυτήν τύχην με τους Εβραίους, σε περίπτωση συλλήψεώς των. Δηλαδή την άμεσο εκτέλεση.

Το καταχθόνιο σχέδιο άρχισε με την σύνταξη ονομαστικών καταλόγων, στους οποίους καταχωρήθηκαν όλοι οι Εβραίοι της Θεσσαλονίκης, ανεξαρτήτως φύλλου και ηλικίας, και η παρουσία όλων κάθε Σάββατο στις Συναγωγές έγινε υποχρεωτική, για να εφαρμοσθεί το περίφημο "παρών".

Το σχέδιο απέδωσε τα προσδοκώμενα αποτελέσματα μετά τρίμηνο, αφού όλοι οι Εβραίοι της Θεσσαλονίκης μαζεμένοι όπως ήσαν στις συναγωγές, το Σάββατο της 14 Μαρτίου 1943, συνελήφθησαν και προωθήθηκαν, δίχως άλλη διαδικασία, στα κρεματόρια του Μπεντενάου, του Νταχάου και του Αουσβιτς.

Την επομένη, 15η Μαρτίου 1943 αναχώρησε δια τα στρατόπεδα η πρώτη αποστολή υπό φοβερές συνθήκες. Ο συρμός περιελάμβανε 40 βαγόνια, όπου μπήκαν 2500 — 2800 άτομα και με ειδική άδεια από την Στρατιωτική Διοίκηση της οποίας Διοικητής ήταν ο Μαξ Μέρτεν, ο οποίος με ψευδείς υποσχέσεις τους καθησύχαζε και τελικά τους απέσπασε 3,5 Δισεκατομμύρια δραχμές, με μόνη διευκόλυνση την άδεια για επιβίβαση στον συρμό 10.000 κιλών άρτου, 4.000 κιλών ξηρών σύκων, 4.000 κιλών σταφίδων, 3.500 κιλών ελαιών, 3.500 κιλών μαρμελάδας, 3.000 πορτοκαλιών, καθώς και μερικά φάρμακα.

Η μανία αυτή των Ναζί κατά των Εβραίων, έχει την ρίζα της στην άρνηση του Εβραϊκού κεφαλαίου για οικονομική ενίσχυση του εθνικοσοσιαλιστικού κινήματος. Αυτο βέβαια ήταν η αιτία. Αφορμή και δικαιολογία στάθηκε η δήθεν εξυγίανση της Άριας φυλής, από τις επιμειξίες της σημιτικής, στην οποία ανήκαν οι Εβραίοι.

Κατ' αυτόν τον τρόπο, το Σάββατο της 15 Μαρτίου 1943. 60.000 Εβραίοι της Θεσσαλονίκης, φορτώθηκαν στα τραίνα και κατευθύνθηκαν για την Γερμανία, ενώ η περιουσίες των, τα εμπορεύματά των και οι οικοσκευές των δημεύθηκαν.

Ύστερα από ένα σχεδόν χρόνο, στις αρχές του 1944, ο διωγμός επεκτάθηκε και στην υπόλοιπη Ελλάδα. Από μιά έκθεση της Στρατιωτικής Διοικήσης Πρεβέζης, που παρατίθεται ολόκληρη στην σελίδα 305 του βιβλίου "Φενάκη & Σβάστικα" διαβάζουμε:

«Την 24ην με 25/3/44 οι Γερμανοί συνέλαβαν άπαντα τον Εβραϊκόν Πληθυσμόν πόλεως Πρεβέζης μεταφέραντες τούτον δι' αυτοκινήτων εις Άρταν αυθημερόν, και εκείθεν, ως έχομεν θετικάς πληροφορίας εις Αθήνας. Ουδείς Ισραηλίτης παρέμεινεν εν Πρεβέζη ουδόλως δε επέτρεψαν εις αυτούς να μεταφέρωσι μεθ' εαυτών, ουδέν είδος εκτός ενός κλινοσκεπάσματος. Την επομένην συγκέντρωσαν εξ όλων των καταστημάτων και οικιών πάντα τα εμπορεύσιμα είδη: Ιδια υφάσματα. Ευνόητον δε είναι ότι κατά τας μεταφοράς εγένοντο ουκ ολίγαι αρπαγαι εκ μέρους των Γερμανών στρατιωτών και τίνων πολιτών».

Τα ίδια μέτρα ακολουθήθηκαν και στην Αθήνα και σ' όλα τα αστικά κέντρα όπου υπήρχαν Εβραίοι. Καταγραφή σε καταλόγους και ανάθεση της ευθύνης στους Δημάρχους για την υποχρεωτική παρουσία κάθε Σάββατο στις Συναγωγές, και ύστερα την 24 Φεβρουαρίου 1944, με τις ομαδικές συλλήψεις, το τελευταίο "παρών". Στο διάστημα όμως αυτό, πολλά συνέβησαν. Γιατί η εγκληματική πολιτική των Γερμανών που ακολουθήθηκε στην Θεσσαλονίκη, έναντι των

Στην ευθεία για τα Κρεματόρια

Η αποκάλυψη του κρησφύγετου

Ισραηλιτών έγινε αστραπιαία γνωστή σ' όλη την Ελλάδα και οι προνοητικοί και αποφασιστικοί Εβραίοι, έφυγαν για το βουνό.

Γνωρίζω τουλάχιστον τρείς από την Άρτα και άλλοι 12 που ήλθαν από την Αθήνα. Ξεχνώ ύστερα από 53 χρόνια τα ονόματά των. Οι δύο απ' αυτούς ανέλαβαν στο Γενικό Αρχηγείο λεπτή και εμπιστευτική θέση. Δεν είναι μόνο τα έγγραφα που χαρακτηρίζουν μια θέση λεπτή και εμπιστευτική, αφού ο Αρχηγός στρατηγός Ναπολέων Ζέρβας τους εμπιστεύθηκε στην παρασκευή του σισιτίου των Αξιωματικών του Επιτελείου του.

Φαντασθήκατε ποτέ τί θα μπορούσε να συμβεί, όχι με λίγο δηλητήριο, αλλά με λίγο ναρκωτικό στο συσσίτιο, σε μιά κρίσιμη ώρα;

Αλλά και οι υπόλοιποι Ισραηλίται των Αθηνών, δεν έμειναν αδρανείς το τρίμηνο αυτό διάστημα.

Τετραμελής επιτροπή εγκριτων Εβραίων από την Αθήνα, αποτελούμενη από τους Σαμ Σαρφατί, Ραφαήλ Γιακουελ, Τζών Βιτάλη, και Σ. Κοέν, ζήτησε συνδρομή και άμεση βοήθεια από τον ΕΔΕΣ, απευθυνόμενη στον Γιατρό κ. Πάνο Μαχαίρα, που είχε το ιατρείο του στο Θησείο[1] και εξυπηρετούσε το εβραϊκό στοιχείο της περιοχής Θησείου - Πετραλώνων, όπου κατά το πλείστον, ήσαν συγκεντρωμένοι οι Εβραίοι της Αθήνας.

Να πως περιγράφει την συνάντηση αυτή ο κ. Πάνος Μαχαίρας σ' ένα σημείωμά του, που μου εμπιστεύθηκε.

«Δεν θα ξεχάσω ποτέ την ώρα εκείνη που οι 4 αρχηγοί Ισραηλινών οικογενειών, έντρομοι, πανικόβλητοι και απελπισμένοι, μπήκαν στο ιατρείο μου, ζητώντας βοήθεια για την διάσωση αυτών και των οικογενειών των ......»

Έτσι ανατέθηκε, με έγκριση του Στρατηγού Ζέρβα, στο στέλεχος του ΕΔΕΣ γιατρό Πάνο Μαχαίρα, η ευθύνη και ο σχεδιασμός της όλης επιχείρησης διάσωσης των Εβραίων της Αθήνας. Ο κ. Π. Μαχαίρας δέχθηκε την εντολή με τους συνεργάτες του Β. Μαρκάκη, διευθυντή της Αγροτικής Τραπέζης, Μάκη Κουτρουβέλη Έμπορο, Παν. Λαμπρόπουλο αστυνομικό, Κλεομένη Αναστασίου δικηγόρο, Ευάγγελο Κέρκουλα δικηγόρο και Παντελή Δαμίγο αστυνομικό. Ολοι τους ήσαν στελέχη του ΕΔΕΣ της Αθήνας.

Και συνεχίζει τη διήγησή του ο κ. Πάνος Μαχαίρας.

«Έτσι δίνω τ' αγωνιστικό μου παρών και αναλαμβάνω το τεράστιο έργο της διασώσεως. Εγκαταλείπω κάθε άλλη ασχολία. Το Ιατρείο μου, το σπίτι μου, όλα! Κλείνομαι στον εαυτό μου, σκέπτομαι

Σημ. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι προπολεμικά το θησείο ήταν μιά από τις καλύτερες περιοχές της Αθήνας.

μελετώ καταρτίζω σχέδιο και αναζητώ συνεργάτες, εις όλους τους κρατικούς και κοινωνικούς φορείς.

Σε δύο ημέρες καταρτίζω την πρώτη δεκάδα συνεργατών που στη πλειοψηφία τους είναι έλληνες.

Η επιτυχία της προσπάθειας επιτεύχθηκε από τις πρώτες ημέρες. Χάρις στην πλήρη οργάνωση πέντε ειδικών Ομάδων, εκ τριών ατόμων εκάστη, από μέλη της Αντιστασιακής Οργανώσεως του ΕΔΕΣ, και της ΕΔΕΕ, πολλοί των οποίων ήσαν ένοπλοι. Εξασφαλίσθηκε συνάμα η συμπαράσταση της Επιτροπής πόλεως Αθηνών, ίδια του προέδρου της Δικηγόρου Γιάννη Ματσούκα, ύστερα από τις σαφείς εντολές του στρατηγού Ζέρβα. «Να θέσητε στην διάθεση του συνεργείου διασώσεως, όλα τα μέσα».

Ύστερα από δύο ημέρες διερευνήσεων και συζητήσεων έγινε σύσκεψη και πάρθηκαν ομόφωνα αι κάτωθι αποφάσεις:

1) Η χορήγηση πλαστών ταυτοτήτων με ελληνικά ονόματα και χριστιανικό θρήσκευμα, σε όσους το ζητήσουν.

2) Η αλλαγή, το ταχύτερο δυνατό, του τόπου κατοικίας των διωκομένων και εξασφάληση κρυσφυγέτων.

3) Η εκκένωση των καταστημάτων από εμπορεύματα και την μεταφορά τους σε αποθήκες κοινής επιλογής με τον ενδιαφερόμενο.

4) Συντονισμένο πρόγραμμα διατροφής και κάθε δυνατή βοήθεια σε οικογένειες και μεμονωμένα άτομα.

Τα παραπάνω μέτρα ολοκληρώθηκαν πλήρως μέσα σε 10 ημέρες. Κατ' αυτόν τον τρόπο ένα πλήθος πλαστών ταυτοτήτων εκδόθηκε. Στην πραγματικότητα όμως οι ταυτότητες δεν ήσαν πλαστές, αφού εκδίδονταν κανονικά από τα αστυνομικά τμήματα, και άντεχαν σε κάθε Γερμανικό έλεγχο. Μόνο το θρήσκευμα και τα ονόματα άλλαζαν, από εβραϊκά, γίνονταν χριστιανικά. Και όλα αυτά χάρις στούς διοικητάς των τμημάτων Γεώργιο Κωστόπουλο, Γεώργιο Γρηγορέα, Κων/νο Αγγελόπουλο και Λεωνίδα Οικονομάκο, καθώς και στο μυημένο προσωπικό των τμημάτων των, Πάνο Λαμπρόπουλο, Βασίλη Κίκιλια και Πέτρο Μπαραϊκτάρη.

Στην συνέχεια ακολούθησε η εκκένωση των εμπορικών καταστημάτων από τα εμπορεύματα των Εβραίων, που έγινε δύο Κυριακάτικα πρωϊνά από συνεργεία από αστυφύλακες και μέλη της Ομάδας υπό την καθοδήγηση και ευθύνη του αστυνόμου Πάνου Συνοδινού.

Έτσι όσοι κατάφεραν και γλίτωσαν από την στημένη παγίδα των Γερμανών και απέφυγαν την σύλληψη και τα κρεματόρια, μπήκαν στην παρανομία και είχαν ν' αντιμετωπίσουν το θέμα της επιβίωσης

και το κύμα των αναζητήσεων των Γερμανών.

Κατ' αυτόν τον τρόπο ένα νέο πρόγραμμα καταρτίσθηκε από την ομάδα διασώσεως του ΕΔΕΣ, που διατηρήθηκε μέχρι την απελευθέρωση.

Το πρόγραμμα αυτό προέβλεπε:

1) Διατήρηση συνεχούς επαφής με την ομάδα διασώσεως για οποιοδήποτε ζήτημα ήθελε παρουσιασθεί, με καθορισμένα σημεία συναντήσεως το δικηγορικό γραφείο Κλεομ. Αναστασίου, επί της οδού Μενάνδρου δίπλα στο Εθνικό Θέατρο, το δικηγορικό γραφείο του Γεωργίου Κουτσομυτόπουλου, επί της οδού Απελού στο Δημαρχείο, το καφενείο που ευρίσκεται μέσα στο προαύλιο της εκκλησίας της Χρυσοσπηλιώτισας επί της οδού Αιόλου, το εμπορικό κατάστημα το Χρήστου Γκιουλιστάνη, επί της οδού Αιόλου απέναντι από την εκκλησία της Αγίας Ειρήνης, το εμπορικό κατάστημα του Μάκη Κουτρουβέλη στην Πλατεία Ψυρρή, το παντοπωλείο του Νίκου Ανδρεόπουλου, επί της οδού Τριών Ιεραρχών κοντά στο εργοστάσιο Πουλόπουλου, το παντοπωλείο του Χαριλάου Κατσίχτη στην Πλατεία Ψυρρή, το εστιατόριο που ήταν επί της Πλατείας Κλαυθμώνος, με υπεύθυνο τον Δημήτριο Παπαδόπουλο.

2. Επισκέψεις στα κρυσφύγετα των διωκομένων για την τόνωση του φρονήματός των, την παροχή ειδήσεων και του παράνομου τύπου καθώς και τα δελτία ειδήσεων του BBC του Λονδίνου. Το συνωμοτικό αυτό έργο το είχε αναλάβει η ομάδα την οποία αποτελούσαν ο Αλέκος Ξένος, Δ. Χαρίτος, Θεοδ. Σμυρλής και ο δημοσιογράφος Λευτέρης Δέπος, αργότερα Δ/ντής της εφημερίδος "Βραδυνή".

3. Ιατρική, Οδοντιατρική και Νοσοκομειακή περίθαλψη που την εξασφάλιζαν οι γιατροί Πάνος Μαχαίρας, η Δέσποινα Μαρούλη του Σταθμού Α' Βοηθειών και ο ιατρός Ιωάννης Δεληβελιώτης με το πρόχειρο ιατρείο του επί της οδού Σωκράτους πίσω από το Δημαρχείο, οι οδοντίατροι Γ. Κλεόβουλος, Ερμού και Ευαγγελιστρίας, και Καμαριώτης, επί της οδού Σταδίου απέναντι από την Παλαιά Βουλή, ενώ υπεύθυνος για εισαγωγές σε νοσοκομεία ήταν ο Κώστας Παπαγιαννάκης. Από τους πιό πάνω έγινε δυνατόν να αντιμετωπισθούν με επιτυχία οι ασθενείς και τα λοιπά προβλήματα υγείας των διωκομένων.

4. Την εξασφάλιση εξόδου διαφυγής προς τη θάλασσα, για όσους δεν άντεχαν την παράνομη διαβίωση και ήθελαν την διαφυγή τους στο εξωτερικό, μέσω Ν. Μάκρης και Σουνίου, είχαν αναλάβει ο Κ. Κανελλόπουλος, Δασάρχης Σουνίου, και ο Γιάννης Ασημάκης, κτηματίας.

5. Την διαφύλαξη των αποθηκών με τα διασωθέντα εμπορεύματα και τα άλλα περιουσιακά στοιχεία των διωκομένων, ανέλαβαν οι υπεύθυνοι της Οργάνωσης Πάνος Μαχαίρας, Μάκης Κουτρουβέλης και Κ. Παπαγιαννάκης οι οποίοι, ύστερα από τη διάρρηξη που έγινε στο σπίτι του Νίνου Σαμπά και την αφαίρεση όλου του νοικοκυριού του, κατόρθωσαν σε τρείς ημέρες να ανακαλύψουν και να συλλάβουν τους δράστες και να φέρουν πίσω στον ιδιοκτήτη όλα τα κλοπιμαία. Το ίδιο περίπου έγινε και με τη διάρρηξη και λεηλασία αποθήκης, γεμάτης με εμπορεύματα, των αδελφών Σαρφατή στην περιοχή Σφαγείων, όπου μπόρεσαν να διασώσουν τα 3/4 των κλαπέντων.

Εκτός των ομάδων και προσώπων, που αναφέρθηκαν παραπάνω, βοήθησαν σημαντικά σε όλες τις αποστολές που τους ανατέθηκαν τα μέλη του ΕΔΕΣ Γιάννης και Ανδρέας Μαχαίρας, Παναγιώτης και Γιώργης Φραγκιαδάκης, Χρυσούλα και Στέλλα Λεωνιδάκη, Δημήτρης και Φραγκίσκη Κόκκαλη και όλοι οι κάτοικοι της περιοχής Πετραλώνων - Θησείου.

Το επίσημο κράτος του Ισραήλ, με το κράτικό του ίδρυμα Γιάντ Βάσεμ, ετίμησε μεταγενέστερα με ειδικό δίπλωμα και μετάλιο όλους όσους έσωσαν Εβραίους κατά την Γερμανική κατοχή. Μεταξύ αυτών ετίμησαν και τον ΕΔΕΣ, τιμώντας τον Αρχηγό της Ομάδας διασώσεως Εβραίων του ΕΔΕΣ, ιατρό κ. Πάνο Μαχαίρα. Στο πρόσωπό του,τιμήθηκε η Αντιστασιακή Οργάνωση του ΕΔΕΣ, ο αποθανών Αρχηγός της και οι τολμηροί αγωνιστές που την αποτελούσαν.

Τα ηλεκτροφόρα συρματοπλέγματα του Νταχάου

Η ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΜΑΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΤΣΑΜΗΔΕΣ
ΜΙΑ ΑΚΟΜΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΖΕΡΒΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το Αλβανόφωνο στοιχείο της Θεσπρωτίας, Μωαμεθανοί το θρήσκευμα, ήταν ένα σύνολο 18.000 ψυχών που διέμενε στην Θεσπρωτία, μιλούσε την Αλβανική γλώσσα και ήταν γνωστό με το όνομα Τσάμηδες, ενώ η περιοχή στην οποία ζούσε, στο απώτατο Βορειοδυτικό άκρο της Ελληνικής Επικρατείας, ονομάζονταν εκτός από Θεσπρωτία και Τσαμουργιά.

Κατά την ανταλλαγή τών πληθυσμών, οι Τσάμηδες, προκειμένου ν' αποφύγουν την ανταλλαγή σε εφαρμογή της συνθήκης της Λωζάνης, δήλωσαν πως ήσαν έλληνες και παρέμειναν στην Ελλάδα, όπου όλοι τους ευημερούσαν. Κατ' αυτόν τον τρόπο οι Τσάμηδες το 1922 δεν ηκολούθησαν τους Τούρκουςκαι τους άλλους μειονοτικούς της υπόλοιπης Ελλάδας στην Μικρά Ασία και τις άλλες όμορες χώρες, αλλά παρέμειναν στον τόπο τους. Έγιναν έλληνες πολίτες, απολαμβάνοντας ισονομία, ανεξιθρησκεία και ισοπολιτεία, όμοια εκείνης που παρείχε το Ελληνικό κράτος σ' όλους τους έλληνες.

Κατά την κατοχή, οι Τσάμηδες εξεδήλωσαν τα ανθελληνικά τους αισθήματα σε βάρος του Ελληνικού πληθυσμού, επιδιώκοντας τον εκφοβισμό του, προκειμένου να επιτύχουν την δημογραφική αλλοίωση του πληθυσμού της Τσαμουριάς και στην συνέχεια την βιαία προσάρτησή της περιοχής στην Αλβανία.

Χαρακτηριστικό δείγμα της επιδιώξεως των ο παραπλεύρως χάρτης της "αληθινής Αλβανίας" που περιλαμβάνει την Φλώρινα, την Καστοριά, τα Γρεβενά, το Μέτσοβο, την Κόνιτσα, την Φιλιππιάδα, τα Γιάννενα , την Ηγουμενίτσα, την Παραμυθιά, την Πάργα, μέχρι και την Πρέβεζα.

Για τον σκοπό αυτό συνεργάσθηκαν αρχικά με τα Ιταλικά Στρατεύματα κατοχής, ντύθηκαν με ιταλικές στρατιωτικές στολές, εξοπλίσθηκαν με Ιταλικό οπλισμό και ίδρυσαν αξιόμαχους μαχητικούς σχηματισμούς 2500 ανδρών, έχοντας το Αρχηγείο τους στην Παραμυθιά, έξω από το οποίο κυμάτιζε η Αλβανική σημαία, αποτελώντας "κράτος εν κράτει" στην περιοχή της Θεσπρωτίας.

Με την πτώση της Ιταλίας και την συνθηκολόγησή της με τους Συμμάχους, οι Τσάμηδες στράφηκαν αυτή τη φορά στους Γερμανούς και εξοπλίσθηκαν από αυτούς, αποτελώντας βοηθητικά τμήματά των, συμπράττοντας κάθε φορά που οι Γερμανοί ενεπλέκοντο σε μάχες με τους αντάρτες του ΕΔΕΣ, καίοντας και σφάζοντας τους έλληνες της υπαίθρου. Μόνο στην Παραμυθιά εξετέλεσαν 49 έλληνες σε μιά νύκτα[1]. Φόνοι, βιασμοί, λεηλασίες, ξυλοδαρμοί, τρομοκρατία σε βάρος των Ελλήνων, ήσαν σε ημερήσια διάταξη στην Θεσπρωτία κατά τη διάρκεια της κατοχής.

Σημ. 1: Πίνακας με τα ονόματα των εκτελεσθέντων στις επόμενες σελίδες.

Η Μεγάλη Αλβανία. Το όνειρο των Τσάμηδων και όλων των Αλβανών. Περιλαμβάνει εκτός από το ενσωματωμένο Κοσσυφοπέδιο, την Ηγουμενίτσα, την Παραμυθιά, την Φλώρινα, την Καστοριά, τα Γραβενά, την Κόνιτσα, το Μέτσοβο, τα Γιάννενα, την Πάργα, την Φιλιππιάδα, αλλά και την Πρέβεζα.

**Η ΣΦΑΓΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ
ΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΤΩΝ 49 ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΟΥ ΕΚΤΕΛΕΣΤΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΤΣΑΜΗΔΕΣ
ΤΗΝ ΝΥΚΤΑ ΤΗΣ 29/9/43 ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ**

1) Στρουγγάρης Ανδρέας
2) Μουσελίνης Γεώργιος
3) Τζώης Κων/νος
4) Μουσελίνης Σταύρος
5) Ράπτης Αθανάσιος
6) Νάστος Ευάγγελος
7) Δρίμιτζας Χαράλαμπος
8) Τσαμάτος Ευάγγελος
9) Τσαμάτος Νικόλαος
10) Σπανός Κων/νος
11) Σπανός Γεώργιος
12) Σιωμόπουλος Κων/νος
13) Κωσταγιάννης Παναγιώτης
14) Κωσταγιάννης Κων/νος
15) Σιαμάς Γεώργιος
16) Αλιγιάννης Σωτήριος
17) Αλιγιάννης Κων/νος
18) Αλιγιάννης Ιωάννης
19) Αλιγιάννης Δημήτριος
20) Γιαννάκης Νικόλαος
21) Μήτσης Κων/νος
22) Μποζάκος Ιωάννης
23) Τσούλας Γεώργιος
24) Ζιάγκος Κων/νος
25) Πάσχος Γεώργιος
26) Τζούλας Θεόδωρος
27) Τζούλας Κων/νος
28) Κοτζαρέλης Εμμανουήλ
29) Φείδης Θεοφάνης
30) Μπάρμπας Σπυρίδων
31) Μπάρμπας Νικόλαος
32) Ρίγγος Αθανάσιος
33) Πανίου Πάνος
34) Μάνος Νικόλαος
35) Παπαθανασίου Βασίλειος
36) Κουρδούμης Κων/νος
37) Ευαγγέλου Ευθύμιος
38) Μαρέτας Γεώργιος
39) Μήτσης Σπυρίδων
40) Χρυσοχόου Απόστολος
41) Βαλσαμάκης Ελευθέριος
42) Κλήμης Δημήτριος
43) Κατσούλης Κων/νος
44) Καψούρης Περικλής
45) Πάσχος Λεωνίδας
46) Μαρέτας Ανδρέας
47) Αποστολίδης Απόστολος
48) Μητσώνης Ιωάννης
49) Φάτσιος Θωμάς

Αυτά για την οργανωμένη τρομοκρατία της ηγεσίας των Τσάμηδων.

Δεν θα ήταν όμως άσκοπο ν' αναφερθούμε και στην τρομοκρατία που ασκούσαν μεμονωμένοι Τσάμηδες.

Καθισμένοι στα κεντρικά Καφενεία των πόλεων και των χωριών, ένοπλοι τσάμηδες πυροβολούσαν στα πόδια τους διερχόμενους έλληνες, προκειμένου να τους τρομοκρατήσουν για να εγκαταλείψουν τον τόπο τους, διευκολύνοντας κατ' αυτό τον τρόπο τα σκοτεινά σχέδια των ηγετών τους.

Τόσος ήταν ο μισελληνισμός των Τσάμηδων, που προτιμούσαν να καταστραφούν τα γεωργικά των προϊόντα παρά να τα πουλήσουν στους έλληνες, που πέθαιναν από την πείνα στην κατοχή. Απόδειξη ότι μετά την ομαδική αποχώρισή τους στην Αλβανία, υπήρξαν περιπτώσεις που βρέθηκαν και 30.000 οκάδες ελαιόλαδο αποθηκευμένο επί χρόνια, που προτιμούσαν να καταστραφεί από τον χρόνο, παρά να το πωλήσουν στους Έλληνες που μαστίζονταν από την αποβιταμίνωση, έχοντας πρισμένες τις κοιλιές των παιδιών τους, ζωντανή αντίθεση με τα σκελετωμένα άκρα των.

Αλλά μετά την δημιουργία της Χ Μεραρχίας του ΕΔΕΣ, η κατάσταση άλλαξε. Ιδιαίτερα μετά την κατάληψη της Παραμυθιάς και των πέριξ υψωμάτων της (28.6.44), η τάξη επανήλθε στην περιοχή.

Για την ίδρυση της Χ Μεραρχίας και την δράση της στην περιοχή της Θεσπρωτίας, ο Βορειοηπειρώτης αγωνιστής των ΕΟΕΑ, δημοσιογράφος Γιάννης Λίλλης, γράφει στην εφημερίδα ο «ΑΓΩΝ», όργανο της νεοϊδρυθείσης Χ Μεραρχίας, σχετικά με την ίδρυση και την δράση της, ιδιαίτερα για την κατάληψη της Παραμυθιάς.

Γράφει ο Γ. Λίλλης:

«Στις 21 Απριλίου πάρθηκε η απόφαση από το Γενικό Αρχηγείο και στις 28 Απριλίου φτάνουν στο Τσαγκάρη.

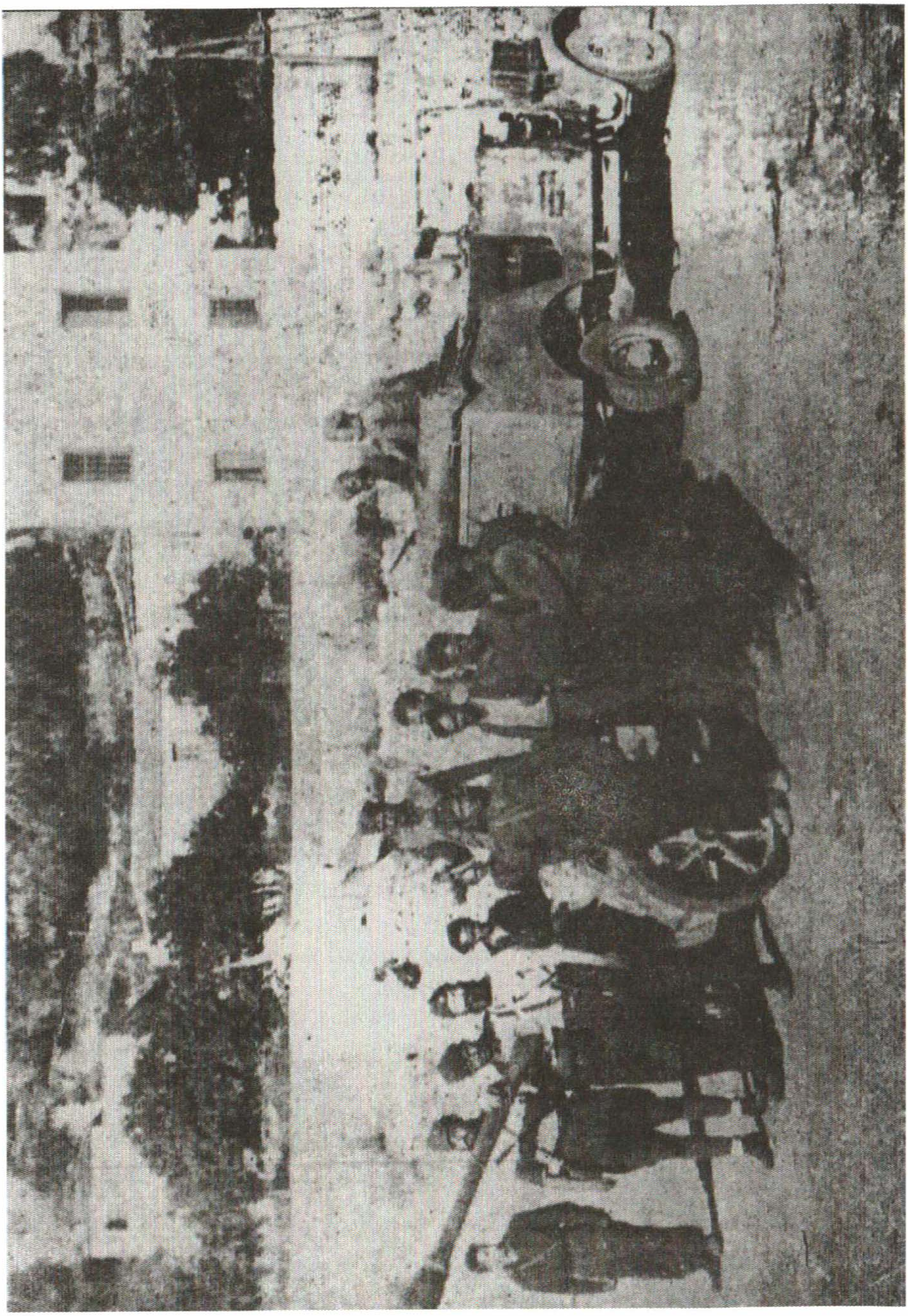
Δύο μήνες μονάχα έφτασαν. Το ένα θαύμα διαδέχεται το άλλο. Η Μεραρχία είναι έτοιμη. Η εκγύμναση και η διαπαιδαγώγηση των αντρών στο μικρό αυτό διάστημα έφτασε στο μεγαλύτερο αποτέλεσμα. Με τη στάση και τη σβελτάδα τους σου δίνουν όλοι τους την εντύπωση της εφορμίσεως. Το αμίλητο σοβαρό πρόσωπό τους φανερώνει ολόκληρο τον εσωτερικό κόσμο τους.

—Δεν μας καρτερεί ο καιρός.

15 Ιουνίου 1944

Τα σχέδια περιμένουν την εκτέλεση. Η Παραμυθιά πρέπει να κυκλωθεί. Ο Μέραρχος πιστεύει ότι είναι το κλειδί για το ξεκαθάρισμα όλης της Τσαμουριάς με ολίγες δυνάμεις. Με λίγες θυσίες θα επιτευχθούν μεγάλα αποτελέσματα.

Η Παραμυθιά νοιώθει βαρειά το ατσάλινο σφίξιμο των ανταρτών.

Γερμανικόν πυροβόλον περιελθόν εις χείρας της Χης Μεραρχίας, κατά την μάχην Αγίων Θεοδώρων.

Οι Χριστιανοί αναπνέουν τον καινούργιον αέρα που τους στέλνουν από τα βουνά οι Εθνικές Ομάδες του ΕΔΕΣ. Η ώρα ζυγώνει.

27 Ιουνίου 1944

Το σημερινό γλυκοχάραγμα θα χαρίση στην Παραμυθιά την ποθητή λευτεριά της. Να! Οι αντάρτες ζυγώσαν στα τελευταία ψηλώματα. Μπήκαν στα πρώτα σπίτια. Απ' τον κάμπο δεν πρόκειται να ξεφύγει κανένας Γερμανός. Η θρυλλική «Σκάλα» αγκαλιάζει προστατευτικά τα παλληκάρια μας και τους δίνει την υπόσχεση της σίγουρης Νίκης.

Οι Μουσουλμάνοι δεν έχουν που να κρύψουν το εγκληματικό τομάρι τους.

Το 16ο Σύνταγμα με μιά τελευταία προσπάθεια μπαίνει στην πόλη. Επί κεφαλής ο θρυλικός διοικητής του Αριστείδης Κρανιάς.

Ο Στρυγγάρης με το λόχο του απ' την άλλη μεριά είναι από τους πρώτους. Το αλύγιστο πάτημά τους ηχεί στα καλντερίμια της πόλης.

Χαρούμενα μαντήλια κυματίζουν από τα ανατολικά παραθύρια της Παραμύθιάς, πρόσωπα γιομάτα χαρά ξεπροβάλουν στις πόρτες.

Και οι ένοχοι τώρα νοιώθουν βαρειά τη δίκαιη τιμωρία τους.

Χαροκαμμένες μαννάδες, γυναίκες που χάσαν τόσο σκληρά και απάντεχα τους άντρες τους, αδελφές που κλαίνε ατέλειωτα τα λεβέντικα κορμιά που έσβυσαν κάποιο ύπουλο βράδυ.

Αλλά τώρα στην Παραμυθιά η δοξασμένη σημαία μας με το γαλάζιο χρώμα της ξαίρει να χύνει γαλήνη και βάλσαμο, στις πονεμένες από τους Τσάμηδες Ελληνικές ψυχές...

ΓΙΑΝΝΗΣ ΛΙΛΛΗΣ

Το αεροδρόμιο της Παραμυθιάς.
Η πόρτα επικοινωνίας του προγεφυρώματος των Ε.Ο.Ε.Α.
με την Ιταλία και το Κάϊρο. Ήλεγχε όλο τον Ελλαδικό χώρο.

Ο Ζέρβας στην Παραμυθιά

Με την κατάληψη της Παραμυθιάς οι Γερμανοτσάμηδες δεν έμειναν αδρανείς. Τμήματα Γερμανών βοηθούμενα από 1000 περίπου Τσάμηδες με επικεφαλής τον Μαζάρ - Ντίνο, προσέβαλαν τα τμήματα της Χ Μεραρχίας με πρόθεση ν' ανακαταλάβουν την Παραμυθιά και το αεροδρόμιό της, το οποίο εξησφάλιζε την επικοινωνία των Εθνικών Ομάδων του ΕΔΕΣ με το Κάϊρο και την Ιταλία και ήλεγχε από εκεί όλη την Ελλάδα.

Αλλά ας δούμε τί γράφει για την μάχη αυτή ο Διοικητής της Χ Μεραρχίας, Συντ/χης Β. Καμάρας, στο ιστορικό αρχείο Εθνικής Αντιστάσεως:

«Η μάχη αύτη απεκλήθη, Μάχη των Αγίων Θεοδώρων, εκ της ονομασίας της περιοχής εις ήν διεξήχθη. Υπήρξε δε ο πρώτος θρίαμβος όχι μόνον της Μεραρχίας, αλλά όλων των Ανταρτικών Ομάδων. Διότι δεν έγινε ανταρτοπόλεμος, αλλά διεξήχθη κανονικά μάχη εκ παρατάξεως εξαώρου διαρκείας και με σκληροτράχηλον αντίπαλον, με αποτέλεσμα να γεμίση το πεδίον της μάχης από πτώματα Γερμανών, να συλληφθούν αιχμάλωτοι και να περιέλθη εις χείρας της Μεραρχίας πυροβόλον, βλητοφόρον, αυτοκίνητα, οπλισμός, ασύρματοι και παντοειδές άλλο πολεμικόν υλικόν.

Το Γενικόν Αρχηγείον εδρεύον εις το χωρίον Δερβίζανα και ακούν τους καταιγιστικούς βομβαρδισμούς των Γερμανών και των τμημάτων της Μεραρχίας είχεν καταληφθή από αγωνίαν και ανέμενεν από στιγμής είς στιγμήν να του αναγγελθή η καταστροφή. Όπως εγένετο κατόπιν γνωστό, όλοι έλεγον «την έκαψαν την Χην Μεραρχίαν». Φάνταζεται κατόπιν τούτου κανείς το τί έγινεν, ποιός φρενήρης ενθουσιασμός επεκράτησεν όταν ανηγγέλθη η περιφανής νίκη της Μεραρχίας;

Μετά την μάχην των Αγ. Θεοδώρων η Μεραρχία έδει, συμφώνως προς την αποστολήν της, να εκκαθαρίση την περιοχή μέχρι θαλάσσης και να ολοκληρώση την δημιουργίαν του προγεφυρώματος. Πλην όμως ωρθούτο προ αυτής το εμπόδιον των Τουρκαλβανών, οι οποίοι καταλαβόντες, υπό την ηγεσίαν των προυχόντων αδελφών Μαζάρ και Νουρή - Ντίνο, τα πέριξ της Παραμυθιάς υψώματα, εκαραδόκουν όπως εύρουν την κατάλληλον ευκαιρίαν να ανακαταλάβουν τη βοηθεία των Γερμανών, την Παραμυθιάν. Και θα ηδύνατο μέν η Μεραρχία επιτιθεμένη να τους απωθήση και να εκκαθαρίση την περιοχήν, πλην όμως ήθελεν προηγουμένως να εξαντλήση παν μέσον όπως τους μεταβάλη από αντπάλους εις συμπολεμιστάς κατά του Κατακτητού. Διότι και ούτοι, ως υπήκοοι Έλληνες, είχαν την υποχρέωσιν να πολεμήσουν κατά των Γερμανών.

Προς τούτο ευθύς μετά την μάχην των Αγίων Θεοδώρων η Μεραρχία απέστειλεν την εξής προκήρυξιν την 29 Ιουνίου 1944 προς τους Τουρκαλβανούς:

Η πρώτη προκήρυξη:

ΠΡΟΚΥΡΗΞΗ
Προς τους Τουρκαλβανούς της Τσαμουριάς

Πληροφορούμαι ότι πρόκειται να εξακολουθήσητε προβάλλοντες αντίστασιν εις τα απελευθερούντα την Τσαμουριάν τμήματα της Μεραρχίας μας, βοηθώντας τους Γερμανούς.

Προς το συμφέρον σας, παρακαλώ όλους όπως καταθέσητε τα όπλα και ασχοληθείτε εις τα ειρηνικά σας έργα, με την διαβεβαίωσιν ότι θέλει προστατευθεί η ζωή, η τιμή και η περιουσία σας.

Μόνον προδόται έλληνες αποστέλλονται εις το επαναστατικόν Στρατοδικείον της Μεραρχίας και δικάζονται, συμφώνως προς τους Νόμους του Ελληνικού Κράτους.

Πάσα αντίθετος ενέργεια θέλει επιβαρύνει την θέσιν σας και απεκδύομαι πάσης ευθύνης δι' ότι ήθελε συμβή.

Η απόφασή σας να μας γίνη γνωστή μέχρι της εσπέρας της σήμερον, το βραδύτερον.

... Διοικήσεως 29 Ιουνίου 1944
Ο Διοικητής της Μεραρχίας
Β. Καμάρας, Συν/χης

Ακολουθεί και δεύτερη προκήρυξη

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ

Μετά την κατάληψιν της πόλεως Παραμυθιάς η Μεραρχία εξέδωκεν προκήρυξιν δια της οποίας καθώρισε την θέσιν της έναντι των Τουρκαλβανών.

Παρά τον τυφεκισμόν 49 επιφανών κατοίκων της Παραμυθιάς και άλλων εκτελέσεων, ως και προδοτικών πράξεων εκ μέρους αυτών, η Μεραρχία επέδειξε τας πλέον διαλλακτικάς διαθέσεις.

Παρά ταύτα εδέχθημεν σήμερον επίθεσιν των Γερμανών βοηθουμένων υπό ενόπλων τμημάτων Τουρκαλβανών.

Εν τη επιθυμία μου όπως εξαντλήσω παν μέσον συμφιλιώσεως, διαβεβαιώ και πάλιν τους Τουρκαλβανούς της Τσαμουριάς ότι διαπνεόμεθα υπό των καλλιτέρων και φιλικωτέρων διαθέσεων έναντι αυτών και υπόσχομαι πλήρη προστασίαν των.

Προς το συμφέρον σας προσκαλώ όλους όπως καταθέσωσι τα όπλα και ασχοληθώσιν με τα ειρηνικά των έργα. Πάσα αντίθετος ενέργεια θα είναι εις βάρος σας και σας προειδοποιώ ότι θα μετανοήσητε πικρώς.

Η απόφασίς σας επί του προκειμένου να μοί γνωσθή το ταχύτερον.

Ο Διοικητής της Μεραρχίας
Β. ΚΑΜΑΡΑΣ - Συν/ρχης
Σ.Δ. 30.6.44

Συνεχίζει ο Συν/χης Καμάρας:

«Αντί άλλης απαντήσεως καταφθάνει μετά τρείς ημέρας εις Παραμυθιάν εκ Φιλιατών ο Γεώργιος Βέκος, απεσταλμένος του εκεί ιατρού Δονάτου Σταυρόπουλου, κομίζων επιστολήν του, εις την οποίαν, μεταξύ άλλων, έγγραφε:

«Ενταύθα εγένετο σύλληψις χριστιανών και απειλείται άλλη ομαδική συλληψις τοιούτων. Παρακαλούμεν ενεργήσατε τάχιστα δια την σωτηρίαν μας. Προφορικώς ο απεσταλμένος θα σας κατατοπίση καλλίτερον. Άπαντες είναι κρατούμενοι και μόνον εγώ είμαι έξω και υπογράφω».

Δόνάτος Σταυρόπουλος
Ιατρός

«Ο απεσταλμένος εξιστόρισε εις τον Διοικητήν της Μεραρχίας την όντως τραγικήν θέσιν των εις την περιοχήν Φιλιατών Χριστιανών, οίτινες ηπειλούντο υπό των Γερμανών και ιδίως υπό των Τουρκαλβανών με ομαδικήν σφαγήν.

Κατόπιν τούτου ο Διοικητής της Μεραρχίας απέστειλεν με τον ίδιον απεσταλμένον προς τους Τουρκαλβανούς των Φιλιατών το εξής έγγραφον».

Προς τους Τουρκαλβανούς περιοχής Φιλιατών.

Επληροφορήθην ότι διάφορα ανεύθυνα στοιχεία, ως και κοινοί εχθροί μας, σας είπαν ότι εις την Παραμυθιάν έχομεν κλείσει πολλούς Τουρκαλβανούς, τους οποίους σκεπτόμεθα να εκτελέσωμεν.

Εις απάντησιν των συκοφαντιών τούτων, αποστέλλω προκήρυξιν, την οποίαν απέστειλα προς τους Τουρκαλβανούς της Τσαμουριάς την 30.6.44 και εξ ής εμφαίνεται ότι διαπνεόμεθα υπό των καλλιτέρων και φιλικωτέρων διαθέσεων έναντι του Τουρκαλβανκού στοιχείου.

Αποστέλλω επίσης αντίτυπον προκηρύξεως του Αρχηγού της Οργανώσεώς μας, εξ ής προκύπτει ότι ολόκληρος η Οργάνωσις ΕΔΕΣ διαπνέεται υπό των αυτών διαθέσεων.

Ο σκοπός της συγκεντρώσεως των Τουρκαλβανών της Παραμυθιάς και της φρουρήσεως τούτων, είναι η προστασία των από την δεδικαιολογημένην οργήν των Χριστιανών της Παραμυθιάς, δι' όσα εις το εγγύς παρελθόν διέπραξαν εις βάρος των.

Εάν εξ άλλου είχομεν κακάς διαθέσεις εναντίον των, θα τους είχομεν ήδη εκτελέσει, εφ' όσον τίποτε δεν μας εκώλυεν. Τούτο δύνασθε και αυτοπροσώπως να διαπιστώσητε εάν αποστείλητε επιτροπήν, της οποίας την ζωήν και την επάνοδόν εις την περιοχήν εγγυώμαι απολύτως. Είμαι βέβαιος ότι δεν θα πέσητε θύματα των συκοφαντιών τούτων και ότι τουναντίον θ' ανταποκριθήτε εις τας αγαθάς διαθέσεις μας, εγκαινιάζοντες νέαν περίοδον φιλίας και συνεργασίας μεταξύ μας.

Η κατά το παρελθόν επιδειχθείσα υπό του Ελληνικού Κράτους αμεροληψία, ισοπολιτεία, ανεξιθρησκεία και ανεξικακία εγγυώνται ότι και εις το μέλλον, εφ' όσον εξαρτάται από ημάς, θέλει συνεχισθεί. Εις σας ήδη απόκειται να ολοκληρωθή η συνεργασια αυτή.

Σ.Δ. 3.7.44
Ο Διοικητής της Μεραρχίας
Β. ΚΑΜΑΡΑΣ - Συν/ρχης

Ο Β. Καμάρας συνεχίζει την διήγησήν του:

«Παρά τας αγαθάς όμως ταύτας διαθέσεις, οι Τουρκαλβανοί συνέχισαν την εχθρικήν έναντι της Μεραρχίας στάσιν, υπό μορφήν διαπραγματεύσεων εφαρμόζοντες μίαν παρελκυστικήν πολιτικήν με απώτερον σκοπόν όπως εν ευθέτω χρόνω, επιτεθώσιν κατά των τμημάτων μας.

Εν τούτοις η Μεραρχία, μη εξαντλήσασα την υπομονήν της, επέτυχεν την 11ην Ιουλίου την υπογραφήν εις Νικολίτσι του κάτωθι συμφωνητικού».

ΣΥΜΦΩΝΗΤΙΚΟΝ

Εν Νικολίτσι σήμερον την 11ην του μηνός Ιουλίου του έτους 1944 ημέραν της εβδομάδος Τρίτην και ώραν 13ην η κάτωθι υπογεγραμμένη Επιτροπή αποτελουμένη από τους:

1) Ιμπραήμ Μωχάμετ, εκ Πέρδικας Μαργαριτίου
2) Αγούς Μέτης, εκ Μαζαρακιάς Μαργαριτίου
3) Χαδμή Ρούτσι, εκ Κουρτεσίου
4) Μαχμούτ Μάζια, εκ Γραικοχωρίου Ηγουμενίτσης
5) Αντισυνταγματάρχου Πεζ. Κρανιά Αριστείδη
6) Υπο/γού Πεζ. Τσίγκα Θεοδώρου
7) Ανθ/γού Πεζ. Μοσχονάκη Κωνστ.
8) Τασσίμ Μουχεντίν εκ Παραμυθιάς
9) Χαλίπ Νταλίπ, εκ Μενίνης, συγκροτηθείσα κατόπιν κοινής συμφωνίας και συνελθούσα απεφάσισε τα κάτωθι:

1) Παυσις των εχθροπραξιών εξ αμφοτέρων των παρατάξεων μέχρι πέρατος των συνεννοήσεων.

2) Διατήρησις των σήμερον κατεχομένων υπ' αμφοτέρων γραμμών.

3) Εκ μέρους του Αντ/ρχου Κρανιά Αρ. εξητήθη κατάθεσις των όπλων υπό των Τουρκαλβανών, με εγγύησιν δια την ζωήν, τιμήν και περιουσίαν αυτών.

4) Εκ μέρους των Τουρκαλβανών εξητήθη προθεσμία απαντήσεως επί του τρίτου όρου μέχρι της 19ης τρέχοντος μηνός ημέραν Τετάρτην.

5) Από κοινού συμφωνείται ότι εις περίπτωσιν ενεργείας των Γερμανών εναντίον των Ελλήνων, οι Τουρκαλβανοί αναλαμβάνουν την υποχρέωσιν να μας ειδοποιήσουν και να μην συμπράξουν.

6) Άπαντες οι ανωτέρω όροι ισχύουσι μέχρι της 19ης Ιουλίου ημέραν Τετάρτην και ώραν 12ην μεσημβινήν, οπότε πρέπει να έχει δοθή η τελική απάντησις ή η συνέχισις των συνεννοήσεων.

7) Δια κοινής συμφωνίας απεφασίσθη όπως οι Χριστιανοί κυκλοφορούν ελευθέρως εις Δραγάνη και οι Τουρκαλβανοί εις Νικολίτσι.

Εφ' ώ συνετάγη το παρόν εις διπλούν και υγράφεται ως έπεται.

(έπονται αι υπογραφαί)

Και συνεχίζει ο συν/χης Καμάρας:

«Ίνα μη καταπονήσωμεν τον αναγνώστην σταματώμεν εδώ την παράθεσιν εγγράφων, εξ ών εμφαίνεται ότι η Μεραρχία επέδειξεν Ιώβειον υπομονήν δια να επιτύχη φιλικήν συνεννόησιν μετά των Τουρκαλβανών και συνεργασίαν μετ' αυτών.

Προσέφυγεν και εις την μεσολάβησιν ακόμη του Μητροπολίτου Παραμυθιάς αειμνήστου Δωροθέου, ως και του παρά τη Μεραρχία απεσπασμένου Κλιμακίου του Στρ. Συμμαχικής Αποστολής. Πλήν όμως εις μάτην.

Εν τω μεταξυ η Μεραρχία έχουσα υπ' όψιν ότι η δύναμίς της ήτο ανεπαρκής δια την εκπλήρωσιν της σοβαρωτάτης αποστολής της, επεδόθη δια συντόνου εργασίας εις την συγκρότησιν και άλλων μονάδων, κατορθώσασα εντός 15 ημερών να συγκροτήση ως επί το πλείστον εξ εντοπίων Θεσπρωτών, δύο νέα Συντάγματα, και ούτω είχεν, ήδη τρία Συντάγματα, ήτοι: 1) το 16ον, υπό τον Αντ/ρχην Κρανιάν Αριστείδην, 2) το 28ον υπό τον Αντ/ρχην Παπανίκαν Ευάγγελον, 3) το 65ον υπό τον Αντ/ρχην Στεφανίδην Χρήστον. Με τας δυνάμεις ταύτας επλαισίωσεν αρκούντως την κατεχομένην γραμμήν, ήτις εξετείνετο επί μήκους τριάκοντα περίπου χιλιομέτρων.

Ως είδομεν ανωτέρω πάσαι αι προσπάθειαι της Μεραρχίας προς συνεννόησιν μετά των Τουρκαλβανών απέτυχον. Επί πλέον οι Τουρκαλβανοί ήρχισαν να λαμβάνουν ολονένα και περισσότερον εχθρι-

κήν στάσιν. Ενήργουν επιδρομάς κατά των χωρίων Δράγανη, Ψάκκα, Γρίκα, κειμένων μεταξύ των δύο παρατάξεων, έκαιον τα εις αλώνια συγκεντρωμένα δημητριακά των Χριστιανών, ήρπαζον αιγοπρόβατα αυτών κλπ.

Ως να μην ήρκουν δε ταύτα, πράκτωρ Τουρκαλβανός όν εχρησιμοποίει η Μεραρχία, ανέφερεν εις αυτήν την 2αν Αυγούστου ότι μετά 2-3 ημέρας θα κατάφθανον εις ενίσχυσιν των Τουρκαλβανών ισχυρά τμήματα της Αλβανικής Τσέτας. οπότε θα αναλάμβανον ούτοι εν συνδυασμό μετά των Γερμανών, επίθεσιν προς ανακατάληψιν της Παραμυθιάς.

Ο κίνδυνος ήτο προφανώς τόσον σοβαρός και τόσον επείγων, ώστε ο Διοικητής της Μεραρχίας απεφάσισεν αυτοστιγμεί και χωρίς ούτε την έγκρισιν του Γεν. Αρχηγείου να ζητήση όπως εκκαθαρίση πλέον την κατάστασιν δια των όπλων και προς τούτο εξέδωκεν την κάτωθι διαταγήν:

αριθ. 233

ΔΙΑΤΑΓΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

1.—Θετικαί πληροφορίαι φέρουν ότι Τουρκαλβανοί μεταφέρουν τα γυναικόπαιδα εκ περιοχής Τσαμουργιάς εις περιοχήν Γκρόπα και ότι κατόπιν συμφωνίας με την Αλβανικήν Τσέταν, αναμένουν ενισχύσεις προς ανάληψιν επιθέσεως εναντίον μας.

2.—Κατόπιν τούτου η Μεραρχία απεφάσισε να καταλάβη τα υψώματα Β. Δ. Γκρίκας, Ψάκας, Νικολίτσι προς βελτίωσιν της βάσεως εξορμήσεως και ίνα διευκολυνθώσιν μελλοντικαί προς Τσαμουριάν επιχειρήσεις.

3.—Προς τούτο το 16ον Σύνταγμα Πεζικού, άμα των έω της 4.8.44 επιτιθέμενον εν τη κατευθύνσει Αγ. Θεόδωροι - Τσούκα Πράρες, να καταλάβη και να εξασφαλίση:

Εν Α' χρόνω: το συγκρότημα υψωμάτων των Γρεμάλα - Κιάφα Ντάρλη - Μάλι Κλάδι (956.6) - Τροχάλι 648.7).

Εν Β' χρόνω: Τα αμέσως Δυτικώς της Δράγανης υψώματα μέχρι και του υψώματος Ζέκκι (649.8). Μετά την κατάληψιν των υψωμάτων Γκρεμάλα - Κιάφα Ντάρλη, να αφίση εις αυτά οργανικόν τμήμα με αποστολήν να καλύψη το δεξιόν πλευρόν του Συν/τος από ενδεχομένην επίθεσιν των Τουρκαλβανών εκ της περιοχής Γκρόπα.

4.—Καθ' όν χρόνον το 16ον Σύνταγμα θα επιτίθεται εις την ως άνω περιοχήν ο 5ος λόχος του 65ου Συν/τος, ενισχυόμενος υπό των ενόπλων εφέδρων, ν' απασχολή δια πυρών τα εχθρικά τμήματα τα ευρισκόμενα εις Μεγάλη Ράχη (844.85). Και εις περίπτωσιν καθ' ήν τα ημέτερα τμήματα ήθελον καταλάβει το ύψωμα Ζέκκι (649), να κατα-

λάβη το ύψωμα Μεγάλη ράχη (744.85) και ακολούθως το ύψωμα Μποζούρ (651.7).

5.—Το 28ον Συν/μα κατά τον χρόνον της επιθέσεως του 16ου Συν/τος ν' απασχολή δια πυρών τον έναντι αυτού εχθρόν και να είναι έτοιμον δι' ενδεχομένην προς τα πρόσω κίνησιν.

6.—Συνιστώ ψυχραιμίαν, αποφασιστικότητα, τάξιν και πειθαρχίαν, στοιχεία απαραίτητα δια την επιτυχίαν της επιχειρήσεως.

Σ.Δ. 2.8.44

Ο Διοικητής της Μεραρχίας

Β. ΚΑΜΑΡΑΣ - Συν/ρχης

Και συνεχίζει ο Συντ/χης Β. Καμάρας την εξιστόρηση της μάχης, που έγινε σε εκτέλεση της παραπάνω διαταγής επιχείρησεων.

«Η επίθεσις ήρχισεν την 4ην ώραν της 4ης Αυγούστου. Τα τμήματα από την 22αν ώραν ήρχισαν κινούμενα, υπό την προστασίαν του σκότους προς τους αντικειμενικούς σκοπούς των, τους οποίους και επλησίασαν μέχρι της αποστάσεως εφόδου, χωρίς να γίνουν αντιληπτά. Μόλις δε ήρχισε να γλυκοχαράζει εξώρμησαν αφνιδιαστικώς. Ο αιφνιδιασμός υπήρξε πλήρης. Οι Τουρκαλβανοί αφού προέβαλον βραχείαν αντίστασιν διαρκείας ημισείας περίπου ώρας επί της πρώτης των γραμμής, υπεχώρησαν προς τας όπισθεν φυσικάς οχυράς θέσεις, τας οποίας κατείχον άλλα εφεδρικά των τμήματα.

Τα τμήματά μας, μετά την πρώτην επιτυχίαν καταλαμβάνονται από φρενίτιδα ενθουσιασμού και με αλλαλαγμούς καταδιώκουν τον φεύγοντα εχθρόν. Μετ' ολίγον όμως συναντούν την δευτέραν γραμμήν των Τουρκαλβανών. Εκεί επακολουθεί πεισματώδης αγών, των Τουρκαλβανών διαμφισβητούντων βήμα προς βήμα το έδαφος. Ο αγών αυτός διαρκεί επί τρείς περίπου ώρας και τέλος ο εχθρός αποσύρεται και τα τμήματά μας καταδιώκουν αυτόν κατά πόδας. Η καταδίωξις συνεχίζεται και περί το τέλος της ημέρας εκκαθαρίζεται άπασα η μέχρι θαλάσσης περιοχής, ολοκληρουμένου ούτω του προγεφυρώματος.

Απώλειαι ημετέρων: Τραυματίαι 3, ήτοι οι Αντάρται Πατσούρας Κωνστ., Πέτσιος Πέτρος και Σταύρου Βασίλειος.

Απώλειαι εχθρού: Νεκροί 28, τραυματίαι 32.

Εις την μάχην ταύτην έλαβον μέρος ως παρατηρηταί, αλλά και ως μαχηταί, μέλη του παρά τη Μεραρχία Κλιμακίου της Στρατ. Συμμαχικής Αποστολής, ως τούτο εμφαίνεται εκ της κατωτέρω ημερησίας διαταγής, ήν η Μεραρχία εξέδωκεν ευθύς μετά το πέρας της

μάχης».

Ημερησία Διαταγή Μεραρχίας 4ης Αυγούστου 1944.

«Εις τον Διοικητήν του 16ου Συν/τος, εις τους διοικητάς των ΙΙ/16, ΙΙΙ/16 και ΙΙ/65 Ταγμάτων, εις άπαντας τους Αξ/κούς, Οπλαρχηγούς και αντάρτας των, ως και εις τους εφέδρους αντάρτες των χωρίων Γκρίκα, Ψάκα, Δραγάνη, Κυρά Παναγιά , Ξηρόλοφος, Ραχούλι, Σεβαστό και Παγκράτι, εκφράζω τον θαυμασμόν μου δια την περιφανή νίκην, την οποίαν κατήγαγον σήμερον κατά των Τουρκαλβανών.

Ιδιαιτέρως με συνεκίνησεν η καταπληκτική ταχύτης με την οποίαν τα τμήματά μας έφεραν εις πέρας την αποστολήν των, καταλαβόντα τους αντικειμενικούς σκοπούς των πολύ πρό της προβλεφθείσης ώρας παρά την αριθμητικήν ύπεροχήν του αντιπάλου ωχυρωμένου από πολλού επί υψηλών, αποκρήμνων και βραχωδών υψωμάτων.

Με ιδιαιτέραν χαράν και συγκίνησιν εκφράζω την ευγνωμοσύνην της Πατρίδος μας και τας απείρους μου ευχαριστίας προς τους εκπροσώπους των μεγάλων μας Συμμάχων Αμερικανών Λοχαγόν κ. Ρότζερς, Άγγλον Υπ/γόν κ. Νταίηβ, Άγγλον Ανθ/στήν κ. Ντόν και τον επιλοχίαν του Αμερικανικού Στρατού Σπύρου δια την ενεργόν, ως απλών μαχητών, συμμετοχήν των εις την συμερινήν επίθεσιν».

Ο Διοικητής της Μεραρχίας
Β. ΚΑΜΑΡΑΣ - Συν/ρχης

Και συνεχίζει ο Συντ/χης Β. Καμάρας.

«Από της ημέρας της προωθήσεως των τμημάτων της Μεραρχίας μέχρι θαλάσσης, ετέθη υπό τον έλεγχον της και η από Μενίνας μέχρι Ηγουμενίτσης αμαξιτή οδός, καθόσον τα τμήματά της κατέλαβον και εγκατεστάθησαν εις τα επικαιρότερα κατά μήκος και νοτίως ταύτης υψώματα. Ούτω οι κινούμενοι μεμονομένως επί της οδού ταύτης Γερμανοί συνελαμβάνοντο χωρίς να προφθάσουν να προβάλλουν αντίστασιν.

Ως παράδειγμα παραθέτομεν κατωτέρω μίαν εκ των προς το Γεν. Αρχηγείον τηλεφωνικών αναφορών της Μεραρχίας.

Αριθ. 2166

Γενικόν Αρχηγείον

Συνελήφθη αιχμάλωτος. Γερμανός ποδηλατιστής μεταβαίνων από Μενίναν εις Ηγουμενίτσαν. Αποστέλλω τούτον υμίν συνοδεία.

Ο Διοικητής της Μεραρχίας
Β. ΚΑΜΑΡΑΣ - Συν/ρχης

Την ιδίαν ημέραν, δύο βενζινόπλοια της Γερμανικής υπηρεσίας,

μεγάλης χωρητικότητος, των οποίων επέβαινον Ιταλοί στρατιώται εξ εκείνων οίτινες είχον τεθή εις την διάθεσιν της Γερμανικής Υπηρεσίας και, οίτινες δεν εγνώριζον την κατάληψιν της Θεσπρωτίας μέχρι θαλάσσης υπό τμημάτων της Μεραρχίας, κατέπλευσαν εις τον όρμον Μούρτου.

Ταύτα αιχμαλωτισθέντα, απετέλεσαν, μετ' άλλων βενζινοπλοίων περιελθόντων εις χείρας μας εις τον λιμένα της Πάργας, τον στολίσκον της Μεραρχίας, όστις εξετέλει έκτοτε περιπολίας εις τα παράλια της Θεσπρωτίας και εχρησιμοποιήθη βραδύτερον δια την υπό της Μεραρχίας ενεργηθείσαν απόβασιν και κατάληψιν της Κέρκυρας.

Μετά την ολοκλήρωσιν του Προγεφυρώματος μικρά πλοία, ερχόμενα νύκτωρ εξ Ιταλίας, προσήγγιζον εις διάφορα κατάλληλα σημεία αυτής και εξεφόρτωναν τα δια τας Ανταρτικάς Οργανώσεις προοριζόμενα πυρομαχικά και λοιπά υλικά, περιωρισθέντος ούτω σημαντικώς του αριθμού της δι' αεροπλάνων μεταφοράς αυτών, ήτις και βραδεία τε αλλά και πλέον δαπανηρά ήτο.

Εξ άλλου, εκληψάσης της απειλής εκ μέρους των τουρκαλβανών, οσάκις παρίστατο ανάγκη μεταφοράς προσωπικού και υλικού εκ Μέσης Ανατολής δια τας Οργανώσεις, δεν εγένετο του λοιπού ρίψις αυτών, αλλά τα αεροπλάνα προσεγγειούντο εις το παρά την Παραμυθιάν αεροδρόμιον».

Αυτά από τον Συν/χη Β. Καμάρα.

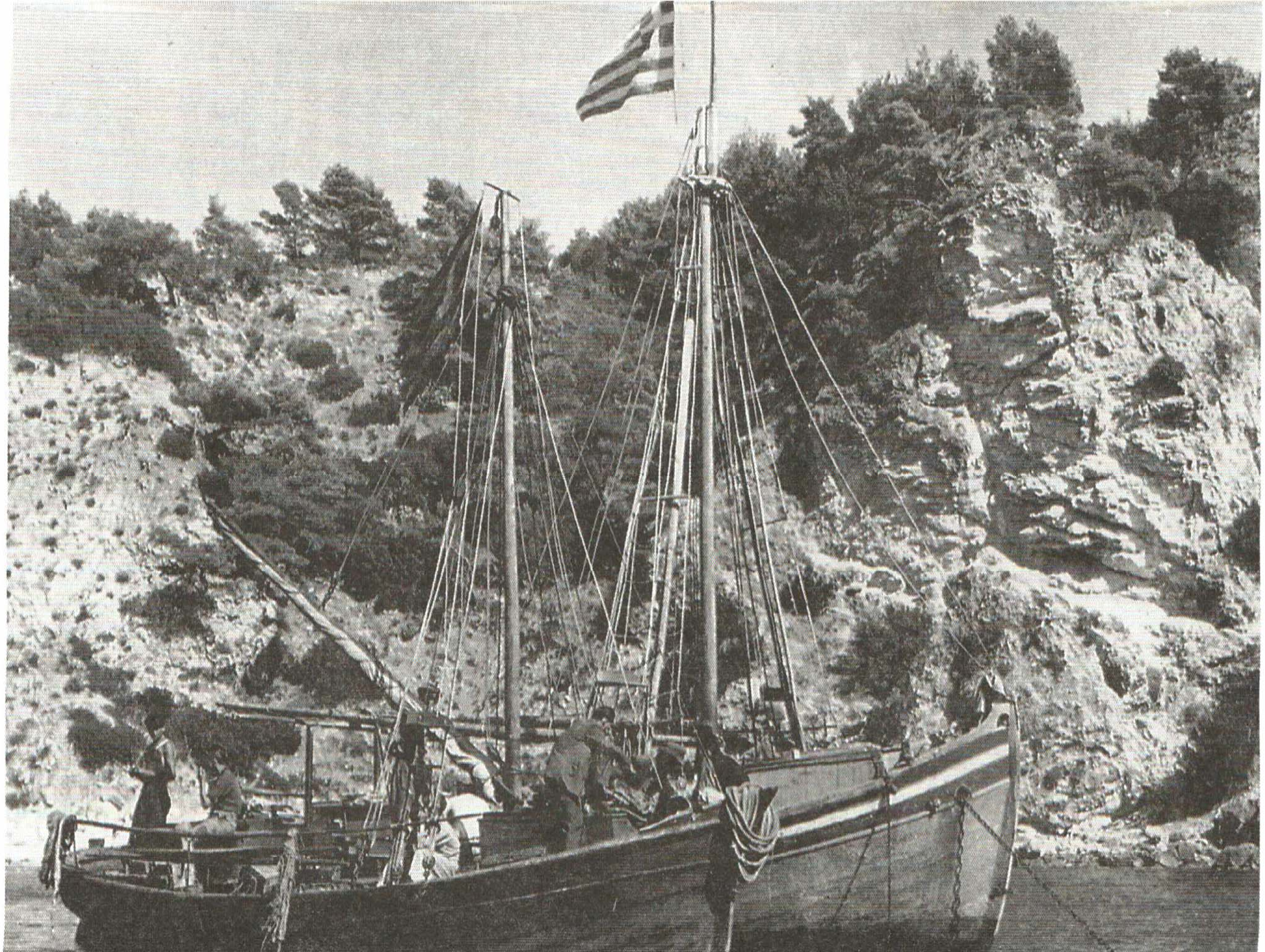
Για όλα αυτά οι Γερμανοί στο με αρ. 11000 έγγραφό τους, της 22 Ιουλίου 1944 γράφουν:

«Το προγεφύρωμα αυτό δεν αποτελεί μόνο ένα μόνιμο κίνδυνο για την Ελλάδα, αλλά και ως αεροπορική βάση απειλεί ολόκληρο τον Ελλαδικό χώρο.

Στην περιοχή αυτή που εκτείνεται από τις ακτές στα βόρεια της Πάργας και στην Περιοχήν Παραμυθιάς μέχρι Ηγουμενίτσας μετά την αποχώρηση των Γερμανικών δυνάμεων, ασκήθηκε απ' αυτούς, (τους αντάρτες του Ζέρβα) τρομοκρατία κατά του Εθνικιστικού Αλβανικού πληθυσμού, με σκοπό να εξουδετερωθούν οι προσπάθειές τους για ένωση με την ελεύθερη Αλβανία».

Αυτά γράφουν οι Γερμανοί, και επαληθεύουν την εξιστόρηση του Διοικητή της Χ Μεραρχίας, Συν/χου Β. Καμάρα.

Λίγες μέρες μετά την αποχώρησή των Τσάμηδων, επιτροπή υπό τον Δ/τή του Ερυθρού Σταυρού ελβετού Λαμπέρ, συνοδευόμενη από τον δικηγόρο Ιωαννίνων, Κ. Φρόντζο, ήλθε στο αρχηγείο με αίτημα των Τσάμηδων να επιστρέψουν στην Ελλάδα. Επειδή ο στρατηγός Ζέρβας βρισκόταν στις επιχειρήσεις, η επιτροπή έγινε δεκτή από τον υπαρχηγό Κομνηνό Πυρομάγλου, ο οποίος τους δήλωσε

Τα καράβια άλλαξαν χέρια αλλά και σημαία

ότι "**Θα ήταν δυνατή η επιστροφή των Τσάμηδων στην Ελλάδα, υπό την προϋπόθεση ότι οι βαρυνόμενοι με εγκλήματα σε βάρος του ελληνικού πληθυσμού, να περάσουν από δίκη, για να λογοδοτήσουν για τα εγκλήματά των».**

Ύστερα από την δήλωση αυτή, κανείς από τους αποχωρήσαντες οικειθελώς Τσάμηδες, δεν ενδιαφέρθηκε για την επιστροφή του.

Κατ' αυτό τον τρόπο οι Τσάμηδες, παρά την εφεκτικότητα του Ζέρβα, μετά την διάλυση των τμημάτων των κατά τις μάχες Αγίων Θεοδώρων και την πτώση του Γερμανικού οχυρού της Μενίνας όλο το Τουρκαλβανικό στοιχείο που επεδίωκε την απόσπαση της Θεσπρωτίας μέχρι Πρεβέζης, αναγκάζεται, φοβούμενο τα αντίποινα, για τα όσα φοβερά είχε πράξει σε βάρος του Ελληνικού πληθυσμού, να καταφύγει ομαδικά στην Αλβανία.

Η απαλλαγή του Ελληνικού Στοιχείου και του Ελληνικού κράτους από τους Τσάμηδες, είναι μιά ακόμη προσφορά του Στρατηγού Ζέρβα και των Ομάδων του προς τον Ελληνικό Λάο.

Ας μας πούν οι διάφοροι προοδευτικοί κονδυλοφόροι πια είναι η προσφορά του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ και του Άρη Βελουχιώτη, στον Ελληνικό Λαό.

Φαντάζεσθε τί θα γίνοταν με τα γεγονότα του Κοσσόβου, τους Ουτσακάδες και την Μεγάλη Αλβανία, αν ακόμη υπήρχαν στην Ελλάδα οι Τσάμηδες, μετά μάλιστα την εισροή στην πατρίδα μας 600.000 Αλβανών λαθρομεταναστών;!!

Η ΜΕΓΑΛΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΖΕΡΒΑ & ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, & ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΛΑΟ

Η ύπαρξη της Ελεύθερης Ορεινής Ελλάδας του ΕΔΕΣ, σε κάποιο άκρο της Ελληνικής Επικράτειας και η διατήρηση ακέραιων των δυνάμεων του Στρατηγού Ζέρβα, παρά τις λυσσαλέες επιθέσεις του ΕΛΑΣ, έδωσε την ευχέρια στους Συμμάχους της Ελλάδος, Άγγλους και Αμερικανούς, να πετύχουν στις Διασκέψεις της Τεχεράνης, της Μόσχας, και της Γιάλτας, την παραμονή της Ελλάδας έξω από το Παραπέτασμα, και την διατήρηση του Δημοκρατικού της Πολιτεύματος και των Ελευθεριών του Λαού της.

Εξ' άλλου, η ύπαρξη του Στρατηγού Ζέρβα και των Ομάδων του, συνέβαλε αποφασιστικά στην αποτροπή των σχεδίων του Διεθνούς Κομμουνισμού για την συνένωση της Βουλγαρικής, Σερβικής και Ελληνικής Μακεδονίας στο κράτος της Μεγάλης Μακεδονίας, σύμφωνα με τις επιταγές του Τίτο, γεγονός που θα είχε ως αποτέλεσμα την παλινδρόμηση των ελληνικών συνόρων στον Όλυμπο. Γεγονός που ήταν αδύνατο ν' αποφευχθεί αν τελικά επιτυγχάνετο η μονοπώληση του Αντιστασιακού αγώνα από το ΚΚΕ - ΕΑΜ - ΕΛΑΣ και η επικράτηση του στον αντιστασιακό χώρο, εμφανιζομένου ως μόνου ρυθμιστού των ελληνικών πραγμάτων, κατά την διάσκεψη της Γιάλτας.

Αυτά τα δύο κορυφαία γεγονότα, που προαναφέραμε έχουν άμεσο σχέση με την ύπαρξή μας ως ακέραιου και ανεξάρτητου κράτους, ελεύθερου και Δημοκρατικού, και αποτελούν τη μεγάλη προσφορά του στρατηγού Ζέρβα και των ομάδων του στην Ελλάδα και στον Ελληνικό Λαό.

Παρά ταύτα όμως, μισό αιώνα αργότερα μετά την απελευθέρωση της Ελλάδας από τον Γερμανικό ζυγό, ο Ελληνικός Λαός υφίσταται μιά πρωτοφανή πλύση εγκεφάλου, για την απώλεια της μεγάλης ευκαιρίας που χάθηκε εξαιτίας της αποτυχίας των σχεδίων της ήττας του ΚΚΕ, ΕΑΜ- ΕΛΑΣ, και της μη εφαρμογής Σταλινικού καθεστώτος στην Ελλάδα, όμοιου με του Χότζα, του Αλία και του Τσαουσέσκου.

Ραδιόφωνα, τηλεοράσεις και εκατοντάδες τόνοι χαρτιού και μελάνης που ήρχονταν από τη Μόσχα, μαζί με τα εκατομμύρια δολάρια που έφθαναν με τον διπλωματικό φάκελο της Σοβιετικής Πρεσβείας, ξοδεύτηκαν και ξοδεύονται μεταπολεμικά, για να κυκλοφο-

ρήσουν εκατοντάδες βιβλία, όχι για να περιγράψουν τα κατορθώματα του Ελληνικού Λαού στα μαύρα χρόνια της κατοχής, αλλά για να ωραιοποιήσουν και να υμνήσουν αόριστα τον ΕΛΑΣ και τον Άρη Βελουχιώτη, καλύπτοντας κατ' αυτόν τον τρόπο με τις θριαμβολογίες των, τις εγκληματικές ενέργειες σε βάρος του Ελληνικού Λαού και της ακεραιότητας της Ελλάδος, με το θέμα της Μεγάλης Μακεδονίας.

Ο καθένας τους γράφει και ένα βιβλίο, που το εκδίδει ένας συγκεκριμένος εκδοτικός οίκος, για να παραπληροφορήσει τους αναγνώστες του, αναμασώντας και αναστρέφοντας τα γεγονότα, όσο να το πιστέψουν και οι ιδιοι, πως ο αγώνας που έκαναν ήταν εθνικός και πατριωτικός και να κατασιγάσουν την συνείδησή τους, ενώ είναι πασίγνωστο και παραδεδειγμένο πως ο αγώνας αυτός αποσκοπούσε στην μπολσεβικοποίηση και το κολόβωμα της Ελλάδας. Ενώ παράλληλα δεν παραλείπουν να συκοφαντούν τον στρατηγό Ζέρβα, γιατί μόνος αυτός στάθηκε εμπόδιο στις προθέσεις τους και στην αποτυχία των σχεδίων τους, που εξυφάνθηκαν από την Κομιντέρν, προκειμένου να υλοποιηθούν τα προαιώνια σχέδια της Μεγάλης Αικατερίνης και των Ρώσσων Αυτοκρατόρων, για την δημιουργία του Κράτους της Μεγάλης Μακεδονίας και την έξοδο των Σλαύων στο Αιγαίο, καθώς και την Σοβιετοποίηση της υπόλοιπης Ελλάδας.

Αν το ΚΚΕ, ΕΑΜ -ΕΛΑΣ είχε καταφέρει να εξουθενώσει τον Στρατηγό Ζέρβα και τις Ομάδες του, πρώτη του ενέργεια θα ήταν η κατάλυση της Δημοκρατίας και η διάλυση των πολιτικών κομμάτων με την εγκαθίδρυση κομμουνιστικής Δικτατορίας, όπως συνέβη με όλα τα κράτη της Βαλκανικής και της Ανατολικής Ευρώπης, με πρώτη ενέργεια την φίμωση κάθε αντιφρονούντα και κάθε αντιρρησία, όπως συνέβη με τους περισσότερους πολιτικούς πρόσφυγες του Δημοκρατικού Στρατού, με πρώτο - πρώτο τον Αρχηγό του ΚΚΕ Νίκο Ζαχαριάδη, που πέθανε εξόριστος του Στάλιν στο Σοργούντ της Σιβηρίας.

Αυτά βέβαια είναι πράγματα και γνωστά και χιλιοειπωμένα και τα έχουν ομολογήσει πολλοί καλής πίστεως "σύντροφοι" και επανακάμψαντες "πολιτικοί πρόσφυγες" που έζησαν τον κομμουνιστικό παράδεισο, ώστε σήμερα να βροντοφωνούν "ευτυχώς που δεν νικήσαμε, γιατί η Ελλάδα θα ήταν σήμερα "Αλβανία".

Άλλωστε τα γεγονότα αυτά είναι γνωστά και στον ελληνικό λαό, απόδειξη η παρακάτω -μια από τις πολλές- επιστολή του κ. Ησιόδου Τσίγκου, που έχει καταχωρηθεί στην εφημερίδα "Καθημερινή" της 8ης Ιουλίου του 1997, στην στήλη "Γράμματα αναγνωστών". Την πα-

ραθέτω αποσπασματικά δίχως την άδεια του επιστολογράφου[1], ελπίζω ο κ. Τσίγκος να με συγχωρέσει γιατί αξίζει τον κόπο η επιστολή του να διαβαστεί.

Από τον Η. Τσίγκο

Μιλούν, γράφουν, σκηνοθετούν περιχαρακωμένοι από το όραμα που πίστεψαν κι ίσως πιστεύουν. Πού και πού Ιερεμιάδες για τον κόσμο που έχασαν. Πίστεψαν ότι μπορούσαν να καταλάβουν την εξουσία αλλά δεν τους επέτρεψαν οι Άγγλοι και τους φταίει ο Στάλιν, ο Μπέρια, ο Ζαχαριάδης.

Οχι. Δεν κερδίσατε γιατί υπήρξε ο Ναπολέων Ζέρβας! Αυτός συνέβαλε αποφασιστικά στο να αποτραπούν τα σχέδιά σας για την μπολσεβικοποίηση της Ελλάδος και να έχετε χάσει τα κεφάλια σας ή να είχατε τα κόκκαλά σας στη Σιβηρία. Το λέω αυτό γιατί θα επαναστατούσε, έστω και όψιμα, η εθνική σας συνείδηση, όταν η Μακεδονία γινόταν ανεξάρτητος και το Αιγαίο θάλασσα για τους συντρόφους ή αν τολμούσατε να μιλάτε ελεύθερα όπως μιλάτε και γράφετε σήμερα»................................

Αν βέβαια ο στρατηγός Ζέρβας και οι ομάδες του είχαν υποκύψει στις επιθέσεις του ΕΛΑΣ, ο Στάλιν θα έλεγε στους συμμάχους του "Αφήστε την Ελλάδα, εκεί είναι μόνο δικοί μου". Γι' αυτό άλλωστε και η βιασύνη του Άρη, που γράφει σε διαταγή του προς την XIII Μεραρχία του ΕΛΑΣ, την 20 Χ 43:

«Κατά τη γνώμη μου είναι χίλιες φορές προτιμότερο να διανοίξουν οι Γερμανοί την οδό Ιωαννίνων - Μετσόβου - Καλαμπάκας, παρά να εξακολουθήσει υφιστάμενος ο ΕΔΕΣ, έστω και μία εβδομάδα ακόμη.»

Και συνεχίζει ο κ. Τσίγκος:

« Προς τί σήμερα οι Ιαλέμιες Ωδές; Γιατί θρηνείτε αφού βγήκατε κερδισμένοι με δόξα και τιμή; Δεν αναπέμπετε μιά δέηση μαζί μας υπέρ του στρατηγού μας Ν. Ζέρβα που βοήθησε να σωθεί η Ελλάδα κι εσείς να έχετε τα κεφάλια σας στους ώμους σας, να γράφετε ό,τι θέλετε, να πιστεύετε ό,τι θέλετε όπως ποτέ δεν το είχατε ονειρευθεί;».

Αυτά μας λέει για τον Στρατηγό Ζέρβα, ένας άγνωστος σε μένα, αναγνώστης της "Καθημερινής".

Αλλά φαντασθήκατε αν τελικά επικρατούσε το ΚΚΕ, ΕΑΜ - ΕΛΑΣ και ενετάσσετο η Ελλάς στην χορεία των κρατών του παραπετά-

Σημ. 1. Ανεζητήθη επανειλημμένα.

σματος, που θα έφθαναν τα σύνορα της Ελλάδας με το Σκοπιανό και πως θα έτρεχαν τώρα οι Έλληνες σαν Λαθρομετανάστες στην γειτονική Ιταλία και στις άλλες χώρες της Ευρώπης, για να εξασφαλίσουν τον επιούσιο;

Αυτή ήταν η μεγάλη προσφορά του Στρατηγού Ζέρβα και των Ομάδων του, που με τους σθεναρούς του αγώνες στα Ελληνικά βουνά κατά του μαύρου και κόκκινου φασισμού του Χίτλερ και του Στάλιν, έσωσαν την Ελλάδα από την μπολσεβικοποίηση και το Σιδηρούν παραπέτασμα και χάρισαν στον Ελληνικό Λαό την Ελευθερία και την Δημοκρατία μ' όλα τα αγαθά που τις συνοδεύουν.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Την 12η Οκτωβρίου 1944 οι οπισθοφυλακές του Γερμανικού Στρατού κατοχής, εγκατέλειψαν την Αθήνα. Στις 18 του ίδιου μήνα, η εξόριστη Ελληνική Κυβέρνηση του Καΐρου αποβιβάσθηκε στην Ελλάδα, ενώ τις πρώτες μέρες του Νοέμβρη και οι τελευταίοι στρατιώτες της Βέρμαχτ, κυνηγημένοι από τους αντάρτες, είχαν διαβεί τα Ελληνικά σύνορα, αφού ταλάνησαν και καταδυνάστευσαν επί τέσσερα σχεδον χρόνια τον Ελληνικό Λαό.

Έτσι στις 2 Δεκεμβρίου 1944 ο αναναγνωρισμένος με την συμφωνία της Καζέρτας από την Ελληνική Κυβέρνηση και τις αντιστασιακές Οργανώσεις ΕΔΕΣ - ΕΛΑΣ Αρχιστράτηγος των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων, Βρετανός Στρατηγός Σκόμπυ, εξέδωσε διαταγή αποστρατεύσεως των Ομάδων ΕΔΕΣ - ΕΛΑΣ, τάσσοντας συγχρόνως προθεσμία για την ολοκληρωτική διάλυσή των, την 10η Δεκεμβρίου 1944, δεδομένου ότι ο προορισμός των είχε επιτευχθεί, αφού και ο τελευταίος Γερμανός στρατιώτης είχε αποχωρήσει από την Ελλάδα.

Για το γεγονός αυτό η εφημερίδα “Μεγάλη Ελλάδα” όργανο της ΕΔΕΕ Αθηνών, που κυκλοφορούσε πλέον καθημερινά, πωλούμενη φανερά στους δρόμους, γράφει:

ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΑΣ

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΕΛΛΗΝΟΠΑΙΔΩΝ Ε. Δ. Ε. Ε.

Περίοδος Β΄ 'Αριθ. φύλλου 36	'Αθῆναι, 2 Δεκεμβρίου 1944 Γραφεῖα ὁδὸς Σόλωνος 142	Δ)τὴς ΙΩΑΝ. ΛΑΖΑΡΗΣ Τιμὴ φύλλου δρ. 4	Τηλ. Γραφείου 27.346 Τυπογραφείου 30.591

Ὁ στρατηγὸς Σκόμπυ ἐκοινοποίησε

ΔΙΑΤΑΓΗΝ ΠΕΡΙ ΟΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΣΤΡΑΤΕΥΣΕΩΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΑΝΤΑΡΤΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ ΕΙΣ ΤΑΣ 10 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

ΒΑΡΥΣΗΜΑΝΤΟΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΛΑΟΝ

Ὁ στρατηγὸς Ζέρβας πειθαρχῶν ἀνεχώρησεν ἀμέσως εἰς Ἤπειρον

Την 4 και 30’ απογευματινήν της χθες ο Στρατηγός Ζέρβας αναχώρησε εξ Αθηνών. Η αιφνίδια αναχώρηση του Στρατηγού οφείλεται εις το γεγονός της κοινοποιήσεως υπό του κ. Σκόμπυ της διαταγής περί αποστρατεύσεως. Αναχωρών ο Στρατηγός Ζέρβας μας

εδήλωσεν:

«Όπως είπα και κατά την άφιξή μου εις Αθήνας , δεν είχα άλλον σκοπόν παρά να διεξάγω συνομιλίας επί καθαρώς στρατιωτικών ζητημάτων.

Αι συνομιλίαι αυταί τελείωσαν και η αποστολή μου κατόπιν τούτου έληξε και αναχωρώ. Επιστρέφω πλησίον των Στρατιωτών μου, δια να εκτελέσω αμέσως τας διαταγάς αι οποίαι μου εδόθησαν. Τονίσατε παρακαλώ εκ νέου ότι πειθαρχούμε απολύτως εις τας οιασδήποτε εντολάς του Αρχιστρατήγου και τας επιταγάς της Κυβερνήσεως».

Για το θέμα αυτό ένας άλλος πρωταγωνιστής της Αντίστασης, ο Αρχηγός της Συμμαχικής Αποστολής στην Ελλάδα κατά την κατοχή, Βρεττανός Συν/χης Κρις Γουντχάουζ, στο βιβλίο του “ΤΟ ΜΗΛΟ ΤΗΣ ΕΡΙΔΟΣ” σελίς 131 και 132, γράφει:

Και όλα αυτά την στιγμή κατά την οποία ο Ζέρβας προσπαθούσε να ματαιώσει την μεταφορά των ομάδων του από την Ήπειρο στην

Πρὸς τὸ τέλος τῆς Κατοχῆς, οἱ Βρεταννοὶ παραχώρησαν στὸν Ζέρβα μιὰ ζώνη ἐδάφους, ποὺ ἦταν κατάλληλη γιὰ τοὺς σκοπούς του, δηλαδὴ τὸν πόλεμο κατὰ τῶν Γερμανῶν, ἀλλὰ τὸν ἄφηνε ἀκάλυπτον, στὶς τρεῖς ἀπὸ τὶς τέσσερεις πλευρές, ἀπέναντι στὶς ἀνώτερες στρατηγικὰ θέσεις ποὺ κατέλαβε ὁ ΕΛΑΣ ἀμέσως μόλις ἔφυγαν οἱ Γερμανοί. Οἱ διαταγὲς τῶν Βρεταννῶν ἦταν δικαιολογημένες, μὲ τὴν ἔννοια ὅτι, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀποχώρηση τῶν Γερμανῶν, κάθε ἀγώνας εἶχε τελειώσει· κι αὐτοὶ ἀκόμα, ἐπομένως, προχώρησαν πιὸ μακριὰ ἀπὸ ὅ,τι ἔπρεπε. Ζήτησαν ἀπ' τὸν Ζέρβα νὰ ἑτοιμάσει τὶς δυνάμεις του γιὰ μετακίνηση· αὐτὴν τὴν μετακίνηση ἀκριβῶς πραγματοποιοῦσε, λίγες μέρες πρὶν τοῦ ἐπιτεθεῖ ὁ ΕΛΑΣ· καὶ τοῦ ζήτησαν ἐπίσης νὰ παραδώσει τὸ μικρὸ ἀπό-

132 ΤΟ ΜΗΛΟ ΤΗΣ ΕΡΙΔΟΣ

θεμα τῶν πολεμοφοδίων του, ἀμέσως μόλις οἱ Γερμανοὶ θὰ ἐκκένωναν τὴν περιοχή του. Ὁ Ζέρβας βρῆκε παράλογο τὸ ὅτι οἱ παραλῆπτες στοὺς ὁποίους ὑποχρεωνόταν νὰ παραδώσει τὸν ὁπλισμὸ ἦταν ὁ ΕΛΑΣ, τὴ στιγμὴ ποὺ οἱ Γερμανοὶ εἶχαν ἐκκενώσει ἐπίσης ὅλες τὶς περιοχὲς τοῦ ΕΛΑΣ. Κι ὅμως, οἱ διαταγὲς αὐτὲς ἐκτελέστηκαν σχολαστικά.

μακρινή Ελ Ντάμπα της Β. Αφρικής, όπως αρχικά είχε σχεδιασθεί από τον Αρχιστράτηγο, για να επιτευχθεί τελικά ύστερα από μεγάλη προσπάθεια, η μεταφορά των ομάδων του στην αντικρινή Κέρκυρα, όπου μονάδες του πριν λίγο χρόνο την είχαν απελευθερώσει και βρίσκονταν εκεί.

Και ενώ ο Ζέρβας απεστράτευε τις Ομάδες του και παρέδιδε τα πυρομαχικά του, μεταφέροντας τους άνδρες του με τα Συμμαχικά πολεμικά πλοία στην Κέρκυρα, δέχθηκε την τρίτη κατά σειρά επίθεση του ΕΛΑΣ με 40.000 αντάρτες, υπό τον Άρη και τον Σαράφη, αφήνοντας στην Ήπειρο το κοινωνικό του έργο.

Τί όμως συνέβει ώστε η ηγεσία του ΚΚΕ αντί να κατευθύνει τα εμπειροπόλεμα αυτά τμήματα του ΕΛΑΣ στην Αθήνα, όπως θα έπρεπε, για να ενισχύσει τις εφεδρικές μονάδες του ΕΛΑΣ που μάχονταν για την κατάληψη της, τις κατηύθυνε στην Ήπειρο, για την εξόντωση του ΕΔΕΣ;

Με την κίνησή του αυτή το ΚΚΕ απέβλεπε να εμφανίσει τον ΕΛΑΣ ως μοναδική δύναμη που κυριαρχούσε στον Ελλαδικό χώρο, προκειμένου ν' αποκλείσει ανάμιξη κάθε άλλου παράγοντα στα ελληνικά πράγματα. Κι' αυτό γιατί κατά το παρελθόν, λίγο μετά την υπογραφή του συμφώνου Μυροφύλλου - Πλάκας, η ύπαρξη και μόνον των ομάδων του ΕΔΕΣ σε μιά άκρη της Ελλάδας, απετέλεσε την αφορμή για την σύγκληση του Συνεδρίου του Λιβάνου που είχε ως αποτέλεσμα την δημιουργία της Ελληνικής κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας του Καΐρου, που υπήρξε η αφετηρία και το κλειδί στις μετέπειτα Ελληνικές εξελίξεις. Επομένως μη ο Ζέρβας και οι ομάδες του, κυρίαρχοι στον ελλαδικό χώρο η ΠΕΕΑ και ο ΕΛΑΣ, η καλύπτρα του ΚΚΕ και κανένας άλλος!

Ως εκ τούτου το μόνο που θα μπορούσε να λεχθεί με βεβαιότητα στην προκειμένη περίπτωση είναι ότι ανήκει τιμή και δόξα στον Στρατηγό Ζέρβα και στους αντάρτες του, που με το σθεναρό τους αγώνα στα χρόνια της κατοχής, στάθηκαν φραγμός στις επιδιώξεις του ΚΚΕ και του διεθνούς Κομμουνισμού και απέτρεψαν με τους αγώνες τους την κατάληψη της Αθήνας και την ένταξη της Ελλάδας στο παραπέτασμα, χαρίζοντας στον Ελληνικό Λαό την Ελευθερία και την Δημοκρατία.

Και ύστερα οι διάφοροι προοδευτικοί και πληρωμένοι κονδυλοφόροι προσπαθούν να μας πείσουν με τις πολυποίκιλες εκδόσεις των και τις πολλαπλές ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές τους, το τί έχασε η Ελλάς με την αποτυχία του κομμουνιστικού εγχειρήματος, στα χρόνια της κατοχής και της απελευθέρωσης. Ξεχνόντας όμως να μας πούν το τί περίμενε την Ελλάδα και τους Έλληνες, με τις περι-

πέτειες της λαθρομετανάστευσης σε περίπτωση της ένταξης της χώρας μας στο παραπέτασμα. Ιδιαίτερα το τί περίμενε τις Ελληνίδες, παράδειγμα οι Αλβανίδες και οι γυναίκες των άλλων Ανατολικών χωρών.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΟΝΟΜΑΤΩΝ